

R O M A N I A
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI - SECȚIA A II A PENALĂ
DOSAR NR. 5202/2/2014
(3016/2014)

Sentița penală nr.58/F
Ședința publică din 30 martie 2016
Curtea constituită din:

Pe rol se află pronunțarea cauzei penale privind pe inculpatul **F.I.** – cercetat pentru săvârșirea infracțiunii contra umanității prevăzută și pedepsită de art.439 alin.1 lit.j cu aplicarea art.5 din Codul penal.

Dezbaterile și susținerile asupra fondului cauzei au avut loc în ședința publică din data de 17 martie 2016 fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta, când, pentru a da posibilitate reprezentantului Ministerului Public și părților să depună concluzii scrise și având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea la data de 30 martie 2016, când a hotărât următoarele:

CURTEA

Prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, nr. 576/P/2013 din data de 11.08.2014, a fost trimis în judecată inculpatul **F.I.**, pentru săvârșirea infracțiunii contra umanității prevăzută de art. 439 alin. 1 litera j, cu aplicarea art. 5 Cod penal.

Acuzația formulată împotriva inculpatului și circumstanțele în care a fost formulată acuzația, descrise în actul de inculpare, constau în următoarele:

La data de 18 septembrie 2013, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc a formulat un denunț împotriva inculpatului **F.I.**, fost comandant al Coloniei de Muncă Periprava, sub aspectul comiterii infracțiunii de genocid, întrucât, acesta, în perioada 1958-1963 a instituit un regim de exterminare a deținuților politici aflați în executarea pedepselor privative de libertate în colonia de muncă. În perioada 1.08.1958-1.10.1960, **F.I.** a îndeplinit funcția de locțiitor al comandantului, cu atribuții de pază și regim iar în perioada 1.10.1960-1.11.1963, a fost comandant al coloniei de muncă Periprava.

Regimul comunist din România, în perioada anilor 1948-1964.

În rechizitoriu, pentru justa înțelegere a fenomenului represiv instaurat în România în perioada 1948-1964, au fost relatate evenimentele interne și internaționale care au condus la instaurarea monopolului politic al Partidului Comunist.

România a intrat în sfera de influență sovietică odată cu ocuparea teritoriului național de către Armata Roșie, după actul de la 23 august 1944, prin care Regele Mihai a declarat unilateral, încetarea operațiilor militare împotriva Aliaților și trecerea României de partea coaliției antihitleriste. În perioada ce a urmat loviturii de stat de la 23 august 1944, Uniunea Sovietică a acționat sistematic prin intermediul trupelor Armatei Roșii și sub presiunea Partidului Comunist, sub pretextul epurării societății românești de elementele fasciste, pentru sovietizarea României și desființarea instituțiilor democratice. În acest sens, și-a adus contribuția și Înalțul Comandament Aliat, controlat de sovietici, care avea drept scop trecerea României în sfera de influență a URSS, sub pretextul asigurării ordinii în spatele frontului. În realitate, Comisia Aliată de Control a funcționat ca un supraguvern al României, executivul român fiind obligat să îndeplinească toate instrucțiunile date de acest comandament. Campania derulată a avut drept scop obținerea controlului asupra instituțiilor statului, infiltrarea susținătorilor PCR în funcții de răspundere și epurarea celor cu opțiuni politice.

Convenția de Armistițiu a deschis porțile imixtiunii sovietice în atribuțiile organelor de drept autohtone și a favorizat acțiunile comuniștilor împotriva oponentilor politici, sub pretextul pedepsirii criminalilor de război. Sub acest pretext au fost arestați, la presiunea

sovieticilor, ofițeri ai armatei regale, care luptaseră pe frontul de Est , foști legionari, cetățeni români de naționalitate germană și maghiară, o parte din ei fiind reținuți și internați în centre de internare.

Partidul Comunist Român, scos în afara legii la 19 decembrie 1924, a crescut exponențial în perioada 1944-1948 și încă de la primul cabinet Stătescu (23 august 1944-2 noiembrie 1944), alcătuit, în principal, din militari, PCR deținea portofoliul cheie al justiției, prin Lucrețiu Pătrășcanu, astfel încât, au fost realizate epurări, arbitrar și abuziv, în rândul angajaților Ministerului de Interne și ai Armatei. Partidul Comunist Român s-a asociat cu Partidul Social Democrat formând Frontul Național Democrat, care, a reprezentat un factor de presiune și destabilizare a ordinii de drept.

La conducerea statului, în perioada următoare, s-au succedat mai multe guverne iar la data de 6 martie 1945 Regele Mihai I-a numit pe Petru Groza premier. Guvernul condus de acesta, controlat de comuniști, a accelerat tranziția spre regimul de **democrație populară** și pentru a păstra aparența unui guvern democratic, în acesta erau cooptați și disidenți liberali și țărăniști, portofoliul Ministerului de Externe fiind acordat lui Gheorghe Tătărăscu. Noul prim ministru a anunțat intenția de a epura din viața publică, a celor care erau considerați fasciști, ceea ce a condus la numeroase abuzuri împotriva celor cu convingeri anticomuniste, sute de ofițeri fiind victime ale acestui prim val de arestări. Teohari Georgescu, noul ministru de interne a ordonat reorganizarea Poliției, Siguranței, Jandarmeriei și Corpului Detectivilor, respectivele structuri fiind infiltrate cu agenți sovietici și simpatizanți comuniști. În sistemul judiciar au fost demisi peste 1000 magistrați, aceștia fiind înlocuiți cu activiști comuniști, însărcinați cu falsificarea actului de justiție.

Din cauza abuzurilor guvernului, Regele Mihai I a încercat să provoace demisia cabinetului Groza, rupând relațiile cu guvernul iar apoi, în urma conferinței de la Moscova, acceptând cooptarea în guvern a doi reprezentanți ai PNL și PNT. După ratificarea tratatului de pace de către Marea Britanie, măsurile represive au afectat o populație tot mai numeroasă. Chiar și ministrul de externe, Gheorghe Tătărăscu a condamnat excesele acestui guvern, arestările preventive, tratamentul arestaților și condamnăților politici. După ratificarea tratatului de pace de către SUA, regimul a demarat un atac concertat asupra Partidului Național Țărănesc, liderilor țărăniști fiindu-le propusă plecarea din țară, pentru a lupta din exil împotriva comunizării țării. În aceste condiții, 12 lideri țărăniști, în frunte cu Ion Mihalache, s-au pregătit să plece din țară în mod clandestin, cu avionul de la Tămădău spre Turcia, cu destinația finală Franța. Întreaga acțiune era însă o capcană pregătită de Siguranța Comunistă, la ordinele lui Teohari Georgescu, ministrul de interne și creată cu scopul de a compromite Partidul Țărănesc. În dimineața zilei de 14 iulie, cei 12 lideri au fost arestați și apoi supuși torturilor, alături de alți lideri țărăniști, care rămăseseră în țară și care au fost și ei reținuți, inclusiv Iuliu Maniu. Partidul Țărănesc a fost scos în afara legii , treptat fiind destructurate și celelalte formațiuni politice, punându-se capăt sistemului pluralist din România. La procesul ce a avut loc, în perioada 29 octombrie - 11 noiembrie 1947, Iuliu Maniu, Ion Mihalache și ceilalți au fost condamnați pentru activități criminale împotriva statului, la temniță grea pe viață și respectiv pedepse cu închisoarea deosebit de aspre iar în întreaga țară au fost arestați mii de membri simpatizanți ai PNT.

La 5 decembrie 1947, organele judecătorești au trecut sub control politic.

La 30 decembrie 1947, printr-o lovitură de stat, s-a modificat forma de guvernământ, fiind instaurată Republica Populară Română. În anul 1948 a fost votată o nouă Constituție, scrisă după cea sovietică din anul 1936 iar libertățile civile au fost afectate. Noul Partid Muncitoresc Român și-a asigurat controlul asupra instituțiilor Republicii Populare Române, renunțându-se la separarea puterilor în stat. Organele puterii de stat au devenit Marea Adunare Națională, Consiliul de Miniștri, organele locale și cele judecătorești.

Cea de-a doua Constituție a Republicii Populare Române din anul 1952, prevedea explicit implementarea unei *politici de îngrădire și eliminare a elementelor capitaliste* precum și rolul

de conducător al Partidului Comunist. Rolul justiției era acela de a apăra regimul de democrație populară și cuceririle oamenilor muncii. Noul cadru legislativ a permis un asalt asupra proprietății private, prin naționalizarea întreprinderilor industriale, de transport, a băncilor, societăților de asigurări, precum și colectivizarea pământurilor. Zeci de mii de oameni (80 000 de țărani) care s-au opus acestor măsuri au fost încarcerati.

Controlul societății s-a făcut cu ajutorul supravegherii atente a tuturor materialelor destinate publicului larg, fiind instituită o cenzură strictă, până la eliminarea cărților *necorespunzătoare* din biblioteci și librării. Învățământul a fost adaptat cerințelor ideologice, fiind realizate epurări ale cadrelor didactice și fiind modificate programa școlară și manualele. Libertatea religioasă a fost restrânsă iar interzicerea Bisericii Romano-Catolice a condus la arestarea, anchetarea și condamnarea abuzivă a mii de preoți, călugări și credincioși.

După instaurarea regimului comunist, conducerea politică a inițiat un adevărat program de anihilare a oricărei forme de opoziție, mijlocul utilizat pentru îndepărtarea tuturor celor care se manifestau critic la adresa noului regim fiind condamnarea pentru infracțiuni politice și încarcerarea lor în penitenciare, lagăre și colonii de muncă. Investigarea, judecarea și condamnarea pentru infracțiuni politice excedea sistemului judiciar și intra, indirect în atribuțiile Securității Poporului, care făcea parte din conducerea executivă a statului. De la înființarea sa, din anul 1948, securitatea a reprezentat principalul instrument aflat la dispoziția regimului comunist iar prin intermediul securității regimul comunist s-a menținut la putere 41 de ani.

Securitatea a menținut controlul asupra populației prin teroare iar etapa 1948-1964 a fost marcată de eliminarea oponentilor și obținerea obedienței prin inocularea fricii în rândul cetățenilor, componentă fundamentală a actului de poliție politică. Rolul oficial a securității era acela de a apăra cuceririle democratice și de a asigura securitatea Republicii Populare Române împotriva uneltirii dușmanilor interni și externi, *organele de securitate fiind singurele abilitate să instrumenteze infracțiunile care primejduiesc regimul democratic și securitatea poporului*. Securitatea a folosit mijloace brutale pentru eliminarea opozanților politici iar apărarea regimului de democrație populară s-a făcut prin încălcarea drepturilor și libertăților înscrise în Constituțiile comuniste. Investigarea infracțiunilor politice se făcea de către securitate iar judecata reprezenta o procedură formală în urma căreia era emisă hotărârea de condamnare.

Legislația represivă

Dat fiind faptul că regimul comunist a fost impus prin teroare și violență, prin încălcarea drepturilor omului, au existat două categorii de legislație represivă: cu caracter public și cu caracter secret. Actele legislative au fost redactate și puse în aplicare cu scopul de a conduce o adevrată campanie de anihilare a anumitor categorii sociale, vizate pentru detenție politică: membrii partidelor istorice, membrii sau simpatizanți ai Mișcării Legionare, funcționari ai Siguranței, foști primari, prefecți, senatori, deputați, miniștri, membri ai grupărilor anticomuniste, țărani care s-au opus colectivizării.

E sențial pentru politica de represiune a fost art. 4 din Codul penal de la 1948 care prevedea că, legile care prevăd măsuri de siguranță se aplică și infracțiunilor comise anterior punerii lor în vigoare, încălcarea principiului neretroactivității legii permițând regimului comunist să emită hotărâri împotriva celor considerați *dușmani ai poporului*, din cauza acțiunilor întreprinse înainte de instaurarea regimului de democrație populară. Articolele 207-218 din Codul penal de la 1948, privind crime și delictе contra siguranței interioare a statului au fost principalele instrumente folosite în lupta împotriva opoziției. Dintre acestea, unul dintre instrumentele predilecte ale regimului era art. 209 Cod penal, care incrimina *uneltirea contra ordinii sociale*. Inițial, uneltirea nu a fost considerată o crimă, ci un delict, ceea ce presupunea doar închisoare corecțională, o formă de detenție mai ușoară, fiind socotite delictе de uneltire

contra ordinii sociale: propovăduirea prin viu grai a schimbării formei de guvernământ, propaganda pentru răsturnarea violentă a ordinii în stat, constituirea de asociații secrete în acest scop, stabilirea de legături cu persoane și asociații din străinătate, în scopul uneltirii, *inițierea și participarea la organizații de tip fascist, politice, militare și paramilitare, respectiv propaganda în favoarea acestora.*

La 14 ianuarie 1950, prin Decretul nr. 6 au fost înființate coloniile de muncă iar la art. 1 acest decret prevedea că, pentru reeducarea elementelor dușmănoase RP Române și în vederea pregătirii și încadrării în viața socială, în condițiile democrației populare și construirii socialismului se înființează unități de muncă, unde urmează să fie internați cei care prin faptele lor, direct sau indirect, primejduesc sau încearcă să primejduiască regimul de democrație populară, îngreunează construirea socialismului în R.P.Română, precum și cei care în același mod, defăimează puterea de stat sau organele sale.

În baza acestui decret, la 3 aprilie 1950, Gheorghe Pintilie, ministrul adjunct al Ministerului Afacerilor Interne a semnat Ordinul nr. 100 care aducea precizări referitoare la categoriile socio-politice, pretabile a fi internate. Potrivit art. 2- elemente dușmănoase, puteau fi internate în unitățile de muncă, persoanele care *prin faptele sau manifestările lor, direct sau indirect primejduesc sau încearcă să primejduiască regimul de democrație populară, îngreunează sau încearcă să îngreuneze construirea socialismului în România, precum și cei care în același mod, defăimează puterea de stat sau organele sale –Partidul Comunist, Securitatea, Miliția și Tribunalele, dacă aceste fapte nu constituie sau nu pot constitui prin analogie infracțiuni*; condamnații pentru infracțiuni împotriva Republicii Populare Române care la expirarea pedepsei nu se dovedesc reeducați. **Toate** aceste categorii de persoane puteau fi internate în unitățile de muncă pe o perioadă cuprinsă între 6 luni și 2 ani. Durata internării putea fi redusă sau prelungită în funcție de rezultatele reeducării fără a depăși 5 ani. Trimiterea în unitățile de muncă se făcea prin decizie a Ministerului de Interne.

Ca urmare a ascuțirii luptei de clasă, unitățile de muncă au fost transformate în **colonii de muncă**, prin HCM nr. 1554/22 august 1952. Au fost identificate, totodată, pe baza ideologiei marxist leniniste, noi categorii de persoane care *sabotau în mod organizat măsurile Guvernului și Partidului de întărire a dictaturii proletariatului și construirea cu succes a socialismului*. Pentru o mai bună supraveghere a lor precum și *pentru a curăți cele mai importante centre vitale ale țării de elemente dușmănoase*, s-a hotărât internarea lor în coloniile de muncă. Astfel, urmau să fie internați, față de categoriile deja menționate în Decretul din 6 ianuarie 1950, toți cei care *lansează sau răspândesc zvonuri alarmiste, tendențioase și dușmănoase, ascultă și difuzează propagandă deșănțată a posturilor de radio imperialiste, toți cei care înjurau Partidul Muncitoresc Român și conducătorii săi precum și pe cei ai Uniunii Sovietice și ai țărilor de democrație populară, toți cetățenii români care întrețin relații de prietenie cu legațiile imperialiste și frecventează manifestările propagandistice ale acestor legații*. În această categorie au fost incluse toate persoanele care participau la activitățile culturale organizate de ambasadele occidentale sau care împrumutau cărți de la bibliotecile consulatelor străine, altele decât cele ale statelor comuniste. Mai erau menționați cei care îndemneau la *manifestări rasiale și șovine*, care instigau la nesupunere față de măsurile luate de guvern și care refuzau să le aplice, în special acele măsuri care se refereau la Gospodăriile Agricole de Stat, întovărășiri, colectări, persoanele care *aveau un trecut reacționar, foștii proprietari de fabrici și pământ care dețineau funcții de răspundere și care erau delăsători în muncă*, cei care făceau prozelitism, persoanele care transmiteau prin corespondență internă sau externă *știri tendențioase, alarmiste și dușmănoase*, foștii membri ai partidelor fasciste și ai celor burghezo-moșierești, foștii ofițeri ai armatei regale, ai Serviciului Special de Informații, ai Siguranței și Poliției, foștii condamnați pentru trecerea frauduloasă a frontierei începând cu anul 1945, chiaburii sabotori, rudele *trădătorilor și spionilor*, sau ale celor care au fugit peste graniță începând cu anul 1945, recidiviștii cu condamnări mai mari de

3 ani care reprezentau un pericol pentru liniștea și siguranța *oamenilor muncii*.

Prin această Hotărâre, durata internărilor a fost stabilită între 6 luni și 5 ani iar internarea administrativă a persoanei se făcea printr-o decizie a unei comisii speciale din cadrul Ministerului de Interne, pe baza propunerii Securității și Miliției.

În perioada 1950-1954 au fost internate în coloniile de muncă 22 077 persoane.

O modificare legislativă importantă în această perioadă este cea care se referă la denunț, prin Decretul 469/1957 fiind extinsă incriminarea omisiunii de denunț și asupra celor care nu denunțau actele de uneltire contra ordinii sociale, prevăzute de art. 209. Prin Decretul 318/1958, s-a stabilit ca erau culpabili de omisiune de denunț cei care nu aduceau la cunoștința organelor competente, pregătirea actelor de subminare a economiei naționale sau sabotaj, pedeapsa fiind și ea majorată, anume închisoarea corecțională de la 3 la 10 ani, în aceste condiții incriminarea omisiunii de denunț fiind extinsă asupra nedeunțării tuturor infrațiunilor cu caracter politic.

A aplicarea tuturor acestor măsuri dar și a Decretului nr. 89/1958 și a HCM 282/5 martie 1958, care prevedeau arestarea tuturor foștilor membri ai Gărzii de Fier, au condus la creșterea exponențială a numărului deținuților politici. În numeroase cazuri, acuzația de legionarism nu era dovedită cu probe concrete, fiind însă folosită pentru încarcerarea opozițivilor regimului comunist. În anul 1955 statisticile indicau un număr de 6406 persoane închise pentru delictul contra securității statului, în decembrie 1958, existau 10 125 persoane închise iar în ianuarie 1960, 17 613 persoane. A existat un val de represiune politică masivă începând cu vara anului 1958 iar după anul 1960 regimul comunist a luat anumite măsuri menite să scadă numărul deținuților politici.

O parte din actele normative de tip represiv au fost secretizate deoarece contraveneau Constituției, care prevedea respectarea anumitor drepturi fundamentale ale cetățeanului. Astfel, art. 30 din Constituție prevedea că, nimeni nu poate fi condamnat și ținut să execute o pedeapsă decât în baza hotărârii judecătorești, pronunțate în conformitate cu legea. În consecință, sute de mii de oameni au fost afectați de hotărârile arbitrare ale regimului, aceștia fiind trimiși în lagăr, deportați, trimiși în domiciliu obligatoriu sau supuși confiscării bunurilor fără să aibă dreptul de a se apăra în instanță. Aceste măsuri represive au fost îndeobște folosite mai ales pentru trimiterea în coloniile de muncă, fără proces a unor oameni considerați de regim ca fiind elemente periculoase iar față de larghețea actelor normative, oricine putea fi supus acestor măsuri. Actele normative nu prevedeau și posibilitatea unor căi de atac la îndemâna celor care s-ar fi considerat nedreptățiți.

Sistemul penitenciar.

În perioada 1956-1963, sistemul penitenciar era reglementat prin Decretul nr. 38/1951 privind organizarea Direcțiunii Generale a Penitenciarelor, Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 729/1951, privind organizarea și funcționarea Direcției Generale a Penitenciarelor, Coloniilor și Unităților de Muncă și mai multe regulamente adoptate prin ordine sau decizii ale MAI –Regulamentul de Funcționare a Direcției Generale a Penitenciarelor, Coloniilor și Unităților de Muncă din 1952 și Regulamentul privitor la organizarea pazei interioare și exterioare a locurilor de detenție din 1962.

HCM 729/1951 stipula în art. 1 faptul că DGPCUM este organ al Ministerului Afacerilor Interne care asigură executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, prin izolarea elementelor periculoase din punct de vedere social, în scopul reeducării lor pentru a deveni elemente folositoare societății. Art. 2 prevedea izolarea, ținerea sub pază și reeducarea elementelor dăunătoare intereselor poporului muncitor, îndepărtarea pe cale administrativă din societate.

Prin actul normativ menționat mai sus, s-a înființat o Direcție Politică în cadrul DGPCUM, condusă în fiecare penitenciar de un locuitor politic. Direcția Politică era subordonată Direcției Generale Politice din MAI, subordonată, la rândul ei Secției

Administrative Politice a Comitetului Central al PRM. În realitate, Direcția Politică și loțiitorul politic dublau ierarhia din cadrul sistemului penitenciar, asigurând partidului un rol crescut în centrele de detenție, *în cele trei direcții, politică, de cadre și reeducare*. Loțiitorul politic avea o autoritate similară cu a comandantului și deși din punct de vedere legal nu avea atribuții în ceea ce privește regimul de detenție, înfometare, pedepsirea deținuților, lipsa asistenței medicale, el se implica direct în toate aceste aspecte. Este documentată colaborarea loțiitorilor politici cu securitatea locală, căreia i se înaintau rapoartele cu informațiile furnizate de rețeaua informativă din penitenciare.

Organizarea sistemului penitenciar era excesiv birocratizată. În anul 1952, DGPCUM s-a divizat în Serviciul Penitenciare și Direcția lagăre și Colonii de Muncă, păstrând subordonarea față de MAI iar în octombrie 1953, Serviciul Penitenciare s-a transformat în Direcția Închisori și Penitenciare, unificându-se în septembrie 1954 cu Direcția lagăre și Colonii de Muncă și formând Direcția Penitenciare, Lagăre și Colonii. În 1956 a devenit Direcția Generală a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă.

În anul 1952 a intrat în vigoare Regulamentul de Funcționare a Direcției Generale a Penitenciarelor, Coloniilor și Unităților de Muncă, prin decizie a Ministrului de Interne, în care erau stabilite organigrama, dar și atribuțiile direcțiilor, serviciilor și birourilor din cadrul unității centrale, între care Direcția Politică, Direcția pază și regim locuri de deținere, Direcția cadre, Serviciul educare, Serviciul Sanitar. Conform art. 79 din Regulament, organele exterioare erau: centrele de triere, Serviciul de Coordonare Constanța, Penitenciarele, Coloniile de muncă și unitățile productive. Penitenciarele, coloniile de muncă și unitățile de muncă aveau ca sarcină, conform art. 82, asigurarea pazei deținuților, aplicarea regimului penitenciar sau de internare, în vederea reeducării lor.

Centrele de triere erau potrivit art. 80 din Regulament, penitenciare care primesc și triază condamnații și internații și îi îndrumă către penitenciarele de executare a pedepselor și coloniile de muncă.

Serviciul de Coordonare Constanța coordona munca coloniilor de la Canalul Dunărea Marea Neagră, conform ordinelor și instrucțiunilor primite de la DGPCUM.

Coloniile de muncă erau organe executive, administrative și operative subordonate DGPCUM, în care deținuții condamnați sunt supuși reeducării prin muncă.

Unitățile de muncă erau organe administrative, executive și operative subordonate DGPCUM, în care își fac educația prin muncă elementele dușmănoase Republicii Populare Române.

Unitățile productive, atelierele și fermele erau organizate pe lângă penitenciare, în scopul educării deținuților prin muncă și însușirea unei meserii. Conform art. 83 din regulament, coloniile de muncă funcționau în subordinea DGPCUM și erau conduse de director, ajutat de un loțiitor și trei ajutoari directori de serviciu. Potrivit art. 95, alături de aceste funcții se regăseau funcțiile de Corp pază, Birou Inspecții, Birou Evidență, Birou Producție, Birou Organizare, Birou Educare, Responsabil Cadre, Birou Contabilitate, Birou Aprovizionare, Birou Administrativ.

Conform dispozițiilor normative, comandantul lagărului-coloniei era șeful direct al întregului personal al lagărului-colonie. El purta răspunderea totală pentru paza, izolarea, justa aplicare și îndeplinire a regimului de către condamnați, pentru paza și apărarea lagărului, pentru organizarea scoaterii condamnaților la muncă și a pazei lor, izolarea locurilor de muncă, îndeplinirea normelor de producție stabilite și calitatea lucrărilor executate de condamnați.

Atribuțiile directorului de colonie erau următoarele:

- asigura, în cele mai bune condiții, paza coloniei pentru a preveni evadările;
- asigura lagărul cu inventarul necesar pentru deținerea și paza condamnaților și întreținerea în bună stare împrejurimile zonelor interioare și exterioare interzise;

- primea pe condamnați în colonie și îi deținea numai în baza hotărârilor judecătorești și numai în acea categorie de condamnați pentru care e destinat lagărul colonie;
- deținea și repartiza condamnații pe secții și barăci, pe termene de pedeapsă;
- trecea regulat, săptămânal, prin toate barăcile și secțiile, cu scopul de a verifica deținerea și repartizarea condamnaților pe barăci și camere și întreabă pe condamnați dacă au de formulat cereri, reclamații adresate administrației lagărului;
- stabilea zilele în care condamnații pot face cereri și reclamații adresate instituțiilor superioare, de partid, Ministerului Afacerilor Interne și șefului Direcției Penitenciare, Lagăre și Colonii;
- organiza îmbăierarea condamnaților și dezinfectarea hainelor lor, a camerelor și barăcilor;
- asigura pregătirea și distribuirea la timp a hranei care se cuvenea condamnaților, după normele stabilite;
- elibera personal din lagăr pe condamnați, verificând amănunțit efectuarea formalităților, legalitatea actelor de eliberare și identitatea mnaților ;
- urmărea și era exigent față de condamnați în ceea ce privește îndeplinirea regimului stabilit și a ordinii interioare în barăci, camerele din lagăr, aplica pedepse pentru cei care încălcau regimul;
- întreținea în bună stare utilajele din barăcile de locuit, izolatoarele, carcera și urmărea starea de curățenie a acestora;
- întocmea un grafic lunar pentru percheziționarea condamnaților, pe barăci, astfel încât, fiecare baracă și condamnat să fie percheziționat cel puțin de două ori și urmărea ca perchezițiile să se facă amănunțit și în zilele prevăzute în grafic;
- asigura organizarea și efectuarea justă a perchezițiilor individuale ale condamnaților nou intrați în lagărul colonie, întocmirea chitanțelor și inventarelor pentru lucrurile, obiectele de valoare și îmbrăcămintea luată de la condamnați în timpul percheziției și predarea lor la timp pentru păstrare.

Comandantul lagărului colonie numea personal pe șefii de escortă și pe militarii pentru escortare și îi instruia asupra felului în care se făcea escortarea condamnaților la muncă și paza acestora la locurile de muncă, verifica regulat cum se realizau aceste atribuții. Totodată, comandantul avea datoria să urmărească ca toți condamnații să fie folosiți la muncă în mod just, numai la lucrările executate de colonie și care sunt prevăzute în fișele zilnice de producție, planifica just și la timp aducerea, aprovizionarea lagărului cu alimentele și îmbrăcămintea pentru condamnați, combustibil și alte materiale și utilaje necesare pentru asigurarea muncii normale în lagăr și controla riguros întrebuințarea lor justă și legală.

El era răspunzător de toate întâmplările săvârșite în formațiune precum evadare, revoltă, greva foamei în masă, decesul condamnaților produs în alt mod decât pe cale naturală, incendiu și altele, lua măsurile necesare pentru lichidarea lor. Așadar, directorul de colonie coordona activitatea centrului de detenție și răspundea de viața tuturor celor încarcerați, mijloacele de subzistență fiind plasate la dispoziția sa.

Atribuțiile locțiitorului directorului de colonie erau reglementate în același act normativ, acesta se subordona comandantului și era șeful nemijlocit al întregului personal al lagărului - colonie. Răspundea de organizarea justă a pazei condamnaților, paza și apărarea lagărului, amenajarea împrejurimii și a zonelor interzise, a foaișoarelor, pentru păstrarea în bună stare a armamentului, muniției, pentru pregătirea de luptă și profesională a personalului din lagăr.

Locțiitorul era obligat:

- să organizeze paza condamnaților și escortarea lor, astfel încât să excludă orice posibilități de evadare a condamnaților, a legăturilor condamnaților cu exteriorul precum și preîntâmpinarea dezordinii, a manifestațiilor;
- să urmărească îndeplinirea regimului stabilit condamnaților, justa lor repartizare pe

barăci, secții, starea barăcilor, a zonelor interzise, a iluminatului, semnalizării și a legăturilor cu posturile;

- să verifice ordinea primirii și predării serviciului de către ajutorul de serviciu al comandantului, supraveghetorii șefi, supraveghetori și santinele;
- să organizeze și să conducă operațiunile de percheziție ale condamnaților, conform graficului;
- să urmărească și să controleze ordinea primirii pachetelor și coletelor pentru condamnați și ordinea la vorbitor cu familiile lor;
- să urmărească scoaterea corectă și la timp la muncă a condamnaților precum și corectă lor escortare;
- să organizeze ordinea primirii și transferării condamnaților din lagărul colonie, urmărind ca să la primirea condamnaților să li se facă percheziții individuale amănunțite iar pentru lucrurile și obiectele de valoare să se întocmească chitanțe și inventare, procese verbale de percheziție.

În unitățile de muncă înființate prin Decretul MAN 6/1950, dar existente încă din 1949, odată cu deschiderea Canalului Dunărea- Marea Neagră, au fost depuși deținuți internați administrativ.

Internarea, practic condamnarea administrativă se făcea în baza unei decizii a MAI prin care persoana era trimisă într-o unitate de muncă pe o perioadă de la 6 luni la 5-6 ani. Detenția era profund ilegală, încălcând legile Republicii Populare Române și Constituția, constituind o formă de represiune extrajudiciară. Puteau fi internați administrativ atât cei care fuseseră condamnați de un tribunal și își ispășiseră pedeapsa, urmând a fi eliberați sau fiind deja eliberați, precum și persoanele care nu fuseseră niciodată condamnate de un tribunal însă, erau percepute ca fiind elemente dușmănoase. Odată cu Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1554/1952, unitățile de muncă au devenit colonii de muncă, continuând să găzduiască persoane internate administrativ.

Prin Regulamentul referitor la primirea, deținerea, regimul și supravegherea în lagăre și colonii, din anul 1955, s-a stabilit detaliat organizarea și funcționarea acestor unități precum și regimul de detenție. Potrivit art. 2, în lagăre și colonii, execută pedeapsa cei condamnați de instanțele de judecată pentru infracțiuni de drept comun precum și contrarevoluționare. Categoria contrarevoluționarilor includea pe cei care au comis infracțiuni contra securității statului dar și pe cei care au comis infracțiuni contra păcii și umanității.

Potrivit art. 3 din Regulament, sarcina lagărelor colonii era aceea de a izola pe condamnați, de a-i pune în imposibilitatea să săvârșească orice fel de acțiuni care ar putea aduce prejudicii statului de democrație populară, de a reeduca pe condamnați prin muncă, de a-i obișnui cu ordinea și de a-i califica în diferite meserii, pentru ca după expirarea termenului de pedeapsă să devină elemente folositoare societății.

Deși art. 6 din Regulament prevedea că în colonie se dețin numai cei condamnați, adică cei care au sentințe definitive de condamnare pronunțate de instanțe, la Colonia de Muncă Periprava au fost numeroase cazuri de deținuți, fără condamnare, adică internați administrativ.

Acest regulament prevedea condițiile efectuării perchezițiilor, asistența medicală, hrana și îmbrăcămintea deținuților. Din referatele de control întocmite de DGPCM dar și din alte înscrisuri, rezultă diferențe majore între prevederile regulamentare și realitățile prezente în Colonia de muncă Periprava., cu referire la condițiile igienico-sanitare, lipsa asistenței medicale, lipsa hranei.

Condamnații erau supuși unui regim de detenție și muncă extrem de dur și care a excels cu mult prevederile regulamentului. Articolele 69-76 prevedeau obligațiile și pedepsele pentru neîndeplinirea ordinelor și dispozițiilor, comandantul având dreptul să aplice: mustrarea, retragerea dreptului de a primi sau trimite scrisori, de a primi pachete, a dreptul la vorbitor pe

o perioadă de 2 luni, izolarea până la 10 zile, fără scoaterea la muncă, carcera până la 7 zile, izolarea într-un izolator comun pe termen până la trei luni cu scoaterea la lucru, izolarea într-un izolator cu regim sever pe termen de o lună fără scoaterea la lucru, pedeapsa cu carcera până la 10 zile. Aceste termene de pedeapsă puteau fi mărite, în funcție de abatere pentru o perioadă de la 20 de zile până la 6 luni.

Actul normativ menționat conferea puteri discreționare comandantului coloniei care putea dispune pedepse dintre cele mai severe pentru cele mai mici abateri. Un referat întocmit de organele de control din cadrul DGPCM consemnează tendința abuzivă, de pedepsire a deținuților cu maximum de pedeapsă, fără să țină cont de gravitatea faptelor, de asemenea, sunt consemnate o serie de abuzuri comise la Periprava în timpul conducerii lui F.I., descrise ca fiind *anarhice* și cu nesocotirea prevederilor regulamentare. Pedepsele aplicate erau bătaia, legarea de copac cu cătușe la temperaturi de -20 grade iar aceste documente sunt completate de mărturiile foștilor deținuți, care descriu abuzurile la care au fost supuși de către comandantul coloniei și personalul din subordine.

Responsabilitatea pentru abuzurile la care au fost supuși deținuții revenea în mod direct comandantului coloniei de muncă, F.I., care, potrivit art. 75 din Regulament era singurul care putea decide, prin ordin scris pedepsirea unui deținut.

Diferențele între condițiile de viață din diferitele centre de detenție au fost cauzate de mai mulți factori, atât de natură obiectivă cât și subiectivă. Astfel, dacă într-o colonie de muncă, unitate de muncă sau lagăr, activitatea zilnică a deținuților era ea însăși o formă de pedeapsă, într-o închisoare, unde accentul era pus pe izolarea deținuților, erau folosite alte metode de exterminare. Diferențele de regim de detenție au apărut și ca urmare a unor evenimente internaționale. După revoluția din Ungaria, un episod violent din istoria postbelică a țărilor Blocului Sovietic, au fost sporite măsurile împotriva unor eventuale încercări de revoltă, dându-se ordine clare ca împotriva actelor reprobabile să se poată întreprinde orice acțiune, inclusiv deschiderea focului. Chiar și în aceste condiții au izbucnit revolte în centrele universitare- București, Cluj, Iași, împotriva cărora s-a acționat cu brutalitate, fiind operate arestări și fiind reinstaurată teroarea. Persoanele amnistiate în anul 1955 au fost arestate din nou. De asemenea, au fost arestați studenți de la Cluj, București și Timișoara.

Condițiile de detenție erau însă influențate de factorul individual, mai precis de comandantul penitenciarului, coloniei sau unității de muncă, acesta fiind direct responsabil de tratamentul la care erau supuși deținuții.

Astfel, cu referire la acest regim de detenție, parchetul a concluzionat că, prin actele normative privind organizarea și funcționarea sistemului penitenciar emise după instaurarea regimului comunist s-au creat condițiile introducerii unui regim de detenție represiv, abuziv, inuman, discreționar împotriva deținuților politici, care erau considerați o amenințare directă la adresa noului regim politic. Chiar dacă nu era prevăzută expres exterminarea deținuților politici, regimul de detenție instituit prin actele normative menționate dar și prin acțiuni care au depășit cadrul legal (lipsa medicamentelor, a îngrijirilor medicale, refuzul de acordare a asistenței medicale, refuzul de transfer către spitale penitenciare, degradarea stării de sănătate prin lipsa hranei, lipsa încălzirii, pedepsele aplicate discreționar și abuziv, condiții de detenție inumane, rele tratamente, bătaia și alte violențe, ignorarea adreselor și sesizărilor formulate de deținuți), au reprezentat premisele acestei exterminări.

Domiciliul obligatoriu

A fost instituit prin Decretul 83/1949 și îi viza pe foștii moșieri și pe familiile lor, cărora li s-a fixat domiciliu obligatoriu pe termen nelimitat iar pentru existența unui temei legal a fost adoptată și Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1154/1950. Prin decizia nr. 200/1951, MAI a extins fixarea domiciliului obligatoriu pentru foștii exploatare, membri ai Mișcării Legionare sau persoane care au fost condamnate pentru activitate contrarevoluționară alături de familiile lor și de alte persoane care i-au sprijinit și care au fost trimise în regiunile București, Constanța

și Galați. În 1954 MAI a stabilit domiciliu obligatoriu elementelor care, la eliberarea din închisori sau lagăre dovedesc că nu s-au reeducat și prezintă pericol pentru securitatea statului, pe o perioadă între 6 luni și 5 ani, de obicei în sate din Bărăgan, iar părăsirea domiciliului obligatoriu era sancționată cu închisoarea.

După 1956 au fost aduse modificări și legislației privind persoanele dislocate și care aveau domiciliu obligatoriu. Chiar dacă Serviciul Dislocări și Domicilii Obligatorii din cadrul MAI a încetat să mai existe începând cu 1 iulie 1956, practica fixării domiciliului obligatoriu a continuat, ea trecând în atribuțiile Serviciului Evidență Operativă din cadrul MAI. Fixarea domiciliului obligatoriu a unui fost deținut, după ce era eliberat, a reprezentat o măsură administrativă prin care regimul prelungea detenția persoanei respective în mod abuziv și arbitrar. Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 237/1957 preciza că Ministerul Afacerilor Interne poate stabili domiciliu obligatoriu și celor care prin fapte sau manifestări încearcă să primejduiască regimul de democrație populară. Documentele interne ale securității precizează că în baza acestui act normativ, s-a fixat domiciliu obligatoriu pe termen limitat și nelimitat unui număr de 2241 persoane, pentru 1997 persoane, cu ocazia eliberării din detenție și pentru 224 persoane conform propunerilor organelor informativ operative sau de anchetă, persoane care au ajutat pe membrii unor organizații subversive și față de care nu s-a luat măsura de trimitere în justiție. Documente ale securității din anul 1967 au atestat faptul că, între 1949 și 1961, aproximativ 60 000 de persoane au fost trimise la domiciliu obligatoriu.

Așa cum s-a arătat, legislația penitenciarelor a deschis calea abuzurilor din centrele de detenție dictate de conducerea statului comunist iar în ceea ce privește modalitatea concretă de exterminare a deținuților politici, aceasta era diferită de la un centru de detenție la altul, fiind dictată de comandantii locurilor de detenție. Măsurile concrete de maltratare a deținuților erau la latitudinea conducătorilor centrelor de detenție care, își aduceau contribuția la punerea în aplicare a regimului de exterminare.

Acest lucru s-a întâmplat și la Colonia de Muncă Periprava în perioada în care colonelul F.I. a exercitat funcții de conducere, fapt care rezultă cu certitudine din declarațiile supraviețuitorilor dar și din actele de constatare a deceselor. Regimul de exterminare dictat de superiori și pus în aplicare de F.I. a constatat în lipsa hranei, lipsa medicamentelor și îngrijirilor medicale, regim în urma căruia au decedat foarte mulți deținuți.

Din datele furnizate de Arhiva Administrației Naționale a Penitenciarelor dar și de Arhiva Consiliului Național de Studiere a Arhivelor Securității, a rezultat că Formațiunea 0830

Periprava era situată pe grindul Letea, în Delta Dunării, la 30 de km de vărsarea brațului Chilia în Marea Neagră. Izolată de apele Dunării, avea un sat vecin la 3 km, apoi la 8 km, satul CA Rosetti și la 10 km, satul Sfiștofca. Inițial, Periprava a fost punct de lucru pentru recoltarea stufului și secție a Formațiunii Chilia, fiind înființată ca unitate independentă la 1 iulie 1957 prin Ordinul MAI, nr. 2394. După înființare, au fost transferați de la Chilia 200 de deținuți, care au fost folosiți pentru amenajarea baracamentelor și digurilor, fiind cazați în corturi și pe bacuri. Primele barăci au fost construite în 1958-1959 și erau din paie, fără fundație și acoperite cu stuf. Colonia avea ca dependințe și o uzină electrică, grajduri, magazii, silozuri, bucătărie și era înconjurată din exterior de un gard de sârmă ghimpată, înalt de 2,5 m. Unitatea avea o suprafață de 18 000 m.p.

Deținuții erau folosiți la munci precum construirea digului, defrișarea stufului, deștelenirea terenului din zonă, creșterea animalelor într-o fermă zootehnică, aflată în subordinea unității dar și la construirea unei șosele cu o lungime de 2,5 km. Lucrările agricole erau desfășurate pe o suprafață de teren arabil de 2167 ha, care era cultivată cu orz, ovăz, lucernă, porumb dar și pe o suprafață de 82 ha cultivată cu viță de vie. Producția obținută ca urmare a muncii deținuților era de 3130 kg ovăz la un ha, 2400 kg orz, 2700 kg porumb. În ferma coliniei erau crescute anual 10 000 capete ovine, 2000 capete porcine, 700 taurine iar

beneficiarii muncii deținuților erau IAS Chilia Veche TAVS Tulcea. Vara, deținuții erau folosiți la munci agricole iar iarna lucrau la recoltarea stufului din Deltă, pentru a fi exportat în Germania.

După valul de arestări din anul 1958, efectivele de la Periprava au crescut, motiv pentru care au fost înființate secții dependente, Grind și Saivane dar și puncte de recoltare a stufului, pe bacuri. Secția Grind era așezată la 3 km de centrul formațiunii, fiind formată din patru barăci, fiecare baracă având două dormitoare, în fiecare dormitor fiind între 50 și 70 de paturi. Numărul deținuților încarcerați la Grind era de aproximativ 500. În anul 1958, Direcția Generală a Penitenciarelor a propus reorganizarea coloniei pentru cazarea a 5000-6000 de deținuți dar propunerea nu a fost acceptată din cauza condițiilor dificile de la Periprava, mijloacele de acces fiind pe apă, liniile telefonice și telegrafice aproape tot timpul defecte, dar și față de imposibilitatea cazării unui număr suplimentar de trupe de pază.

Conform documentelor Direcției Generale a Penitenciarelor, la Periprava au fost încarcerați în intervalul 1957-1964 deținuți de drept comun cu pedepse de până la 25 de ani, condamnați politici și internați administrativ. Inițial, în colonie au fost încarcerați deținuți de drept comun, ulterior, aceștia au fost transferați în alte formațiuni iar în locul lor au fost aduși deținuți politici și internați administrativ. Între iunie și iulie 1959 au fost transferați la Salcia 1549 deținuți de drept comun. La Periprava au rămas numai 18 condamnați de drept comun, pentru a fi folosiți la munci în sectorul administrativ, fiind cazați separat de cei politici. În lunile mai – iunie 1959 au fost aduși la Secția Grind 782 contrarevoluționari, cu pedepse între 2 și 10 ani închisoare. Aceștia proveneau din Penitenciarele Aiud, Gherla și Constanța. În centru coloniei Periprava au fost aduși în iulie 1959, 1132 de internați, legionari, ca urmare a Decretului 89/17 februarie 1958, de înființare a locurilor de muncă obligatorii. Conform acestui decret erau internate în locurile de muncă obligatorii toate persoanele care, prin faptele sau manifestările lor primejduiesc ordinea de stat, dacă acestea nu constituie infracțiuni.

În anul 1957, la Periprava erau 2040 de deținuți, în mai 1959, erau 1800 deținuți. În anul 1962 numărul de deținuți din colonie era de 3255 dintre care, un număr de 709 erau internați administrativ, 1800 erau contrarevoluționari iar 746 erau condamnați de drept comun.

Conform altor surse, la Periprava au fost închiși între 1 august 1957 și 30 decembrie 1957, peste 5000 deținuți. În perioada 1959-1964, ponderea cea mai mare au avut-o deținuții politici, internați și condamnați. În rapoartele comandantului coloniei către DGP, din anul 1967, se arată că, efectivele de deținuți au variat de la 514 în anul 1959 la 1380 în anul 1964.

După eliberarea deținuților politici în anul 1964, colonia a fost repopulată cu deținuți de drept comun, în anul 1974 fiind desființată.

Conducerea formațiunii Periprava a fost asigurată de locotenent colonel Dumitru Condurache (august 1957-septembrie 1960), maior F.I. (octombrie 1960-septembrie 1963), căpitan Nicolae Cristea (noiembrie 1964-decembrie 1967). Dintre aceștia, maiorul F.I. a rămas în amintirea deținuților ca un om de o cruzime deosebită. Fost comandant și la Poarta Albă, F.I. a conceput și ordonat măsuri represive, inumane, de o cruzime și o ferocitate extreme. Așa cum arăta Doina Jela, în lucrarea *Lexiconul negru-unelte ale represiunii comuniste*, deținuții care încălcau interdicțiile fixate de comandant, sau mâncau pe câmp porumb crud, erau pedepsiți de un **tribunal**, în cadrul unui spectacol cu toate detaliile și urmat de bătaie. Obișnuia să sară cu calul peste trupurile deținuților.

Fostul deținut Iosif Corpaș, condamnat în anul 1956 la 4 ani și 6 luni de detenție pentru trecerea frauduloasă a frontierei, a relatat despre bătăile încasate de deținuți care, din cauza foametei de la Periprava, mâncau din porumbul cules de pe câmp. Deținuților surprinși mâncând porumb, comandantul F.I. împreună cu câțiva gardieni speciali le-au aplicat bătaii după metode ale comandantului F.I. și anume, în colonie, în fața unei barăci, i-a înșirat pe cei care urmau să fie pedepsiți, deținuților li s-au acoperit ochii cu niște ochelari orbi, având drept lentile două cercuri de tablă neagră, așa cum se proceda la securitate, ca să nu se vadă aceia care judecă și bat. Deținutul era introdus în baracă, în fața unui *tribunal* improvizat, iar în

interiorul barăcii era o instanță , a cărei șefie o deținea căpitanul F.I., pentru că el era mereu în fruntea unor astfel de acțiuni. Ceilalți membri erau subalterni, cu ranguri de subofițeri și au fost bătuți vreo 30-40 de deținuți. După ce s-a terminat, deținutul l-a văzut pe căpitanul F.I. ieșind obosit, transpirat, din baraca în care a funcționat instanța.

Foștii deținuți politici, supraviețuitori ai infernului comunist, au descris amănunțit condițiile de exterminare impuse de F.I. în colonia de muncă Periprava. Din cauza hranei precare în colonie, foametea era endemică, motiv pentru care unii deținuți încercau să alunge senzația mestecând boabe de porumb crud direct de pe câmp. Cei care încălcau interdicțiile comandantului de a nu consuma din ceea ce recoltau sau nu realizau normele zilnice erau aspru pedepsiți de maiorul F.I.. Din cauza condițiilor inumane din această colonie și a normelor de lucru, imposibil de realizat chiar și pentru cei de profesie, numărul deceselor era foarte mare. Potrivit unor mărturii ale foștilor deținuți, la Periprava mureau în fiecare noapte 2-3 deținuți, care erau ținuti pe puntea bacului câteva zile, până ce numărul lor ajungea la 5-6 iar apoi deținuții erau îngropați în gropi comune.

În baza investigațiilor efectuate în anul 2013 de IICCMER la Periprava a fost identificat un posibil loc de înhumare a deținuților decedați în perioada 1959-1963 , în perimetrul actualului cimitir al localității iar cercetarea a patru morminte a adus indicii importante cu privire la locul de înhumare a deținuților din colonia de muncă și la modalitatea înhumării. Într-unul dintre morminte(M1), se află o groapă comună, defuncții sunt îngropați în același timp, fiecare în câte un sicriu improvizat din material lemnos perisabil. Poziția scheletelor arată că trupurile au fost îngropate cu privirea spre apus, contrar practicii creștine, un schelet a demonstrat că unui cadavru i-au fost legate picioarele cu sârmă. În celelalte morminte, unul dintre cadavre a fost îngropat într-o rogojină, alt schelet a prezentat urme de introducere forțată.

Conform certificatelor oficiale de deces sau altor documente care atestă decesul deținuților, identificate de reprezentanții IICCMER în arhiva Primăriei CA Rosetti, localitate în perimetrul căreia se află astăzi fosta colonie, precum și în arhiva Penitenciarului Tulcea , în intervalul 1.08.1958-1.11.1963, în care la cârma coloniei s-a aflat col. F.I., la Periprava au decedat 103 deținuți, toți făcând parte din colectivitatea contrarevoluționarilor.

Regimul de detenție descris de supraviețuitori

În perioada 1958-1963, în care col. F.I. a exercitat funcții de conducere, la colonia de muncă Periprava a fost aplicat un regim de detenție extrem de dur, caracterizat prin bătăi și schingiuri, aplicate de comandant sau de subordonații săi, lipsa condițiilor elementare de trai, lipsa asistenței medicale, regim care a condus la decesul a 103 deținuți.

Au fost identificați de cercetătorii IICCMER un număr de peste 50 supraviețuitori și au fost intervievați 21, relatările a 14 dintre ei conturând regimul de exterminare aplicat de inculpat.

B.O., condamnat la 15 ani muncă silnică și 10 ani degradare civică, pentru crima de uclire contra ordinii sociale, de Tribunalul Militar Brașov, a relatat că a fost arestat în iunie 1958 din Căminul Studentesc Mihai Eminescu din Iași. A fost încarcerat în 14 locuri de detenție, inițial la Securitatea din Iași, apoi Securitatea Uranus din București(august 1958), Securitatea Brașov(august –septembrie 1958), Penitenciarul Codlea (septembrie 1958-ianuarie 1959), Penitenciarul Gherla, de acolo plecând în lagăre de muncă, în închisorile din Văcărești, Fortul 13 Jilava, Galați, Brăila, apoi în lagărele de muncă care țineau de UM 0830 și care erau conduse de inculpatul F.I..

În Delta Dunării a fost la recoltat la stof și la alte munci agricole și de construcții, în perioada anilor 1960-1962, când comandant era F.I. , ultima oară fiind încarcerat la secția Grindu-Periprava. La sfârșitul anului 1959 și începutul anului 1960, Delta avea centrul la Periprava, secția Grindu iar F.I. era comandant, inclusiv peste bacurile unde se aflau cel puțin 500 de deținuți politici și toate erau conduse de inculpat.

A tăiat stuf în Deltă și de foame a mâncat șerpi cruzi. Foamea era cumplită, groaznică. A muncit la îndiguirea Bălții Brăilei iar norma de pământ era de 3,2 metri cubi, pământ ce trebuia săpat la o distanță de 50 metri de baza digului, apoi pământul trebuia încărcat într-o roabă cu vârf, roaba trebuia dusă la dig și răsturnată și adusă înapoi în pas alergător la bază. Dacă roaba nu era încărcată cu vârf, deținutul era bătut cu bătele și înjurat. La stuf, norma era de 15 maldări de stuf, tăiați, legați și transportați la malul Dunării. Stuful era tăiat și la 500-600 metri de bază, astfel încât, transportul era pe distanțe lungi. Norma nu putea fi realizată și deținuții erau bătuți cu lemn peste degetele înghețate. Deplasarea la muncă se făcea printr-un culoar păzit de militari, din 50 în 50 de metri.

Orice legătură cu exteriorul era întreruptă, deținuții nu aveau pachet, nu aveau drept la scrisori. Doi din trei deținuți politici aveau tuberculoză, datorită condițiilor mizere de viață, condițiile de igienă și asistența medicală lipsind cu desăvârșire. Există o infirmerie, o baracă a inapților, însă aceștia nu erau folosiți la muncile silnice. Condițiile de igienă erau inexistente pe bac, în partea dreaptă a bacului erau aruncate materiile fecale iar din apa de pe partea stângă a bacului beau apă deținuții. Când era solicitată asistența medicală pentru câte un deținut muribund, nu erau băgați în seamă, replica fiind „dă-l în mumă-sa, că mai avem o bucată de pâine în plus, pentru republică”! Bătaia era aplicată pentru nimicuri.

Cât a fost încarcerat la Periprava, au murit dintre deținuții cunoscuți, 10, unul dintre ei fiind comandantul de tancuri, Duca. Cauzele deceselor erau lipsa medicației, muncile silnice, alimentația slabă, bătaiele, care erau zilnice. Condițiile de muncă erau grele peste tot, normele mari, înfometarea cumplită, bătaiele.

În legătură cu inculpatul F.I. își amintește două situații petrecute la Periprava Grindu și Periprava Centru.

Într-una din zile au fost duși la plantat arpagic și de foame, au mâncat arpagic, care le-a provocat arsuri cumplite, fiind mâncat așa, simplu, pe stomacul gol. Unul dintre deținuți a avut ideea de a duce arpagic și deținuților mai în vârstă, care rămăseseră în lagăr. Au îndesat arpagic în buzunare, însă, au fost văzuți de un militar din convoiul de pază, care a chemat un gardian și i-a raportat. Gardianul le-a cerut celor trei deținuți prinși cu arpagic să se dezbrace de haine, să se așeze în genunchi, să scoată arpagicul ascuns prin buzunare și pe sub haine, după care sub amenințarea unei băte le-a cerut să mănânce tot arpagicul aflat la fiecare, câte 1,5 kg. Doi dintre deținuți au reușit, al treilea nu a reușit iar când gardianul se pregătea să îl bată, a apărut comandantul F.I. care, aflând ce s-a întâmplat, l-a lovit cu pumnul în tâmplă pe deținutul care nu reușise să mănânce arpagic, acesta s-a prăbușit, după care F.I. l-a lovit în cap cu cizma, deținutul purtând luni de zile semnele pe tâmplă. Arsurile și chinurile provocate de arpagicul mâncat cu forța, au durat aproape o lună.

B.O. a mai arătat că, în cadrul coloniei existau trei adventiști care, din motive religioase nu munceau sâmbăta iar F.I. i-a obligat să muncească. Fiindcă au fost duși la muncă împotriva voinței lor și nu au vrut să muncească, au fost băgați în canalul cu apă înghețată, până la genunchi, le-au fost legate mâinile cu sârmă ghimpată la spate și au fost obligați să se uite în soare, toată ziua cât ceilalți deținuți au muncit. Au fost amenințați că dacă își vor coborî privirea vor fi bătuți. Toate acestea au fost ordonate de inculpatul F.I..

M.I. a fost condamnat la 8 ani închisoare de către Tribunalul Militar Timișoara, în decembrie 1956 și a ajuns la Periprava în iarna anului 1959. A apreciat că până în primăvara anului următor au decedat din cauza condițiilor de detenție peste 270 de persoane. Își amintește de preotul Ambruș, de 40 de ani, care s-a îmbolnăvit în timp ce tăia la stuf și a fost târât prin zăpadă pe o rogojină până la barăci, fapt care i-a atras moartea.

Știe că niciun deținut nu era redat familiei după deces iar decedații erau îngropați în gropi comune, fără sicrie și fără preot. Alimentația deținuților era mizerabilă, din această cauză deținuții fiind foarte slăbiți și decedând.

M.I. a ajuns la secția Grind împreună cu alți 500 deținuți în anul 1959 și a stat acolo până

în iarna anului 1962-1963, când a fost dus la Gherla. A fost cazat împreună cu ceilalți în barăci și l-a văzut pe comandant, cu ocazia numărării deținuților, despre care a aflat ulterior că se numește F.I.. Deși era inapt, a fost scos la muncă, la cules de porumb.

Perioada cea mai cruntă a fost aceea din decembrie 1959-primăvara anului 1960, când aproape jumătate din deținuții de la Grind au murit datorită inaniției. Își amintește cazul unui deținut adus la Grind de la Stoenesti, care avea dizenterie, era slăbit, din cauza lipsei alimentației și a lipsei îngrijirii medicale. Își mai amintește de cazul unui deținut care avea obiceiul să numere boabele din supă de arpacaș, pe care o primeau ca fel principal la masa de prânz, după numărare, constatând că erau numai 14 boabe. În baraca unde a fost cazat inițial, erau 50 de deținuți, ulterior aproape jumătate din ei au decedat din cauza hranei primite dar și din alte cauze. Deținuții decedați erau îngropați în gropi comune.

A arătat că vinovatul principal de aceste decese a fost inculpatul F.I., deoarece acesta a cunoscut condițiile de exterminare și nu a întreprins niciun demers pentru a opri această situație critică. În primăvara anului 1960 a fost de față când s-a făcut autopsia unui decedat, deținut politic, tenorul Gherman, iar medicii care au efectuat-o au spus că acesta a murit de foame.

Din vara anului 1960 deținuții au început să primească carne de cal. Din anul 1961 F.I. a fost numit comandant al întregii colonii iar după vara anului 1961 hrana a devenit mai bună. Această îmbunătățire a resimțit-o și în alte locuri de deținere, fapt pe care l-a constatat și la Gherla. Dintre toate perioadele petrecute în penitenciare, în cei 8 ani de detenție, perioada cea mai grea a fost aceea din iarna anului 1959/1960, când s-a aflat la secția Grind a Coloniei Periprava. Vinovat este comandantul F.I. deoarece la un moment dat doctorii deținuți i-au adus la cunoștință cauza deceselor, respectiv inaniția, i-au solicitat să modifice alimentația, să introducă carne și alte produse cu proteine pentru a-i salva pe cei care se aflau în faza finală a inaniției-cașexie. Comandantul nu a luat nicio măsură cu privire la aspectele sesizate. F.I. ar fi putut face ceva pentru schimbarea situației deținuților în sensul că trebuia să îi anunțe pe șefii săi de la București despre situația existentă la Periprava.

M.I. a fost condamnat la 4 ani închisoare de Tribunalul Timișoara pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei. A ajuns la Periprava în 1962 și își amintește că F.I. era comandant. Cât privește regimul de detenție, acesta relatează despre mîncarea proastă și puțină, pedepsele pe care le primeau deținuții, „din orice”, fiind alergați cu calul și bătuți cu parul de către colonelul F.I. și maiorul Moromete.

A arătat că întrucât nu și-a îndeplinit norma stabilită în agricultură, a primit drept sancțiune să poarte 21 de zile lanțuri grele de 3 kg, la picioare și în această perioadă trebuia să care apa pentru a umple butoaiile pentru a se spăla deținții seara.

Îți mai amintește că într-o dimineață au fost scoși din barăci pentru a fi duși la muncă, însă, pentru că era ceață, au fost ținuți câteva ore afară, timp în care a venit acolo și locotenentul F.I., responsabil cu reeducarea deținuților în centrul Luciu Giurgeni, deținuții strigând „Fugiți că vine F.I. cu parul”. El nu a apucat să fugă și a fost lovit cu o bătă peste mână și peste umăr, fiindu-i ruptă clavicula.

F.I. era cel care aplica sancțiunile cu bătaia deținuților politici, aplicând personal loviturile deținuților iar uneori crea o zonă cu sergenți din penitenciar, înarmați cu băte, el stătea în mijloc și bătea câte un deținut, care, nu avea unde să fugă iar în cazul în care încerca să scape era lovit de sergenții din jurul lui. Tot F.I. era cel care aplica sancțiunile pentru nerespectarea normei de muncă.

A văzut personal cum erau strânse cadavrele celor care mureau, aproximativ 5-6 deținuți zilnic, în special distrofici și inapți, în fața corpului de gardă și fiecare cadavru era înfășurat într-o rogojină de stuf, de aproximativ 2 metri, cadavrul fiind legat cu sârmă la cap și la picioare, după care, cadavrul era străpuns cu o bară metalică, pentru a avea certitudinea că este mort, apoi, li se atârna o greutate de beton și erau aruncați în Dunăre. Decedații erau cărați cu aceeași căruță cu care erau cărate resturile din WC-urile coloniei.

Cu ocazia eliberării, în anul 1963, a mers la magazia de haine de la secția centrală a coloniei Periprava și întrucât acolo le-au dat haine de milițieni fără grade și însemne(deoarece hainele deținuților fuseseră pierdute), i-a spus deținutului Dode Anatolie, în glumă, că „, acum suntem și noi criminali”. F.I., care era la magazie, i-a auzit și a început să îi lovească cu pumnii și picioarele, spunându-le că îi va trimite acasă în plic, adică îi va omorî și le va trimite familiilor numai certificatul de deces. A venit un civil și l-a oprit, spunându-i lui F.I. că „o să îi ia și el în primire”, nu știe cine era civilul respectiv, dar acea persoană i-a condus la Sulina , unde au fost eliberați.

T.S. a fost condamnat la 8 ani închisoare de Tribunalul Militar Cluj pentru că ar fi adormit în post pe vremea când era grănicer. A ajuns la Periprava în anul 1959. Își amintește că decedau aici 1-2 deținuți în fiecare zi, iar cauzele deceselor erau bătaia cruntă, hrana mizerabilă și condițiile grele de muncă. Își amintește că numitul Teodorescu din comuna Bozovici a decedat din cauza condițiilor de detenție.

La Periprava deținuții erau împărțiți în mai multe categorii, el fiind inclus în aceea a frontieriștilor, a celor care au încercat să treacă granița ilegal. Știe că mai era o secție a țărăniștilor și liberalilor. Condițiile de detenție erau grele, mai rea nu era decât moartea, mâncarea era foarte rea și niciodată de ajuns iar dacă cineva era nemulțumit de hrana pe care o primea era pus în lanțuri și bătut și nimeni nu îl mai vedea apoi pe acel deținut.

La Periprava a tăiat la stuf, programul de muncă începea la 7-8 dimineața și dura 12 ore, după care erau aduși înapoi în colonie. Erau scoși la muncă și iarna și erau îmbrăcați cu pantaloni și haine tip zeghe iar pe timp de iarnă primeau o haină mai groasă. Iarna erau scoși la muncă chiar dacă era ger, fiind încolonați și duși pe jos, păziți de soldați înarmați și subofițerii din penitenciar. Stăteau în barăci din PFL, cu acoperiș din rogojoni, nu aveau sobe , ci doar pături, cu motivația că erau tineri, cei mai în vârstă stând în barăci în care erau sobe.

Mâncarea era foarte rea, în sensul că la masa de dimineața primeai ceai cu 100 grame pâine, prânzul era luat la locul de muncă și acolo li se aducea o ciorbă de legume, varză sau fasole amestecată cu coceni, arpacaș, gășind în acestea și urmă de balegă de animale. Carne nu primeau decât de sărbători. Nu aveau alte posibilități de a obține altă hrană. Seara primeau ceea ce rămânea de la prânz, un singur fel. Personal nu a primit pedepse și nu a fost dus la carceră dar știe că deținuți mai în vârstă au primit astfel de pedepse. Zilnic aveau o normă de muncă și dacă nu era respectată, deținuții erau bătuți. Zilnic mureau 2-3 deținuți, inclusiv deținuții aflați în anchetă, cei despre care se credea că fac politică. Pe durata șederii sale la Periprava crede că au murit 15 deținuți, acolo unde el a fost încarcerat.

P.N. a fost condamnat la 8 ani închisoare de Tribunalul Militar București, pentru omisiune de denunțare. A stat la Periprava în perioada decembrie 1959-decembrie 1962. Știe că în acea perioadă F.I. era comandant iar deținuții erau bătuți la ordinele lui. Își amintește de condițiile grele de muncă la care erau supuși inclusiv cei bolnavi și inapți, de barăcile neîncălzite, de pedepsele crunte, cum ar fi izolarea, când deținuții primeau o cană de apă caldă și mâncare o dată la 3 zile.

T.I. a fost condamnat la 5 ani închisoare de Tribunalul Militar Timișoara pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei. A stat la Periprava între 1961 și 1963 și își amintește că în acea perioadă comandant era F.I. care dispunea asupra tuturor pedepselor primite de deținuți. Pedepsele erau izolarea, când deținuții erau hrăniți numai a treia zi și erau obligați să stea pe ciment deoarece patul era ridicat pe perete și bătaia cu parul. Mureau 1 -2 deținuți în fiecare zi. Când a ajuns în colonie , deținuții au fost triați de F.I., care era comandant. A ajuns aici, după trei zile de stat la Chilia pe malul Dunării și unde un deținut a murit de dizenterie. La triere, F.I. îi întreba pe fiecare ce meserie are iar când unul dintre deținuți i-a spus comandantului că este rabin, a văzut când F.I. l-a înjurat și l-a lovit. Și pe un alt deținut care , de asemenea, i-a oferit răspunsul comandantului, în legătură cu meseria sau funcția anterioară, acesta din urmă l-a înjurat și l-a lovit.

A fost cazat într-o baracă făcută din pământ și acoperită cu stuf, în care erau paturi suprapuse și unde stăteau aproximativ 80 de deținuți.

Pe perioada detenției nu avea voie să primească pachete și nici să trimită sau să primească corespondență. Datorită meseriei anterioare, de tâmplar, a lucrat în interiorul coloniei, la construirea grajdurilor și cotețelor în care urmau să fie crescute animale. Prin urmare, nu se puneau probleme în cazul lui să fie bătut pentru neîndeplinirea normei de muncă dar a văzut că alți deținuți erau bătuti cu bâta de către gardieni, dintre cei care lucrau la construirea digului. Două zile a lucrat și el la tăierea stufului. A văzut când comandantul F.I. venea călare la locul de muncă și verifica modul cum era tăiat stuful. Acesta era cel mai de temut om din colonie, el dispunea toate măsurile. Decesele se petreceau zilnic, mai ales din rândul deținuților vârstnici. Când a fost încarcerat avea 18 ani. Își amintește că 3-4 zile a avut dureri de dinți, a cerut insistent medicamente dar nu a primit, fiind trimis sub pază la un dentist care i-a scos ambii dinți. Nu se dădeau medicamente, în colonie pentru cei bolnavi, aceștia erau lăsați să moară.

R eferitor la hrană, rația era de 200 de grame de pâine zilnic, pentru cei care ieșeau la muncă iar pentru cei care nu ieșeau la muncă, era de 100 grame de pâine zilnic și 400 grame turtoi. Mai primeau arpacaș, varză iar atunci când li se dădea și carne, aceasta era reprezentată de capete ori picioare de cai și după o astfel de mâncare, în colonie era epidemie de diaree. Toată perioada cât a stat aici, a suferit de foame. Personal nu a fost bătut dar știe de la alți deținuți că au fost bătuti personal de comandantul F.I.. În afară de bătaie, exista și pedeapsa cu izolarea, când deținuții mâncau doar la 3 zile și în rest primeau doar apă și sare. Aceste pedepse erau dispuse chiar de comandant. Când era la tăiat de stuf, a văzut un deținut când a mâncat un arici de foame. Și el personal a mâncat astfel de vietăți din cauza foamei.

L.P. a fost condamnat în anul 1957 la 5 ani închisoare de Tribunalul Militar Timișoara pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei. În anul 1960 a fost transferat la Periprava unde s-a îmbolnăvit de dizenterie din cauza mâncării proaste și a apei murdare. Deținutul își amintește că majoritatea deținuților aveau astfel de probleme medicale. El știe că deținuții care mureau erau încărcati și transportați în afara coloniei. Dintre cei decedați din cauza regimului sever și-l amintește pe Ghenciu Petre. Pedepsele care se aplicau în colonie erau bătaia și tortura.

T.G. a fost condamnat de Tribunalul Militar Timișoara la pedeapsa de 7 ani închisoare pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei. A fost încarcerat la Penitenciarul Gherla și a fost transferat alături de alți 700 de deținuți la Periprava în anul 1959. La Periprava au fost întâmpinați de comandantul F.I. care, sub diferite pretexte i-a pus pe gardieni să îi bată cu parul pe cei nou veniți.

M âncarea era puțină și proastă iar regimul de muncă era unul extenuant. Din cauza foamei deținuții mâncau porumb crud de pe câmp și rădăcini de stuf iar apa de băut era adusă direct din Dunăre. Hrana era asigurată prin sacrificarea unor cai slabi și bolnavi aduși la Periprava în acest scop. În perioada detenției numeroși deținuți au decedat din cauza proastei alimentații și a apei nepotabile dar și a bătăilor zilnice.

F ostul deținut arată că a lucrat de la 5 dimineața până la 6 seara. Toți deținuții sufereau de foame iar seara când făcea de planton, se auzeau deținuții cum mestecau în gol, în vis, de foame. Mâncarea era puțină și slabă. Ceea ce nu se vindea în țară, la apozare, varză, ceapă erau preparate și date deținuților. După ce s-a văzut că deținuții erau foarte slăbiți, le-au introdus carnea de cal în alimentație. După ce se servea masa, deținuții încercau să ștergă și marginile butoaielor în care era adusă hrana, așa de mare era foamea. Își amintește că un deținut judecător, din Timișoara, după ce a prășit porumb, a lăsat în urmă un fir de iarbă și a fost pus de militarii care asigurau paza să smulgă firul acela de porumb cu gura, astfel încât i-a rămas proteza dentară acolo. Un alt deținut nu a vrut să smulgă firul de porumb cu gura,

motiv pentru care a fost reținut la poarta coloniei, a fost bătut cu sârmă de oțel de cadrele militare iar când a mers în baracă le-a arătat deținuților urmele de bătaie. Personal și martorul a fost pus să smulgă iarba cu dinții. Bătaia era la ordinea zilei.

R.A. a fost condamnat de Tribunalul Militar Timișoara la 20 de ani de închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale. A ajuns la Periprava, în 1961, când, comandant era F.I. Își amintește că hrana era mizerabilă și foarte puțină, munca era istovitoare, de dimineța și până seara, vara la porumb și iarna la stuf, cellulule erau foarte aglomerate, câte 40 de deținuți în 8/4 metri. Din cauza foamei deținuții mâncau porumb crud de pe câmp. Lipseau îngrijirile medicale. Din cauza condițiilor de viață mizerabile la Periprava mureau 1 sau doi deținuți în fiecare zi.

F.V. a fost condamnat în anul 1959 la 17 ani închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale. A ajuns la Periprava în anul 1960. Nu a petrecut mult timp în acest penitenciar dar a discutat cu deținuții care i-au povestit că la Periprava este organizat un adevărat lagăr de exterminare având în vedere că hrana era foarte proastă iar îngrijirile medicale lipseau.

D.G. a fost condamnat la 5 ani de muncă silnică. A ajuns la Periprava în 1958/1959, când comandant era F.I. și a lucrat la stuf din decembrie și până în martie deși Dunărea era înghețată. Se aplicau pedepse pentru neîndeplinirea normei de muncă, acestea fiind bătaia, micșorarea rației de hrană și izolarea pentru 3 zile. Pedepsele erau aplicate de comandantul F.I. în urma judecății efectuate de o comisie organizată special în acest scop. Decedau câte 2-3 deținuți pe zi, din cauza foamei și a bătăilor.

Martorul a locuit pe bac și a lucrat la stuf. Hrana era foarte puțină, deținuții erau tot timpul flămânzi. Pe bac a stat între decembrie 1958-martie 1959, apoi a fost dus împreună cu alții la Periprava. Aveau normă de tăiat stuf, câte 20 maldăre, pe care trebuiau să le transporte de la locul de recoltare până la malul canalului. Dacă nu își făceau norma erau bătuți și nu li se dădea mâncare. Își amintește că din cauza bătăilor primite și a foamei, un inginer de la Cluj, pe nume Balint, a decedat. În aceleași împrejurări știe că a murit și un alt deținut Sturza. Pedepsele corporale erau aplicate de director și milițieni, indiferent dacă deținuții erau sau nu vinovați. Și martorul a fost bătut de două ori pentru că nu a terminat lucrările la timp.

Din cauza foamei, deținuții mâncau rădăcini de stuf, șerpi și broaște. Nu exista încălzire, nici apă pentru consum, nici pentru igienă corporală. Deținuții se spălau atunci când ploua. Se aducea apă de la Letea dar numai pentru gătit. Nu existau WC-uri, acestea fiind improvizate. Îmbrăcămintea era de tip zeghe iar atunci când era udată, nu exista posibilitatea ca deținuții să se schimbe de haine. Există un medic din rândul deținuților dar nu erau medicamente. Din cei aproximativ 5000 de deținuți câți erau la Periprava, doar 2000 munceau, restul erau inapți. Cei inapți erau ținuți în barăci, cu scopul de muri de foame. Unii dintre aceștia, în funcție de starea fizică mai erau folosiți la depănușatul porumbului. Nu aveau drept la corespondență, pachet sau vorbitor. Deținuții mai aveau în alimentație carne de cai morți aduși la Periprava de la Letea.

L-a cunoscut personal pe comandantul F.I. atunci când acesta venea în control la muncă sau la barăci. Despre acesta poate spune că este cel mai mare criminal de pe fața pământului, fără pic de omenie, fără bun simț sau milă față de oameni. Personal, a fost lovit de F.I. de 2 sau 3 ori, cu pumnii, cu picioarele sau l-a călcat. Inculpatul îi înjura, spunându-le *bandiți*. Așa se comporta cu toți deținuții. A fost pedepsit de mai multe ori cu carcera, fiind legat de mâini și de picioare cu lanțuri, fără hrană timp de 24 de ore. Aceste sancțiuni i-au fost aplicate de către comandant. Comandantul era cel care aproba toate măsurile. Rapoartele cu sancțiunile erau întocmite de milițieni și aprobate de comandant sau ofițerul politic. Existau multe cazuri de îmbolnăviri, multe cazuri de distrofici.

C.I. a fost condamnat de Tribunalul Militar Timișoara la 10 ani închisoare pentru agitație publică și trecere frauduloasă a frontierei. A fost deținut la Periprava doar câteva luni, în 1960 sau 1961. Acesta consideră că regimul de detenție de la Periprava era unul de lichidare.

Își amintește că a fost bătut personal de F.I. și că deținuții erau pedepsiți cu bătaia dacă nu își îndeplineau norma de muncă. Uneori deținuții erau bătuți până mureau iar rata deceselor era de câte un deținut pe zi. Își amintește de un fost deținut, preot, care a fost ținut nemâncat și a fost bătut până a decedat. A lucrat la stuf pe timp de iarnă. Norma de muncă era de 10 maldăre de stuf pe zi, ziua de muncă fiind de 10 ore, cu pauză de o oră la prânz. Mâncarea le era adusă la locul de muncă și era o zeamă „chioară” în meniu fiind și fasole, grâu decorticat, varză cu slănină. Pâine aveau 200 grame pe zi, zeama era de 750 ml la prânz iar dimineața aveau terci (mălai în apă caldă) pe care îl beau direct din gamelă. Hrana era insuficientă, deținuții nu se săturau niciodată. Dacă deținuții nu își făceau norma primeau mâncare proastă și bătaie.

La Periprava a fost cazat pe un bac, pe brațul Borcea iar deținuții erau supravegheați de soldați însoțiți de câini. Dacă nu își făceau norma de lucru, la intrarea în colonie primeau bătaie și le era scăzută rația de hrană. În urma unei înțelegeri cu un coleg a executat și norma de muncă a altui deținut însă a primit bătaie pentru că nu a executat norma lui. A fost trimis și la izolare pentru 3 zile, deoarece a întârziat puțin atunci când se pleca la muncă. În cele trei zile a primit doar apă caldă și sare și niciun fel de hrană.

B.G.E. a fost condamnat de Tribunalul Militar București, la 18 ani închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale. A ajuns la Periprava în anul 1959 și își amintește că F.I. era comandant. Deținuții erau obligați să muncească la câmp de dimineață până seara, erau hrăniți foarte prost iar apa de băut era luată direct din Dunăre. Cei mai mulți deținuți s-au îmbolnăvit din cauza alimentației proaste și a apei nepotabile iar tratamentul și-l administrau mâncând singuri buruieni de pe câmp. Pentru neîndeplinirea normei de muncă deținuții erau bătuți de gardieni, la ordinele lui F.I. În cei trei ani petrecuți la Periprava, crede că au murit în jur de 1000 de deținuți, iar cadavrele acestora au fost îngropate în apropierea penitenciarului.

B.P. a fost condamnat la 13 ani închisoare, în anul 1948. Ultimii trei ani de detenție i-a executat la Periprava, între 1958-1961. Deținuții erau trimiși la muncă în port, la împins vagonete și nu făceau față efortului fizic pentru că nu erau hrăniți corespunzător. Pentru că nu a ascultat de ordinele gardienilor, deținutul Baciuc a fost pedepsit „ la neagra” unde nu primea mâncare și era obligat să stea numai în picioare.

C.Ș., fost deținut politic a arătat că își amintește cea mai cruntă bătaie care a avut loc în luna august 1959 când, de față a fost și comandantul coloniei de muncă, despre care deținuții au spus că este F.I. . Acesta le-a reproșat deținuților că a auzit că aceștia mănâncă din porumbul recoltat, iar deținuții i-au spus că fac acest lucru de foame. Comandantul le-a cerut să recunoască, deoarece nu vor păți nimic și fiecare deținut să spună cât porumb a mâncat. Fiecare deținut, după ce a declarat cât a mâncat, a fost bătut cu ranga la tălpi, câte o lovitură pentru fiecare porumb. Cel mai rău a fost bătut un deținut numit Cosor, care a recunoscut că a mâncat 14 porumbi, însă după 11 lovituri a leșinat. Comandantul era de față în timp ce gardienii aplicau aceste lovituri iar numărul loviturilor era stabilit chiar de comandant. A doua zi, aceștia nu au putut fi scoși la muncă din cauza loviturilor primite.

S.T., fost deținut politic în cadrul coloniei Periprava, a arătat că, în primăvara anului 1962 a fost dus la Grind, acolo era o colonie cu mai multe barăci și mai dezvoltată, exista și o baracă unde erau internați bolnavii, însă nu existau medicamente. Hrana era puțină și nu existau șanse de vindecare. Într-o altă baracă erau internați inapții (cei cu vârstă înaintată și cei care nu puteau lucra), aceștia fiind practic cel mai rău tratați, deoarece ei nu aveau hrană, aveau un regim de înfometare la cea mai joasă limită și au murit foarte multe persoane în rândul acestora. Nu știe care este numărul morților dar poate spune că regimul era unul de exterminare iar cei care conduceau aceste colonii aveau dorința de a se afirma, de a arăta că ei sunt stăpânii, că viața deținuților depinde de ei iar deținuții din colonie nu aveau nicio șansă de apărare, totul fiind la mâna lor.

Periprava era centrul din Deltă, unde condamnații care ispășeau pedeapsa primeau domiciliu obligatoriu de 24 luni sau 36 luni sau chiar și 72 luni, domiciliu care uneori, depășea

durata pedepsei închisorii. Existau astfel de centre de domiciliu obligatoriu în Bărăgan , unde au fost internați lideri țărăniști precum Corneliu Coposu, Ion Diaconescu și alții. A fost deținut la Periprava între 1961-1963 . Deșteptarea era la ora 5 dimineața. Micul dejun era compus dintr-o bucată de pâine și o cafea surogat iar mâncarea nu era corespunzătoare muncii prestate. Spre deosebire de penitenciar era totuși mai bună. La prânz mâncarea era transportată de locul de muncă. Îmbrăcămintea era foarte veche, materialul era rărit de uzură iar iarna peste zeghe aveau o pufoaică. Vântul din zonă era cumplit, așa încât le era greu să reziste. Dacă erau prinși de ploaie, nu aveau cum să își usuce hainele astfel încât, a doua zi le luau ude pe ei, acesta fiind motivul pentru care mulți deținuți s-au îmbolnăvit de pneumonie. Pentru persoanele cu vârste între 60 și 70 de ani, condițiile de muncă erau o crimă pentru aceștia.

Pe zi munceau 10-12 ore iar de la colonie la locul de muncă mergeau pe jos, uneori, câte 5-6 km, dus-întors. Aveau normă de muncă, trebuind să sape câte 3,5 m cubi de pământ pe zi, care trebuia încărcat în roabă și urcat pe dig, dig care se afla la 8-10 metri înălțime. Această muncă o făceau chiar și pe timp de iarnă. Atunci când nu se mai putea săpa, erau duși la desecări, activitate pe care o desfășurau pe ger. Chiar și când afară nu se putea munci deloc, deținuții erau scoși din celule și duși prin frig, până la canal. Cei care își făceau norma aveau dreptul la carte poștală și un pachet de 5 kg alimente , însă, cei mai mulți nu reușeau să își facă norma. În toată perioada de 2 ani, deși era tânăr, nu a reușit să își facă norma decât de vreo patru ori, astfel că numai atunci a putut avea pachet de acasă. Dacă norma nu era îndeplinită, deținuții nu mai aveau dreptul să ia legătura cu familia iar seara, la întoarcere erau bătuți sau băgați la carceră. Prima scrisoare de la familie a primit-o abia în anul 1961 și până atunci familia nu a știut unde se află. Deținuții care aveau replică față de jigniri erau bătuți și închiși în carceră , fiind astfel obligați să suporte orice. A primit și el bătaie pentru neîndeplinirea normei de muncă iar bătăile, în colonie erau preponderente.

Appreciază că acești comandanți care au condus coloniile, și-au depășit atribuțiile prin comportamentul pe care l-au avut față de deținuți, cărora le adresau injurii, jigniri, spunându-le că nu au fost aduși în colonie pentru adăpost ci pentru a muri, deoarece ei împiedică poporul să evolueze și că în final, deținuții trebuie să mulțumească comandanților că sunt în colonie, pentru că în acest fel, sunt protejați de furia poporului, ei fiind considerați dușmani ai poporului. Știe că au decedat deținuți, personal nu a văzut dar l-a auzit pe Mutiu Iuliu, un coleg deținut, că, în jurul acestuia mureau deținuții mai în vârstă și oamenii cu probleme de sănătate.

T.M.D. a declarat că în ianuarie 1960 a fost transferat în Colonia de muncă Periprava , inițial a locuit într-un saivan , două-trei zile, după care, împreună cu alți deținuți au fost duși la Grind la 3-4 km de Colonia Periprava. Condițiile de detenție de la Grind au fost foarte dure

. Deținuții erau scoși dimineața în jur de 7-8, sub supravegherea unui cordon de soldați MAI și strângeau cocenii de pe câmp, în timp ce afară erau și – 15 grade, era vânt puternic iar hainele cu care erau îmbrăcați erau subțiri. Frigul era foarte puternic iar în colonie se întorceau pe jos, 2-3 km. Hrana era foarte puțină iar foamea era atât de mare încât un coleg deținut numit Diaca prindea șobolani și șoareci de pe câmp pe care îi prăjea la focul făcut de soldați și îi mânca. Seara erau scoși la numărătoare iar dacă gardienii care trebuiau să facă apelul, întârziiau, din cauza frigului, deținuții se retrăgeau în barăci, de unde gardienii îi scoteau afară cu bastoanele. La câmp se muncea zi-lumină, la culturile de floarea soarelui și porumb. Rândurile erau lungi de ordinul kilometrilor iar cei care rămâneau în urmă, erau opriți seara în poarta coloniei și pedepsiți. Asistența medicală era acordată de medici deținuți dar aceștia nu aveau instrumentar, nici medicamente și nimic necesar tratamentului. Cea mai frecventă boală era dizenteria, care era tratată în general cu ceai de mentă d baltă, culeasă de cei care ieșeau acolo la muncă.

Într-o baracă erau cazați 50-60 de deținuți, suprafața unei barăci fiind de aproximativ 14-20 metri. Munceau inclusiv duminica, când transportau chirpici în spate, de la o sitanță de 7-8 km sau la pădurea Letea, pentru a aduce lemne de foc.

Pe întreaga perioadă a detenției nu a avut nicio corespondență cu familia , doar în anul 1961, când i s-a permis o singură carte poștală și un colet de 5 kg de alimente. Din anul 1963 a limentația s-a îmbunătățit deoarece a fost introdusă carnea de cal.

Nu l-a cunoscut personal pe F.I. care era comandantul centrului Periprava și de care depindea și secția Grind . În timp ce era la Grind, în anul 1962 a fost adus la Secția Bac cadavrul unui deținut pe care a fost pus să-l descarce și să-l introducă într-o cameră de mici dimensiuni. Dimineața, a constatat că acel cadavru avea ochii mâncați de șobolani, l-a introdus apoi într-o ladă cu stuf, după care l-a transportat cu o căruță în direcția satului Sfiștofca, unde era cimitirul. A mai aflat despre un deces , în cazul unui preot Aristotel, care s-a spânzurat în urma unei discuții purtate cu ofițerul Ciobanenco.

Martorul C.I. a fost condamnat de Tribunalul București la 4 ani muncă silnică și a ajuns la Periprava, Secția Grind, în decembrie 1959. Medicul a văzut starea de sănătate a acestuia , foarte rea și a dispus să fie internat iar după 2-3 săptămâni a fost scos la muncă. A făcut munci agricole, a efectuat desecări de canale și șanțuri și primea bătăi zilnice dacă nu făcea norma. Cine rămânea în urmă la muncile agricole era bătut. La canale și desecări avea normă zilnică de 3 metri și jumătate de scos pământ și de aruncat pe mal cu lopata. Nu primea apă dimineața, primea doar un terci , apa venea în jur de 11-12 împreună cu mâncarea. Activitățile zilnice erau epuizante. La prânz deținuții primeau o zeamă „ chioară ” și cartofi deshidratați iar dimineața și seara primeau arpacaș. Nu aveau carne în alimentație. Porțiile nu erau niciodată suficiente, primeau mămăligă în jur de 200-250 grame iar pâine, aproximativ 100-150 de grame, aceste două alimente fiind cele care îi țineau pe deținuți în viață. Mâncau 10 boabe de porumb pe care le măcinau în gură , ceea ce constituia un supliment de mâncare.

Își amintește că un țăran, de foame, a mâncat porumb crud și datorită acestui fapt a murit în condiții foarte grele, medicii comunicându-i comandantului că dacă nu va fi operat va muri, fapt care s-a și întâmplat. Comandant era atunci F.I.. În același mod a murit și deținutul Ruth din Sibiu în vârstă de numai 18 ani. La cabinetul medical din Periprava deținuții doar se odihneau, pentru că medicamente nu primeau. Decesele se datorau distrofiei și înfometării. Își amintește că, într-una din zile, pe lângă grupul său de deținuți a trecut F.I. și deoarece martorul nu s-a ridicat imediat să îl salute, comandantul a dispus sancționarea acestuia cu 7 zile de izolare, cu lanțuri la picioare, cu mîncare la 3 zile. Două zile primea doar apă iar în cea de-a treia zi primea și mâncare. În cei patru ani de detenție, a făcut 80 de zile de izolare.

Astfel, parchetul a arătat că din mărturiile expuse mai sus, rezultă în mod clar că regimul de detenție aplicat de F.I., în perioada cât acesta a deținut funcții de conducere, în cadrul Coloniei Periprava, a fost unul menit să ducă la lichidarea fizică a deținuților politici prin metode indirecte, precum:

- condiții de detenție mizerabile și inumane, rele tratamente;
- lipsa hranei adecvate;
- frigul extrem din barăci și aglomerarea excesivă;
- lipsa apei potabile care era înlocuită cu apa murdară scoasă direct din Dunăre;
- lipsa medicamentelor și a asistenței medicale sau refuzul de a acorda asistență medicală adecvată;
- aplicarea de pedepse aspre pentru abateri minore de la regulament;
- condiții de muncă foarte grele la care au fost supuși toți deținuții, indiferent dacă aceștia erau bolnavi sau inapți, lipsa de echipament corespunzător pentru muncă, în condiții meteorologice extreme;
- obligarea deținuților de a depăși norma de muncă cu orice preț și pedepsele crunte primite pentru nesupunere;
- izolarea, în care erau deținuții ținuți fără hrană și în timpul căreia aceștia dormeau direct pe ciment , „judecarea și condamnarea ” cu bătaia, a celor care săvârșeau abateri

minore, alergarea deținuților . cu calul și bătăile crunte primite cu ciomege.

Astfel , s-a arătat că depozițiile martorilor se coroborează cu aspectele sesizate de ICCMER, rezultând în mod indubitabil că tratamentul și condițiile de detenție la care au fost supuși deținuții condamnați politic au fost unele de exterminare, așa cum rezultă din documentele și materialele memorialistice depuse la dosarul cauzei și din fișele matricole de ale foștilor deținuți.

Din documentele ridicate din arhiva CNSAS rezultă faptul că, printre cauzele deceselor unora dintre deținuții politici era și cașexia –forma finală a inaniției. Trebuie menționat și faptul că numărul deceselor, 103, este doar cel care rezultă din înscrisurile din arhivă, numărul real fiind mult mai mare. Așa cum rezultă din declarațiile mai multor martori, dintre foștii deținuți, a rezultat că în iarna anului 1959/1960, la secția Grind au murit cel puțin 250 de persoane.

Tratamentul la care erau supuși deținuții era același, fiind prezentat diferit de fiecare, în funcție de propria percepție, însă, cu toții au declarat în unanimitate că au fost bătuți cu ferocitate dacă nu își îndeplineau norma de muncă iar locul unde erau bătuți era la intrarea în colonie, unde sancțiunile erau aplicate de gardieni și erau dispuse de conducerea coloniei. Toate aceste măsuri definesc regimul de detenție instituit și menținut de F.I. Ioan, regim care a contribuit la exterminarea deținuților politici.

Ancheta Partidului Comunist Român din anul 1968

Regimul de detenție care a avut drept scop exterminarea deținuților politici rezultă și din propria anchetă efectuată de Comisia de partid în anul 1968, comisie care deși avut drept scop investigarea abuzurilor comise împotriva unor militanți comuniști, în mod indirect a investigat și abuzurile comise împotriva deținuților din penitenciare și colonii de muncă, fiind identificate persoanele responsabile. În fața acestei comisii a fost audiat numitul Pavel Ștefan, care în perioada 1950-1954 a fost ministru de interne și care a primit mai multe rapoarte privind ilegalitățile din centrele de detenție. Din declarația acestuia a rezultat faptul că, deținuții erau victimele unor abuzuri și că regimul de executare a pedepselor era reglementat prin ordine ale superiorilor ierarhici pe linie de partid.

Astfel, pasaje extrase din declarațiile acestuia vin în sprijinul celor de mai sus : „ era un sistem de a bate fără milă, în mod barbar (...), deținuții erau bătuți în asemenea hal încât pierdeau carnea de pe ei”; „ mi-a venit informația că la Brăila oamenii sunt bătuți crunt, iar cadavrele erau cărate pe târgi improvizate din două bețe”; „ oamenii erau terorizați și nu educați...(…), ancheta a stabilit că aceștia se făceau vinovați că în loc să aplice măsurile stabilite, încurajau pe diferiți bandiți să bată în mod bestial, fapt ce a dus ca mulți dintre deținuți să-și piardă viața, memoria, să devină schilози ”, „ în relațiile dintre noi și securitate au fost discuții serioase pentru că se făceau arestări fără o bază legală (...) ”.

Acesta a mai declarat faptul că, Marin Jianu , fost ministru adjunct în MAI până în anul 1952, a coordonat acțiunea violentă din închisori, conducea lagărele și a dat indicația de a fi bătuți deținuții. Părerea fostului ministru de interne Pavel Ștefan a fost aceea că, oamenii puși să conducă închisorile și lagărele nu au fost ținuți în mână și nu li s-a pus în vedere cum trebuie să se comporte(...), le-a permis să bată ca mijloc de a stăpâni pe deținuți.

Locotenentul de securitate Ilie Bădică, fost prim locțiitor al șefului Direcției Penitenciare, lagăre și colonii, a dat și el declarație cu ocazia acestei anchete. În declarația sa a confirmat faptul că, internările în colonii se făceau în baza unei decizii date de MAI, pe un termen de la 1 la 5 ani și anume în baza deciziei nr. 9. Nu era o hotărâre a Consiliului de Miniștri, nu era o lege ci o hotărâre dată de fostul ministru Teohari iar regimul din penitenciare a fost o „acțiune organizată.”

Concluzia anchetei din anul 1968, a fost aceea că, în România a existat un regim de exterminare a deținuților politici în perioada 1948-1964, dictat pentru toate centrele de detenție politică din țară, la ordinele conducerii statului comunist. Ancheta nu a condus la judecarea și

condamnarea vinovaților ci s-a convenit ca sancționarea să se facă doar pe linie politică iar pe latură penală, să se aștepte termenul de împlinire a prescripției răspunderii penale.

Partidul Comunist Român s-a substituit organelor penale și a subordonat justiția puterii executive. Concluziile anchetei au fost acelea că în perioada 1952-1964, în cadrul coloniilor și penitenciarelor a existat un regim de exterminare a deținuților politici care a fost dictat de persoanele aflate la conducerea statului și aplicat în diferite maniere de către comandanții unităților de detenție.

Ion Gheorghe Maurer, prim ministru la acea vreme și membru al comisiei de anchetă arăta, cu ocazia anchetei: (...) însă, ce ar însemna un proces? Apărarea lui Drăghici va scoate la iveală o serie de lucruri urâte nu numai în ceea ce privește anumite părți ale conducerii într-o anumită epocă, dar și legătura acestei practici cu alte practici de unde s-au inspirat. Procesul ar lua un caracter nu numai împotriva unor elemente ale conducerii române, dar ar lua un caracter de proces care se face într-un stat care este foarte sensibil la aceasta. Nu avem nimic de câștigat în aceasta. Și dimpotrivă, în aceste condiții noi nu am putea lăsa procesul public... ar trebui să-l facem în ședință secretă, în ședință secretă s-au făcut toate porcăriile pe care le dăm acum și încercăm să le îndepărtăm și ar fi într-adevăr nefericit lucru dacă ne-am așeza într-o situație care să poată spune și de tandoa și de mandea: aștia au spus despre aceia ca s-o facă ei. Așa mi se pare că soluția cea mai bună este să lăsăm lucrurile să se îndrepte spre prescripție din punct de vedere judiciar, să nu luăm o hotărâre, să spunem să nu fie trimis în judecată și împotriva omului să fie luate hotărârile politice. Mai sunt câteva luni până la prescripție.”

Decizia finală a fost luată de Nicolae Ceaușescu care a achiesat în totalitate la cele spuse de Maurer: „Bine. Atunci suntem de acord (toți tovarășii sunt de acord).”

Din prelegerea prim-ministrului Maurer a rezultat încă o dată faptul că, puterea judecătorească era absorbită de cea executivă, în sensul că la nivelul PCR se decidea cine va fi urmărit penal și judecat, fiind exclus ca organele penale să se autosizeze după ce partidul a dat o rezoluție.

În Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, București, 2006 se arată că : „ Închisoarea, locul unde se execută pedeapsa și sunt disciplinați infractorii, a devenit în România comunistă locul în care s-a petrecut eliminarea, reeducarea, torturarea, supravegherea și distrugerea fizică și psihică a tuturor celor care se opuneau, ar fi putut să se opună sau nu puteau accepta noua ordine politico- economico-socială dispusă de autoritățile comuniste. În mod firesc, copiind modelul sovietic al Gulagului, liderii comuniști români au transformat instituțional și procedural –în termenii regimului detenției- întregul sistem penitenciar moștenit, adăugându-i dreptat forma și substanța unui adevărat infern (...). Militarizarea sistemului penitenciar, dar mai ales noul regulament secret destinat închisorilor unde erau depuși deținuții politici, adoptat în septembrie 1948, copiat sau inspirat din cele sovietice a marcat trecerea spre regimul de exterminare lentă, fizică și psihică a opozanților, prin izolarea totală de familie și societate, prin înfometare și condițiile inumane de trai, prin lipsa asistenței și prin permanenta supraveghere”.

Încadrarea juridică a faptei. Analiza mijloacelor de probă.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că, fapta inculpatului F.I. care, în perioada 1 .08. 1958- 1.11. 1963, în calitate de locțiitor și comandant al Coloniei de Muncă Periprava, a săvârșit acțiuni sau inacțiuni sistematice care au avut ca rezultat persecutarea colectivității reprezentată de deținuții politici încarcerați în Colonia de Muncă de la Periprava, prin privare de drepturi fundamentale ale omului sau prin restrângerea gravă a exercitării acestor drepturi, pe motive de ordin politic, respectiv, prin supunerea la condiții de existență sau tratament de natură să ducă la distrugerea fizică a deținuților politici, cu mențiunea că în perioada 1.08.1958- 1.11.1963, au fost înregistrate un număr de 103 decese în rândul deținuților politici, prin acțiuni ce depășesc cadrul legal (lipsa medicamentelor, lipsa

îngrijirii medicale, refuzul de acordare a asistenței medicale adecvate, refuz de transfer către spitale penitenciar, degradarea stării de sănătate prin lipsa hranei, lipsa încălzirii, pedepsele aplicate discreționar și abuziv deținuților, condiții de detenție inumane, rele tratamente, bătaia și alte violențe, ignorarea adreselor și sesizărilor făcute de deținuți), întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii contra umanității prev. de art. 439 alin. 1 litera j cu aplicarea art. 5 Cod penal.

În ceea ce privește încadrarea, s-a arătat că este necesar a fi făcute câteva considerații privind evoluția în timp a acestei infracțiuni, având în vedere că activitatea infracțională a inculpatului a făcut obiectul de reglementare a mai multor legi succesive.

Infracțiunea de genocid, pentru care a fost inițial începută urmărirea penală, ca infracțiune contra păcii și omenirii, a fost incriminată în legislația română pentru prima dată prin dispozițiile art. 231² din Codul penal de la 1936, dispoziții introduse prin Decretul 212/1960. Potrivit acestui text de lege, constituia infracțiunea de genocid și se pedepsea cu moartea, săvârșirea în scop de a distruge, în întregime sau în parte, un grup sau o colectivitate omenească, din motive de rasă, naționalitate sau religie, a vreuneia din următoarele fapte: a) uciderea membrilor grupului ; b) vătămarea gravă a integrității fizice și mentale a membrilor grupului; c) supunerea grupului la condiții de existență sau tratamente de natură să ducă la distrugerea lui fizică; d) luarea de măsuri tinzând la împiedicarea nașterilor în sânul grupului; e) transferarea forțată a copiilor unui grup în alt grup.

Infracțiunea de tratamente neomenoase a fost incriminată pentru prima dată în legislația română în dispozițiile art. 231⁴ Cod penal de la 1936, dispoziții introduse prin Decretul 212/1960.

Potrivit textului de lege, constituia infracțiunea de tratamente neomenoase, supunerea la tratamente neomenoase a răniților și bolnavilor, a membrilor personalului civil sanit ar sau al Crucii Roșii, a naufragiaților, a prizonierilor de război și în general, a oricărei alte persoane căzute sub puterea adversarului, ori supunerea lor la experiențe medicale sau științifice care nu sunt justificate de un tratament medical în interesul lor și se pedepsește cu muncă silnică de la 5 la 20 de ani.

Legea 15/1968 –Codul penal, care a abrogat Codul penal de la 1936 a prevăzut în aceeași formă infracțiunea de tratamente neomenoase în cuprinsul art. 358 Cod penal, în cadrul Titlului XI al Părții Speciale- Infracțiuni contra păcii și omenirii. În varianta tip infracțiunea se realizează , sub aspectu laturii obiective, fie prin supunerea persoanelor căzute sub puterea adversarului la tratamente neomenoase, fie la experiențe medicale sau științifice ce nu sunt justificate de un tratament medical în interesul lor. Prin supunerea unei persoane la tratamente neomenoase se înțelege obligarea persoanei la condiții de hrană, locuință, îmbrăcăminte, de igienă, asistență medicală etc, greu de suportat fizic și umiltoare din punct de vedere moral.

Noua incriminare prevăzută de art. 358 din Codul penal de la 1968 a rămas în vigoare nemodificată până la data de 1.02.2014, când, a intrat în vigoare Legea 286/ 2009 privind Noul Cod penal, în acest cod nemaifiind incriminată o infracțiune cu denumirea de tartamente neomenoase. Din tezele prealabile ale Proiectului Noului Cod penal, rezultă că relațiile sociale ocrotite în Codul penal de la 1968-Infracțiuni contra păcii și omenirii, sunt ocrotite în prezent în Titlul XII-Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război. Infracțiunile contra umanității formează un grup distinct de infracțiuni ce pot fi comise atât pe timp de pace cât și pe timp de război. În cadrul textului au fost sistematizate 12 modalități normative . Urmând modelul german s-a renunțat la definirea termenilor, fără a se aduce atingere principiului *res certa* , noțiunile fiind explicate suficient în cadrul fiecărei secțiuni..

Potrivit art. 438 constituie *infracțiune contra păcii și omenirii* săvârșirea, în cadrul unui atac generalizat sau sistematic lansat împotriva unei populații civile a faptei prevăzute la litera j), respectiv, persecutarea unui grup sau a unei colectivități determinate prin privare de drepturile fundamentale ale omului sau prin restrângerea gravă a exercitării acestor drepturi,

pe motive de ordin politic, rasial, național, etnic, cultural, religios, sexual ori în funcție de alte criterii recunoscute ca inadmisibile în dreptul internațional. În noua reglementare infracțiunea este pedepsită cu închisoare de la 15 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

În raport de cele menționate, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că elementele constitutive ale infracțiunii de tratamente neomenești din vechea reglementare se regăsesc și în noua reglementare prevăzută de art. 439 litera j Cod penal.

Sub aspectul laturii obiective, inculpatul, în calitate de comandant al Coloniei de muncă Periprava, a săvârșit acțiuni sau inacțiuni sistematice care au avut ca rezultat persecutarea colectivității reprezentată de deținuții politici încarcerati în colonie, prin privarea de drepturi fundamentale ale omului sau prin restrângerea gravă a exercitării acestor drepturi, pe motive de ordin politic, respectiv prin supunerea la condiții de existență sau tratament de natură să ducă la distrugerea fizică a deținuților politici, prin acțiuni care depășesc cadrul legal.

Noțiunea de tratamente inumane a fost definită de Curtea Europeană pentru prima dată în cauza Irlanda c/ Rouyaume-Uni, din anul 1978, ca fiind acele acte prin care se provoacă victimei leziuni sau suferințe fizice și morale susceptibile de a produce puternice tulburări psihice. Aceste acte sunt comise cu intenția de a cauza suferințe fizice intense victimei. De asemenea, în materie de tortură, suferința trebuie să se situeze la un nivel de gravitate deosebit, să fie provocată de agenți ai statului sau să fie tolerată de agenți ai statului, ceea ce înseamnă că actele în sine pot fi comise asupra victimei chiar și de către particulari. În această din urmă situație autoritățile statale se fac vinovate că au permis săvârșirea unor asemenea acte sau dacă ele s-au produs, eventual de neîndeplinirea obligației de a urmări și pedepsi pe autorii lor.

Pornind de la definiția dată tratamentelor inumane de Curtea Europeană, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că, autoritățile statale comuniste nu numai că au tolerat dar au și permis unor agenți ai statului să acționeze ca adevărați tortionari ai victimelor acestui regim de suprimare fizică și psihică, ceea ce nu exclude cercetarea fapturilor și sub aspectul acestei infracțiuni. Folosirea forței fizice asupra unei persoane private de libertate, atunci când acest lucru nu este strict necesar raportat la comportamentul acelei persoane, este de natură să aducă atingere demnității umane și constituie o încălcare a dreptului garantat de art. 3 din CEDO și care prevede că nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

În calitatea de comandant al coloniei de muncă, inculpatul F.I. era direct responsabil de viața deținuților, așa cum se arată în Regulamentul de funcționare a DGP, ceea ce înseamnă că ansamblul condițiilor de detenție era organizat sau cel puțin tolerat de acesta. Decesele deținuților au fost efectul unui cumul de factori ce făceau obiectul voinței comandantului de colonie, acesta fiind singurul în măsură să ia decizii în privința condițiilor de detenție. Regulamentele care erau în vigoare în materia condițiilor de detenție alcătuiau doar premisele organizării regimului de exterminare în penitenciare și colonii de muncă în timp ce măsurile concrete luate pentru anihilarea deținuților politici erau lăsate în grija comandanților de penitenciare și doar amendate prin ordine și recomandări neoficiale venite pe linie de partid. Decesul deținuților venea în urma unui proces lent, dar eficace, prin care deținuții erau torturați fizic și psihic. Regimul de exterminare pus la punct de F.I., prin abuzurile și încălcările sistematice ale drepturilor omului au dus la decesul mai multor deținuți ca urmare a unui cumul de factori, precum, programul de muncă extenuant, violențele fizice aplicate deținuților, condițiile insalubre în care aceștia erau ținuți, lipsa apei potabile. Din declarațiile supraviețuitorilor a rezultat faptul că sancțiunile erau aplicate pentru cele mai mici abateri de la regulile interne și erau bătaia, izolarea, lipsa hranei pentru mai multe zile consecutive, dar deținuții erau bătuți și fără să încalce vreă regulă sau ordin. Corecțiile fizice erau parte a programului zilnic și nu erau excepții nici în cazul celor inapți de muncă.

Inculpatul a pus la punct un adevărat sistem de investigare și sancționare a celor care nu respectau ordinele sale. Deținuții înfomețați, bolnavi și osteniți erau bătuți dacă mâncau din

recoltă iar după aplicarea bățăilor erau lăsați să zacă pe o pătură. În mărturiile supraviețuitorilor, tema lipsa hranei este una recurentă. Documentele aflate la dosarele deținuților arată faptul că, aceștia sufereau de anumite afecțiuni și că acestea erau agravate de faptul că erau foarte slabi. Deținuții erau anemici și sufereau de afecțiuni ale sistemului gastro-intestinal, asociate cu o alimentație proastă. Una dintre cele mai frecvente afecțiuni întâlnite în rândul deținuților de la Periprava era enterocolita provocată de consumul apei nepotabile din Dunăre. Deținuții care nu se îmbolnăveau nu primeau medicamente, ci apă caldă cu cloramină care doar ameliora simptomele. La un moment dat inculpatul a interzis administrarea acestui tratament, ca sancțiune pentru că deținuții mâncau porumb crud de pe câmp.

Toate aceste elemente au făcut parte din regimul de exterminare a deținuților politici, regim organizat de inculpat. Tratamentul inuman al deținuților era caracterizat prin izolarea totală de familie și de orice alte persoane, condiții de cazare mizerabile, frigul insuportabil din barăci, sancțiunile fizice pentru abateri minore, hrana deficitară, înfometarea, însetarea acestora, dureri pe care nu le puteau ameliora din cauza lipsei de medicamente, condiții inumane de muncă. Regimul impus nu crea condiții minime de supraviețuire pe termen lung, având în vedere că în cele mai multe cazuri, condamnările depășeau 10 ani.

Din documente a rezultat faptul că, în perioada 1.08.1958- 1.11.1963, în care la cârma coloniei s-a aflat inculpatul, la Periprava au decedat 103 deținuți, toți făcând parte din colectivitatea contrarevoluționarilor. O statistică a cauzelor de deces, potrivit fișelor medicale identificate în arhive, au indicat următoarele:

- 15 decese au avut drept cauză enterocolita cronică sau acută. Această afecțiune reprezintă o inflamație a mucoaselor intestinului subțire și a colonului care poate fi cauzată de o bacterie, de un virus sau un parazit. Simptomele acesteia sunt diaree apoasă sau sangvinolentă, crampe abdominale, vărsături, asociate sau nu cu febra.

Enterocolita este o afecțiune ușor de tratat iar șansele de recuperare sunt aproape de 100%. Cu toate acestea, așa cum au arătat supraviețuitorii și cum atestă actele de deces, deținuții nu primeau niciun tratament pentru această afecțiune.

Mai trebuie subliniat și faptul că una dintre afecțiunile cu care se asociază enterocolita este cașexia, care reprezintă o stare de slăbiciune profundă a organismului, legată de o denutriție foarte importantă, forma finală a malnutriției. Din mărturiile foștilor deținuți a rezultat faptul că, în lipsa medicamentelor, simptomele enterocolitei au fost tratate cu apă cloraminată dar și aceasta era primită cu rația;

- 19 decese au fost cauzate de tuberculoză sau pneumonie.

Tuberculoza reprezintă o boală infecțioasă de obicei curabilă, provocată de diferite tipuri de microbacterii, de obicei Mycobacterium tuberculosis. Cel mai des, tuberculoza atacă plămânii dar poate afecta și alte părți ale corpului precum oasele și ganglionii. Tratamentul împotriva tuberculozei a fost descoperit în anul 1906 și a fost început să fie folosit pe scară largă în al Doilea Război Mondial. Așadar, în perioada de referință, tratamentul era disponibil dar nu se administra deținuților deoarece prin încarcerarea lor se urmărea exterminarea acestei categorii de cetățeni. Tuberculoza este considerată una dintre bolile mizeriei, fiind asociată cu o nutriție proastă și cu un mediu de viață insalubru, murdar;

- 21 de decese au fost cauzate de diverse afecțiuni ale aparatului digestiv și excretor: cancer de colon, intestinal, gastric, ulcer gastric, ciroză hepatică, cașexie, uremie, insuficiență renală, neoplasm rectal și altele. Toate aceste afecțiuni au fost agravate de lipsa hranei, de programul de muncă extenuant și lipsa îngrijirilor medicale. Așadar, o serie de boli care, în condiții normale, ar fi putut fi tratate, sau măcar ameliorate, au ajuns să ucidă zeci de persoane;
- 32 de decese au fost cauzate de afecțiuni cardiace. În această categorie sunt incluși deținuții care au decedat în urma insuficienței cardiace;
- 4 decese au avut drept cauze, septicemia, leucemia, meningita și moartea violentă prin împușcare, în acest ultim caz fiind vorba despre un deținut care a încercat să evadeze.

Diagnosticile prezentate mai sus sunt consecințe directe ale regimului de detenție din cadrul formațiunii Periprava, decedații suferind de boli ale mizeriei- enterocolită, tuberculoză, nefrită, afecțiuni care, în condiții normale puteau fi tratate.

Din analiza datelor statistice a rezultat că în perioada august 1958- septembrie 1963, la colonia de muncă Periprava s-au produs 103 decese, anul cu cele mai multe decese fiind 1960, când s-au produs 53 de decese. Cel mai tânăr deținut decedat era în vârstă de 19 ani, iar cel mai în vârstă, în anul 1961, avea 71 de ani. Grupa de vârstă cu cele mai multe decese, a fost între 50 și 59 de ani. Un procent de 18% dintre decedați erau persoane sub 29 de ani iar 19%, aveau vârsta cuprinsă între 40 și 49 de ani.

Prin activitatea întreprinsă, în calitate de comandant al coloniei de muncă Periprava, inculpatul a încălcat prevederile art 5 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, potrivit cu care „nimeni nu va fi supus la tortură, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante”, precum și a dreptului la libera exprimare, prevăzut de art. 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Mobilul săvârșirii acestor crime împotriva umanității l-a constituit politica deliberată a regimului aflat la putere, în vederea reprimării, persecutării și exterminării unor grupuri de oameni pe criterii politice, întrucât aceștia erau percepuți ca un pericol împotriva sistemului instaurat în România.

Referitor la imprescriptibilitatea acestor infracțiuni, trebuie menționat faptul că, până la ratificarea de către România, la 30 iulie 1969, prin Decretul 547/1969 a Convenției asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității –Rezoluția ONU nr. 2391/26.11.1968, toate infracțiunile, inclusiv infracțiunile contra păcii și umanității erau supuse prescripției. Decretul mai sus menționat prevedea că sunt imprescriptibile, indiferent de data la care au fost comise, crimele de război și crimele împotriva umanității, dacă sunt comise pe timp de război sau pe timp de pace. Prevederea din Codul penal, potrivit căreia dispozițiile se aplică numai faptelor săvârșite în timpul cât acesta era în vigoare nu pot fi invocate pentru a înlătura aplicabilitatea Convenției ONU, întrucât trebuie avute în vedere dispozițiile art. 11 din Constituția României, care stabilește că statul român trebuie să îndeplinească, întocmai și cu bună credință obligațiile care îi revin din tratatele la care este parte (cum este și Convenția ONU) și că tratatele fac parte din dreptul intern. Art. 15 alin. 2 din Constituția României prevede că legea dispune numai pentru viitor cu excepția legii penale mai favorabile sau contravenționale mai favorabile. Potrivit art. 20 alin. 2 din același act normativ, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele la care România este parte, privitor la drepturile fundamentale ale omului și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, inclusiv Convenția ONU. Legea 590/2003 privind tratatele, în deplin acord cu principiile Convenției de la Viena privind dreptul tratatelor, prevede că aplicarea dispozițiilor tratatelor internaționale deci și ale Convenției ONU, reprezintă o obligație pentru toate autoritățile statului român, inclusiv pentru autoritatea judecătorească iar „prevederile legislative interne nu pot fi invocate pentru a justifica neexecutarea dispozițiilor unui tratat în vigoare”.

Termenul de prescripție pentru infracțiunea de tratamente neomnoase, în reglementarea existentă la data comiterii infracțiunii, era de 15 ani, conform art. 122 alin. 1 litera a și alin. 2 din Vechiul Cod penal, socotit de la data comiterii infracțiunii.

Însă, potrivit art. 128 alin. 1 și 3 din Vechiul Cod penal, cursul termenului de prescripție prevăzut de art. 122 Cod penal este suspendat pe timpul cât o dispoziție legală sau o împrejurare de neprevăzut ori de neînlăturat împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal. În decizia nr. 2579/7.09.2009 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, s-a menționat că „tragerea lor(a cadrelor active ale MAI-DGSS), la răspundere penală nu a fost posibilă în perioada existenței statului totalitar comunist și datorită poziției sau funcțiilor deținute iar o dovadă a acestui fapt o constituie și poziția adoptată de statul român, la propunerea primului ministru Ion Gheorghe Maurer, în urma unei anchete efectuate de o

comisie a Partidului Comunist Român în anul 1968 , de a nu se dispune punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în judecată a celor vinovați de stabilirea unui regim de exterminare în penitenciar. Intervenția politicului în cursul firesc al justiției a constituit și o cauză de neînălțurat care a împiedicat punerea în mișcare a acțiunii penale. Prin investigațiile desfășurate, Comisia PCR s-a substituit organelor de urmărire penală și a realizat adevărate acte de urmărire penală, precum audieri de martori și studierea dosarelor foștilor deținuți politici decedați.

Astfel, se poate considera că, în contextul politic de la acea dată, acțiunile întreprinse în cadrul anchetei au reprezentat adevărate acte de urmărire penală și au determinat o întrerupere a prescripției răspunderii penale în temeiul art. 123 Cod penal. Ca efect al aceleiași anchete, a operat și suspendarea termenului de prescripție a răspunderii penale în temeiul art. 128 Cod penal. Astfel, decizia adoptată de „toți tovarășii” ca o concluzie a anchetei de la 1968, de a nu se începe urmărirea penală, a reprezentat o împrejurare de neînălțurat ce a împiedicat tragerea la răspundere penală a celor care au elaborat, susținut și aplicat regimul de exterminare a deținuților politici.

Termenul întrerupt și suspendat, în condițiile de mai sus, a început să curgă odată cu înlăturarea regimului comunist și consacarea constituțională a principiului separației puterilor în stat și a independenței puterii judecătorești. Odată cu intrarea în vigoare a Constituției, la 8 decembrie 1991, s-a îndepărtat împrejurarea care împiedica punerea în mișcare a acțiunii penale pentru infracțiunile comise în unitățile de detenție.

Potrivit art. 358 Vechiul Cod penal, infracțiunea de tratamente neomenoase se pedepsește cu închisoare de la 5 la 20 de ani însă, potrivit art. 121 alin. 2 Vechiul Cod penal, în cazul acestei infracțiuni prescripția nu înlătură răspunderea penală.

Ca urmare, deși la data săvârșirii infracțiunii de tratamente neomenoase, prev. de art. 439 a lin. 1 litera j Cod penal era prescriptibilă, prin dispoziții ulterioare interne și internaționale, intervenite până la momentul împlinirii termenului de prescripție, având în vedere și cauza de suspendare a acestui termen, aceasta a devenit imprescriptibilă , imprescriptibilitate menținută și în noua reglementare a infracțiunii din noul cod penal.

În susținerea acuzațiilor din rechizitoriu, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a atașat actului de inculpare: sesizarea IICCEMR, raport arheologic și planșe foto, adresa Consiliului Legislativ nr. R 500/26 martie 2014 și acte normative, declarațiile martorilor (...), documente de penitenciar pentru unii dintre aceștia, tabelul centralizator cu deținuții de la Periprava în perioada august 1958- septembrie 1963, fișe matricole și acte de deces deținuți Periprava, interviurile luate de cercetătorii IICCMER foștilor deținuți din colonia de muncă, legislația în domeniu, bibliografie F.I., interviu F.I., corespondență IICCMER, date statistice, referat asupra desfășurării activității în cadrul coloniei Periprava, extras din dosarul lui C.G., memorialistică, copii ale dosarelor identificate în arhivele CNSAS pe numele numiților (...), copii de pe dosarele identificate în CNSAS pe numele (...), adrese CASAS, copie după dosarul de cadre al inculpatului, declarația inculpatului.

Camera Preliminară

Potrivit art. 344 alin. 2 C.p.p. astfel cum era în vigoare la data parcurgerii procedurii de cameră preliminară, copia rechizitoriului a fost comunicată inculpatului iar acesta, în termenul prevăzut de art. 344 alin. 3 C.p.p. a formulat cereri și excepții referitoare la urmărirea penală și la sesizarea instanței de judecată.

Inculpatul a invocat nelegala sesizare a instanței, deoarece există o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale, conform art. 16 C.p.p.

A arătat că, la data comiterii faptei, 1958-1963, infracțiunea pentru care a fost trimis în judecată nu era prevăzută de legea penală, fiind încălcat principiul legalității incriminării prevăzut de art. 23 din Constituție.

Prin Decretul 212/1960 s-a introdus în Codul Penal de la 1936, infracțiunea de supunere la razele tratamente neomnoase, care are subiect pasiv calificat, adică prizonierii de război, naufragiații, personalul Crucii Roșii, orice alte persoane căzute sub puterea adversarului. Între aceste persoane nu se regăsesc deținuții politici iar infracțiunea nu se putea comite decât pe timp de război.

Potrivit art. 164 din Codul penal în vigoare la acea dată, prescripția stinge răspunderea penală iar termenul de prescripție era de 15 ani de la data comiterii faptei.

Infracțiunea prevăzută de art. 439 Cod penal actual este o incriminare nouă, introdusă pentru alinierea legislației penale la Statutul Curții Penale Internaționale.

Potrivit art. 15 alin. 2 din Constituție legea dispune numai pentru viitor cu excepția legii mai favorabile. Ca urmare, art. 439 Cod penal nu are aplicabilitate în cauză, fiind incidente dispozițiile art. 16 alin. 1 C.p.p.

Infracțiunea reglementată de art. 439 Cod penal nou are un conținut total diferit față de cel reglementat de codurile anterioare, de la 1936 și 1968 și nu se regăsește în niciunul dintre codurile anterioare.

O altă cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale este *prescripția*. Potrivit Codului penal de la 1936, infracțiunea prevăzută la art. 231⁴, se prescrie într-un termen de 15 ani.

O altă nelegalitate a urmăririi penale o reprezintă neaplicarea art. 5 C.p. și art. 20 din Constituție, privind aplicarea legii penale mai favorabile. Normele privind prescripția cuprinse în Codul penal de la 1936, cu modificările aduse prin Codul de la 1969 constituie legea mai favorabilă. În cuprinsul rechizitoriului parchetul precizează că această prevedere nu este aplicabilă în speță, întrucât cursul termenului de prescripție a fost suspendat în perioada în care o dispoziție legală sau o împrejurare neprevăzută împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale, față de Decizia în perioada ÎCCJ 2579/2009, potrivit căreia tragerea la răspundere penală a cadrelor MI nu a fost posibilă în perioada existenței statului comunist. Prin urmare, termenul de prescripție suspendat a reînceput să curgă de la data intrării în vigoare a Constituției României la 8 decembrie 1991, de la această dată începând să curgă un nou termen de prescripție de 15 ani care s-a împlinit la 8 decembrie 2006.

A arătat că un alt motiv de nelegalitate este acela că *nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii*. Parchetul constată că sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de tratamente neomnoase, astfel cum a fost reglementată în codurile anterioare, însă aceleași elemente nu se regăsesc și în actuala reglementare. Între infracțiunea din vechile coduri și actualul cod există diferență de subiect pasiv, așa cum s-a arătat iar în ceea ce privește subiectul activ, acesta poate fi o persoană civilă sau cu grad militar, însă trebuie să dețină o funcție fără de care nu poate comite infracțiunea.

Inculpatul nu a fost la comanda coloniei decât în perioada 1 octombrie 1960-noiembrie 1963, până la 1 oct. 1960 fiind locuitor al comandantului. Rezultă fără dubii că inculpatul ar putea răspunde numai pentru perioada cât a fost comandant și când au decedat 25 deținuți nu 103, decesele având alte cauze decât acțiunile inculpatului.

În calitate de locuitor nu avea atribuții legate de asigurarea hranei, a medicamentelor, soluționarea cererilor deținuților. În cuprinsul rechizitoriului nu s-a reținut legătura de cauzalitate dintre decesul celor deținuți și acțiunile inculpatului.

A criticat inculparea sa și *sub aspectul laturii subiective*. Elementul subiectiv obligatoriu al infracțiunii este intenția directă iar scopul trebuie să fie acela de distrugere a colectivității deținuților de la Periprava. Din declarațiile martorilor nu rezultă că inculpatul a urmărit acest scop.

Nici în penitenciarele de astăzi ale României, condițiile de detenție nu sunt rezonabile.

Un alt element de nelegalitate este acela că, deși competența de efectuare a urmăririi penale aparține procurorului, numai 13 dintre martori au fost audiați în mod nemijlocit de procuror, restul fiind audiați de organele de cercetare penală.

Un alt motiv de nelegalitate invocat este acela că, în cauză nu s-a asigurat asistența juridică a inculpatului. Urmărirea penală pentru infracțiunea de genocid a început să fie efectuată la 21.10.2013 iar dreptul de a fi asistat de avocat i s-a adus la cunoștință la 25.10.2013. Până la această dată fuseseră deja audiate 6 persoane, la aceste audieri apărătorul inculpatului nefiind prezent .

Există de asemenea un dubiu și cu privire la persoana care a audiat cele șase persoane întrucât inițial declarațiile nu au fost semnate de procuror, însă, ulterior, după sesizarea instanței, aceste declarații au apărut semnate de procuror. Fiind o vătămare care nu poate fi înlăturată în niciun mod , se impune desființarea actelor anulabile.

În plus, un număr de șapte martori nu au depus jurământ, deși din conținutul declarațiilor rezultă că jurământul a fost depus.

Inculpatul a invocat și *nelegalitatea actului de sesizare*, arătând că acesta nu cuprinde mențiunile prevăzute de art. 327 și 328 C.p.p., anume descrierea amănunțită a faptei . Acțiunile inculpatului nu sunt relatate amănunțit ci global și în plus nu sunt acțiuni pe care le putea comite în calitatea sa de comandant al penitenciarului.

Pentru aceste considerente, a solicitat să se constate neregularitatea și nelegalitatea actului de sesizare, a probelor administrate, excluderea probelor nelegale și restituirea cauzei la parchet.

Față de cererile și excepțiile invocate, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție , în conformitate cu art. 344 alin. 4 C.p.p., a formulat note scrise, înaintate dosarului cauzei.

Astfel, s-au arătat următoarele:

În ceea ce privește excepția neincriminării infracțiunii la data comiterii faptei , s-a arătat că evoluția acestei infracțiuni a fost descrisă pe larg în rechizitoriu, tot acolo fiind arătate și motivele pentru care infracțiunea nu este prescrisă. Infracțiunile contra păcii și omenirii pot fi comise nu doar pe timp de război ci și pe timp de pace.

În legătură cu imprescriptibilitatea trebuie avute în vedere și deciziile Curții Constituționale 511/2013 și 1092/2012.

Excepțiile invocate privind *elementele constitutive* ale infracțiunii exced prevederilor care reglementează procedura de cameră preliminară, întrucât în această procedură se verifică numai competența, legalitatea sesizării instanței și legalitatea urmăririi penale.

În subsidiar, s-a arătat că acțiunile care intră în sfera elementului material al infracțiunii puteau fi comise de inculpat și în calitatea acestuia de locuitor al comandantului coloniei.

În ceea ce privește *excepția nelegalității actelor de urmărire penală*, s-a solicitat respingerea acesteia, cu motivarea că, majoritatea audierilor au fost efectuate în cauză de procuror, o parte din martori fiind audiați la sediul Parchetului de pe lângă Tribunalul Brașov. Majoritatea declarațiilor au fost înregistrate audio și video, astfel că nu se pune problema nerespectării dispozițiilor procedurale.

Dreptul la apărare a fost respectat pe tot parcursul urmăririi penale, avocații fiind înștiințați cu privire la efectuarea actelor de urmărire penală la care au asistat.

Inculpatului i-au fost aduse de îndată la cunoștință, în mod detaliat învinuirile care i-au fost aduse, în prezența avocaților, precum și schimbarea încadrării juridice a infracțiunii și punerea în mișcare a acțiunii penale, potrivit proceselor verbale întocmite în cauză, semnate de avocat.

Examinând cererile și excepțiile formulate de inculpat, judecătorul de cameră preliminară a apreciat că sunt neîntemeiate și prin încheierea din 14 octombrie 2014, le-a respins ca atare.

Potrivit dispozițiilor art. 342 NCPP, obiectul procedurii de cameră preliminară îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală.

Așa cum se poate observa, procedura de cameră preliminară este o funcție judiciară autonomă în cadrul procesului penal, care se individualizează de celelalte funcții judiciare. Camera preliminară urmărește, concomitent, să rezolve chestiunile privitoare la legalitatea trimiterii în judecată a inculpatului și la legalitatea administrării probelor, păstrând în același timp premisele pentru soluționarea cu celeritate a cauzei în fond.

În ceea ce privește **competența materială și teritorială**, aceasta aparține Curții de Apel București, potrivit dispozițiilor art. 38 litera a C.p.p. și art. 41 litera c C.p.p.

În ceea ce privește **sesizarea** instanței de judecată, potrivit art. 327 C.p.p., atunci când constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă și există probele necesare și legal administrate, procurorul:

- a) Emite rechizitoriu prin care dispune trimiterea în judecată, dacă din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de inculpat și că acesta răspunde penal;
- b) Emite ordonanță prin care clasează sau renunță la urmărire , potrivit dispozițiilor legale .

Rechizitoriul se limitează la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală și cuprinde în mod corespunzător mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), datele privitoare la fapta reținută în sarcina inculpatului și încadrarea juridică a acesteia, probele și mijloacele de probă, cheltuielile judiciare, mențiunile prevăzute la art. 330 și 331, dispoziția de trimitere în judecată, precum și alte mențiuni necesare pentru soluționarea cauzei. Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când a fost întocmit de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rechizitoriul este verificat de procurorul-șef de secție, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet. În cauzele cu arestați, verificarea se face de urgență și înainte de expirarea duratei arestării preventive.

În rechizitoriu se arată numele și prenumele persoanelor care trebuie citate în instanță, cu indicarea calității lor în proces, și locul unde urmează a fi citate.

S-a criticat actul de sesizare pentru aceea că, nu cuprinde decât o descriere generică a faptelor, nu indică probele și mijloacele de probă pe care se întemeiază acuzațiile. Potrivit art. 371 C.p.p., judecata se mărginește la faptele și persoanele arătate în actul de sesizare. Pentru a satisface cerințele art. 371 din Codul de procedură penală este necesar ca fapta să fie prezentată în rechizitoriu în toate elementele ce prezintă relevanță penală, sub aspectul conținutului unei infracțiuni, pentru a înlătura orice îndoială că fapta face obiectul judecării, creându-se astfel posibilitatea inculpatului să se apere și instanței să se pronunțe asupra acestei fapte.

Pentru sesizarea instanței cu judecarea unei infracțiuni nu este suficientă descrierea acesteia în expunerea făcută în rechizitoriu; sesizarea instanței este legală numai în cazul în care în dispozitivul de trimitere în judecată al rechizitoriului este menționată fapta, cu încadrarea ei juridică.

Activitatea apreciată ca fiind infracțională de organele de urmărire penală, de care este acuzat inculpatul, este descrisă suficient în conținutul rechizitoriului, cauza din acest punct de vedere prezentând particularitatea că, infracțiunea fiind prin natura ei, îndreptată împotriva unei colectivități, nu se poate detalia pentru fiecare membru al colectivității. Activitatea infracțională îndreptată unui membru sau a altuia din colectivitate, în măsura în care va fi dovedită, urmează să fie apreciată de instanța de judecată, dacă în conținutul ei concret

prezintă particularitățile unei infracțiuni îndreptată împotriva unei colectivități.

Descrierea faptelor în rechizitoriu se referă la împrejurările de loc, de timp, mijloace, mod și scop în care a fost săvârșită fapta, iar expunerea cuprinde descrierea tuturor faptelor reținute. Faptul că rezultă ori nu rezultă o intenție directă, așa cum a arătat inculpatul, că rezultă sau nu rezultă un anumit scop calificat, sunt aspecte care nu pot fi apreciate în procedura de cameră preliminară ci ele țin de conținutul constitutiv al infracțiunii, care va face obiectul examinării pe fondul cauzei, la pronunțarea unei soluții.

Satisfacerea exigențelor art. 6, paragraful 1 din CEDO, în sensul dreptului la un proces echitabil, paragraful 3 litera a, în sensul că orice acuzat are, în special, dreptul să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa și paragraful 3 litera b, în sensul dreptului la apărare, presupune o descriere adecvată în rechizitoriu a naturii și cauzei acuzației ce i se aduce, determinarea precisă a persoanei și a faptei, pe ce probe este bazată acuzația; încadrarea în drept, respectiv încadrarea juridică a fiecărei fapte.

Judecătorul de cameră preliminară constată că în rechizitoriu au fost indicate probele pe care se sprijină acuzația iar criticile referitoare la forța probantă a unora dintre probele indicate, nu este un aspect care să fie examinat în procedura de cameră preliminară ci este unul care vizează temeinicia acuzațiilor, urmând să fie apreciat la soluționarea cauzei în fond.

Excepția nelegalei sesizări a instanței, deoarece fapta nu era prevăzută de legea penală, în perioada presupus infracțională, 1958-1963, a fost apreciată ca fiind neîntemeiată.

Urmărirea penală a început împotriva inculpatului prin rezoluția din 21 octombrie 2013 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru infracțiunea de genocid prevăzută de art. 357 alin 1 litera c Cod penal de la 1968, ca făcând parte din categoria infracțiunilor contra păcii și omenirii.

Prin ordonanța din 17.04.2014, a fost schimbată încadrarea juridică a faptei din infracțiunea de genocid prev. de art. 357 alin. 1 litera c Cod penal de la 1968 în infracțiunea prevăzută de art. 439 litera j cu aplicarea art. 5 Noul Cod penal-infracțiunea împotriva umanității.

Pentru a dispune astfel, procurorul de caz a arătat că, față de situația de fapt reținută, privind activitatea infracțională a inculpatului există indicii privind comiterea infracțiunii de tratamente neomnoase, prev. de art. 234⁴ din Codul penal de la 1936, infracțiune preluată și de Codul penal de la 1968, la art. 358. Ca urmare a intrării în vigoare a Noului Cod penal, această infracțiune nu se mai regăsește incriminată ca atare, însă faptele ca atare au fost preluate în Titlul XII-Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război.

Legalitatea sesizării instanței presupune ca fapta care formează obiectul acuzării să fie descrisă în materialitatea ei și să fie încadrată juridic. Încadrarea faptei este obligatorie în actul de inculpare iar ceea ce invocă inculpatul, prin apărător este un aspect care mai degrabă privește justetea încadrării, ceea ce nu poate fi verificat în această procedură (și nu inexistența incriminării faptei la momentul comiterii ei).

Așa cum procurorul a arătat în rechizitoriu și în ordonanța de schimbare a încadrării juridice, a avut în vedere fapta în materialitatea ei, evoluția și schimbarea încadrării juridice în diferitele coduri penale neputând conduce la concluzia că fapta pentru care inculpatul a fost trimis în judecată nu avea incriminare la vremea respectivă.

Ceea ce interesează din acest punct de vedere este ca fapta, în materialitatea ei, în elementele sale componente, să fi fost incriminată în toate legiurile penale succesive, indiferent de denumirea sub care s-a realizat această incriminare.

Corectitudinea acestei încadrări va fi stabilită numai după conturarea exactă a situației de fapt, a activității infracționale iar de încadrarea juridică a faptei este legată și problema prescriptibilității sau nu a acesteia.

În ceea ce privește prescriptibilitatea răspunderii penale a inculpatului, este de menționat

faptul că, potrivit Codului penal de 1936 , infracțiunea era supusă termenului de prescripție de 15 ani. Ulterior, potrivit Codului Penal de la 1968 , infracțiunile contra păcii și omenirii au devenit imprescriptibile(art. 121 Cod penal) . În condițiile unei evoluții firești a ordinii sociale și politice, desigur, s-ar pune problema aplicării legii penale mai favorabile, care fără îndoială ar fi aceea care prevedea precipita răspunderii penale.

Înșă, în jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție, a statuat că, tragerea la răspundere penală a cadrelor active din MAI –DGSS , nu a fost posibilă în condițiile statului totalitar comunist și intervenția politicului în cursul firesc al justiției a constituit o cauză de neînălțurat care a împiedicat punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva celor vinovați de stabilirea unui regim politic de exterminare.

Prin urmare, a operat o suspendare a termenului de prescripție a răspunderii penale, în temeiul art. 128 Cod penal.

Ca atare, nici din acest punct de vedere sesizarea instanței nu este una nelegală.

Excepția de nelegală sesizare a instanței *deoarece nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii* pentru care a fost trimis în judecată datorită lipsei calității subiectului pasiv, sunt aspecte care țin de soluționarea în fond a cauzei , nicidecum care ar putea fi invocate în procedura de cameră preliminară, excepția fiind apreciată ca fiind esențial nefondată.

Excepția privind nelegala sesizare a instanței *deoarece nu a fost dovedită intenția inculpatului*, care, nu poate fi decât una directă, a fost apreciată , de asemenea, ca fiind nefondată, deoarece , intenția este un element care nu poate fi stabilit decât în urma administrării probelor, deci , în urma soluționării cauzei pe fond. Aceeași considerație este valabilă și în ceea ce privește existența scopului calificat.

Excepția privind nelegalitatea administrării probelor, cu motivarea că urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de procuror, însă numai 13 martori au fost audiați în mod direct de acesta , restul fiind audiați de organele de cercetare penală, este nefondată.

Așa cum rezultă din actele de la dosarul de urmărire penală, procurorul a delegat efectuarea unor acte de urmărire penală, organelor de cercetare penală ale poliției judiciare, însă acest mod de lucru este unul legal, procedural, așa cum arată dispozițiile art. 324 alin. 3 C.p.p.

Excepția privind nelegalitatea urmăririi penale, deoarece între data la care a început urmărirea penală și data la care i-a fost dusă la cunoștință învinuirea, au fost audiați, șase martori, fiindu-i încălcat astfel dreptul la apărare, a fost apreciată ca neîntemeiată.

Urmărirea penală a fost începută împotriva inculpatului prin rezoluția din 21 octombrie 2013 iar învinuirea, i-a fost adusă , în prezența apărătorului său, la 25 octombrie 2013. Este adevărat că în acest interval au fost audiați un număr de șase martori, așa cum rezultă din dosarul de urmărire penală, însă, potrivit art. 102 C.p.p., vor fi excluse de la apreciere numai acele probe obținute în mod nelegal, or, mijlocul prin care au fost obținute este prevăzut de lege, probele nu au fost obținute prin tortură, prin presiune sau în alt mod asemănător. Faptul că au fost administrate înainte de aducerea la cunoștință a învinuirii , este un aspect care nu l-a vătămat pe inculpat, atâta vreme cât acesta are posibilitatea de a solicita reaudierea acestor martori și în cursul cercetării judecătorești.

Prin urmare, toate cererile și excepțiile formulate de inculpat au fost apreciate ca neîntemeiate și potrivit art. 346 alin. 2 C.p.p. au fost respinse, prin încheierea din 14 octombrie 2014, dispunându-se începerea judecătii.

Încheierea a rămas definitivă prin respingerea contestației declarate de inculpat, prin încheierea nr. 96/21 ianuarie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Cercetarea judecătorească

Cercetarea judecătorească a debutat cu aducerea la cunoștință a învinuirii, prin citirea în

extras a actului de sesizare, conform dispozițiilor art. 374 C.p.p., iar înainte de acest moment procesual, preliminar Curtea a stabilit cadrul procesual, soluționând prin încheierea din 28 aprilie 2015, cererile de introducere în cauză a părților responsabile civilmente, cererile de intervenție și luând act de manifestările și cererile părților civile cu privire la despăgubiri.

Astfel, a luat act că în cauză s-au constituit părți civile (...), în calitatea lor de foști deținuți în Colonia de Muncă Periprava și respectiv urmași ai persoanelor încarcerate și decedate .

D.C.F., fost deținut în Colonia de Muncă Periprava, prin cererea depusă la 27 aprilie 2015, a solicitat Curții să constate că nu dorește să se constituie parte civilă în cauză ci dorește să participe la proces numai în calitate de persoană vătămată, Curtea luând act de această solicitare, în conformitate cu dispozițiile art. 81 și art. 20 C.p.p.

Pr in cererea depusă la data de 27.04.2015, M.E., fost deținut în Colonia de Muncă Periprava, a solicitat, de asemenea să se constate calitatea sa de persoană vătămată în această cauză, însă, ulterior, a solicitat în fața instanței de judecată(la termenul din 28 aprilie) să se constate că nu dorește să participe în cauză nici în această calitate, ci, dorește să fie audiat în calitate de martor. Curtea, potrivit art. 81 alin. 2 C.p.p., prin încheierea de la termenul din 28 aprilie 2015, a luat act de manifestarea de voință a domnului M.E.

Totodată, și doamna Dumitrescu Aurora a solicitat să se ia act de renunțarea la calitatea de parte civilă în cauză.

În ceea ce privește solicitarea domnului M.C.E.V. de constituire ca parte civilă în prezenta cauză, inculpatul, prin apărător, a învederat Curții că este inadmisibilă o atare solicitare din partea acestuia, deoarece , la urmărirea penală a dat declarație în calitate de martor și această calitate are întâietate. Curtea, constatând că într-adevăr domnul M.C.E.V. a depus mărturie în cursul urmăririi penale, a luat act de manifestarea de voință a acestuia și a apreciat ca fiind admisibilă cererea de constituire ca parte civilă, deoarece împrejurarea că a fost audiat ca martor la urmărirea penală nu împiedică constituirea ca parte civilă, în condițiile art. 20 Cod procedură penală, putându-se constitui parte civilă, până la începerea cercetării judecătorești, orice persoană care a suferit o vătămare fizică, materială sau morală, prin fapta care face obiectul judecății. În ceea ce privește întâietatea calității de martor, dispozițiile art. 114 alin. 3

C .p.p. se referă la întâietatea calității de martor față de calitatea de expert, avocat, mediator sau reprezentant al uneia din părți, cu privire la faptele sau împrejurările pe care le-a cunoscut înainte de a dobândi această calitate, prin urmare, aceste dispoziții nu împiedică un fost martor să se constituie parte civilă în cauză , prin renunțarea la calitatea de martor.

Tot în lămurirea cadrului procesual, anterior începerii cercetării judecătorești, Fundația ICAR a formulat la data de 8.12.2014, o cerere de intervenție în interesul părților vătămate și civile.

În esență, în cererea sa de intervenție, Fundația ICAR a arătat că, potrivit art. 36 paragraf 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în interesul bunei administrări a justiției, președintele Curții poate invita orice persoană interesată să prezinte observații scrise sau să ia parte la audieri.

Încă de la înființarea sa, Fundația ICAR a asigurat servicii de reabilitare medicală, psihosocială și juridică, supraviețuitorilor regimului de exterminare din închisorile politice comuniste mai ales celor care au fost supuși unui regim de tortură, tratamentelor inumane și degradante și care au suportat consecințe grave și de lungă durată. De-a lungul celor 22 de ani de activitate neîntreruptă, Fundația a acordat servicii medicale, a organizat evenimente și activități culturale, de comemorare și promovare a drepturilor supraviețuitorilor și este implicată în rezolvarea problematicii complexe pe care o prezintă victimele regimului de persecuție politică din România.

Pr in încheierea din 28 aprilie 2015, Curtea a încuviințat cererea de intervenție a Fundației ICAR, în interesul persoanelor vătămate și părților civile, în acord cu dispozițiile art. 36 alin.

2 din CEDO.

În fine, tot în stabilirea cadrului procesual, anterior debutului cercetării judecătorești, părțile civile D.M. și M.C.E.V. au formulat cereri de introducere ca părți responsabile civilmente, în cauză, a Statului Român prin Ministerul Finanțelor Publice, a Ministerului Afacerilor și Internelor și a Administrației Naționale a Penitenciarelor.

În esență, în susținerea acestor cereri, părțile civile au arătat că, inculpatul a comis fapta în calitate sa de șef de penitenciar iar instituția penitenciarului se află în subordinea Ministerului de Interne. La data comiterii faptelor, inculpatul F.I. era angajat al Direcției Generale a Penitenciarelor, în prezent, Administrația Națională a Penitenciarelor. În fine, s-a arătat și faptul că, atât potrivit Legii 221/2009 cât și potrivit art. 538 C.p.p., repararea pagubei materiale și morale în caz de privare nelegală de libertate se va face de Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice.

Curtea a apreciat ca fiind admisibile cererile de introducere în cauză a celor trei părți responsabile civilmente, în conformitate cu dispozițiile art. 21 Cod procedură penală .

Răspunderea pe tărâm delictual ce se urmărește a se angaja în sarcina celor trei părți responsabile civilmente vizează calitatea de comitenți a părților responsabile civilmente, inculpatul fiind acuzat de fapte comise în exercitarea funcției deținute, acelea de comandant și respectiv de loțiitor al comandantului Coloniei de Muncă Periprava, unitate aflată în subordinea Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă(astăzi Administrația Națională a Penitenciarelor) și totodată, la data la care este acuzat a fi comis faptele, acesta avea calitatea de ofițer activ (în prezent fiind ofițer în rezervă). Activitatea Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă era reglementată prin regulamente și instrucțiuni emise de Ministerul Afacerilor Interne, potrivit Decretului nr. 38/1951, Direcția Penitenciarelor fiind organ în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, potrivit HCM nr. 729/1951. Inculpatul a fost numit, ales, să conducă această colonie de muncă de la nivelul Ministerului Afacerilor Interne și s-a aflat tot timpul sub directa înțrulare și coordonare a acestui minister, așa cum se va dezvolta ulterior, în expunerea argumentelor Curții. Prin urmare, introducerea Administrației Naționale a Penitenciarelor și Ministerului Afacerilor Interne în cauză, ca părți responsabile civilmente, este pe deplin justificată de dispozițiile art. 1000 alin. 3 Cod civil de la 1864, sub imperiul căruia se acuză a fi fost comisă fapta delictuală, între inculpat și cele două autorități existând la data faptei, mai presus de orice îndoială, un raport de prepușenie grefat nu doar pe un raport de muncă atestat formal, dar și pe efectivă îndrumare și coordonare a activității inculpatului, la acea vreme, de către cele două entități juridice.

În fine, introducerea Statului ca parte responsabilă civilmente este pe deplin justificată, față de faptul că reprimarea deținuților politici, în perioada de referință, a fost urmarea directă a politicii Statului Român, care în însăși Constituția de la acea vreme a prevăzut ca un principiu constituțional, „ reprimarea dușmanilor poporului muncitor” –art. 16 și 17 din Constituția Republicii Populare Române din anul 1952.

Pe parcursul cercetării judecătorești, **au fost administrate numeroase probe**, la cererea părților, dar și din oficiu, după cum urmează: declarația inculpatului, a părților civile, a persoanelor vătămate, proba cu declarațiilor martorilor (...); în ceea ce îi privește pe ceilalți martori, audiați la urmărirea penală, aceștia nu au mai putut fi audiați în fața instanței, fie datorită faptului că unii dintre ei au decedat, fie datorită faptului că, nu au putut fi deplasați la instanță datorită vârstei înaintate dar și a bolilor pe care le au. Prin urmare, Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 381 alin. 7 C.p.p. a dat citire declarațiilor acestora în ședință publică.

De asemenea, în cursul cercetării judecătorești au fost administrate numeroase probe cu înscrisuri, relevante pentru cauză , precum: acte de deces ale foștilor deținuți politici, acte de stare civilă, certificate de moștenitori, hotărâri judecătorești, fie de condamnare ale foștilor deținuți politici, fie de soluționare a cererilor prin care s-au solicitat despăgubiri de la Statul

Român, acte medicale ale foștilor deținuți politici, acte din dosarele de penitenciar, acte eliberate din arhiva CNSAS, Raportul Final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România , numeroase articole și memoriale, Instrucțiunile nr. 320/1961, privind aplicarea normelor de hrană pentru minori, reținuți și deținuți, document declasificat prin HG nr. 288/2015, Anexă la Instrucțiunile nr. 320/1961, document declasificat prin HG nr. 539/2015, Normele anexe 0685.349/31.12.1957 referitoare la hrana deținuților, declasificate conform adresei MAI nr. 1188437/2015, Instrucțiunile nr. 3039/3.11.1960 pentru aplicarea prevederilor HCM 2097/1954, privitoare la acordarea asistenței medicale, a medicamentelor și materialelor sanitare, protezelor și ochelarilor, pentru deținuți, reținuți și minori din coloniile de reeducare din cadrul MAI, document neclasificat, Ordinul Ministrului Afacerilor Interne al Republicii Populare Române nr. 108/ 12.10.1957, document declasificat prin HG nr. 288/2015, Instrucțiunile nr. 200/1961 privind aplicarea normelor de echipament și gospodărie pentru minori și deținuți, document declasificat prin HG nr. 288/2015, Regulamentul privitor la aplicarea regimului în locurile de deținere aprobat prin Ordinul Vicepreședintelui Consiliului de Miniștri și Ministrul Afacerilor Interne nr. 4045/1962, document declasificat prin HG nr. 288/2015, Instrucțiunile pentru aplicarea Decretului nr. 336/1957 privind regimul condamnaților care muncesc la lucrările de îndiguire a apelor Dunării , raport de activitate medico-sanitară pe trimestrul II al anului 1961 pentru secțiile Grind, Bac, Periprava Centru, raport de activitate medico-sanitară pe trimestrul II al anului 1961, pentru Secția Bac, raport de activitate medico-sanitară pentru mai-septembrie 1960, raport de activitate medico-sanitară, pentru trim. III al anului 1960, buletin de analiză al apei, din 25 septembrie 1960 –Periprava, „ dare de seamă asupra activității Formațiunii Periprava în perioada august 1957-februarie 1958, „ raport ” de analiză a muncii, în perioada septembrie 1962-mai 1963.

A fost vizionat în ședință publică, la ultimul termen de judecată, filmul documentar „ Memorialul durerii ” realizat de Televiziunea Română, prin doamna Lucia Hosu Longin, conținând și mărturiile ale supraviețuitorilor din lagărul de la Periprava.

Cercetarea judecătorească a debutat cu audierea inculpatului F.I., la termenul de judecată din 22 mai 2015, poziția acestuia fiind constantă în sensul de a nu recunoaște faptele de care este acuzat, cu ocazia declarației date, arătând următoarele:

„A fost loțiitor al Coloniei de Muncă Periprava, în perioada septembrie 1958- octombrie 1960 și ulterior, comandant al coloniei, până în octombrie 1963. În perioada cât a fost loțiitor al coloniei, comandant a fost un domn Condurache, în prezent, decedat.

În penitenciarul de la Periprava erau atât deținuți de drept comun cât și deținuți politici, însă, inculpatul a arătat că nu a făcut niciodată deosebire între aceștia, în ceea ce privește norma de hrană și medicația, toți fiind tratați la fel. Aveau drept la hrană, atât cei care munceau, cât și cei care nu munceau iar în colonie existau medici atât din rândul deținuților dar și angajați civili.

În perioada cât a fost comandant al penitenciarului, s-au înregistrat în jur de 20 de decese printre deținuți, dar nu datorită lipsei de hrană sau îngrijirii medicale, așa cum arată acuzarea, ci datorită vârstei și afecțiunilor de care unii deținuți sufereau, toate decesele fiind înregistrate de medicul coloniei. Deținuții locuiau câte 100 într-o baracă, o baracă avea două camere iar paturile erau suprapuse. În barăci existau sobe de încălzire. În ceea ce privește apa, aceasta era din Dunăre, dar toată lumea bea aceeași apă, care era decantată cu ajutorul unor medicamente și apoi consumată. Inculpatul a arătat că și acesta personal a băut apă din Dunăre.

A arătat că nu a lovit niciodată deținuții, nici personal și nici militarii la comanda sa, nici chiar pentru motivul că ar fi consumat porumb crud de pe câmp, dimpotrivă a interzis să fie loviți deținuții. Dacă primea rapoarte în vederea aplicării de sancțiuni pentru astfel de motive, nu le aproba. Nu i-a înjurat niciodată pe deținuți.

Normele de muncă stabilite puteau fi întotdeauna realizate, în cadrul unui program de muncă de 8 ore, care nu era depășit. Iarna era într-adevăr mai greu, la recoltatul stufului, dar nimeni nu a fost pedepsit pentru nerealizarea normei de muncă.

C olonia avea gospodărie proprie unde erau cultivate legume și se creșteau animale iar din 1 una noiembrie și până primăvara erau sacrificate în jur de 600-700 vite, 2000-3000 oi, porci și era folosită în alimentație și carnea de cal. Nu este adevărată afirmația domnului B.O. că, de foame, deținuții mâncau șerpi cruzi și de altfel, nu și-l amintește pe acest domn. Nu și-l amintește nici pe I.C., fost deținut. Dovadă că mâncarea deținuților era bună este faptul că unii subofițeri mâncau din mâncarea acestora iar inculpatul chiar le-a interzis să mai facă acest lucru. Nu a auzit niciodată că în hrana deținuților s-ar fi găsit resturi de materie fecală. Nu a auzit că dizenteria să fi fost o boală frecventă printre deținuți, mai făceau unii dintre ei dar făceau și cadrele militare, probabil din cauza apei sau a mâncării.

Deținuții erau supravegheați la locul de muncă de subofițeri, dar nu a auzit că aceștia să-i fi bătut pe deținuți atunci când nu aveau roabele cu care cărau pământul încărcate la capacitate maximă. Nu a fost sesizat de medici că un anume deținut, tenorul Gherman, a decedat din cauza înfometării. Nu este adevărată afirmația fostului deținut M.I., că, pentru neîndeplinirea normei de muncă inculpatul dicta ca sancțiune legarea deținuților cu lanțuri la picioare și de altfel, nu și-l amintește pe acest deținut.

Iarna, hainele deținuților care mergeau la tăiat de stof erau adecvate, în sensul că aveau pufoaice. Deținuții nu erau trimiși la carceră decât foarte rar, această sancțiune nu putea fi aplicată, pentru că nu exista un izolator în colonie. Deținuții aveau dreptul la pachete, la corespondență și la vorbitor, cei de drept comun odată pe lună iar deținuții politici conform instrucțiunilor, dar nu au fost probleme din acest punct de vedere.

Cât privește asistența medicală, a arătat că exista o flotilă a Ministerului de Interne iar la Periprava venea un avion pentru intervenții și internări de urgență, atât pentru deținuți cât și pentru cadrele militare iar aceștia erau transportați la spitalele de la Tulcea și Chilia Veche. În perioada cât a fost comandant, avea un loctiitor care se ocupa de hrană și medicație dar și un loctiitor care se ocupa de pază. La secția Grind era un comandant de secție numit de Direcția Generală iar aprovizionarea se făcea de la Periprava centru. Făcea controale la Secția Grind, aceste controale fiind efectuate și de procuratura din Constanța și procuratura militară. Existau controale și din partea Direcției Generale a Penitenciarelor. Comandantul de la Grind era cel care acorda drepturile și stabilea sancțiunile iar acesta avea la rândul său un loctiitor. Comandantul de la Grind era subordonat al inculpatului.

S -a purtat întotdeauna bine cu deținuții, i-a tratat cu respect, fiind un om credincios iar în ceea ce îi privește pe deținuții politici, nici nu erau motive de sancțiune în privința acestora pentru că deținuții politici aveau un comportament decent. A fost sancționat de Direcția Penitenciarelor, în calitatea sa de comandant dar nu pentru lipsuri care se impută în prezenta cauză, ci, dimpotrivă, pentru că s-au găsit medicamente asupra deținuților. Hrana deținuților era corespunzătoare, aceștia primeau dimineața pâine, brânză, ceai, la prânz deținuții aveau două feluri de mâncare, ciorbă cu legume sau carne și o altă mâncare caldă, seara primeau fie hrană rece fie caldă iar rația de pâine a unui deținut era de 750 grame de pâine pe zi. De două-trei ori pe lună, deținuții primeau gogoși. Nu sunt adevărate afirmațiile potrivit cărora deținuții mâncau o ciorbă de fasole cu 2-3 boabe în ea, arpacaș gol și turtă de mămăligă.

Deținuții făceau o dată pe săptămână baie, sîmbăta, iar lenjeria de corp era spălată și uscată dar de aceste probleme se ocupa un loctiitor pentru servicii.

Decedații erau îngropați în Cimitirul de la Periprava, fiecare decedat în sicriul lui și nu erau îngropați în gropi comune. Autopsii se făceau la deținuții decedați atunci când cerea medicul sau procurorul iar dacă nu cereau nici unul nici altul se făceau formalitățile de înmormântare. La Periprava nu se făceau autopsii, pentru că nu exista un medic legist. La întrebarea părții civile H.M. dacă își amintește de cazul unui deținut decedat pentru care

inculpatul a solicitat efectuarea unei autopsii, inculpatul a arătat că a solicitat o astfel de autopsie. La întrebarea aceleiași părți civile cum își explică faptul că, nu a primit corespondență de la tatăl să mai mult de 6 luni, când acesta era încarcerat la Periprava, a arătat că nu are o explicație, probabil deținutul avea dreptul la corespondență restricționat.

La întrebarea părții civile M.I., dacă poate relata despre cum l-a lovit cu parul, inculpatul a arătat că nu l-a lovit pe acest deținut și nu și-l amintește pe acesta. Nu sunt adevărate afirmațiile acestei părți civile potrivit cu care norma unui deținut era la săpat pământ de 3 m cubi și că în cazul în care deținutul nu-și făcea norma de muncă, acesta era bătut de gardă și trimis la izolare. Nu este adevărată nici afirmația părții civile că l-ar fi amenințat pe acesta „că îl trimite în plic acasă”, iar noțiunea de plic nu avea nicio legătură cu faptul că, la deces, familia deținutului decedat primea acasă un plic prin care era înștiințată de deces.

La întrebarea părții civile D.M., dacă își amintește cum a sărit cu calul peste el, a arătat că acest fapt nu s-a întâmplat și nu și-l amintește pe domnul D.M..

A tunci când a fost loțiitor, a avut ca atribuții paza și escortarea. Existau loțiitori anume desemnați pentru alimentație, igienă, medicamente și alte asemenea. Normele de hrană și medicamente nu puteau fi modificate de conducerea coloniei, erau ordine și instrucțiuni care „veneau de sus” și ele trebuiau respectate. Dreptul la pachete nu era suspendat din dispoziția sa, ci în cazul deținuților politici, acest drept era suspendat la toți deținuții o dată, din dispoziția Ministerului de Interne. Șefii secțiilor puteau aplica sancțiunea suspendării vorbitorului, a corespondenței, a pachetului dar și izolarea pentru maxim 10 zile, nu însă și pedepse corporale.

Inculpatul a arătat că nu recunoaște niciuna dintre acuzațiile care i se aduc.”

Partea civilă **M.I.**, audiat fiind în fața instanței a arătat următoarele:

„A fost încarcerat în Penitenciarul Luciu Giurgeni și Penitenciarul Jilava până în anul 1962 iar între anii 1962-1963 a fost deținut în Colonia de Muncă Periprava, după care a fost pe Bacul Periprava. L-a cunoscut pe inculpat încă de când era la Luciu Giurgeni, pentru că era detașat acolo, ca educator, pentru o perioadă de 3 luni. Ulterior, l-a văzut și în Colonia de Muncă Periprava. La Periprava, partea civilă a muncit în agricultură, la prășit porumb, floarea soarelui, cules, dar și la alte activități agricole. În acea perioadă, inculpatul era loțiitor și avea un comportament dur față de deținuți, în sensul că dacă nu îi plăcea figura unui deținut, îl lovea cu ce apuca, cu palmele, cu bățul și era prezent printre deținuți.

La Luciu Giurgeni stăteau câte 50 de deținuți într-o baracă, de 8/8 m și aveau dreptul la un coș de coceni pe zi pentru a încălzi baraca, dar la ora 21, trebuia stins focul, astfel încât 4 deținuți au murit de frig. În perioada cât a stat la Giurgeni a făcut mai multe zile de izolare la carceră, pentru că nu-și făcea norma de muncă. În perioada cât a fost la carceră împreună cu un alt deținut, D.A., a văzut când erau transportați patru deținuți decedați, în rogojini, către vidanșor, pentru a fi aruncați în Dunăre și a văzut când unul dintre cei care i-a transportat, i-a introdus unui decedat un cui în abdomen, pentru a fi sigur că a decedat.

În primăvara anului 1962, a ajuns la Periprava și au fost așezați pe un platou, 200 de deținuți, în fața lor a venit inculpatul și le-a vorbit, le-a spus că la el în colonie, „au venit plevele societății” și dacă nu vor fi buni de muncă, „o să aibă plicuri destule să îi trimită acasă”. Era mult de muncă la Periprava, trebuiau prășite câte 4 rânduri lungi de plante iar cei care nu își îndeplineau norma, erau așteptați la poarta coloniei de către inculpat și bătuți cu parul. În afara inculpatului și subalternii acestuia loveau deținuții. A fost bătut personal de către inculpat. În luna septembrie a anului 1962, au fost imbarcați 120 de deținuți, selectați în prealabil de către inculpat și duși la stuf pe brațul Sulina, unde a rămas până în ianuarie 1963. În iarna aceea au murit patru deținuți, la tăiat de stuf. Cei care au murit făceau parte dintre cei care pentru nerealizarea normei de muncă, au fost duși la izolare iar acolo nu primeau tratament.

Mâncarea pe care deținuții o primeau cel mai des era compusă din fasole, cartofi și

arpacaș, varză, dar mîncarea era mai mult apă. Era și carne de cal atunci când se aducea de la Letea. Nu era niciodată carne de porc sau vită, așa cum a susținut inculpatul, aceste alimente erau pentru cei de la securitate și pază. De foame, deținuții își mai puneau stuf uscat în ciorbă, pentru a fi mai consistentă.

În timpul detenției, s-a îmbolnăvit, în sensul că a făcut diaree. A mâncat porumb crud dintre cel recoltat de pe câmp iar deținuții care erau prinși, erau foarte rău bătuți. A văzut personal când inculpatul îi bătea pe deținuții care erau prinși cu porumb asupra lor. Existau decese la Periprava și în general mureau distroficii și inapții. Aceștia primeau numai 25 de grame de pâine pe zi, iar mîncare ca toți ceilalți. Ei nu aveau medicamente. Deținuții bolnavi nu erau scoși la muncă dar sufereau din cauza lipsei de mîncare. Au existat și cazuri de deținuți decedați din cauza foamei și știe acest lucru din discuțiile purtate cu ceilalți deținuți. A văzut deținuți care aveau rîie. Duminica se puteau întîlni unii cu alții și vorbeau despre bolile pe care le aveau. Cei care aveau nevoie de tratament, nu îl primeau. În fiecare săptămână mureau oameni.

Din cauza inculpatului a avut umărul rupt toată viața, deoarece inculpatul l-a lovit cu parul peste umăr.

În brigada în care lucra partea civilă, deținuții erau mai tineri și își făceau norma de muncă dar la brigăzile unde oamenii erau mai în vîrstă, aceștia erau bătuți în fiecare seară. Și-a făcut norma atîta timp cât a prășit la porumb, dar la prășitul florii -soarelui, nu și-a mai putut îndeplini norma și a fost bătut. Bătăile erau intense, loviturile se aplicau cu bastonul sau ciomagul. Partea civilă a arătat că a fost bătut și de inculpat personal dar și din ordinul lui.

Deținuții se spălau afară la un robinet și iarna și vara, fiind un butoi din care curgea apă. Vara deținuții purtau îmbrăcăminte tip zeghe iar iarna aceasta era din lână dar era ruptă. La carceră de la Periprava erau duși deținuții care nu-și făceau norma. Deținuții care stăteau la carceră nu primeau decât apă cu sare două zile iar a treia zi primeau o felie de pâine și mîncare obișnuită, iar următoarele două zile erau tot cu apă și sare și așa mai departe. ”

Partea civilă **D.M.** și-a început declarația prin a spune că se simte deranjat de faptul că inculpatul nu vrea să recunoască niciuna dintre faptele pe care le-a comis, inculpatul este legat în continuare de regimul comunist deși, chiar regimul comunist l-a găsit vinovat de greșeli și l-a retrogradat la un moment dat.

„A fost condamnat politic la 10 ani închisoare și a trecut prin mai multe penitenciare, Alba Iulia, Aiud, Galați, Capul Midia, Baia Sprie, Gherla, Periprava. La Periprava a avut de ispășit o pedeapsă aplicată administrativ de Ministerul de Interne, de 24 de luni și a stat aici de la 30 martie 1960 pîna la 30 martie 1962.

L -a cunoscut pe inculpat, care era comandant de colonie pe vremea aceea, F.I. și a avut cu acesta două întîlniri pe care le-a ținut minte. Prima întîlnire a avut loc atunci când, stînd încolonat într-un rînd, la poarta Unității UM 0830 Periprava, pentru a fi numărați deținuții, aceștia au fost controlați de militarii în termen iar la controlul efectuat s-au găsit asupra deținuților boabe de porumb și roșii și pentru acest aspect au fost muștrați de inculpat, în sensul că, nu își fac normele, distrug recoltele, fură, inculpatul spunându-le deținuților că sunt „ s pioni și bandiți anglo-americani” și că sunt „ dușmani ai poporului”. Partea civilă i-a replicat că nu se consideră dușman al poporului, avînd doar 26 de ani pe atunci iar inculpatul i-a spus să tacă atunci când vorbește el, moment în care câțiva deținuți din coloană au început să rîdă. Acest aspect l-a determinat pe inculpat să îi scoată din coloană pe cei care au rîs și pe partea civilă, ducîndu-i într-o clădire administrativă, unde, li s-au pus ochelari orbi la ochi. Aici s-a constituit un „tribunal” ad-hoc, care a decis ce pedepse să primească fiecare.

„ Tribunalul ” decidea pe bază de vot însă, inculpatul era cel care stabilea, în final, sancțiunea. Personal, a fost sancționat cu 25 de lovituri. Pentru aplicarea loviturilor era așezată jos o ușă iar inculpații erau așezați pe acea ușă cu partea dorsală în sus iar cadrele MAI, cu bâte sau bastoane, executau loviturile. Dacă deținuții își pierdeau cunoștința erau stropiți cu

apă și loviturile continuau să le fie aplicate. După loviturile pe care le-au primit, au fost duși apoi la carceră, fără mâncare și fără tratament. Inculpatul nu l-a lovit personal și nu a asistat dar „sub dânsul se petreceau toate acestea”.

R eferitor la cea de-a doua întâlnire cu inculpatul, a arătat că, întrucât nu a mai putut merge la muncă, a devenit inapt, având probleme cu inima, tensiune arterială mare, angină pectorală și astfel a fost mutat în baraca de inapți, unde a făcut pleurezie. Primea câte o pastilă de durere dar nu era un tratament pentru boli serioase. Tratament aproape că nu aveau nici cei de la conducere. Nu existau nici antibiotice. După un an de stat la inapți, a dorit să meargă la muncă, pentru a mai ieși la aer, sperând să fie ajutat și de colegi. Cu referire la ieșirea la aer, partea civilă a ținut să precizeze că își amintește cum erau deținuții ironizați de inculpat, care le spunea că deținuții „ au voie din plin la aer și la soare”. Inculpatul obișnuia să facă vizite la locul de muncă al deținuților, călare pe un cal, iar în timpul unui astfel de control a fost observat de inculpat, care și-a amintit de el și în acel moment, s-a îndreptat cu calul în direcția sa. A vrut să fugă, dar a auzit cum un militar și-a încărcat arma și și-a dat seama că dacă va fugi va fi împușcat pe loc. Inculpatul s-a apropiat cu calul de el, fiind pe punctul de a fi călcat de cal. Coșmarul calului gata să-l calce, l-a avut mulți ani după aceea. Și de această dată a fost dus la carceră și de atunci nu a mai ieșit din colonie pentru că bolile i s-au accentuat, îmbolnăvindându-se și cu rinichii. A făcut trei operații de hernie de disc din cauza loviturilor pe care le-a primit.

Nu a fost lovit de inculpat personal, dar a fost lovit de alte persoane, din dispoziția inculpatului, în sensul că se numărau voturile și după ce se constatat faptul că acestea erau în majoritate pentru a fi lovit, inculpatul lua hotărârea să fie lovit.

R eferitor la alimentație, a arătat că nu este adevărat ceea ce a afirmat inculpatul că deținuții primeau 750 de grame de pâine pe zi, ci, primeau 2 felii de pâine dimineața, trei la prânz și două seara. Dimineața primeau puțin magiun cu o bucătică de unt sau înlocuitor, la prânz o mâncare care era de obicei, arpacaș, varză și era chiar o bucurie atunci când arpacașul era mai consistent. Seara deținuții primeau carne de cal, cu cartofi sau zarzavat dar caii nu erau din aceia pentru sacrificiu ci erau cai slabi. Mai aveau câteodată pește, la prânz sau seara, pentru că era Dunărea aproape. Gogoși nu a văzut niciodată. Personal, a mâncat boabe de porumb crud, a ros chiar și rădăcini de ierburi iar colegii deținuți au mâncat și șobolani. Personal, nu a putut mânca așa ceva, a încercat dar a vomat.

Barăcile erau încălzite cu coceni sau lemne din pădure iar cei cărora le era frig erau cei mai în vârstă, care stăteau pe paturile de jos.

Exista un medic dintre deținuți, dar nu existau medicamente. Bolile din colonie erau TBC, distrofie, dar și fracturi, mai ales la cei care lucrau iarna pe bac. Cei care decedau pe bac erau lăsați noaptea pe bac, pentru că înghețau și nu putrezeau și exista justificarea că nu puteau fi îngropați din cauza înghețului și astfel, erau lăsați pe bac până când se adunau 5-6 cadavre, abia apoi erau luați și duși. A auzit că unii dintre decedați ar fi fost aruncați în Dunăre dar nu a văzut personal. De la deținuții de drept comun, care se ocupau de îngroparea deținuților politici decedați, a auzit că, cei decedați erau acoperiți în rogojini de stof și îngropați apoi aproape de suprafața solului din cauza pânzei freactice.

M ai cunoaște faptul că, cei inapți primeau mâncare ca și cei care lucrau, dar vârstnicii care nu lucrau primeau mai puțină mâncare. La carceră mâncarea era numai o dată la trei zile. A fost pedepsit cu carcera de două ori.

În ceea ce privește igiena, a arătat că la început își turnau apă unul altuia pentru a se spăla, ulterior, situația a mai evoluat în sensul că au fost amenajate afară, niște jgheaburi și niște bazine din care curgea apă, un fel de dușuri, acolo spălându-se deținuții și iarna și vara, dar iarna exista pericolul de îngheț. Hainele nu și le-a spălat niciodată. Alți deținuți își spălau hainele în jgheaburi, vara, sau cererău să le fie schimbate, dacă erau rupte. Numai cei care munceau aveau haine groase iarna, ceilalți purtau aceleași haine.

C omparativ cu alte locuri de deținere prin care a trecut, la Periprava era mai bine pentru că deținuții aveau posibilitatea să stea în aer liber iar hrana era mai bună.

Daunele morale pe care le solicită au legătură cu regimul de detenție de la Periprava, pentru că aici a căpătat toate bolile pe care le dovedește cu actele medicale depuse la dosar. A fost bătut și la Gherla, dar hernia și pleurezia le-a căpătat ca urmare a bătăilor de la Periprava.”

Partea civilă **H.M.** a arătat că:

„ Tatăl său, B.E. a fost încarcerat la Periprava în 2 iulie 1959 și a primit de la Periprava certificatul de deces al acestuia, cu data decesului -8.12.1959. Aceste documente le-a obținut de CNSAS. Nu a știut nimic de tatăl său în perioada cât a fost încarcerat pentru că nu a reușit să ia legătura cu el. A constatat că din actele de deces ale tatălui său, a rezultat că moartea acestuia a fost suspectă, acesta fiind și motivul pentru care s-a solicitat autopsia cadavrului, lucru foarte rar în cazul deținuților politici și mai rezultă din actele de la dosarul tatălui său că procuratura din Constanța s-a adresat procuraturii din Tulcea pentru efectuarea autopsiei de către medicul legist, tatăl său decedând în activitate. Solicitarea de autopsiere a cadavrului tatălui său a fost făcută la 19 decembrie, ulterior s-au făcut reveniri, în care se arăta faptul că autopsia trebuie urgentată deoarece cadavrul intră în descompunere . În final această autopsiere a fost făcută de un medic de circă de la Chilia Veche, care a recunoscut că nu are competența necesară. Nu a aflat nici până în prezent care au fost cauzele decesului tatălui său. A discutat cu un coleg de penitenciar al tatălui său, C.I. din Strehaia care, i-a povestit că tatăl său a decedat brusc și a fost înmormântat în cimitirul de la Periprava. Din discuțiile pe care le- a avut cu deținutul menționat mai sus, a aflat că munceau la stuf, că hrana era puțină iar condițiile de muncă erau foarte grele iar cel mai greu era toamna deoarece stăteau în frig și cu picioarele în apă.”

Partea civilă **S.M.M:** a declarat:

„După ce a fost încarcerat în mai multe locuri de detenție-Ocnele Mari, Gherla, Jilava, a fost dus împreună cu alți deținuți pe Dunăre, cu un șlep și în aprilie sau mai 1959 a ajuns la Periprava, secția Grind, unde era un lagăr nou. Au fost întâmpinați de comandantul F.I. care le-a ținut o cuvântare și care le-a spus că au fost aduși acolo pentru muncă, deoarece „ partidul le-a dat șansa să se reabiliteze”. A fost cazat în barăci din stuf. A lucrat la deștelenit terenuri pe care s-a aflat stuf și pe care urma să fie cultivat porumb. Stuful trebuia tăiat în ritm rapid , terenul trebuia curățat foarte bine și erau militari de securitate care îi păzeau pentru a-și face normele. Lucrau de la 6 dimineața, timp de 12 ore.

M âncarea era foarte proastă și din cauza foamei, deținuții mâncau porumb crud de pe câmp dar și muguri de stuf iar unii dintre deținuți au mâncat șerpi de apă. Hrana era proastă, era în general o zeamă de arpacaș, în care rar se puteau găsi niște boabe de fasole. Dimineața se dădea deținuților o apă colorată care era asimilată cafelei. Apa de băut era direct din Dunăre iar din această cauză deținuții făceau dizenterie, făceau diaree cu sânge. Distanța de la locul de muncă până la barăci era foarte mare, 7-8 km, iar această distanță era parcursă pe jos . Pe acest drum lung, unii deținuți își făceau nevoile pe ei și nu aveau voie să se oprească, acest fapt fiind o mare umilință.

O altă umilință era aceea că, în urma defrișării, nu trebuia să rămână niciun fir de stuf în urma lor. În urma sa, a rămas o dată un fir de stuf și un militar a văzut acel fir, motiv pentru care l-a lovit cu un baston în spate și l-a pus să în smulgă cu dinții.

Nu a făcut niciodată baie cât a stat acolo. Era o cisternă cu apă din Dunăre. WC-ul era o groapă mare deschisă și acolo își făceau deținuții necesitățile și iarna și vara. Un coleg al său a căzut în groapa respectivă. Își amintește că un coleg de-al său nu a ieșit la numărătoare și apoi a fost scos la muncă și lovit iar peste câteva săptămâni a murit pe câmp. A fost dus la infirmerai din lagăr, o încăpere din stuf, cu pământ pe jos iar a doua zi cadavrul său a dispărut.

Pedepsele care se aplicau deținuților erau bătaia și izolarea și erau aplicate pentru orice încălcări ale regulamentului și pentru neîndeplinirea normelor. Bătăile erau aplicate de ofițeri și gardieni. Cel care l-a bătut pe deținutul care nu a ieșit la numărătoare a fost chiar inculpatul.

Inculpatul inspira frică în rândul deținuților iar când se auzea că acesta vine în lagăr erau cu toții îngroziți pentru că știau că pedepsește. Deținuții politici nu au avut niciodată dreptul la pachet și scrisori, pentru că erau considerați dușmanii poporului. Deținuții politici erau apelați cu expresia de „bandiți”. Inculpatul era vinovat de ceea ce se întâmpla acolo pentru că toate erau sub conducerea lui. Nu s-a plâns nimănui de regim pentru că nu îndrăznește. Din cauza țăntărilor avea mușcături pe tot corpul.

Existau doctori dintre deținuți, dar aceștia nu aveau medicamente. Cei care se îmbolnăveau aveau numai dreptul de a nu mai munci dar dacă nu munceau primeau o mănare mult mai slabă decât a celor care munceau. Deținuții sufereau iarna de frig pentru că mantaua pe care o primeau nu ținea de cald. Militarii în termen erau instruiți să îi urască pe deținuți și ei știau că aceștia sunt „dușmanii poporului”. Mâncarea pe care o primeau deținuții era diferită de cea a gardienilor și nu știe dacă și apa era diferită dar crede că da. Inculpatul era comandant peste toate lagărele din Deltă. A plecat din Periprava în anul 1960. Se spălau cu apă dintr-un rezervor ținut afară iar temperatura apei era după anotimp. Condițiile de detenție erau la fel de grele ca și la Jilava și Gherla. Dintre părțile civile din prezenta cauză îl cunoaște pe domnul R.I. și știe că acesta a avut de suferit în timpul detenției din cauza bătăilor pe care le-a primit. ”

Persoana vătămată **D.C.**, cu ocazia declarației date în fața Curții, a arătat următoarele:

„A fost condamnat pentru crimă de uneltire împotriva securității statului, inițial la pedeapsa cu moartea, ulterior, această pedeapsă a fost convertită în pedeapsa de 14 ani închisoare și a stat în Colonia de Muncă Periprava- secția Grind, timp de câteva luni, în anul 1962, până în luna noiembrie, când, a fost mutat la Gherla. În lagărul de la Grind, în opinia sa era un regim de exterminare. Regimul de muncă era unul foarte dur, plecarea la muncă era la 7 dimineața și întoarcerea de la muncă era la 7 seara. Hrana pentru cei care plecau la muncă se compunea din 220 grame de pâine și o bucată de turtoi-dimineața, iar cu această mâncare deținuții trebuiau să stea toată ziua. La câmp, la locul de muncă, se aducea o ciorbă de arpacaș, iar seara, în colonie, deținuții primeau un surogat de cafea. În mâncare se aflau uneori resturi de carne. Nu a văzut să se fi crescut animale în colonie. Munca era foarte dură iar cei care nu își făceau norma de muncă erau bătuți și nu mai primeau mâncare. Trezirea era la ora 5 dimineața iar după încolonarea în curtea coloniei, deținuții erau duși la muncă.

Cei care nu puteau munci, rămâneau în barăci. Există un cabinet medical, la colonia centru Periprava, acolo exista un medic deținut, dar nu existau medicamente. Se culegeau plante de pe câmp, erau fierte și cu acestea erau tratați deținuții.

Din cauza foamei, deținuții mâncau ierburi de pe câmp, iar dacă erau prinși mâncând boabe de pe câmp, erau bătuți. Cei care lucrau la vie nu aveau voie să aducă cu ei boabe de struguri. Regimul era sever în general, persoana vătămată relatând un episod, când un ofițer a venit în vizită călare, de la centru, nu i-a plăcut cum a fost salutat de un deținut, motiv pentru care, l-a culcat pe deținut în noroi, a stat cu câinele în spatele lui două ore, după care l-a bătut. În penitenciar existau și deținuți care denunțau, deținuții fiind chemați la interogatoriu de un ofițer SRI.

Foamea combinată cu frica au condus la distrugerea fizică și psihică a deținuților. La vremea respectivă nu știa cum se numește comandantul de la Periprava, aici a aflat cum se numește. Știe însă că era foarte dur și tot ce se făcea la Periprava era din ordinul lui.

A dventiștii erau persecutați în colonie, erau amenințați cu împușcarea dacă nu vor să iasă la muncă sâmbăta. Pentru cei care au refuzat, le-a fost sistată alimentația. În general pedepsele erau izolarea dar și bătăile frecvente care, erau lăsate la latitudinea paznicilor și sistarea hranei. În barăci stăteau câte 50-60 de deținuți, iar barăcile nu erau încălzite iarna,

pentru că nu aveau sobe. Deținuții făceau baie numai o dată pe săptămână iar apa pe care o beau aceștia era una tulbure , fiind adusă de la niște izvoare din jurul lagărului.

Deținuții bolnavi nu erau transportați la spitale în afara coloniei ci erau tratați la cabinetul din colonie. Bolile frecvente printre deținuți erau enterita și tuberculoza.

Din compararea condițiilor de detenție din penitenciarele în care a fost încarcerat, a constatat că aceste condiții erau în general la fel, dar cel mai greu a fost în lagărul de la Salcia.”

Partea civilă **R.I.** a arătat că :

„A fost încarcerat în mai multe locuri de detenție din iulie 1951 și până în martie 1963, printre care Baia Sprie, Oradea, Gherla, Cavnic, Aiud, Salcia, Stoenesti, în final ajungând și în colonia de muncă Periprava. La Salcia, s-a îmbolnăvit din cauza condițiilor de muncă foarte grele. La Salcia a locuit în niște foste grajduri de animale iar noaptea mișunau șobolanii pe lângă paturile deținuților, acesta fiind motivul pentru care foarte mulți deținuți s-au îmbolnăvit de leptospiroză. Aici munca era foarte grea și pentru neîndeplinirea normei de muncă deținuții erau încolonați în fiecare seară pentru bătaie. Din cauza muncii pe care a făcut-o, căratul pământului cu roaba, la canal, i s-au umflat articulațiile de la picioare.

La Periprava mâncarea era foarte proastă și gardienii loveau deținuții din orice motiv. Când a stat aici, l-a cunoscut pe inculpat, care era comandant și i-a încolonat pe deținuți în curtea coloniei. După ce partea civilă a ridicat mâna când se afla în coloană și i-a spus inculpatului că nu poate munci din cauza faptului că este bolnav, asupra sa s-a năpustit un subaltern al inculpatului, care i-a aplicat câțiva pumni iar inculpatul a fost mulțumit de reacția subalternului său. După trei săptămâni a fost mutat pe bac, pentru a lucra la stuf. Pe bac condițiile erau grele, era foarte rece și din cauza frigului se petrecea fenomenul de condensare iar pe jos, din această cauză era tot timpul apă. Pe bac nu exista grup sanitar iar apa era bătută direct din Dunăre. Unii dintre deținuți s-au îmbolnăvit din cauza apei băute. Căldură nu era deloc, deținuții se încălzeau doar cu aerul respirat de ei. Deținuții stăteau tot timpul cu apa în opinci. Gardienii erau cei care băteau deținuții pentru că nu-și făceau norma de muncă. Începeau munca la stuf la 5,30-6 dimineața.

Hrana era foarte proastă, dimineața deținuții mâncau 250 de grame de pâine, ceai și o cafea surrogat. Primeau și carne dintr-un cal pe care îl vedeau agățat de bac și jupuit. Și ciorile mâncau din calul respectiv. La prânz nu mâncau iar seara mâncau din pâinea care rămânea de la masa de dimineața. A fost lovit de gardieni deoarece nu a mai putut merge din cauza umflăturilor de la picioare, a fost făcut „bandit” de aceștia, cu motivarea că vrea să îi saboteze, unul dintre gardieni punându-i chiar și pistolul la tâmplă. A fost bătut de multe ori de gardieni atât el cât și ceilalți deținuți, dar suporta durerea pentru că se obișnuise cu ea. Acivitatea de pe bac era coordonată tot de către inculpat.

Au existat cazuri de decese printre deținuți, crede că din cauza apei, pentru că deținuții făceau diaree. Pe bac nu a existat asistență medicală, nu aveau un doctor acolo. Cei care au încercat să evadeze nu au mai fost văzuți. La Periprava nu și-a făcut niciodată baie.

Își amintește că pentru bătaie exista un ritual, deținuții erau așezați cu fața în jos, li se puneau cearșaf umed pe fund, deținuții erau ținuți de un gardian iar altul îl lovea cu un cauciuc. Gardienii loveau cu forță și fără milă. La început se aplicau câte 5 lovituri, dar dacă deținutul se obișnuia cu ele, numărul loviturilor era crescut. După acele lovituri deținuții se deplasau foarte greu. Erau mulți deținuți aflați în situația sa, de a nu-și face norma , pentru că mulți erau bătuți. Deținuții așteptau bătaia încolonați și pentru a scăpa mai repede, se așeza în față, pentru a fi primul la bătaie.

Și-a petrecut tinerețea în lagăre și nu s-a putut bucura de tinerețea sa. A fost închis pentru că a inițiat formarea unei organizații care să lupte împotriva regimului sovietic și comunist, organizație care s-a numit Legiunea albastră.

A arătat că își menține cererea de despăgubiri pe care a formulat-o.”

Partea civilă **G.N.** a arătat că:

„ E ste fiul deținutului D.G., care a decedat la Periprava la 14.12.1962. A aflat de la un martor care la rândul său a fost închis la Periprava, din județul Dolj, comuna Murgași, că, tatăl său a decedat în urma unei lovituri cu piatra, în timp ce dădea drumul la pompe, lovitura fiindu-i aplicată de gardianul B.N.. Știe că a fost internat în Spitalul Chilia Veche timp de o săptămână, după care a decedat, fiind băgat într-o cutie de lemn și îngropat neortodox.

Tatăl său a fost condamnat în anul 1958 pentru acte de teroare împotriva regimului comunist iar în anul 2000, Completul de 9 judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a dispus achitarea tatălui său și înlăturarea pedepsei confiscării averii. A obținut drept despăgubiri pentru condamnarea politică a tatălui său , în baza art. 5 din Legea 221/2009, suma de 13 000 euro.”

Martorul **B.O.** , audiat în fața Curții, a arătat următoarele:

„A fost deținut în Unitatea 0830 Periprava, unde comandant era F.I.. Periprava era centrul coloniei dar existau mai mulți sateliți și deținuții erau mutați în mai multe locuri.

I nculpatul avea o plăcere deosebită să umilească deținuții, să-i înfometeze, să-i supună la munci silnice , să îi țină iarna cu picioarele în apă, la canalele de irigații, la pământ și munci agricole. Lângă martor au murit în perioada respectivă 10 deținuți. Și-i amintește pe căpitanul Duca , de 32 de ani, pe Matei din Negrești-Oaș și alți 8 deținuți. Au murit peste 100 de deținuți în perioada respectivă, martorul a participat chiar la exhumare, ca invitat din partea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului. Cauzele deceselor erau munca silnică, foamea, lipsa unor condiții minime de igienă și asistență medicală.

I nculpatul avea cunoștință de toate acestea pentru că „ patrona toate cele”. A văzut personal când colegi deținuți au fost bătuți chiar de către inculpat. Poate relatea un caz concret , când mai mulți deținuți au fost duși la plantat arpagic și de foame au mâncat din arpagicul pe care îl plantau. Unii dintre ei s-au gândit și la cei bolnavi și bătrâni, rămași la barăci și au ascuns sub haine arpagic pentru a le duce și acestora. Un militar a observat acest lucru, a chemat un gardian, care, i-a așezat pe toți în genunchi și le-a pus în față la fiecare câte un kilogram și jumătate de arpagic, cerându-le să îl mănânce pe tot. Arpagicul le-a produs arsuri de neimaginat iar unul dintre cei prinși cu arpagic, nu a reușit să îl mănânce pe tot. A fost surprins de inculpatul F.I. cu grămăjoara în față și aflând de la gardieni ce s-a întâmplat, l-a lovit pe deținut cu pumnul în tâmplă. Deținutul s-a prăbușit la pământ, după care, inculpatul l-a lovit cu cizma în cap, deținutul suferind 40 de zile, având capul tumefiat iar singura îngrijire medicală ce i-a fost acordată a fost compresa cu apă rece.

I nculpatul avea o satisfacție deosebită de a lovi deținuții, i se citea bucuria în ochi atunci când făcea acest lucru.

F oamea era cumplită în rândul deținuților, aceștia primeau o zeamă în loc de mâncare în care se puteau vedea câteva boabe de fasole iar atunci când se dădea carne, aceasta era piele de bovine, cu păr cu tot , intestine nespălate și buze de vită, dar deținuții se bucurau și pentru astea.

A tunci când deținuții nu își făceau norma de muncă, brigadierul care se ocupa de ei, lăsa la poarta lagărului, o lisă cu cei care nu își făceau norma pentru a fi bătuți. Erau bătuți cu pumnii, cu bătele și cu palmele, astfel încât, abia se mai puteau deplasa către barăci. Nu l-a văzut pe inculpat să fi asistat la aceste bătăi, dar cu siguranță știa de ele și de altfel, în toate lagărele era practicată bătaia. Celulele aveau scânduri bătute în geamuri, astfel încât în interior, nu intrau nici aerul și nici lumina. Densitatea deținuților era de 3 deținuți pentru un pat. În anul 1959, s-au înregistrat cea mai mare densitate de deținuți și cea mai mare mortalitate. Asistența medicală era aproape inexistentă. La secția Grind, unde se aflau peste 1000 de deținuți, existau trei medici deținuți și peste aceștia exista și un medic securist, care însă nu venea în colonie decât o dată pe săptămână. Dacă deceda un deținut, cadavrul acestuia era ținut o săptămână până când venea medicul securist și uneori se întâmpla ca decedații să

fie mâncați de șobolani. Cei trei medici deținuți voiau să se ocupe de îngrijirea deținuților dar nu aveau cu ce. Își amintește că s-au îmbolnăvit trei deținuți de tuberculoză, iar medicul nu avea decât puțină streptomycină și l-a întrebat pe martor, pe care dintre cei trei să îl salveze. Martorul l-a rugat să le facă la toți trei tratament cu streptomycină pe care o avea.

Pachete nu primeau decât cei care își făceau norma și nu mai mult de 5 Kg. Puteau primi cam 5 deținuți din 40. Când a avut și martorul dreptul să primească pachet, i-a rugat pe părinți să îi trimită tratament de tuberculoză în loc de alimente.

Norma de muncă era imposibil de realizat. O singură dată și-a putut face norma. Deținuții trebuiau să sape câte 3,2 m cubi de pământ, pe care apoi îl încăreau în roabe și îl transportau 50 de metri pentru a-l descărca. Nici jumătate din acesată normă nu putea fi realizată. Au încercat să-i păcălească pe gardieni, dar au fost aspru pedepsiți și înfometați. Munceau de dimineața și până noaptea, fiind treziți de la ora 5. Au dormit în saivane de oi, dar și pe beton iar iarna nu aveau încălzire în barăci. Nu aveau haine groase, se încălzeau de la propriile lor corpuri.

A dventiștii erau obligați să meargă la muncă sâmbăta și erau bătuți pentru a munci. Într-o iarnă, trei dintre ei au fost pedepsiți, în sensul că, au fost băgați într-un canal înghețat, le-au fost legate mâinile la spate și au fost ținuti cu picioarele în apa înghețată și obligați să privească în soare. Inculpatul este cel care a dat dispoziție să fie pedepsiți.

Nu știe care este perioada în care inculpatul a fost loțiitor și în care a fost comandant, martorul l-a perceput ca șef al coloniei, pentru că „patrona totul”.

Deținuții politici erau izolați de deținuții de drept comun dar și de exterior. Ani la rând familiile deținuților nu au știut nimic de aceștia, pentru că nu aveau dreptul la scrisori, pachete sau vorbitor. Din câte știe, deținuți de drept comun nu au existat în colonie dar este posibil să fi fost aduși acolo numai pentru anumite activități, cum ar fi căratul apei, al lemnului și alte asemenea, deoarece aceste activități presupuneau deplasări în fara lagărului, pe care deținuții politici nu aveau voie să le facă.

Întotdeauna, atât inculpatul dar și ceilalți gardieni le-au reproșat deținuților orientarea lor politică, spunându-li-se că sunt „bandiți și dușmani ai poporului”. Inculpatul îi ironiza pe deținuții politici, spunându-le că, militarii care îi păzesc nu își strică gloanțele degeaba pe ei, întrucât ei sunt cei care trebuie să îi păzească de furia poporului, care i-ar linșa dacă ar intra peste ei. Normele de muncă erau stabilite de Ministerul de Interne. Deținuții au încercat să spună că acestea nu pot fi realizate, dar nu erau auziți de nimeni. Nu îndrăzneau să se plângă că sunt bătuți bestial. Treceau săptămâni întregi fără să primească o mâncare cu carne. Nu a mâncat niciodată la micul dejun unt sau brânză. Au existat situații când au mâncat 24 de deținuți dintr-o pâine de 2 KG. De obicei, dimineața primeau sub 100 grame de pâine și o cafea făcută din pâine arsă și pasată. Uneori mai primeau marmeladă. Nu a mâncat niciodată gogoși la masa de seară. Se bucurau dacă primeau arpacaș sau grâu fiert pentru că erau mai consistente. Deținuții erau bucuroși dacă erau scoși la muncă pentru că acolo, la locul de muncă puteau găsi ceva de mâncat, un arpagic, un fir de iarbă.

Foamea era cumplită și cei mai mulți deținuți au murit din cauza foamei. Colonia avea o gospodărie în care erau cultivate legume și crescuți porci, dar, acestea erau numai pentru personalul administrativ. Nu existau sobe în barăci, nici alte surse de încălzire. Martorul a fost sancționat cu carceră, pentru că a procurat prin intermediul unuia din medicii deținuți câteva coli A4, pentru a lucra noaptea la un dicționar. Pentru că s-au găsit colile asupra lui, a fost pedepsit cu carceră de 7 zile, timp în care a primit mâncare numai o dată la trei zile.

Deținuții decedați erau încărcăți noaptea într-o căruță și duși, nu se știe unde. A auzit că se puneau ca semn al locului îngropării un țărșuș iar când era dus, peste câteva zile și un alt deținut acolo, țărșușul respectiv nu mai exista. Când a fost încarcerat martorul nu a avut drept la pachet sau vorbitor. A primit o singură dată pachet, în anul 1962. Nu a auzit niciodată să vină vreun

avion la Periprava pentru a transporta deținuți bolnavi. Se mai cerea aprobare pentru unii deținuți, în sensul ca aceștia să fie duși la închisoarea de la Văcărești pentru a fi tratați, însă aprobarea venea foarte târziu și era inutilă, pentru că deținutul ori decedase, ori se vindecase. Aprobarea se dădea de la Ministerul de Interne pe baza unui referat făcut de medicul securist și aprobat de comandant. Și martorul a fost dus la Văcărești, pentru a fi tratat de pneumonie, însă a fost dus după 4-5 luni de la apariția bolii iar în momentul transferului nu mai avea boala.

Pentru curățarea hainelor, primeau o bucățică de săpun pe săptămână. Cât a stat pe bac, trei luni nu s-a spălat și nu și-a spălat hainele. Au fost lăsați o singură dată să intre în Dunăre pentru a se spăla, timp în care erau păziți de gardieni cu pistoalele. A doua zi deținuții au regretat că au intrat în apă, deoarece le-a crăpat pielea din cauza frigului și a crivățului.

Au murit peste 100 de deținuți în timpul „domniei” inculpatului F.I.. Bătăile și alte pedepse erau frecvente pentru a se menține un regim de teroare și de frică. Deținuții decedați nu erau înmormântați potrivit tradiției creștine ci erau îngropați noaptea, fără preot, fără lumânare, erau băgați în niște lăzi, în pielea goală, deoarece hainele lor erau predate a doua zi la magazie. Doi colegi ai săi au participat la îngroparea căpitanului D. și au văzut cum se proceda.

A tunci când mergeau la duș, în colonie, cel mai mult o dată pe săptămână(deoarece pe bac deținuții nu se spălau deloc), erau obligați să facă acest lucru în 2-3 minute și nu datorită aglomerării ci pentru că se dorea să fie umiliți. Își amintește cum erau obligați să care lemne în spate din pădurea Letea, pentru bucătărie și pentru că un deținut bolnav și bătrân a luat un lemn mai subțire pentru a-l căra, a fost bătut și trimis înapoi să care unul mai gros.

I inculpatul conducea toate secțiile de la Periprava iar martorul a fost încarcerat în toate Periprava, Grind, Bac. Inculpatul stătea mai mult la Periprava pentru că acolo erau birourile.

Martorul, pe perioada șederii sale la Periprava, a fost băgat la izolare de două ori și bătut de mai multe ori . Bătăile le-a primit pentru norma de muncă. Nu a asistat la vreo bătaie ordonată de inculpat. A stat în jur de 4 luni pe bac, 1 an la Grind și aproximativ 6 luni la Periprava Centru. Trei luni a stat la închisoarea Văcărești, când a fost trimis pentru pneumonie. Veneau foarte rar în vizită persoane cu funcții de conducere din MAI. A venit odată un înalt ofițer din MAI care le-a vorbit urât și le-a spus că acolo au venit nu pentru a se îngășa și că trebuie „ să plătească aerul pe care îl respiră”.

A fost condamnat pentru crima de uneltire împotriva ordinii sociale, procesul s-a desfășurat într-o singură zi la Tribunalul Brașov iar toți cei care constituiseră respectiva organizație, erau elevi și studenți cu vârste cuprinse între 17 și 19 ani și au primit pedepse între 15 și 25 de ani. ”

Martorul **M.I.** , fost subofițer la Secția Grind, a relatat următoarele:

A lucrat la Secția Grind din decembrie 1959 până în 1977, iar pe inculpatul F.I. l-a cunoscut cu ocazia ședințelor la care se întâlneau. Știe că inculpatul aplica regulamentul în ceea ce îi privește pe deținuți. El dădea instrucțiuni comandanților iar aceștia se ocupau de deținuți. Deținuții aveau condiții bune de locuit iar barăcile erau încălzite cu lemne. A văzut personal sobe în aceste barăci. Normele de hrană erau stabilite de Direcția Generală a Penitenciarelor și erau respectate în colonie. Știe că normele de muncă erau respectate, dar nu cunoaște ce activități desfășurau deținuții, pentru că atribuțiile sale erau legate de paza perimetrului coloniei, pentru ca deținuții să nu evadeze.

Nu i-a auzit pe deținuți plângându-se că ar fi înfometați sau din cauza normelor mari de muncă. Cazurile de izolare a deținuților erau rare pentru că deținuții politici se purtau frumos. Nu cunoaște despre decesele survenite la Periprava, știe că existau îmbolnăviri, dar nu cunoaște cauzele acestora. Exista un cabinet medical în lagăr și erau și medicamente. Era un doctor din partea Direcției Penitenciarelor care aducea medicamente. Știe că deținuții politici nu aveau drept la vorbitor dar aveau drept la scrisori și dreptul la pachet. Cunoaște că hrana deținuților se compunea la prânz, din două feluri de mâncare iar deținuții primeau și carne.

Dimineața , deținuții primeau ceai și pâine iar seara, un singur fel de mâncare, fasole sau cartofi. Nu a auzit despre cazuri de deținuți bătuti pentru că ar fi mâncat din ceea ce recoltau de pe câmp. Deținuții decedați erau îngropați în cimitirul de la Periprava.

Deținuții erau duși la muncile agricole, la prășit, la recoltat, la IAS-uri. Normele erau stabilite de IAS-uri. Deținuții stăteau în jur de 40 de deținuți într-o baracă, de aproximativ 40 m.p. Paturile erau suprapuse. Deținuții erau îmbrăcați în zeghe iar iarna hainele erau mai groase. În picioare purtau bocanci. Există o fermă de animale la Periprava, unde se creșteau păsări și porci , aceste animale și păsări fiind sacrificate atât pentru hrana deținuților dar și a cadrelor care lucrau acolo. Sâmbăta deținuții aveau apă caldă, pentru a spăla, iar în celelalte zile se spălau numai pe membre. Știe că mai venea iarna, câteodată câte un elicopter dar nu știe care era motivul. Nu știe dacă deținuții bolnavi au fost transportați vreodată la spital, cu un astfel de aparat de zbor. Nu știe dacă familiile decedaților veneau la înmormântare. Nu a venit în lagăr vreun preot. Secțiile aveau comandanți iar comandanții de secții se subordonau inculpatului. Nu cunoaște dacă acești comandanți aveau putere de decizie în cadrul secției.

Apa care era folosită pentru deținuți era folosită și pentru cadre. Nu era curățată, era supusă doar unui proces de decantare. Nu l-a văzut niciodată pe inculpat aplicând sancțiuni deținuților și nici nu l-a auzit dând astfel de ordine. Inculpatul venea și la secția Grind, aproximativ la o lună.

Martorul I.Ș. a arătat că, a stat în Colonia de la Periprava din iunie 1959 până în septembrie 1959. Comandant în acea perioadă era locotenentul Condurache. Nu poate face o acuzație împotriva inculpatului în mod special dar îi acuză pe toți cei care lucrau acolo. Deținuții, ori de câte ori erau în curtea coloniei erau loviți și înjurați fără motiv de gardieni și chiar și de soldații în termen. Încă din prima zi când au coborât de pe bac, au fost așteptați de soldați cu arme, aceștia au lovit pe fiecare deținut în parte cu patul armei, i-au amenințat și înjurat. Din prima clipă când a ajuns acolo, atât el cât și ceilalți deținuți au fost paralizați de frică.

Din punct de vedere al regimului alimentar, martorul a arătat că acesta era unul de exterminare și numai Dumnezeu i-a scăpat cu zile pe deținuți. Hrana era puțină și proastă. Dimineața primeau o zeamă neagră, un surogat de cafea, neîndulcită, rece, o bucată de mămăligă sau de pâine sau turtoi. La prânz aveau o ciorbă, de fapt o zeamă cu niște legume prost conservate sau arpacaș, dar și acela era lichid, în care erau puse niște bucăți subțiri de burtă amestecate cu iarbă iar seara era la fel, un fel de zeamă. Câteodată primeau slănină râncedă care le provoca greață, stări de vomă și tulburări digestive. Din această cauză toți deținuții s-au îmbolnăvit de dizenterie , având scaune cu sânge și moi, cu temperatură și stări de leșin. Deținuții se aduceau unii pe alții, pe cozile de la unelte, iar dacă erau descoperiți că nu au temperatură, erau bătuti. Când a stat acolo a primit numai două pastile pentru indigestie. I-a fost teamă să ceară asistență medicală, deoarece la Jilava fusese bătut pentru o atare cerere.

Asistență medicală nu era de niciun fel, doctorii erau dintre deținuți dar nu îi întrebau niciodată nimic. Stăteau câte 50 de deținuți într-o baracă. Munca era peste puterile deținuților, mai ales că veniseră de la Jilava, unde deja fuseseră slăbiți. Normele de muncă nu puteau fi realizate și nu știe cine le stabilea. Majoritatea deținuților erau bătuti pentru că nu-și făcea norma de muncă. Nu a sesizat ca vreodată vreun ofițer sau un alt cadru de conducere să îi tempereze pe gardieni , pentru agresivitatea pe care o manifestau față de deținuți. Câteodată și ofițerii erau prezenți când deținuții erau loviți de gardieni. Nu au avut curajul de a se plânge cuiva pentru tratamentul la care erau supuși.

Cunoaște cazuri de deținuți care au fost loviți pentru că au mâncat din porumbul pe care îl recoltau iar în această situație pedeapsa era foarte grea. De foame, martorul a mâncat în repetate rânduri rădăcini de stuf, iarbă care era mai grasă, păpădie și vârfurile de la porumb .

Nu a făcut niciodată baie cât timp a stat la Periprava, iar corpul deținuților era plin de răni sângerânde și nisip și seara când se întorceau de la muncă aveau usturimi pe tot corpul. Și

somnul deținuților era un chin continuu deoarece intrau țăntarii peste ei și nu aveau voie să pună nimic în geam. Știe că au fost decese dar nu cunoaște numărul decedaților însă într-o încăpere alăturată se aduceau și cadavre. Medicii nu le spuneau deținuților care erau cauzele deceselor dar lipsa alimentației, bolile, lipsa de odihnă erau cauze care puteau duce la deces.

Deținuții nu aveau dreptul la pachete, vorbitor sau scrisori iar familiile lor nu au știut nimic de ei. Există o groapă mare pentru nevoile fiziologice, descoperită și datorită vânturilor puternice dar și a soarelui, mirosul în colonie era îngrozitor.

În perioada în care deținuții munceau la câmp, la vreo 250 de metri era o doamnă care făcea echitație pe un cal alb și erau amenințați să nu se uite în direcția unde se afla aceasta. Nu exista o gospodărie unde să se cultiveze legume și să se crească animale. Făcând o comparație între condițiile de detenție de la Jilava și Periprava, martorul a arătat că, acestea erau mai grele la Periprava, din cauza muncii istovitoare, a țăntarilor, a tăunilor. A văzut la Periprava deținuți care nici nu mai știau să vorbească sau erau nevoiți să fie sprijiniți de alte persoane pentru a se deplasa. De ei aveau grijă alți deținuți. Martorul a fost la Periprava Centru iar aici a tăiat stuf, a săpat la porumb și a cărat chirpici.

Își amintește că într-o zi de duminică, au fost duși „în excursie” pe o distanță de 10 km, pentru a căra chirpici, iar dacă se spărgeau, trebuiau să mai meargă o dată.

Martorul a fost deținut politic. A fost condamnat pentru uneltire împotriva ordinii sociale. La Periprava nu se aflau deținuți de drept comun, aceștia aflându-se la o distanță de 4 Km. Deținuții de drept comun beneficiau de un tratament mai bun.

Martorul **V.D.** a arătat în declarația sa următoarele:

A fost încarcerat la Periprava, ca deținut politic din mai 1959 până în octombrie 1959. A sosit împreună cu alți deținuți, cu un vapor pe brațul Chilia și au fost întâmpinați la sosirea în colonie de inculpatul F.I. care avea o armă în mână și era călare pe un cal alb. Acesta le-a spus că sunt „bandiți” și că au fost aduși acolo pentru exterminare iar cel care nu se va supune regulilor va fi împușcat fără somație. Încă de la sosirea în penitenciar a văzut în curte bărbați care aveau buturugi legate de picioare și li s-a spus că aceia care nu își vor face norma de muncă vor păși la fel ca ei. A lucrat la stuf iar după deștelenirea terenului acolo s-a cultivat porumb. A consumat o singură dată din porumbul acela și atât el cât și alți deținuți au fost bătuți de gardieni.

Alimentația era foarte proastă. Dimineața deținuții primeau un surrogat de cafea, mămăligă sau turtoi, la prânz, o ciorbă care era mai mult apă iar seara, arpacăș sau mămăligă. Cât timp a stat la Periprava, 6 luni, nu a văzut niciodată carne în mâncare. De foame, martorul a mâncat rădăcina de papură dar și iarbă care semăna cu pătrunjelul. Din această cauză a fost bătut. De asemenea, a mâncat ouă de șopârlă sau de șarpe. Normele de muncă se puteau ori nu realiza și în funcție de șeful de brigadă. Martorul a avut un șef de brigadă mai cumsecade. Însă, colegii deținuți erau bătuți pentru că nu-și îndeplineau norma de muncă. Aceștia erau bătuți la locul de muncă.

Deținuții nu aveau dreptul la pachet, la vorbitor sau la corespondență. Familiile lor nu știau nimic de ei. Au existat decese în rândul deținuților din cauza bolilor, a foamei dar și a bătăilor. Nu exista o baie unde să se poată spăla deținuții, aceștia se spălau într-o roabă cu apă și tot acolo își spălau și hainele. Nu a făcut niciodată baie la Periprava. Deținuții beau apă din Dunăre.

Din punctul său de vedere F.I. este vinovat pentru că și-a terorizat semenii. El știa despre tratamentul aplicat deținuților, pentru că el era „Dumnezeu” acolo. El era cel care le spunea gardienilor să fie atenți cu ei, pentru că „sunt criminali ai neamului”. Pe inculpat l-a văzut în perioada șederii sale la Periprava de 2-3 ori.

Nu existau sobe în barăci. Nu știe cine stabilea normele de muncă. Nu a văzut deținuți bătuți pentru neîndeplinirea normelor de muncă. Printre deținuți se aflau și medici dar aceștia nu puteau ajuta deținuții pentru că nu aveau medicamente. Nu știe să fi existat o gospodărie

proprie pentru colonie. A fost deținut pentru crimă de uneltire împotriva regimului comunist.

Martorul **M.E.** a arătat în declarația sa următoarele:

A stat în lagărul de la Periprava 3-4 luni, în anul 1959. A venit acolo cu bacul împreună cu alți deținuți și încă de la sosire au fost întâmpinați de inculpatul F.I., arogant, sfidător, călare pe un cal alb, acesta ținându-le o cuvântare, cu ocazia căreia le-a spus deținuților: „Bă, bandiților! Aici ați venit să fiți exterminați. Ori munciți, ori crăpați!”

A avut ocazia să vadă cum acesta îi lovea pe cei care nimereau în apropierea pumnilor lui și îi lovea pe deținuți din motive minore. Era un om fără niciun pic de umanitate.

Mâncarea era mizerabilă și de cele mai multe ori aceasta era o zeamă în care din când în când, puneau niște jumări grase iar acestea combinate cu apa din Dunăre în care colcăiau mizerii, duceau la boli grave în rândul deținuților, cea mai frecventă dintre acestea fiind dizenteria. Dimineața deținuții primeau un zaț de cafea, făcută din înlocuitori și o bucătică de pâine, la prânz primeau o zeamă în care erau câteva boabe de fasole sau cartofi. F.I. le spunea deținuților că singurele lor drepturi sunt dreptul la apă și la soare, dar în fapt, nu au avut acest drept la apă, pentru că apă curată nu au primit niciodată. Nu exista un spălător la Periprava, nu aveau unde să-și facă baie. Deținuții se chinuiau să-și spele cămașa pentru că apa era feruginoasă.

Nu exista asistență medicală în lagăr. Nu a văzut medici și nici medicamente cât a stat acolo. Deținuții decedați erau aruncați într-o groapă iar locul unde erau duși nu putea fi identificat. În cele câteva luni cât a stat acolo, crede că au decedat 10-15 persoane. Cauzele cele mai frecvente ale deceselor erau bolile de plămâni și dizenteria.

A văzut deținuți care au rămas surzi de la bătăile inculpatului. A văzut un om culcat la pământ dintr-un singur pumn al lui. Era „o bestie de om, un huligan terorist”.

Unii deținuți, de foame, mâncau rădăcini de stuf și frunze de păpădie. A auzit că unii măncau și șerpi. Unul dintre comandanții de brigadă mânca pe ascuns de deținuți, deoarece îi era rușine să mănânce în prezența deținuților, fiind un om cu demnitate. Normele de muncă nu se puteau îndeplini. Deținuții care nu își făceau norma de muncă erau bătuți chiar la fața locului cu pumnii, cu picioarele, cu bătele iar unele dintre aceste bătăi aveau loc la poarta lagărului, unde, se amenajase un fel de tribunal care îi judeca pe deținuți, apoi aceștia erau loviți. Inculpatul era de față în camera de gardă unde se întâmplau toate acestea și știa ce fac subalternii săi. Deținuții mai erau pedepsiți cu izolarea iar în timpul izolării, timp de trei zile, deținuții nu primeau hrană.

Își amintește că într-o dimineață, unul dintre deținuți a întârziat pentru că avea dizenterie și pentru că a întârziat, inculpatul l-a înjurat, l-a lovit cu pumnul și l-a aruncat la pământ.

Nu au avut drept la pachet sau la corespondență. Cât a stat la Periprava, părinții săi nu au știut nimic de el. Stăteau câte 50-60 de deținuți într-o baracă, în paturi suprapuse, uneori, câte doi într-un pat. Nu a prins iarna la Periprava, nu știe dacă barăcile erau încălzite, dar nu a văzut sobe în barăci. Existau în colonie și deținuți de drept comun, aceștia erau separați de deținuții politici printr-un gard de sârmă și aveau un tratament mai bun, făceau munci mai ușoare și aveau mai multe drepturi. Deținuții politici erau apelați cu expresii precum „dușmanii poporului”, „bandiți”, fiindu-le reproșată orientarea lor politică și originea lor socială.

Nu știe cine stabilea normele de muncă, acestea erau transmise de comandantul de brigadă. Au încercat să se plângă de normele de muncă prin comandantul de brigadă, dar nu i-a auzit nimeni, era inutil să se plângă de hrană, de medicamente, de norme, pentru că nu erau auziți de nimeni. Colonia avea gospodărie, în sensul că, se cultivau legume și se creșteau animale, dar, acestea nu erau pentru deținuți, ci pentru cadrele de acolo. Deținuții și gardienii mâncau separat și nu au fost invitați niciodată la masa lor, nici măcar de sărbători. Trimiterea la izolare se dispunea, fie dacă deținuții nu își făceau normele de muncă, fie dacă gardienilor li se părea că un deținut a fost obraznic. „Erau Dumnezeii” lor, făceau ce voiau cu deținuții.

Nu este adevărat că ar fi existat un avion care venea la Periprava pentru a lua deținuții

bolnavi, aceasta este o poveste caraghioasă și fantezistă. Nu știe deținuți care să fi fost duși în spitalele de la Chilia Veche și Tulcea, dar a avut un coleg pe nume Vintilă Săvulescu, despre care inițial a crezut că a murit, ulterior a aflat că a fost dus la spital, dar nu știe la care.

Martorul a arătat că a fost încarcerat la Secția Grind, a muncit la prășitul porumbului și a tăiat la stuf. Și în coloniile de la Salcia și Stoenști erau aceleași condiții de exterminare. Când a ajuns la Gherla a avut chiar un sentiment de bine, față de ceea ce a trăit în aceste lagăre. Martorul a fost deținut politic iar hainele deținuților politici erau inscripționate cu CR-„, contrarevoluționar”.

Martorul **V.N.** a arătat următoarele:

Nu a fost încarcerat la Periprava, ci tot în Delta Dunării, la Strîmba, Grădina și Salcia. A avut însă rude încarcerate la Periprava, doi cumnați și un nepot, care se numeau T.V., G.C. și D.I.. A discutat cu aceștia după ce s-au eliberat și i-au povestit despre condițiile de detenție de la Periprava. A aflat de la rudele sale că munceau la tăiat la stuf, încălțat i în opinci, în mediu umed, mediul în care erau cazați era umed și nu aveau aer. A aflat de la aceștia că alimentația era foarte proastă. I-au relatat și despre inculpat și i-au spus că era foarte exigent și se purta urât cu deținuții, dacă aceștia nu își făceau norma de muncă erau pedepsiți cu bătaia și duși la izolare. Lucrau și stăteau în frig, cu hainele ude. Rudele sale erau foarte bucuroase că au scăpat cu viață, pentru că mulți dintre deținuți mureau datorită condițiilor de cazare și hrană. Și în penitenciarele în care a fost martorul era aceeași situație, în sensul că deținuții stăteau în frig iar hainele nu se uscau pe ei. Dormeau în saivane ai căror pereți erau din stuf.

Știe de la rudele sale că nu aveau asistență medicală în colonie. Știe și de la alți deținuți care trecuseră pe la Periprava și apoi veniseră în lagărele unde era și martorul, că inculpatul F.I. era un comandant foarte aspru, în sensul că, printre deținuți circula zvonul că inculpatul F.I. și comandantul de la Gherla erau cei mai răi comandanți. Mai știe de la rudele sale că aveau o alimentație foarte proastă la Periprava, în sensul că, primeau varză, cartofi, în care erau puse bucăți de intestine, capete de bovine, copite. Mâncarea era la fel de proastă ca și în coloniile în care a fost martorul. De asemenea, i-a auzit pe aceștia și despre faptul că la Periprava deținuții erau bătuți, dar același lucru se întâmpla și în coloniile în care a fost martorul.

Martorul **C.I.** a arătat următoarele:

A fost încarcerat în Periprava o scurtă perioadă, puțin peste o lună, în iarna anului 1959. A fost cazat pe bac, pe canalul Borcea, unde dormea și lucra la tăiat de stuf. Dimineața erau încolonați, beau un terci, adică mămăligă subțire și apoi mergeau escortați de soldați la tăiat de stuf. La prânz aveau pauză de o oră și primeau varză cu carne de oaie sau arpacaș cu slănină. La prânz mai primeau o bucată de mămăligă numită turtoi dar și o bucată de pâine, de 250 de grame, la 2-3 zile, pe care o păstrau ca pe o icoană ca să nu se termine. Foamea nu era așa o problemă deoarece pe malul Borcei creștea hrean și mai mâncau din acesta. Nu i-a auzit pe colegii săi să se plângă de foame. Aproape de fiecare dată la prânz, primea mâncare cu carne, mai consistentă, pentru că muncea.

Norma de muncă era de 10 maldăre de stuf pe zi iar martorul reușea să-și facă această normă și nu a fost bătut pentru că nu și-ar fi îndeplinit norma de muncă însă colegi de-ai săi au fost bătuți pentru acest motiv de plutonieri, de sergenți, deci, de cei care îi păzeau. A fost bătut o dată pentru că a executat norma de muncă a altui coleg. A fost pedepsit cu izolarea deoarece l-a înfășurat pe un coleg de-al său, Bodonea, cu o pătură, acestuia fiindu-i frig. Din această cauză a întârziat la ieșirea din barăci, adică a venit ultimul, motiv pentru care gardianul l-a lovit în picior și l-a băgat într-o cameră cu lanțuri, unde era ancora bacului, acolo era ger și a stat două zile fără să primească mâncare, a primit numai apă sărată. Camera în care a stat la izolare avea 2,50/1,20 metri. Apa de băut era direct din Dunăre, acesta fiind motivul pentru care deținuții făceau dizenterie. Se aducea apă și cu butoiul care era bună dar se bea apă și din Dunăre. Butoiul avea o capacitate de 300-400 litri. Lui îi ajungea apa pe care o bea din butoi,

altor deținuți, nu, și atunci, aceștia beau apă și din Dunăre. În perioada cât a stat acolo nu a decedat niciun deținut. După ce a plecat de acolo a auzit că a decedat un preot dar nu știe care sunt cauzele decesului acestuia. Bănuiește că era bolnav de plămâni. Pe bac nu aveau asistență medicală. Era o infirmerie, dar în colonie. Nu știe cazuri de colegi de-ai săi care să fi fost duși în această infirmerie. Lucrau în apă iar trestia le strica câteodată ciorapii de gumă. Aveau un cuptor din cărămidă pe bac și aprindeau focul cu stuf pe care îl aduceau de la muncă. Aduceau stuful cu voința conducerii și tot conducerea le-a dat și cărămida pentru a construi soba. Lucrau în jur de 10 ore pe zi, cu pauză de o oră la prânz.

Nu a fost bătut de către inculpat. Nu a știut cine a fost comandantul închisorii cât timp a fost încarcerat.

C omparativ cu alte închisori, la Periprava a fost mai rău, deoarece era frig și deținuții stăteau toată ziua cu picioarele în apă. La celelalte închisori, alimentația era mai bună, ca de exemplu, la Aiud, la Gherla, deoarece deținuții primeau două feluri de mâncare la prânz iar asistența medicală era organizată, aveau doctori, aveau și bibliotecă.

Dormeau pe bac, câte 80 de deținuți într-o cameră și din cauza respirației și a frigului se făcea condens astfel încât cei care dormeau deasupra se trezeau uzi dimineața, acesta fiind motivul pentru care trebuiau să doarmă cu rândul sus. Nu s-a spălat niciodată acolo, pentru că nu voia să se spele în Dunăre dar hainele erau luate în fiecare săptămână la spălat.

R eferitor la norma de muncă, a arătat că erau mulți deținuți care nu reaușeau să-și facă norma, mai slabi, mai bătrâni. Majoritatea își făceau însă această normă de frica bății. Nu a văzut personal cum erau sancționați deținuții care nu-și făceau norma. Nu a discutat cu deținuții despre comandantul lagărului și nici despre gardieni.

Martorul L.P.

A fost deținut la Periprava în anul 1959, secția Grind. Nu a lucrat foarte greu la Periprava deoarece făcea munci în interiorul coloniei, respectiv a lucrat la lipirea unor barăci din stuf cu pământ, la garduri. Nu a fost în exteriorul coloniei la muncă, nici la stuf și nici în agricultură, cu excepția unei săptămâni, când a fost la prășit de porumb. Mâncarea era foarte proastă, era puțină și slabă, nu avea nimic în ea, doar 20-30 boabe de fasole într-o porție de mâncare. Deținuții erau subnutriți, erau „numai osul și pielea”. Dimineața beau un ceai neîndulcit și primeau o bucată de pâine, la prânz era o mâncare, varză sau altceva, dar foarte slabă, în sensul că nu avea ulei în ea și din când în când în aceasta se puneau oase. Apa pe care o beau era direct din Dunăre, nu se aducea apă curată. Din punct de vedere al alimentației, la Periprava era mai rău decât la Gherla și Aiud.

Pentru martor, norma de muncă nu era o problemă, dar pentru deținuții care mergeau în afara coloniei și prestau munci grele, norma era o problemă iar cei care nu o făceau primeau bătaie într-o cameră de lângă poarta coloniei și nu primeau mâncare. Cei care îi băteau erau gardienii. El personal nu a fost bătut dar colegii săi da, însă nu i-a auzit pronunțând numele celor care îi băteau.

A locuit în barăci din stuf și nu își amintește dacă erau încălzite. Au existat multe cazuri de deținuți decedați, datorită alimentației proaste și a apei. Și martorul s-a îmbolnăvit foarte rău cât a stat la Periprava, a crezut că o să moară din cauza alimentației proaste, pe care nu i-o digera stomacul. Nu exista un doctor la Periprava iar martorul, atunci când s-a îmbolnăvit, nu a avut cui se adresa. Deținuții purtau haine tip zeghe și puneau doar o cămașă-două pe dedesubt. Nu a fost bătut la Periprava și nu a văzut când erau bătuți ceilalți deținuți, dar, aceștia, după ce ieșeau din camera respectivă, spuneau că au fost bătuți. Nu a mâncat altceva de foame, pentru că nu a avut ce. Atunci când a fost la cules la porumb, a mâncat însă porumb crud de pe câmp. Deținuții se spălau cu apă din Dunăre iar cămașa și-o spălau tot cu apă din Dunăre. Au fost triați pentru munci în funcție de meseriile pe care declarau că le-au făcut ca oameni liberi și fiindcă auzise că la stuf este foarte greu, a mințit că a fost zidar, pentru a nu fi dus la stuf.

Nu a auzit să fi existat un avion care să transporte deținuți la spitale. Nu a primit niciodată brânză la micul dejun și nu știe ca deținuții să fi primit gogoși. Nu știe ca vreun deținut să se fi plâns comandantului pentru regimul de acolo și nu știe dacă cineva ar fi avut curajul să facă așa ceva, pentru că acestea erau vremurile. Se temeau de bătaie. Nu știe ce se întâmpla cu deținuții decedați. A avut un coleg G.P. , care era foarte bolnav , la un moment dat a dispărut și nu știe ce s-a întâmplat cu el. Nu crede că a primit îngrijiri medicale pentru că nu avea de unde.

Nu a avut niciodată contact cu familia pe timpul detenției, dar nici în celelalte penitenciare nu a avut contact cu familia. Nu a primit pachete și nici scrisori și în opinia martorului, regimul politic de atunci a vrut să îi îndobitocască. Nu știe câți deținuți nu reușeau să-și facă norma de muncă, dar cei mai tineri îi ajutau pe cei mai în vârstă, pentru că știau care erau consecințele neîndeplinirii normei.

A fost închis pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei.

Martorul **M.I.** a ajuns la Periprava în februarie 1960, după ce a trecut prin mai multe lagăre, Timișoara, Gherla, Aiud. A lucrat la Periprava la tăiat de stuf și a locuit în colonie. A stat aici o perioadă scurtă de timp, în jur de 3 săptămâni. Munca era destul de grea și aproape niciodată nu se puteau îndeplini normele. Nu a fost lovit pentru neefectuarea normei și nici ceilalți deținuți nu au fost loviți. I-a auzit plângându-se de comandant că este un om sever dar nu poate preciza în ce sens, pentru că nu au spus. Spuneau doar că nu e bine să intri în atenția lui. O singură dată l-a văzut trecând călare, dar niciodată nu a avut contact cu el, sub nicio formă.

M încarea era foarte slabă în sensul că primeau ciorbă cu gogonele acre, varză, arpacaș, dar nu primeau carne, ci numai subproduse adică ciolane sau ceva asemănător. Li se spunea că dacă nu le place, să nu mănânce. Acest regim alimentar era în toate penitenciarele. Dimineața primeau un ceai, un surogat de cafea și o felie de pâine și martorul ajunsese să aibă 48 de kg. La prânz primea un turtoi. Nu cunoaște cazuri de deținuți care să se fi îmbolnăvit din cauza alimentației. Apa de băut era din Deltă dar nu prea aveai după ce să bei apă la Periprava. Se mai îmbolnăveau deținuții bătrâni dar în lotul în care era martorul erau numai deținuți tineri. Existau doctori la Periprava și era și o infirmerie. A avut un coleg care s-a tăiat cu secera și știe că a fost dus acolo. Știe că existau decese în rândul deținuților, bătrâni și bolnavi și aceștia erau scoși cu pătura din barăci dar nu știe unde au fost duși. Deținuții vorbeau că dintre aceștia unii decedau la tăiat de stuf și erau încărcăți cu roaba, dar, nu a văzut aceste lucruri personal. Erau îmbrăcați în zeghe atunci când mergeau la tăiat de stuf și le era frig, pentru că stăteau cu picioarele în apă.

În barăci existau sobe unde se făcea focul cu stuf. Nu a auzit despre deținuți care să fi fost bătuți sau izolați la carceră. Știe că unii dintre aceștia mai primeau pachete.

A fost deținut politic, condamnat pentru omisiune de denunț la trecerea frauduloasă a frontierei.

Martorul S.T.

A fost încarcerat începând cu anul 1956 și a trecut prin mai multe penitenciare, Gherla, B alta Brăilei, ajungând în anul 1961 în Delta Dunării. A stat pe bac câteva luni, apoi, a fost mutat la Știștovca iar apoi la secția Grind, în anul 1962.

La Periprava exista același regim de exterminare ca și în celelalte lagăre. Comandanții spuneau că deținuții au fost aduși acolo pentru a dispărea, pentru că erau dușmanii poporului și numai așa societatea se va putea dezvolta, conform principiilor comuniste. Pe F.I. l-a văzut o dată sau de două ori când venea în control. Toți comandanții și gardienii urmau linia partidului, dar pentru a-și arăta fidelitatea față de regim, adăugau și de la ei. Deținuții erau aproape schelete, muncile erau foarte grele, la canal, la desecări, irigații și diguri. Administrația lagărului nu și-a manifestat preocuparea pentru întărirea organismului celor care lucrau la astfel de munci , în sensul ca organismul lor să reziste. Erau mulți deținuți care nu își făceau normele și aceștia erau bătuți, tot astfel, cei care protestau erau duși la izolare timp de 7

zile, unde primeau mâncare numai o dată la 3 zile, mâncarea nu avea nici 1500 calorii/zi, regimul era „ unul criminal”. După părerea martorului, deținuții erau bătuți cu știința inculpatului , dar pe el, personal, nu l-a văzut lovind pe cineva. Au decedat mulți deținuți în perioada respectivă dar nu poate preciza numărul lor. În orice caz, au fost zeci de decese.

La Grind era și o secție de inapți, unde erau cei care nu puteau munci, iar acestora li s-a aplicat un regim de înfometare mai puternic decât celorlalți. Colegi de-ai săi care au fost în această secție au văzut oameni murind de foame. Decedații erau luați noaptea și duși la gropi comune. Apa de băut era direct din Dunăre iar când era la diguri, bea apă de acolo. Mulți deținuți se îmbolnăveau de boli intestinale și dizenterie. Nu exista asistență medicală. Erau două încăperi care funcționau ca infirmerie dar medicamentele nu aveau efecte. Erau și doctori dintre deținuți. A petrecut două ierni acolo și știe că barăcile nu erau încălzite. Zeghea era uzată și subțire, purtau niște pufoaice pe deasupra dar, în general sufereau de frig.

C ei care își făceau norma aveau dreptul la pachet, dar, în general, aceasta era imposibil de realizat. Bătăile se aplicau seara, la întoarcerea de la muncă, la intrarea în colonie. Se făcea o listă de către brigadier cu deținuții care nu-și făceau norma și aceștia erau opriți la poartă. Nu aveau cui să se plângă deținuții și nu a venit niciun procuror acolo niciodată. Își amintește de un coleg profesor din Timișoara, care nu și-a putut face norma de muncă și în aceste condiții a fost oprit de un gardian care i-a comunicat că va fi pedepsit. Deținutul, Ilie Haiduc, a întrebat cine a stabilit această normă, pentru că nu o poate realiza iar gardianul i-a răspuns că norma a fost stabilită de comandant. Atunci, deținutul i-a spus gardianului că ar fi bine să vină comandantul și să demonstreze că norma poate fi făcută. Deținutului i-a fost făcut raport și a fost dus în camera cu lanțuri de pe bac, o încăpere în care nu se putea respira și unde totul era din metal. Această sancțiune se aplica și vara iar de acolo deținuții ieșeau prăjiți.

Nu știe să fi existat vreo gospodărie în care să se fi cultivat legume sau să se fi crescut animale, dacă era nu era în niciun caz pentru deținuți. La Gherla li s-a spus în mod direct că trebuie să fie mulțumiți că se află în penitenciar, pentru că altfel, ar veni clasa muncitoare peste ei să îi extermine, fiindcă ei sunt dușmanii poporului. A stat la Periprava până la 3 februarie 1963. Din câte a auzit deținuții erau duși în gropi comune. Scrisori de la familie nu primea martorul dar a avut posibilitatea să scrie niște cărți poștale către familie, în perioada cât a fost scos la muncă. Majoritatea barăcilor nu aveau sobe iar în cele în care existau, nu se făcea focul pentru că nu era combustibil.

Știe că au fost deținuți care au fost bătuți până au leșinat, a auzit acest lucru. Bătăile erau exagerat de dure și nu exclude ca anumiți deținuți să fi decedat din cauza bățăilor.

Martorul G.A.

A fost încarcerat la Periprava în primăvara anului 1960, a stat pe bac și a lucrat la stof.

Nu l-a cunoscut pe inculpatul F.I., acesta nici nu era comandant atunci, dar i-a auzit pe colegii săi deținuți că este un criminal odios, în sensul că manifesta față de deținuții politici o atitudine de batjocură și i-a chinuit pe aceștia, ținându-i în apă și în gheață. Alimentația era foarte săracă la Periprava , primeau dimineața o felie de 100 grame de pâine și o cafea care era mai mult apă, la prânz, de obicei, varză sau arpacaș, iar seara, un terci de mămligă. Alimentația era chiar o problemă, toți deținuții erau distrofici , slabi, aceștia ar fi avut nevoie de mâncare mai consistentă. Atunci când a lucrat la stof, norma de muncă era de 10 maldăre de stof pe zi și deținuții nu reușeau să își facă norma , motiv pentru care erau bătuți de ostașii în termen. Își amintește un episod în care el și colegul lui au fost bătuți de gardianul care era de față și care era nemulțumit de modul în care au fost bătuți de ostași, astfel încât a luat el personal o crăvașă și l-a bătut pe colegul său în ajun de Crăciun. Nu s-a plâns niciodată nimănui de bățăile pe care le-a primit. Pe bac nu aveau asistență medicală iar cei care se îmbolnăveau, mureau. A avut un coleg care a murit bolnav de TBC. Aveau pe bac și cameră pentru izolare. La izolare deținuții stăteau 3 zile în acea cameră fără mâncare și fără odihnă pentru că nu existau pat și pătură, primeau numai apă cu sare.

Făcând o comparație cu alte lagăre prin care a trecut poate spune că era același regim, peste tot. Nu a venit nimeni în control să observe condițiile în care stăteau deținuții . A auzit de la colegi de-ai lui, că au existat cazuri de deținuți la Periprava care au fost bătuți până au murit. Nu s-au luat măsuri împotriva celor care aplicau corecții fizice. Nu știe că inculpatul a bătut personal pe cineva.

Martorul C.I.- :

A ajuns la Grind la 6.12.1959 iar comandant la Periprava era inculpatul F.I.. L-a cunoscut pe inculpat și a avut chiar un conflict cu acesta în sensul că s-a supărat că martorul nu s-a ridicat în picioare când acesta a trecut pe lângă el, prompt , ci s-a ridica mai lent. Pentru asta a fost pedepsit la izolare timp de 7 zile legat cu lanțuri la picioare. În timpul izolării primea mâncare o dată la trei zile.

P lutionierii care îi însoțeau la muncă, dacă îi găseau pe deținuți cu porumb crud în buzunare îi băteau, dându-le cu piciorul în fund. Primeau bătaie și atunci când erau prinși că băgau în soba din celulă bețe de floarea soarelui, pentru că aveau o anumită rație pentru sobă dar deținuții mai luau de pe camp câteva bețe în plus. Ofițerii aplicau aceste corecții fizice deținuților chiar și în prezența inculpatului iar acesta accepta. Erau numeroase cauzele pentru care băteau deținuții, de obicei cu piciorul în fund, fie pentru că nu stăteau bine în rând, fie pentru că rămăneau mai în urmă când cărau lemne în spate. Atunci când au adus lemne în spate de la pădurea Letea, martorul a fost lovit în mod grav de către unul dintre ofițeri, cu piciorul în spate. Nu erau de obicei bătuți pentru normă, asta se întâmpla mai mult la Stoenesti.

Mâncarea era foarte proastă, în sensul că primeau câte 200 grame mămăligă pe zi, 200-250 grame pâine și două ciorbe „chioare” adică mai mult apă, iar seara după ce veneau de la camp, primeau o cafea neagră. Erau foarte mulți deținuți distrofici, bolnavi, slăbiți. Au existat cazuri de decese printre deținuți, un coleg de-al său, Roth, din Sibiu a murit deși era tânăr. Decesele survineau ca urmare a faptului că deținuții erau munciți și slăbiți. Cei care nu munceau primeau mâncare doar pe jumătate dar celor care stăteau la infirmerie li se dădea aceeași mâncare cu a celor care munceau. Martorul a fost foarte bolnav, a urinat sânge și a trecut pe la această infirmerie. A văzut acolo un om de la țară care mâncase porumb crud și s-a îmbolnăvit foarte rău, în sensul că i s-a blocat intestinal gros și a murit. Deși doctorii Santo Ludovic și Ionescu Mircea i-au spus comandantului să-l ducă undeva pentru că moare , acest lucru nu s-a întâmplat. La infirmerie bolnavii aveau parte doar de odihnă, dar nu și de tratament.

După părerea sa toți cei care lucrau în penitenciare la vremea respectivă erau oameni josnici, lipsiți de caracter, „bestii”.

A ajuns să fie încarcerat doar pentru că a vorbit de prezența rușilor în Ungaria. A avut o organizație în timp ce era student la București iar regimul care le-a fost aplicat deținuților politici era acela de a-i distruge și omorî , în niciun caz nu era pentru educare ci ei voiau să le arate deținuților că ei sunt puternici iar deținuții sunt „nimeni” , că deținuții trebuie să se supună, lucru pe care martorul nu l-a făcut, motiv pentru care a adunat pe timpul detenției 80 de zile de izolare. Inculpatul nu l-a lovit niciodată personal iar atunci când martorul a fost încarcerat, inculpatul era comandantul coloniei.

Nu a venit nimeni la Periprava să verifice regimul de detenție, nu a venit niciun procuror. Regimul de distrugere era prezent în toate penitenciarele. Au existat mai multe decese cât martorul a fost încarcerat acolo. Chiar în baraca în care stătea era ca un fel de morgă, unde venea o dată pe săptămână un medic civil pentru a face autopsii iar în perioada 1959-1960, morga aceea devenise neîncăpătoare, în sensul că se adunau 8-10 morți pe săptămână.

Deținutul Roth, care a decedat, avea 17 ani.

Martorul N.B. a arătat:

A fost în colonia de muncă Periprava în perioada mai 1959-septembrie 1959.

Nu l-a cunoscut pe inculpatul F.I., întrucât nu cunoștea numele și prenumele ofițerilor cât a stat acolo. Nu a avut niciun eveniment în legătură cu inculpatul. A venit de la Gherla împreună cu alți deținuți, cu toții erau slăbiți și palizi și au fost puși la muncă. Munca era foarte grea, aveau o normă de 3000 m.p., de prăsit pe zi și dacă un singur fir de porumb era tăiat greșit deținuții „erau omorâți cu bătaia pentru că distrugeau economia națională”. Seara

erau verificați în legătură cu îndeplinirea normei iar paznicii îi loveau cu cizmele și cu bâtele pentru neefectuarea normei. Erau bătuți aproape pentru orice, cu o brutalitate nemaivăzută. Deținuții erau ținuti la apel cu orele. Mâncarea era foarte slabă și se compunea din zeamă, adică o supă slabă, turtoi de mămăligă și 250 grame de pâine. La prânz aveau un turtoi, o mâncare de varză sau conopidă sau arpacaș. Atunci când primeau fasole era sărbătoare, iar carne nu primeau aproape deloc, erau niște urme de carne.

Deținuții se îmbolnăveau mai ales cei în vârstă iar martorul ajunsese la 47 de kg. Apa pe care o beau era din Dunăre, era infestată, de aceea, deținuții mai în vârstă făceau dizenterie și mureau pe capete. A avut un coleg pe care l-a găsit dimineața mort în pat lângă el. Nu știe cauzele pentru care a murit, probabil, din cauza inimii. Nu aveau medicamente. Nu a fost bătut separat ci împreună cu colegii săi. Erau așteptați la intrarea în colonie și ciomăgiți, fie pentru că nu-și făceau normele fie pentru că s-au mișcat în rând.

Nu a primit niciodată pachet, nu avea dreptul la vorbitor pentru că era deținut politic.

Bătăile pe care deținuții le primeau la intrarea în colonie se petreceau în prezența comandantului sau locțiitorului sau ofițerului care era de serviciu, aceștia savurau momentele respective iar după părerea sa erau aleși oameni cu înclinații sadice. Datorită faptului că hrana era insuficientă, aduna verdeață de pe câmp, frunze, orice, pentru a suplimenta hrana.

Regimul de la Periprava a fost unul de teroare, pentru că munceau mult și erau bătuți în orice iar la Gherla a fost de asemenea, unul de teroare, pentru că erau bătuți dacă erau prinși că se așezau pe pat. Și-l amintește și pe Muțiu Caius, parte civilă în această cauză, știe că a fost bătut de „caralii”.

Martorul V.G. a arătat că tatăl său, V.A. a fost încarcerat la Periprava, timp de 8 luni, ca deținut de drept comun, fiind o excepție deoarece toți ceilalți deținuți de acolo erau deținuți politici. Tatăl său era inginer electrician de profesie și a avut în grijă uzina electrică din colonie. I-a povestit martorului, că într-una din zile, umblând cu patentul asupra sa, a trebuit să-l salute pe comandantul F.I. întilnindu-se cu acesta pe o alee. Și-a dus mâna dreaptă la chipiu cu patentul pe care îl avea în mână, iar acest gest a fost interpretat de inculpat ca fiind o ofensă, motiv pentru care l-a înjurat și l-a dus în camera unde se aplicau corecții fizice, unde inculpatul personal, l-a lovit pe tatăl său. Locul unde a fost bătut era o cameră de bătaie lângă poartă.

Tatăl său i-a povestit că, fiind singurul deținut de drept comun și având în grijă uzina electrică, avea o mai mare libertate de mișcare. Putea inclusiv să urmărească pelicanii și să le ia peștii pe care aceștia îi prindeau. Știe de la tatăl său, că, deținuții politici care nu-și făceau norma de muncă erau bătuți. Tatăl său, fiind un om liber în colonie trecea pe lângă camera de tortură și auzea țipete din acea cameră, din partea deținuților care erau bătuți, de asemenea, i-a povestit că a văzut chiar și sânge în camera respectivă.

Martorul A.I. a arătat că, a fost încarcerat la Periprava –Secția Grind circa 5 luni, din aprilie până în octombrie 1959 și a locuit într-o baracă din lemn. Comandantul coloniei era inculpatul F.I. și știe din auzite, deoarece nu l-a văzut niciodată.

Condițiile de detenție de la Periprava erau de neimaginat, munca era foarte grea iar hrana foarte proastă. Deținuții munceau aproximativ 10 ore pe zi, la prășitul porumbului și erau nevoiți să se întoarcă kilometri întregi. Martorul a arătat că el își îndeplinea norma de muncă dar erau și colegi mai în vârstă care nu puteau să o realizeze, motiv pentru care erau opriți la poartă și bătuți de subofițeri sau trimiși la izolare.

Foamea era o problemă în toate pușcăriile iar alimentația era foarte slabă. Primeau o bucată de mămăligă, o bucată de pâine și zeamă. Nu exista carne în alimentație. Apa era din Dunăre iar deținuții nu se puteau nici măcar spăla.

De foame martorul a mâncat porumb crud de pe câmp și a fost bătut pentru acest lucru. Bătăile erau foarte aspre. Deținuților li se puneau ochelari la ochi, confecționați în lagăr și erau bătuți cu ranga la tălpi și la mâini. Deținuții se îmbolnăveau din cauza hranei și a lipsei de medicamente. Deținuții făceau boli digestive, de ficat și alte boli. Au existat și cazuri de deținuți decedați, a văzut personal trei deținuți decedând. Nu existau medicamente. Există un medic dintre deținuți care făcea ceea ce putea. Pentru că au mâncat porumb crud de pe câmp, martorul și alți 22 de deținuți au fost duși la izolare, unde au stat doar pe suportul de fier al patului, fără saltele și unde nu au mâncat decât o zeamă și o bucată de mămăligă. Sancțiunile erau aplicate de administrația lagărului adică de comandant și ofițeri. Nu s-a plâns nimănui de regimul de detenție pentru că nu avea cui.

A fost arestat pentru agitație publică și a trecut prin mai multe penitenciare, Jilava, Gherla, Periprava, Insula Mare a Brăilei. Peste tot regimul era la fel.

Martorul **P.P.** a arătat că a fost încarcerat în Colonia de Muncă Periprava din mai până în septembrie 1959 și a locuit într-o baracă captușită cu trestie. Stăteau în baracă 30-40 de deținuți, în paturi suprapuse. A lucrat în agricultură la săpat porumb și vie. Mâncarea era o mare problemă, dimineața primeau o cafea, iar la câmp le era adusă o bucată de mămăligă, 300 grame pâine, 700 g ciorbă, apoi arpacaș, cartofi, fasole, varză. Mâncarea nu avea carne.

La Salcia unde a fost dus ulterior, mâncarea era și mai proastă iar munca era și mai grea. Nu a fost niciodată pedepsit pentru că nu și-a făcut norma de muncă și nu a văzut nici alți deținuți care să fi fost pedepsiți pentru că nu și-au făcut norma de muncă.

Martorul nu a avut nevoie de asistență medicală și nu a auzit alți deținuți care să fi avut nevoie de asistență medicală. Nu știe cine era comandant la Periprava în vremea când a fost încarcerat acolo. Nu l-a cunoscut personal pe inculpat și nici nu i-a auzit numele de la alți deținuți. Nu a auzit despre cazuri de decese la Periprava. Nu a primit pachet sau scrisori de la familie. Nu a luat legătura cu familia sa timp de 6 ani. Din anul 1960 au avut dreptul să ia legătura cu familia însă numai cei care munceau. Munca în agricultură nu a fost o problemă pentru martor pentru că era obișnuit cu munca. A auzit despre un deținut care a fost bătut pentru că a mâncat porumb crud. Nu își amintește despre condițiile în care se spălau iar cămășile le erau luate la una –două săptămâni și spălate. Nu cunoaște dacă barăcile erau sau nu încălzite pentru că nu a stat iarna la Periprava. Nu existau sobe dar erau un fel de cotloane, în care se băga stuf.

Martorul **P.V.** a arătat că a stat la Periprava aproximativ două săptămâni iar la Grind a fost din noiembrie 1959 până în februarie 1960. Nu l-a cunoscut pe inculpat și nici nu știe cine a fost comandant la Periprava. Condițiile de la Periprava erau mizerabile, era foamete și lipsea asistența medicală. Erau multe decese în rândul deținuților. Decesele se întâmplau pe bac, la stuf, dar și la Stoenști. Deținuții făceau dizenterie și nu aveau medicamente. Un coleg de-al său de la Câmpulung Moldovenesc a făcut TBC și deși l-a anunțat pe șeful de bac, acesta nu a luat nicio măsură iar colegul său, într-o săptămână a murit. Un alt coleg al său, din Timișoara, din cauza faptului că a înghițit toată mâncarea deodată, a făcut aerofagie și din cauza faptului că nu s-a putut ridica, un gardian l-a lovit cu piciorul în burtă și în cap. Mâncarea era slabă și se compunea în general, din fasole, o lingură sau două, mazăre și o bucată de carne de cal odată la o săptămână.

Nu exista o fermă în care să se fi crescut animale acolo. Norma de muncă era foarte grea, trebuiau săpați trei metri cubi de pământ la dig și apoi, pământul trebuia să fie încărcat în roabă și cărat. Nu putea fi realizată această normă. Deținuții care nu-și puteau face norma erau bătuți de gardieni și ofițeri. La Stoenști a fost bătut foarte rău cu sârmă pe spate și pe picioare și apoi băgat o lună la carceră, unde, primea mâncare numai la două zile. Ofițerii și gardienii erau de o răutate fantastică, îi urau pe deținuții tineri. Ziua de muncă era de la răsărit și până noaptea. Îmbrăcămintea nu era adecvată pentru sezonul rece și ca să nu se îmbolnăvească, martorul și-a pus pe sub zeghe, o mușama.

La Periprava a avut o sobă în baracă, în care băgau niște lemne de salcie și cărbuni și cu respirația deținuților, se făcea cald. Martorul a stat în niște clădiri de lemn dar alți deținuți stăteau în clădiri roșii și nu știe care erau condițiile acolo. Nu existau condiții pentru igienă personală și luni de zile nu s-a spălat.

C consideră că deținuților politici le-a fost aplicat un regim de exterminare. Chiar de când s-a terminat procesul au fost amenințați cu exterminarea. Procesul a fost o batjocură iar pedeapsa i-a fost anunțată de un ofițer cu mult înainte de pronunțare. Când a stat pe bac, la 2-3 zile, vedea câte un deținut decedat. Pe bac au murit mulți deținuți. Familiile deținuților nu erau anunțate despre deces pentru că nu exista posibilitatea de a trimite scrisori. Cadavrele erau duse cu un remorcher și erau acoperite cu stuf. Nu știe ca deținuții bolnavi să fi fost duși la spitalele din zonă. Împreună cu alți deținuți a fost dus odată la spital la Constanța, când era bolnav de leptospiroză.

Nu știe să fi fost vreodată vreun control la penitenciar din partea vreunei autorități. Nu a auzit ca vreun deținut politic să fi fost transportat la vreun spital cu avionul de la Periprava.

Martorul **M.N.** a arătat:

A stat numai câteva zile la Periprava și o perioadă la Grind dar nu își amintește perioada. Nu l-a cunoscut pe inculpatul F.I. . Își amintește că munca era foarte grea iar

mâncarea foarte proastă. Deținuții care nu-și făceau norma erau bătuți. Norma de muncă era foarte greu de realizat mai ales pentru cei bătrâni. Hrana era destul de proasă, nu avea calorii și se compunea în general din varză și cartofi. Foamea era în general, o problemă. Nu a auzit despre cazuri de deținuți decedați. Doctorii erau dintre deținuți dar nu erau medicamente. Decesele survineau în general iarna. La Stoenești a văzut oameni mâncând șerpi. Nu l-a cunoscut pe F.I. și nu a auzit de el nici de la deținuți, pentru că a stat foarte puțin acolo.

La Grind, își amintește că nu avea haine de iarnă iar deținuții mai puneau păturile pe sub haine iar cei care erau prinși erau bătuți. Deținuții nu au putut primi pachete de la familie decât după 1960. Martorul nu a fost bătut la Periprava, ci doar la Gherla.

Martorul G.M.:

Nu a fost încarcerat la Periprava dar a avut cunoștințe care au fost încarcerate acolo. De la o vecină de cartier, Zorilă după numele de familie, știe că a fost bătută la Periprava cu scândură udă chiar în zonele intime iar după ce a ieșit de la Periprava, după 6 luni, a murit. Pe inculpat l-a cunoscut în anul 1980, când a vrut să iasă din țară, pe la iugoslavi, nu avea viză și a fost nevoit să se întoarcă în țară și în timp ce îi era verificat pașaportul, inculpatul, care lucra acolo, l-a amenințat că „rupe o lopată pe el” dacă încearcă să treacă fraudulos. De la vecina sa care a murit dar și de la alte cunoștințe încarcerate acolo, știe că regimul de la Periprava a fost cel mai periculos iar martorul crede că aceia care au condus aceste penitenciare au făcut de bună voie aceste lucruri, pentru că au avut beneficii de pe urma regimului comunist. Martorul a fost rugat să fie „turnător” în schimbul unor avantaje materiale și nu a fost de acord să facă acest lucru.

Martorul S.N.:

A fost încarcerat mai mulți ani, dar la Periprava a stat un an și ceva, prin anii 1962-1963. A stat pe bac și a lucrat la stof. Nu a știut cine era comandant la vremea respectivă, la Periprava și nu l-a cunoscut pe inculpat. Viața de la Periprava era foarte grea, în sensul că era gheață și stăteau uzi, iar dacă nu-și făceau norma de 8 maldăre de stof pe zi, erau chemați la șefi și bătuți, câte 4-5 în fiecare dimineață. După ce erau bătuți, deținuții erau aruncați pe scară iar cei care își făceau norma, primeau mâncare în plus. Hrana nu era suficientă iar deținuții nu se săturau niciodată. Nu a auzit de cazuri de deținuți decedați. Medicii erau dintre deținuți. Aceștia le mai dădeau câte o pastilă. Deținuții se îmbolnăveau de diferite boli, fiind nemâncați și nebăuți iar cei care se îmbolnăveau rămăneau pe bac. Apa pe care o beau era direct din Dunăre. Când au ajuns la Periprava, pe bac, s-a apropiat o șalupă, în care era un om mort iar comandantul le-a spus că acesta a fost împușcat pentru că a încercat să evadeze și dacă vor încerca să facă asta, vor păți la fel.

La Periprava a lucrat la semănat ceapă și avea un comandant care obișnuia să bea și îi bătea pe deținuții care nu își terminau norma la ceapă sau, dacă nu îi plăcea cum aceasta era semănată. Nu a primit niciodată scrisori și pachet de la familie iar familia lui nu a știut nimic dec el timp de 7 ani. Dintre toate locurile de detenție prin care a trecut, la Periprava și la Aiud a fost cel mai greu. Carne în alimentație avea o dată la o săptămână sau la două săptămâni. Hainele erau aceleași și vara și iarna și iarna tremurau de frig. Nu a primit niciodată iarna pufoaică de pus pe deasupra.

Martora **D.C.**, director al Fundației ICAR, a arătat următoarele:

Fundația ICAR se ocupă cu asistența medicală a foștilor deținuți politici și a realizat un studiu cu privire la consecințele detenției în plan psihologic și medical asupra deținuților.

Viețile acestor deținuți au fost schimbate radical în urma acestor experiențe de viață, atât în plan fizic dar și în plan psihic, urmările fiind prezente de-a lungul întregii lor vieți. Studiul amănunțit asupra acestor urmări a fost prezentat la un congres la Toronto, în anul 1999. În urma interviuării deținuților politici a rezultat faptul că, aceștia au suportat ca metode de tortură, bătaia, atât la nivelul întregului corp, dar și la tălpile picioarelor, zdrobirea țesuturilor și a organelor, penetrarea țesuturilor cu obiecte contondente, expunerea la temperaturi joase și la umezeală, expunerea la izolare, înfometare, insuficiența asistenței medicale, amenințări, dar

și forțarea la declarații false. Ca urmare a acestor metode, foștii deținuți politici prezintă tulburări anxioase, agorafobie, atacuri de panică, fobie socială, tulburări organice, sindrom de stres posttraumatic, depresii, tulburări de personalitate și altele. Numai 23% dintre deținuți nu au prezentat semnele unor urmări.

Din punct de vedere fizic, nu au existat organe care să nu fi fost afectate, dintre bolile prezente printre deținuți fiind bolile cardiace, tulburări ischemice, boli nutriționale, sechele TBC, insuficiențe renale, boli metabolice, etc. Acești deținuți au beneficiat din partea fundației de terapie. Deținuții au avut de suferit și în plan familial, deoarece mulți dintre ei și-au pierdut familiile iar când au ieșit din penitenciar nu și-au mai putut întemeia alte familii, nu au putut avea copii dar ce i-a urmărit cel mai mult pe acești oameni este faptul că, chiar și după anul 1989, acești oameni au purtat stigmatul de „dușmani ai poporului”. În anul 1992, unui fost deținut politic, dorind să înfieze un copil, i-a fost refuzat acest drept, întrucât a fost dușman al poporului. De asemenea, le-au fost întrerupte oportunitățile de carieră, mulți dintre ei, la vremea respectivă, fiind studenți și fiindu-le întrerupte studiile.

La ieșirea din închisoare, deținuții politici trebuiau să semneze un angajament că nu vor divulga condițiile pe care le-au avut în detenție și au rămas multă vreme sub supravegherea securității iar la momentul în care doreau să se angajeze într-un loc mai bun nu puteau face acest lucru, pentru că li se puneau dosarul în față.

Proprietățile lor au fost confiscate și ei au continuat să fie tratați ca niște pușcăriași iar lipsa de reparația morală și-a pus amprenta asupra vieții lor.

Cu privire la cauzele deceselor celor 103 deținuți decedați la Periprava, ca urmare a studierii actelor medicale și de deces ale acestora, martora, medic de profesie, a arătat următoarele:

Enterocolita și TBC-ul sunt boli care dacă sunt tratate nu provoacă decesul. Deci, numai lipsa tratamentului este cea care a condus la deces. La vremea respectivă exista tratament pentru TBC și anume penicilină și streptomycină. Alte câteva cazuri de deținuți au decedat din cauza ocluziei intestinale, ceea ce înseamnă că nu s-a acordat asistența medicală de urgență. Un alt caz de deces a fost hemoragia intercostală, ceea ce înseamnă că acel deținut a suferit un traumatism, o fractură de coaste, care au înțepat vasele mari, sau plămânii sau inima. Un alt deținut a suferit bronhopneumonie de aspirație iar aceasta presupune că deținutul a fost introdus cu capul într-un vas cu apă, unde a fost lăsat mai mult timp iar în loc de aer, a inspirat apă. Aceasta este o metodă cunoscută de tortură.

Concluzia generală este aceea că atât bolile intestinale cât și bolile cardio-vasculare nu ar fi condus la deces dacă erau corespunzător tratate.

Martora a arătat că a lucrat din anul 1981 și până în anul 1989 ca medic de terapie intensivă la mai multe spitale din țară, după care, a fost la o bursă în Elveția timp de câteva luni iar de la revenirea în țară și până în prezent și-a dedicat profesia studiilor efectuate în cadrul Fundației ICAR.

Anterior finalizării cercetării judecătorești, Ministerul Public a solicitat schimbarea încadrării juridice a faptei inculpatului, prin cerere scrisă depusă la dosar, cerere susținută ulterior cu ocazia dezbaterilor.

Astfel, s-a arătat că faptele inculpatului au avut ca situație premisă o stare de adversitate, în care acesta s-a plasat conform voinței proprii, în raport cu întreaga colectivitate a deținuților, considerați dușmani ai regimului de democrație populară. Faptele inculpatului s-au concretizat în plan obiectiv, în tratamente neomenoase, inumane și degradante, aplicate cu regularitate și în mod sistematic, timp de ani deținuților respectivi, tortură fizică și psihică (bătăi repetate, sancțiuni severe, disproporționate față de bătăi) și exterminare (uciderea sau împingerea la sinucidere a șase dintre deținuți).

Sub aspect subiectiv, inculpatul a acționat cu intenție directă, întrucât a prevăzut rezultatul faptelor sale și a urmărit producerea lor.

Faptele inculpatului au fost prevăzute de legea penală pe toată perioada dintre data comiterii primelor acte materiale și până în prezent. Primele acte materiale care au debutat în august 1958, odată cu preluarea funcției de locțiitor al Coloniei Periprava, consumate până la 17 iunie 1960, când au intrat în vigoare dispozițiile Decretului 212/1960, au fost incriminate în dispozițiile art. 245, 248, 471 și art. 464¹ alin. 1 și alin. 2 rap. la art. 463 Cod penal de la 1936, acestea realizând conținutul constitutiv al infracțiunilor de abuz în serviciu, purtare abuzivă, vătămare a integrității corporale și a sănătății și respectiv, omor. Epuizarea faptelor inculpatului a avut loc în septembrie 1963 odată cu încetarea calității de comandant al coloniei de muncă, moment survenit după modificările Codului penal prin Decretul 212/1960. Astfel, în Codul penal de la 1936, a fost introdus un nou titlu, Infracțiuni contra păcii și omenirii, între acestea fiind și infracțiunea de tratamente neomenoase, prevăzută de art. 231⁴

Cod penal. Această infracțiune constă în supunerea la tratamente neomenoase a oricărei persoane căzute sub puterea adversarului și are ca variantă agravată, prevăzută la alin. 3, uciderea, mutilarea, exterminarea celor căzuți sub puterea adversarului și pentru care pedeapsa este moartea.

Actele materiale anterioare datei de 17 iunie 1960 și cele similare săvârșite începând cu această dată sunt întemeiate pe o rezoluție infracțională unică, sunt îndreptate împotriva aceleiași colectivități a deținuților politici, aflați sub puterea inculpatului și constituie o unitate legală de infracțiune în formă continuată, conform art. 107 din Codul penal de la 1936, realizând astfel conținutul constitutiv al unei singure infracțiuni, prevăzute la momentul epizării de art. 231⁴ alin. 1 și 3 Cod penal de la 1936.

Existența infracțiunii de tratamente neomenoase având ca subiect pasiv orice persoană căzută sub puterea adversarului, nu este condiționată de comiterea faptelor pe timp de război sau împotriva unor combatanți de război iar faptul că infracțiunea poate avea ca subiect pasiv și prizonierii de război, nu poate conduce la o astfel de concluzie, întrucât faptele pot fi îndreptate împotriva oricărei persoane căzute sub puterea adversarului, indiferent dacă fapta a fost comisă pe timp de război sau de pe timp de pace.

Crimel împotriva umanității erau definite și confirmate, la data comiterii lor de Statutul Tribunalului Militar Internațional de la Nürnberg din 8 august 1945, Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 3 februarie 1946 și 11 decembrie 1946.

În acest context se poate menționa și jurisprudența CEDO, care, fiind chemată să se pronunțe asupra pretensei încălcări a art. 7 din Convenție sub aspectul legalității incriminării, în două cauze în care instanțele naționale au pronunțat după anul 1990 hotărâri de condamnare pentru fapte comise de agenți ai statului în perioada regimului comunist (cauzele Stretetz, Kressler, Krenz c. Germaniei și Polednova c. Republica Cehă), a constatat că nu au fost încălcate dispozițiile art. 7 din Convenție și că împrejurarea neefectuării de cercetări în acea perioadă și urmărirea penală și condamnarea după reinstaurarea regimurilor democratice nu înseamnă că acele fapte nu constituiau infracțiuni potrivit dreptului intern al fiecăruia dintre state la momentul comiterii lor.

Infracțiunea de tratamente neomenoase este prevăzută ca infracțiune contra păcii și omenirii, în Titlul XI al Codului penal de la 1968. Conform art. 358 alin. 1, supunerea la tratamente neomenoase a oricărei persoane căzute sub puterea adversarului se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 15 ani iar alin. 3 prevede o variantă agravată, constând în torturarea, mutilarea sau exterminarea celor prevăzuți la alin. 1, pedepsită cu moartea sau închisoarea de la 15 la 20 de ani. În plus, față de norma precedentă este prevăzută ca variantă agravată, pedepsită numai cu moartea, comiterea oricăreia dintre faptele ce constituie elementul material al laturii obiective a infracțiunii pe timp de război, fiind astfel evidentă, sub imperiul acestei norme, incriminarea acelor fapte și în cazul comiterii lor pe vreme de pace.

Și sub imperiul Codului penal de la 1968 se menține unitatea legală de infracțiune în formă continuată, prevăzută de art. 41 alin. 2 din Cod.

Prin Decretul Lege nr. 6/1990 pedeapsa cu moartea a fost abolită, fiind înlocuită cu pedeapsa detențiunii pe viață și astfel, începând cu data intrării în vigoare a acestui act normativ, pedeapsa pentru infracțiunea de tratamente neomenești, în varianta agravată prevăzută de art. 358 alin. 3 Cod penal de la 1968, este detențiunea pe viață, alternativ cu pedeapsa închisorii de la 15 la 20 de ani.

Prin Legea 140/1996 au fost aduse modificări Codului penal de la 1968, prevăzându-se în cazul infracțiunii prevăzute de art. 358 alin. 3 Cod penal, detențiunea pe viață alternativ cu pedeapsa închisorii de la 15 la 25 de ani. De asemenea, s-a prevăzut la art. 55 alin. 1 că, pedeapsa detențiunii pe viață nu se aplică celui care, la data pronunțării hotărârii de condamnare, a împlinit vârsta de 60 de ani, caz în care, în locul pedepsei detențiunii pe viață, se aplică pedeapsa închisorii pe timp de 25 de ani.

În Codul penal în vigoare, este prevăzută drept infracțiune contra umanității, pedepsită cu detențiunea pe viață alternativ cu pedeapsa închisorii de la 15 la 25 de ani, săvârșirea, în cadrul unui atac generalizat sau sistematic, lansat împotriva populației civile, între altele, a uneia sau mai multora dintre următoarele fapte: uciderea unor persoane, supunerea unei populații sau părți a acesteia în scopul de a o distruge în tot sau în parte, la condiții de viață menite să determine distrugerea fizică, totală sau parțială a acesteia, torturarea unei persoane aflate sub paza făptuitorului sau asupra căreia acesta exercită controlul în orice mod, cauzându-i vătămări fizice sau psihice, ce depășesc consecințele sancțiunilor admise de către dreptul internațional, vătămarea integrității fizice sau psihice a unor persoane, persecutarea unui grup sau a unei colectivități determinate, prin privare de drepturi fundamentale ale omului sau prin restrângerea gravă a exercitării acestor drepturi pe motive de ordin politic.

Faptele astfel incriminate corespund celor prevăzute drept crime împotriva umanității, în cazul comiterii lor în cadrul unui atac generalizat sau sistematic lansat împotriva unei populații civile, având cunoștință de acest atac, în art. 7 paragraf 1 din Statutul Curții Penale Internaționale, ratificat de România prin Legea 111/2002 și anume omorul, exterminarea, tortura, persecutarea unui grup sau a oricărei colectivități identificabile din motive de ordin politic, alte fapte inumane prin care, cu intenție, sunt cauzate suferințe mari sau vătămări grave ale integrității fizice ori ale sănătății fizice și mintale. Potrivit art. 7 paragraf 2 din același Statut, prin atac îndreptat împotriva unei populații civile, se înțelege comiterea multiplă de acte dintre cele menționate în paragraful 1, împotriva oricărei populații civile, în aplicarea sau în sprijinirea politicii unui stat ori a unei organizații având ca scop un asemenea atac; prin exterminare, se înțelege, în deosebi, fapta de a impune cu intenție condiții de viață, ca privarea accesului la hrană și medicamente, cu scopul de a antrena distrugerea unei părți a populației; prin tortură se înțelege fapta de a cauza cu intenție durere sau suferințe acute, fizice sau mintale, unei persoane care se află sub paza sau controlul făptuitorului, afară de cazul când durerea sau suferința rezultă exclusiv din sancțiuni legale și sunt inerente acelor sancțiuni sau ocazionate de ele; prin persecuție se înțelege, privarea, cu intenție și gravă, de drepturi fundamentale, prin violarea dreptului internațional, din motive legate de identitatea grupului sau colectivității care face obiectul acesteia.

Faptele reținute în sarcina inculpatului, se încadrează în concret în variantele normative prevăzute de art. 439 alin. 1 literele a, b, e, g și j din Codul penal în vigoare, fiind săvârșite de acesta cu intenție directă în aplicarea politicii de stat, împotriva populației, deținuților contrarevoluționari, adversari ai aceluși regim, aflați sub paza sa, prin acte repetate care s-au succedat în timp, de ucidere, exterminare, torturare, vătămare a integrității fizice și psihice, alte tratamente inumane sau degradante, cauzatoare de suferințe fizice și tulburări psihice.

Și sub imperiul Codului penal în vigoare se menține unitatea legală de infracțiune, în formă continuată, conform art. 35 alin. 1 Cod penal, fiind îndeplinită condiția unității de subiect pasiv, faptele inculpatului fiind îndreptate împotriva colectivității deținuților politici ca grup social iar nu împotriva fiecăruia dintre ei ca individ.

Reținând incriminarea faptelor comise de inculpat sub imperiul tuturor legilor penale care s-au succedat, potrivit art. 5 Cod penal, legea mai favorabilă inculpatului, este Codul penal de la 1968, în reglementarea în vigoare în perioada cuprinsă între modificările aduse prin Decretul Lege 6/1990 și Legea 140/1996, întrucât norma de incriminare cuprinsă în art. 358 alin. 1 și 3 din acel cod prevede, în cazul pedepsei închisorii, maximum special cel mai mic, de 20 de ani închisoare, la care, facultativ, în considerarea formei continuate a infracțiunii, prevăzută de art. 41 alin. 2 poate fi adăugat un spor de până la 5 ani, conform art. 42 rap la art. 34 alin. 1 litera a și alin. 2 Cod penal.

Prin urmare, în temeiul art. 386 alin. 1 C.p.p. Ministerul Public a solicitat schimbarea încadrării juridice menționate în actul de sesizare din infracțiunea prevăzută de art. 439 alin. 1 litera j, cu aplicarea art. 5 Cod penal, în infracțiunea prevăzută de art. 358 alin. 1 și 3 coroborat cu art. 41 alin. 2 Cod penal de la 1968, în reglementarea cuprinsă între modificările aduse prin Decretul Lege 6/1990 și Legea 140/1996, cu aplicarea art. 5 Cod penal.

În aceleași note scrise, Ministerul Public a prezentat considerații și cu privire la prescriptibilitatea faptelor inculpatului, arătând că răspunderea penală a inculpatului nu este înlăturată de prescripție.

Luând în considerare momentul epuizării infracțiunii de tratamente neomenoase – septembrie 1963, încadrarea juridică stabilită în raport cu acel moment, cea prevăzută de art. 231⁴ alin. 1 și 3 Cod penal de la 1936 și pedeapsa stabilită de această normă de incriminare (moartea), termenul de prescripție era de 15 ani, conform art. 164 alin. 1 pct. 1 din același cod.

Înainte de împlinirea acestui termen, aceeași infracțiune a fost prevăzută la art. 358 alin. 1 și 3 Cod penal de la 1968, pentru care răspunderea penală, pentru care răspunderea penală a fost declarată imprescriptibilă, conform art. 121 alin. 2 din același cod. Tot înaintea de împlinirea termenului respectiv, prin Decretul Consiliului de Stat nr. 547/1969, România a ratificat Convenția ONU asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității.

Conform art. 1 litera b din această convenție, infracțiunile contra umanității, indiferent dacă sunt săvârșite în timp de pace sau de război, sunt imprescriptibile, oricare ar fi data la care au fost comise.

Prin Ordonanța Guvernului nr. 91/1999, aprobată prin Legea 68/2000, România a ratificat Convenția Europeană privind imprescriptibilitatea crimelor împotriva umanității și a crimelor de război, adoptată la 25 ianuarie 1974. Conform art. 11 alin. 2 din Constituția României, din anul 1991, dispozițiile din Convenție au devenit parte din dreptul intern. Potrivit art. 1 alin. 1 din această convenție, fiecare stat contractant se obligă să ia măsurile necesare pentru ca prescripția să fie inaplicabilă urmării infracțiunilor contra umanității în măsura în care acestea sunt susceptibile de pedeapsă în legislația națională.

Potrivit art. 2 pct. 2 din aceeași convenție, dispozițiile sale se aplică inclusiv pentru infracțiunile comise înainte de intrarea ei în vigoare în statul contractant, în cazurile în care termenul de prescripție nu expirase încă la acea dată.

În acest context, atât Codul penal de la 1936 cât și Codul penal de la 1968, prevăd suspendarea cursului prescripției pe timpul cât o dispoziție legală sau o împrejurare invincibilă împiedică începerea urmăririi penale, prescripția reluându-și cursul din ziua când a încetat cauza de suspendare.

De la data epuizării faptelor și până la înlăturarea regimului comunist la sfârșitul lunii decembrie 1989, organele de urmărire penală au fost împiedicate să efectueze cercetări și să dispună începerea urmăririi penale cu privire la acele fapte și participanții la comiterea lor, din cauza unor împrejurări invincibile, atitudinea pasivă fiindu-le impusă din exterior, de structuri ale statului aparținând puterii executive, conduse de membri de frunte ai Partidului Comunist Român, care le controlau în mod absolut și decideau ce fapte și ce persoane trebuie urmărite.

Substituirea totală a puterii executive în atribuțiile organelor de urmărire penală și

împiedicarea acestora, etalată în mod fățiș de la îndeplinirea acestor atribuții rezultă din hotărârea luată la finalizarea anchetei dispuse în anul 1968, cu privire la abuzurile Securității. În același sens este și jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție –Decizia penală nr. 2579/2009. Așa fiind, termenul de prescripție de 15 ani nu era împlinit la data când, urmare a ratificării Convenției Europene, dispozițiile acesteia au devenit parte din dreptul intern.

Prin Legea 27/2012, art. 121 din Codul penal de la 1968 a fost modificat, prevăzându-se la alin. 2 litera a, că, prescripția nu înlătură răspunderea penală în cazul infracțiunilor contra păcii și omenirii, indiferent de data la care au fost comise iar în alin. 2 litera b și alin. 3, s-a prevăzut că, prescripția nu înlătură răspunderea penală nici în cazul infracțiunilor de omor și a infracțiunilor intenționate urmate de moartea victimei, pentru care nu s-a împlinit termenul de prescripție la data intrării în vigoare a acestor dispoziții.

Prin Decizia nr. 511/2013 a Curții Constituționale s-a constatat constituționalitatea dispozițiilor Codului penal de la 1968 privitoare la aplicarea imediată a dispozițiilor mai severe, referitoare la imprescriptibilitate, inclusiv în cazul infracțiunilor comise anterior reglementării acesteia, exceptând situația în care termenul de prescripție inițial era deja împlinit la data intrării în vigoare a acestor dispoziții.

Față de solicitarea Ministerului Public, inculpatul, prin apărător a depus note de concluzii, prin care a solicitat schimbarea încadrării juridice a faptei în infracțiunea prevăzută de art. 231⁴ alin. 1 și 3 Cod penal de la 1936 în vigoare la data faptelor, cu aplicarea art. 5 Cod penal, aceasta fiind legea mai favorabilă inculpatului.

Astfel, a arătat că, trebuie făcută distincție între cele două perioade în care inculpatul a avut calitatea de locuitor și apoi, de comandant al coloniei de muncă.

În perioada 1.09.1958-15.03.1960, inculpatul a avut în cadrul Coloniei de Muncă Periprava funcția de locuitor pentru pază și regim, calitate în care nu avea niciun fel de atribuții referitoare la asigurarea hranei, îmbrăcăminte, asistenței medicale, medicamentelor, a condițiilor igienico-sanitare, încălzire și apă, de toate acestea ocupându-se comandantul de la vremea respectivă și „locuitorul pentru spate”.

Totodată, parchetul a ignorat faptul că, în intervalul 15 martie 1960-1 septembrie 1960, inculpatul nu s-a aflat în colonie, fiind detașat la București la un curs de reciclare, perioadă în care nu poate fi făcut răspunzător de cele 25 de decese survenite.

Prin Decretul Lege 212/1960 a fost modificat Codul Penal de la 1936, în sensul că, au fost introduse mai multe infracțiuni contra păcii și omenirii, inclusiv infracțiunea de tratamente neomenoase, prevăzută de art. 231 ind. 4. Întrucât înainte de 17.06.1960, fapta nu era prevăzută de legea penală, până la această dată infracțiunea nu putea fi comisă de inculpat. Dacă s-ar admite că după data de 1.09.1960, când inculpatul a devenit comandant, ar fi comisă fapta de care este acuzat, această faptă nu poate primi decât încadrarea de tratamente neomenoase, introdusă prin Decretul Lege 212/1960, întrucât anterior fapta nu era incriminată și nu poate fi reținută în încadrarea dată prin Codul penal de la 1968, datorită neretroactivității legii. Potrivit art. 15 din Constituție, legea nu se poate aplica faptelor săvârșite înainte de intrarea ei în vigoare, respectiv anterior datei de 1.01.1969.

În susul parchetul admite că anterior intrării în vigoare a Decretului lege 212/1960, faptele inculpatului puteau constitui infracțiunile de abuz în serviciu, purtare abuzivă și vătămarea integrității corporale, toate prevăzute de Codul penal de la 1936 și în mod evident că răspunderea penală pentru aceste infracțiuni este prescrisă.

Potrivit art. 164¹ Cod penal de la 1936, răspunderea penală pentru infracțiunea prev. de art. 234⁴ –tratamente neomenoase, era prescriptibilă într-un termen de 15 ani și astfel Codul penal de la 1936 este legea mai favorabilă inculpatului. În cauză, inculpatului nu îi sunt aplicabile dispozițiile care stabilesc imprescriptibilitatea crimelor împotriva umanității, în acord cu dispozițiile art. 20 din Constituția României.

Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede că atunci când există neconcordanțe

între reglementările internaționale și legile interne se aplică reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile. Prin urmare, această excepție obligă la a da prioritate dreptului intern în ceea ce privește legea penală mai favorabilă și să fie aplicate dispozițiile referitoare la prescripție, nefiind aplicabile prevederile din dreptul internațional, prin convenții ratificate ulterior de România cu privire la imprescriptibilitatea acestor fapte.

A dmițând că faptele inculpatului s-au epuizat în 1.11.1963, potrivit regulilor de interpretare logico-juridică, acestora nu li se poate da o încadrare a unei infracțiuni incriminată abia în Codul penal de la 1968, deoarece legea nu produce efecte decât pentru viitor. De la data epuizării faptelor, 1.11.1963, luând în calcul termenul de prescripție de 15 ani, se constată că răspunderea penală este prescrisă. Dacă se ia în calcul Decizia 2579/7.09.2009, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în perioada 1963-8.12.1991, data intrării în vigoare a Constituției României, termenul de prescripție a fost întrerupt, datorită faptului că, în perioada respectivă, nu a fost posibilă tragerea la răspundere penală a cadrelor MAI și DSS. Prin urmare, un nou termen de prescripție a început să curgă la 8.12.1991, astfel că s-a împlinit la 8.12.2006. Până la această din urmă dată, niciun act normativ nu a împiedicat organele competente să efectueze cercetări cu privire la inculpatul F.I..

Construcția juridică a parchetului, potrivit căreia, până în anul 1960 faptele inculpatului întruneau elementele infracțiunilor de abuz în serviciu, vătămare corporală, purtare abuzivă iar după anul 1960, faptele sale au continuat însă în altă formă juridică, tratamente neomenoase, este o construcție nelegală. Acțiunile unei persoane încep și se epuizează sub imperiul aceleiași legislații, neputând fi încadrate juridic în infracțiuni neincriminate la data săvârșirii lor și incriminate ulterior, prin reglementări care nu retroactivează.

Nu există unitate infracțională, întrucât chiar și dacă s-ar admite că inculpatul a comis faptele, acestea sunt izolate, raportate la fiecare deținut în parte, la distanțe mari de timp, nefiind aceeași rezoluție infracțională iar unitatea infracțională nu rezultă nici din probe.

Prin noua încadrare solicitată de parchet se încalcă principiul legalității incriminării, prevăzut de art. 23 din Constituție și art. 2 alin. 2 cod penal, potrivit cu care „ *Nicio persoană nu poate fi sancționată penal pentru o faptă care nu era prevăzută de legea penală la data când a fost săvârșită.* ”

Legea penală nu poate fi aplicată prin analogie, așa cum a decis Curtea Europeană în cauza Coeme și alții împotriva Belgiei. Legea trebuie să întrunească cerințele de previzibilitate și accesibilitate, în acest sens fiind Hotărârea Cantonii C. Franței. Justițiabilul trebuie să cunoască ce acte și omisiuni constituie încălcări ale legii iar legea trebuie să fie caldă, previzibilă și accesibilă oricărei persoane. Or, prevederile art. 358 Cod penal de la 1968, la data când se presupune că au fost comise faptele nu întruneau condițiile de mai sus.

CONDIDERAȚII CU PRIVIRE LA FAPTELE INCULPATULUI:

Ca urmare a examinării coroborate a probelor administrate atât în cursul urmăririi penale dar și pe parcursul cercetării judecătorești, Curtea reține următoarele:

1. Situația socio-politică și legislativă existentă în România

În perioada în care se acuză a fi fost comise faptele de către inculpatul F.I., în România fusese instaurat un regim comunist atroce, de factură sovietică, un regim întemeiat pe o ideologie fanatică, o ideologie care a cultivat ura socială și pentru care lupta de clasă și dictatura proletariatului simbolizau esența progresului istoric. Ideologia comunistă a justificat atacul împotriva populației civile, a pluralismului social și economic, nimicirea partidelor democratice, distrugerea pieței libere, exterminarea prin asasinat, deportări, muncă forțată, întemnițarea a sute de mii de oameni. În spatele umanismului socialist, s-a ascuns cel mai profund dispreț față de om, ca ființă socială.

În perioada regimului totalitar comunist, noțiunea de libertate și-a pierdut substanța iar pretinsul atașament față de valorile naționale, clamat de cei care s-au instalat la putere, a

constituit în fapt pregătirea terenului pentru monopolizarea puterii de către acest grup, prin presiune, intimidare, umilire și corupție. Asupra vieții sociale dar și intime a oamenilor s-a exercitat un control metodic, viața cotidiană a oamenilor fiind invadată de elemente propagandistice și de control dictate de partid.

În perioada 1945-1965, dominată de Gheorge Gheorghiu Dej, a fost aplicată teza „întăririi vigilenței” și a „intensificării luptei de clasă”, fiind un bun pretext pentru crearea Securității, ca instituție centrală a sistemului represiv. Partidul Comunist Român a fost creierul sistemului represiv, iar Securitatea a fost instrumentul care a pus în practică deciziile politice. Ofițerii de securitate au acționat direct pentru supravegherea și intimidarea populației.

În numele luptei de clasă au fost anihilate categorii sociale întregi și cei mai de seamă reprezentanți ai elitelor sociale au fost eliminați prin asasinat, prin deportare, înțemnițare, muncă forțată. Securitatea a obținut și menținut controlul asupra populației prin teroare, fiind eliminați oponentii și obținută obediența prin inocularea fricii. Rolul oficial al securității era acela de a apăra cuceririle democratice și de a asigura securitatea Republicii Populare Române împotriva *uneltirilor dușmanilor interni și externi*, organele securității fiind singurele cu competență să instrumenteze infracțiunile care primejduiau regimul democratic și securitatea poporului.

Investigarea infracțiunilor politice împotriva orânduirii socialiste se făcea de securitate, iar judecata reprezenta o procedură formală, în urma căreia era emisă hotărârea de condamnare. Pentru reușita anihilării oricărei forme de opoziție la regimul comunist, pentru trimiterea cu ușurință în lagăre, pentru lungi perioade de timp, a mii de oameni, au fost demși peste 1000 de magistrați și au fost înlocuiți cu activiști comuniști, însărcinați cu falsificarea actului de justiție. De altfel, prin Legea 341/1947, sub aparența unei așa zise reforme a justiției, organele judecătorești au fost trecute sub control politic. Rolul justiției, consacrat expres în cea de-a doua Constituție a Republicii Populare Române (1952), era acela de a „apăra regimul de democrație populară și cuceririle oamenilor muncii”.

Anihilarea opozanților la regimul totalitar, dictatorial, chiar și a simplilor critici ai regimului, s-a făcut prin condamnarea acestora pentru infracțiuni politice și încarcerarea lor în penitenciare, lagăre, colonii de muncă.

Regimul comunist a fost impus în România nu doar prin teroare și violență, dar și prin **legile în vigoare și prin intermediul Constituției**. Legile erau astfel concepute cu scopul anihilării anumitor categorii sociale, care trebuiau îndepărtate din societate, exterminate, acestea fiind reprezentate de membrii partidelor istorice, simpatizanți sau membri ai Mișcării legionare, membri ai unor simple grupări anticomuniste, cetățeni cu convingeri religioase, foști deputați, senatori, profesori, judecători, țărani care s-au opus colectivizării, oricine avea ceva de spus în legătură cu regimul comunist și care era considerat „dușman al poporului.”

Au fost în mod special incriminate o categorie aparte de fapte în Codul penal, astfel cum a fost modificat cu ocazia așa zisei reforme și anume au fost prevăzute „crime și delictе contra siguranței interioare a statului” (art. 207-218), iar în rândul acestor infracțiuni, infracțiunea prevăzută de art. 209 Cod penal, „uneltirea contra ordinii sociale”, era cea care a permis eliminarea din societate practic a oricărui cetățean care era incomod pentru sistem, foarte mulți din foștii deținuți din prezenta cauză fiind condamnați pentru această infracțiune (propovăduirea prin viu grai a schimbării formei de guvernământ, stabilirea de legături cu persoane din străinătate în scopul uneltirii, participarea la organizații de tip fascist, politice, militare și paramilitare, etc).

Prin Decretul nr. 6/1950 au fost înființate coloniile de muncă, unde urmau să „fie reeducate elementele dușmănoase ale Republicii Populare Române, în vederea pregătirii și încadrării în viața socială, în condițiile democrației populare și construirii socialismului”, în acestea urmând a fi internați aceia care prin faptele lor „primejduiesc sau încearcă să primejduiască regimul de democrație populară, îngreunează construirea socialismului și care defăimează puterea de stat

sau organele sale”. Prin Ordinul 100/3 aprilie 1950 al Ministrului Afacerilor Interne s-a prevăzut că în aceste colonii vor fi internați și aceia care au fost condamnați pentru infracțiuni împotriva securității Republicii, iar la expirarea pedepsei nu erau reeducați. Practic, chiar și după executarea unor pedepse, cetățenii puteau fi încarcerati în continuare, în mod abuziv, fiind la discreția exponenților regimului, care apreciau dacă acei cetățeni sunt sau nu reeducați, în urma pedepsei cu închisoarea, viața cetățenilor români nefiind altceva decât un bun la discreția sistemului creat și menținut la putere vreme de decenii.

Prin HCM 1554/1952, de transformare a unităților de muncă în colonii de muncă, sfera persoanelor care urmau a fi internate s-a lărgit considerabil, fiind expuși acestui abuz, toți cei care ascultau posturi de radio imperialiste, cei care lansează sau răspândesc zvonuri alarmiste, toți cei care înjurau conducătorii Partidului Muncitoresc Român și pe cei ai Uniunii Sovietice, toți cei care aveau relații de prietenie în legațiile imperialiste, cei care participau la activități culturale organizate de ambasade occidentale, cei care împrumutau cărți de la consulate, cei care aveau trecut reacționar, chiaburii sabotori, rudele trădătorilor, rudele celor care au trecut granița începând cu 1945, etc. Ulterior, prin Decretul 469/1957 a fost din nou extinsă sfera celor care puteau fi la discreția regimului, prin aruncarea lor în lagăre, odată cu incriminarea omisiunii de a denunța actele de uneltire împotriva acelei „ordini sociale”, fiind aproape imposibil ca un cetățean să nu fi aflat despre un minim act de răzvrătire, măcar verbală împotriva sistemului.

Acuzația de legionarism nici măcar nu trebuia să fie dovedită cu probe, sub această acuzație fiind întemnițați, toți cei care se opuneau sistemului. În perioada 1950-1954, așa cum rezultă din lucrarea *Colonia de muncă* (Cristian Troncotă), au fost întemnițate în coloniile de muncă 22.057 persoane, iar începând cu anul 1958 a existat un val de represiune masivă, pe motive politice, represiune care a început să scadă începând cu 1960.

Organizarea și funcționarea sistemului penitenciar era reglementată prin Decretul 38/1951 privind organizarea Direcției Generale a Penitenciarelor, Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 729/1951 privind organizarea și funcționarea Direcției Generale a Penitenciarelor, a Coloniilor de Muncă și Unităților de Muncă, Regulamentul de Funcționare a Direcției Generale a Penitenciarelor, Coloniilor și Unităților de Muncă din anul 1952 adoptat de MAI, Regulamentul privind organizarea pazei interioare și exterioare a locurilor de detenție adoptat în anul 1962.

Art. 2 din HCM nr. 729/1951 prevedea izolarea, ținerea sub pază și reeducarea *elementelor dăunătoare intereselor poporului muncitor*, îndepărtarea pe cale administrativă din societate. Prin aceeași hotărâre, s-a înființat o Direcție politică în Direcția Generală a penitenciarelor, iar în fiecare penitenciar această direcție este condusă de un loțiitor politic, asigurând partidului controlul asupra a ceea ce se întâmplă în penitenciare.

În anul 1952 a intrat în vigoare Regulamentul de Funcționare a Direcției Generale a penitenciarelor, coloniilor și unităților de muncă, adoptat prin decizie a ministrului de interne, prin care s-au stabilit atribuțiile direcțiilor, serviciilor, birourilor, regimul locurilor de deținere. Potrivit art. 92 din regulament, coloniile de muncă erau organe executive, administrative și operative, subordonate Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor, în care deținuții condamnați sunt supuși reeducării prin muncă, fiind conduse de un comandant, ajutat de un loțiitor politic, loțiitor de director și trei ajutori directori de serviciu.

Conform acestui regulament, comandantul lagărului era șeful direct al întregului personal al lagărului și poartă răspunderea totală pentru paza, izolarea, justa aplicare și îndeplinirea regimului de către condamnați, pentru justa organizare și scoatere a condamnaților la munci, pentru paza lor, izolarea la locurile de muncă, îndeplinirea normelor de producție stabilite și calitatea lucrărilor executate de către condamnați.

Comandantul era cel care instruia șefii de escortă cu privire la modalitatea de escortare a condamnaților la munci, urmărea ca toți condamnații să fie folosiți la muncă, potrivit cu

normele stabilite în fișa zilnică de producție, planifica aducerea și aprovizionarea lagărului cu alimente și îmbrăcăminte pentru condamnați, combustibil, materiale și utilaje necesare pentru îndeplinirea muncii în lagăr.

În fine, era răspunzător de orice evenimente din cadrul coloniei, precum revolte, evadări, greva foamei, decese survenite altfel decât pe cale naturală, fiind dator să ia măsuri pentru lichidarea lor.

L ocțiitorul comandantului se subordona comandantului lagărului, era șeful direct al personalului lagărului coloniei și răspundea pentru organizarea pazei condamnaților, paza lagărului, amenajarea împrejurimii și a zonelor interzise, pentru păstrarea în bună stare a armamentului, pentru pregătirea de luptă a personalului din lagăr.

În coloniile de muncă, deși potrivit art. 2 din Regulamentul referitor la primirea, deținerea, regimul și supravegherea în lagăre și colonii, urmau să-și execute pedeapsa cei condamnați de instanțele de judecată pentru infracțiuni de drept comun și contrarevoluționare, statisticile au scos în evidență faptul că, majoritatea celor deținuți în colonii au fost internați administrativ, adică executau detenția în baza unei decizii a MAI, prin care o persoanele erau trimise în lagărul de muncă, pe o perioadă de 6 luni-6 ani. Această detenție era împotriva legilor în vigoare la acel moment și împotriva Constituției Republicii Populare Române, întrucât erau plasați în această formă de detenție, cei care fuseseră condamnați de o instanță, dar își ispășiseră acea pedeapsă sau cei care nu fuseseră niciodată condamnați de o instanță dar, erau considerate elemente dușmănoase.

Și la Colonia de muncă Periprava, contrar art. 6 din Regulamentul din 1955, care prevedea că, în colonii sunt deținuți numai cei condamnați, în baza unor sentințe pronunțate de tribunale, au existat extrem de multe cazuri de deținuți, care nu aveau nicio condamnare, fiind internați administrativ.

Regulamentul prevedea și pedepsele care puteau fi aplicate deținuților, în caz de abateri, acestea fiind mustrarea, retragerea dreptului de a primi pachete, scrisori, a dreptului la vorbitor, până la două luni, izolarea pe maxim 10 zile, cu scoaterea la lucru, izolarea pe maxim 10 zile, fără scoaterea la lucru, carcera până la 7 zile, izolarea într-un izolator comun pe durată până la trei luni, izolarea într-un izolator cu regim sever până la o lună, fără scoaterea la lucru sau pedeapsa cu carcera până la 10 zile. Toate aceste termene puteau fi majorate cu o perioadă între 20 de zile și 6 luni, în funcție de abatere.

Regulamentul conferea puteri discreționare comandantului care putea dispune pedepse oricât de severe, chiar și pentru cele mai mici abateri.

După evenimentele europene din 1955-1956, ce au avut drept scop negarea regimului de factură sovietică, în țara noastră au avut loc mișcări studențești și tentative de revolte, așa cum rezultă din lucrări și monografii cu caracter politic și istoric, fiind dispuse numeroase arestări, în special în rândul studenților din marile centre universitare, regimul din penitenciare și colonii împotriva deținuților politici devenind extrem de aspru, represiv, abuziv, inuman, aceștia fiind considerați o amenințare pentru regimul ce se dorea desăvârșit și fiind supuși unor adevărate manopere de exterminare din partea regimului, prin conducătorii de penitenciare.

2. Colonia de muncă și deținuții încarcerați

Colonia de Muncă Periprava (formațiunea 0830 Periprava), situată în Delta Dunării, izolată de apele fluviului, a fost înființată la 1 iulie 1957, prin Ordinul MAI 2394. Aici au fost aduși prima dată, deținuți de la Chilia, care, au amenajat barăci pentru viitorii deținuți. Primele barăci, așa cum le-au descris deținuții erau construite din paiantă, aveau pământ pe jos și erau acoperite cu stuf. Foștii deținuți le-au descris ca având ferestrele acoperite, fără lumină și fără căldură iarna, iar vara invadate de țânțari și fără site de protecție, motiv pentru care corpul deținuților, potrivit relatărilor supraviețuitorilor, era plin de răni cauzate de țânțari. Într-o baracă, în funcție de dimensiuni, puteau fi cazați, până la 80-100 de deținuți, în paturi

suprapuse iar în perioadele aglomerate stăteau, conform declarațiilor foștilor deținuți și câte 2-3 într-un pat.

În Periprava Centru exista și o infirmerie, unde erau duși deținuții bolnavi, dar în afara faptului că acolo se puteau odihni, nu primeau niciun fel de îngrijiri medicale, pentru că nu exista tratament medical.

C olonia Periprava, avea în afară de secția centrală, unde se afla și administrația și secții dependente, precum Secția Grind, Secția Saivane, secția Bac, punct de lucru pentru recoltarea stufului, unde deținuții erau cazați pe bac și unde, conform declarațiilor supraviețuit orilor au fost cele mai aspre condiții de alimentație, dar mai ales igienă. Pe bac nu exista medic sau punct medical.

Deținuții lucrau la deștelenirea terenului pe care se afla stuf și care urma să fie cultivat ca teren agricol, la tăierea stufului, la cultivat, recoltat porumb, cultivat și recoltat legume, la construcția unei șosele, la îndiguire, la cărat lemne și chirpici pentru construirea de barăci , la alte munci în agricultură. Deși în actul de sesizare s- a menționat faptul că deținuții au fost folosiți și la creșterea animalelor într-o gospodărie aparținând coloniei, mulți dintre martorii audiați în cauză, supraviețuitori ai regimului de detenție nu au confirmat și executarea acestor munci și nici chiar existența acestei ferme, despre care majoritatea nici nu au auzit.

C ele mai grele munci erau de departe cele legate de stuf, respectiv deștelenirea terenului de stuf și tăiatul stufului dar și cele efectuate la lucrările de îndiguire, aceste aspecte rezultând cu prisosință din declarațiile martorilor audiați.

M ijloacele de acces la colonie erau anevoioase , deplasarea fiind făcută numai pe apă, cu bacul.

În perioada în care au avut loc faptele din prezenta cauză, în colonie nu au fost încarcerați condamnați de drept comun, aceștia din urmă fiind mutați în anul 1959 în alte lagăre când, în colonie au fost aduși numai deținuți politici și internați administrativ. Niciunul dintre deținuții politici, supraviețuitori , audiați ca martori în această cauză nu au confirmat existența deținuților de drept comun în colonie, în perioada cât aceștia au stat acolo.

Așa cum a rezultat din declarațiile martorilor audiați, dar și din fișele de penitenciar ale deținuților, aceștia erau aduși la Periprava, din alte lagăre, anume de la Gherla, Jilava, Aiud. Din documentele aflate în arhiva Direcției Generale a Penitenciarelor rezultă faptul că, în Periprava Centru au fost aduși în iulie 1959 , un număr de 1132 internați administrativ, legionari, din zona Craiovei, ca urmare a Decretului nr. 89/1958 , fiind internate în baza acestui decret, *persoanele care, prin faptele sau manifestările lor primejduiesc ordinea de stat.*

Numărul deținuților din colonie, în anul 1957 era de 2040, în anul 1959, de 1800 iar în anul 1962, de 3255, dintre care, 1800 erau contrarevoluționari iar 709 erau internați administrativ. Paza deținuților era asigurată de 400 cadre , militari în termen și trupe de securitate ale MAI.

C onducerea Coloniei de Muncă a fost asigurată de locotenent colonel D.C.(august 1957-septembrie 1960), maiorul F.I. (octombrie 1960-septembrie 1963), căpitan N.C. (noiembrie 1964-decembrie 1967).

D in declarațiile foștilor deținuți, încarcerați la Periprava în acea perioadă, din hotărârile judecătorești aflate la dosar, din dosarele de penitenciar și foile matricole, rezultă că în perioada examinată toți cei care au fost încarcerați la Periprava au fost deținuți politici, aceștia fiind condamnați sau pur și simplu internați administrativ, pentru fapte de împotrivire față de regimul totalitar comunist, rezultând că printre deținuții politici din acea perioadă, s-au numărat următorii (...)

Văzând faptele pentru care toți cei de mai sus au fost încarcerați, rezultă în mod evident, fără nicio îndoială că toți deținuții de la Periprava au suferit condamnări politice. Noțiunea de condamnare politică a fost definită prin Legea 221/2009, potrivit art. 1 alin. 1, constituind

condamnare cu caracter politic, orice condamnare dispusă printr-o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, pentru fapte săvârșite înainte de 6 martie 1945 sau după această dată și care au avut drept scop împotrivirea față de regimul comunist. Conform alin. 2 literele a și g din același act normativ, constituie de drept condamnări cu caracter politic, condamnările pronunțate pentru faptele prevăzute de art. 185-187, art. 190-191, art. 193 alin. 1, art. 194, art. 194 ind. 1 -194 ind.4, art. 207-209, art. 209 ind. 1-209 ind. 4, art. 210-218, art. 227, art. 229-230, art. 267, art. 323-329 din Codul penal de la 1936.

Faptul că regimul urmărea lichidarea lor, rezultă și din modul în care detenția acestora era prelungită fără nicio bază legală. Dacă se întâmpla ca după ani grei de detenție, în baza unor condamnări, și acestea politice, deținuții să supraviețuiască, ei erau în continuare internați administrativ, fără hotărâre judecătorească, pentru lungi perioade de timp, așa cum s-a arătat mai sus, chiar și pentru câte 6 ani, în final, după aceste prelungiri de detenție ilegală, mulți deținuți găsiindu-și sfârșitul. Din examinarea situației celor decedați la Periprava, rezultă că mulți dintre ei fac parte din categoria celor cu detenții prelungite, prin ordine ale Ministerului de Interne, întrucât se considera că deținuții *nu erau suficient reeducați*.

Așa cum a rezultat din depozițiile unora dintre martori, care au trecut prin mai multe lagăre, situația deținuților de drept comun, condamnați pentru infracțiuni obișnuite, nepolitice, era mult mai bună în lagăre decât situația deținuților politici.

Ancheta Partidului Comunist din anul 1968, a scos la iveală faptul că, în perioada anilor 1952-1964, în penitenciare și colonii de muncă a existat un regim de exterminare a deținuților politici, regim care a fost dictat de persoane de la conducerea statului și pus în aplicare și chiar amplificat de comandanții de penitenciare.

Pavel Ștefan, fost ministru de interne, în fața Comisiei de partid a declarat că i-au fost comunicate rapoarte cu privire la atrocitățile petrecute în penitenciare și coloniile de muncă, arătând că „era un sistem de a bate fără milă, în mod barbar”, că „a avut câteva ședințe cu comandanții lagărelor și închisorilor, în care le-a cerut să pună capăt acestor metode”. A arătat că „a primit informații că la Brăila oamenii sunt bătuți crunt, iar cadavrele acestora erau cărate pe târgi improvizate din două bețe”. Ancheta a scos la iveală faptul că, „comandanții și subalternii băteau deținuții și încurajau bătaia cu deținuți atrași de ei să facă asemenea lucruri. Medicamentele care trebuiau date deținuților pentru a fi în stare de lucru erau valorificate de ei. Se foloseau abuzuri samavolnice, oamenii erau terorizați și nu reeducați”.

3. Situația de fapt rezultată din probele administrate

Preliminar, Curtea face mențiunea că se impune a fi precizat faptul că, în perioada 1 august 1958-1 noiembrie 1963, în Colonia de Muncă Periprava au decedat 103 deținuți, din categoria contrarevoluționarilor, condamnați politic, perioadă în care în această colonie a existat un regim de detenție extrem de sever, proiectat să conducă la exterminarea deținuților, plasați de sistemul vremurilor în mâinile conducătorilor de penitenciare, care aveau drept de viață și de moarte asupra lor, fiind văzuți ca niște elemente dușmănoase, care împiedicau regimul comunist al vremurilor să se desăvârșească, ca o amenințare la adresa democrației populare și a evoluției proletariatului.

Deși inculpatul, cu ocazia audierii sale, a arătat că au existat decese, dar acestea s-au înregistrat în rândul deținuților vârstnici și bolnavi, actele medicale ale decedaților și documentele eliberate de Direcția Generală a Penitenciarelor dar și de CNSAS dovedesc o cu totul altă situație și anume faptul că, au decedat deținuți tineri, 54 dintre cei decedați având vârste cuprinse între 50 și 59 de ani, iar 18% dintre deținuți aveau vârste cuprinse între 20 și 29 de ani. Relevant este faptul că numai un singur deținut decedat avea 71 de ani, acesta fiind cel mai vârstnic deținut decedat.

Prin urmare, aproape toate decesele înregistrate la Periprava erau de natură în mod obiectiv să ridice semne de întrebare pentru comandantul lagărului, acesta, potrivit Regulamentului privitor la organizarea pazei interioare și exterioare a locurilor de deținere-art. 5, *fiind răspunzător de toate evenimentele petrecute în locul de deținere*, precum evadarea, revolta, refuzul de primire a hranei în masă, *decesul deținuților* produs în alt mod decât pe cale naturală, fiind obligat să ia măsuri de evitare a acestor evenimente și de eliminare a lor, având obligația de a raporta imediat, prin telefon, apoi și în scris, despre producerea evenimentelor de mai sus, directorului general al Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă.

Examinând cauzele deceselor, acestea relevă faptul că deținuții au murit din cauza unor afecțiuni ale aparatului digestiv și excretor, boli de plămâni-tuberculoză și pneumonie, afecțiuni cardiace.

Relevant este faptul că 15 decese s-au produs din cauza enterocolitei, 19 decese din cauza bolilor de plămâni, 21 de decese din cauza unor afecțiuni ale aparatului digestiv și excretor, 32 decese din cauza afecțiunilor cardiace, alte decese din alte cauze.

Asupra cauzelor deceselor și-a exprimat opinia medicul D.C., director al fundației ICAR și care, în urma examinării actelor medicale și de deces ale foștilor deținuți, a arătat, că, afecțiunile de care au suferit deținuții au putut provoca decesul doar pentru că nu au fost tratate, nefiind apte să conducă la deces, în condițiile în care s-ar fi asigurat medicația și tratamentul corespunzător.

Din documentele puse la dispoziție de arhiva Penitenciarului Tulcea, Direcția Generală a Penitenciarelor și CNSAS a rezultat că, în perioada august 1958-septembrie 1963, în Colonia de muncă Periprava s-au stins din viață următorii deținuți: (...)

Bolile care au condus la decesul deținuților au fost boli cauzate de mizerie și lipsă de hrană, au fost rezultatul direct și imediat al regimului aplicat în lagărul de muncă, regim la care inculpatul și-a adus din plin contribuția, așa cum se va arăta în continuare, atât în calitate de comandant dar și în calitate de locuitor.

La o examinare sumară a listei deținuților decedați, cu referire la vârsta și cauza decesului, Curtea constată, fără a fi necesare cunoștințe de specialitate că acești deținuți nu au avut nicio șansă la viață și că, în mod indiscutabil, aceștia nu au beneficiat de niciun fel de îngrijiri medicale. Decesul unui tânăr de numai 20 de ani, de TBC pulmonar, a altui tânăr de 19 ani, de ocluzie intestinală, a altui tânăr de 32 de ani, de tuberculoză și exemplele pot continua, sunt împrejurări evidente, care fără dubiu arată că viața deținuților nu însemna nimic în această colonie de muncă.

Așa cum este cunoscut, enterocolita este o boală digestivă cauzată de bacterie sau virus, simptomele acesteia fiind diareea apoasă sau sangvinolentă, crampe abdominale, vărsături, febră. Enterocolita este o boală tratabilă și în condiții de administrare a unui tratament medical, ea nu conduce la deces. Ea a fost cauzată de lipsa igienei, de alimentația mizeră, de apa nepotabilă.

Cașexia este starea de slăbiciune a organismului, datorată lipsei alimentației.

Tuberculoza este o boală infecțioasă care atacă, de obicei, plămânii, fiind cauzată de bacterii, fiind boala mizeriei, dar și a alimentației precare. Această boală, în condiții de tratament adecvat nu conduce la deces.

Tot astfel ciroza hepatică, hepatita sunt boli survenite ca urmare a regimului mizer de viață, a extenuării organismului deținuților și care în condiții de tratament, nu ar fi trebuit să conducă la deces.

Prin urmare, aceste decese demonstrează că regimul din Colonia de muncă Periprava a fost un regim de exterminare, întrucât decesele nu sunt unele firești, așa cum a încercat să susțină inculpatul, ci dimpotrivă erau decese dubioase, suspecte, care în mod normal ar fi trebuit să îngrijoreze conducătorii lagărului, responsabili de regimul și calitatea vieții în acest loc de detenție. Așa cum se va arăta însă în continuare, decesele erau zilnice, erau o obișnuință în acest loc și nu constituiau o problemă, pentru că a doua zi, „ *patria avea o bucată de pâine*

în plus” așa cum susțin unii martori că opina inculpatul despre aceste evenimente.

R eferitor la faptul că inculpatul, în perioada 1958-1960 a avut calitatea de locțiitor al comandantului coloniei și potrivit apărărilor acestuia, pentru această perioadă nu îi poate fi atribuită nicio răspundere, așa cum rezultă din mărturiile depuse de foștii deținuți politici , inculpatul a fost perceput ca șef al penitenciarului și în această perioadă, fiind comandant *de facto* al acestui loc de detenție, niciunul dintre martori neoferind vreun amănunt despre comandantul de drept de la acea vreme, D.C., ci dimpotrivă, martorii relatând despre măsurile și regimul impuse de F.I.(inculpatul F.I.).

D in probele administrate a rezultat că inculpatul a susținut un regim de exterminare a deținuților politici, prin măsuri abuzive, printr-o conducere anarhică, bazată pe lipsa de respect față de condiția umană, de semenii săi aflați de fapt și de drept sub puterea sa, prin înfometarea deținuților, vinovați de altfel doar pentru că aveau o altă orientare politică, decât cea pe care sistemul încerca să o impună în forță și prin intimidare, prin bătăi și umilințe, prin lăsarea acestora fără ajutor medical, fără îngrijiri și tratament.

Așa cum rezultă din mărturiile foștilor deținuți politici dar și din anumite rapoarte întocmite la vremea respectivă, inculpatul a luat măsuri și decizii care depășeau cu mult chiar și politica oficială a statului, de pedepsire și izolare a deținuților politici, de reeducare a acestora, *în spiritul democrației populare*, din dorința de a-și arăta devotamentul față de regim dar și din proprie convingere, *explicându-le deținuților în repetate rânduri că ei sunt dușmanii poporului, că nu au venit în colonie pentru a trăi ci pentru a muri, așa cum au relatat unii dintre aceștia.*

În cauză, ca urmare a demersurilor efectuate de cercetătorii Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului au fost identificați și audiați în cursul urmăririi penale și ulterior în cursul judecății o serie de martori, foști deținuți în Colonia de Muncă Periprava, aceștia oferind informații deosebit de relevante din punct de vedere al regimului la care au fost supuși și a contribuției inculpatului la acest regim.

D in mărturiile foștilor deținuți politici audiați în mod nemijlocit de către instanța de judecată, a rezultat că regimul de detenție elaborat și aplicat de către inculpat, în perioada în care a deținut funcții de conducere în cadrul Coloniei de muncă Periprava a fost unul de natură să conducă la lichidarea fizică și psihică a deținuților, metodele utilizate și care s-au desprins clar, neechivoc din mărturiile supraviețuitorilor, fiind următoarele:

- expunerea deținuților la condiții de viață mizerabile, degradante, inumane;
- lipsa hranei, calitatea slabă a acesteia în raport cu muncile pe care deținuții erau obligați să le efectueze;
- lipsa apei potabile, oferirea spre consum a apei nefiltrate, luate direct din Dunăre, ceea ce a condus la îmbolnăvirea în masă a deținuților și la decesul multora;
- lipsa medicamentelor, lipsa asistenței medicale, lăsarea fără ajutor a celor care necesitau o atare asistență, ceea ce a condus la decese pentru boli curabile și care t ratate, nu ar fi avut ca rezultat decesul;
- bătăi fizice aplicate deținuților pentru motive de cele mai multe ori nejustificate, pentru neîndeplinirea normei de muncă ;
- s tabilirea unor norme de muncă aproape imposibil de făcut, atât pentru cei ați dar mai a les pentru înapți, cu consecința lovirii și înfometării celor care nu reușeau, de cele mai multe ori să nu își îndeplinească norme;
- izolarea, interzicerea oricărui contact cu familia, interdicția pentru deținuți de a primi și t rimate scrisori, de a primi pachete, de a avea dreptul la vorbitor;
- pedepsirea cu izolarea a deținuților, pentru lungi perioade, timp în care nu mâncau decât o dată la trei zile și erau obligați să stea direct pe ciment, fapt ce a fost de natură să contribuie la instalarea bolilor de plămâni, a bolilor digestive;
- condițiile de lucru improprie, ținerea deținuților cu picioarele în apă, în umezeală, cu

- hainele ude, fără o protecție adecvată, în special a celor care lucrau la stof;
- aglomerarea excesivă din barăci, frigul pe care deținuții au fost obligați să îl suporte, lipsa hainelor groase pentru sezonul rece;
  - umilința la care erau expuși deținuții, prin jignirea acestora, prin gesturi și fapte de natură a-i înjosi, prin obligarea celor de altă religie la efectuarea de munci împotriva convingerilor lor religioase.

Martori precum B.O., I.Ș., M.E., A.I., P.V., S.N., L.P., G.A., V.D. , S.T., C.I., A.G. , V.N., D.G., T.S., C.Ș., T.I., T.G., B.C., B.E., T.M., dar și părțile civile D.M., M.I., M.C., S.M., R.I. și persoana vătămată D.C. au relatat, cu o memorie neatinsă de vreme și cu o luciditate remarcabilă, despre anii cumpliți pe care i-au petrecut în lagărul de muncă, dar și în alte lagăre, au relatat în mod amănunțit despre regimul de viață și de muncă pe care au fost nevoiți să îl suporte, despre comportamentul inculpatului și despre nedreptatea pe care au fost nevoiți să o înfrunte, pentru fapte reale sau imaginare.

Regulamentele și ordinele în materia condițiilor de detenție, existente la vremea respectivă au constituit doar premisele organizării sistemului de exterminare în penitenciare și coloniile de muncă a deținuților politici, însă măsurile concrete, implementarea acestor regulamente, pentru obținerea consecințelor dorite, a fost lăsată în grija comandanților de lagăre, aceștia fiind cei care au făcut ca lichidarea deținuților să fie posibilă.

Definitorii pentru regimul de exterminare de la Periprava, astfel cum rezultă din mărturiile foștilor deținuți politici, din lucrările memorialistice, mărturiile autobiografice dar și cele înregistrate cu prilejul realizării documentarului Memorialul Durerii, din documentele aflate la dosar-rapoarte de pedepsire, au fost :

Înfometarea

Înfometarea a fost componenta cea mai pregnantă a regimului abuziv la care au fost supuși deținuții de la Periprava și a fost parte din tratamentul inuman, degradant aplicat deținuților, în scop de exterminare, aceasta, în condițiile în care acești deținuți ar fi avut nevoie de hrană, pentru a face față muncilor istovitoare, extenuante, pe care erau nevoiți să le efectueze, apți sau inapți.

Așa cum a rezultat în mod indubitabil, din majoritatea covârșitoare a depozițiilor foștilor deținuți, alimentația a fost cea mai mare problemă cu care aceștia s-au confruntat. Din aceste mărturii a rezultat faptul că, nu erau respectate valorile calorice stabilite prin normele în vigoare, nu erau introduse în alimentație produsele prevăzute în normele de hrană iar în cazul deținuților pedepsiți, dar și inapți de muncă, hrana lipsea cu desăvârșire, zile la rând, expunându-i pe acești deținuți la îmbolnăvire, la distrugere fizică și psihică și în final, la deces.

Normele de hrană pentru deținuți erau prevăzute de Ordinul 1430/1958, de aplicare a normelor de hrană prevăzute de Instrucțiunile 673.100/1958, Ordinul 3820/1961, privind aplicarea normelor de hrană prevăzute în Instrucțiunile 320/1961, de asemenea existau prevederi și în Regulamentul de Funcționare a Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă și Regulamentul privind aplicarea regimului în locurile de deținere, aprobat prin Ordinul 4045/1962.

Potrivit art. 7 din Instrucțiunile 673.100/1958, comandantul penitenciarului avea obligația de a se îngriji permanent de hrănirea efectivelor din unitate, urmărind ca acestea să primească în întregime și la timp rațiile ce li se cuveneau din toate normele de hrană, precum și obligația de a controla calitatea hranei preparate și repartizarea acesteia celor în drept să o primească. Conform art. 8, comandantul unității era răspunzător pentru organizarea hrănirii, având obligația de a asigura bunul trai și sănătatea întregului efectiv, de a aproba tabelul privind repartiția alimentelor și de a controla calitatea hranei.

Erau reglementate norme de hrană în funcție de anotimp, norma 24 care reglementa hrănirea deținuților indiferent de categoria acestora și locul de deținere, prevăzând hrana alimentarea cu produse de 2449 calorii –vara și 2443 calorii-iarna, cu o medie de 2445

calorii/zi, produse compuse din pâine de grâu integrală, făină de grâu integrală, mălai, arpacaș, fasole boabe, carne de vită, subproduse din carne, slănină sărată, ulei comestibil, cartofi, murături, varză murată, ceapă, rădăcinoase diferite, legume proaspete diferite de sezon, pastă de tomate, zahăr, marmeladă, surogat de cafea, boia de ardei, oțet de vin, sare și tărațe pentru borș.

Norma 27 reglementa hrănirea deținuților bolnavi din infirmerii și spitale precum și a celor care necesitau regim dietetic și prevedea că, regimul alimentar al acestora trebuie să aibă o valoare calorică de 2485 calorii/zi, vara și 2493 calorii/zi, iarna și trebuie să se compună din produse precum pâine de grâu integrală, făină de grâu integrală, arpacaș, griș, orez, paste făinoase, fasole boabe, carne de vită, ulei comestibil, lapte proaspăt, brânzeturi, cartofi, varză murată, ceapă, rădăcinoase, legume proaspete, pastă de tomate, zahăr, marmeladă, surogat de cafea, boia de ardei, sare comestibilă, tărațe de borș.

Norma 28 reglementa hrănirea deținuților bolnavi de TBC și a celor care necesitau un regim dietetic și prevedea un regim de 3823 calorii/zi- vara și 3819 calorii-iarna , regim care trebuia să se compună din produse precum pâine de grâu integrală, făină de grâu integrală, arpacaș, griș, orez, paste făinoase, fasole uscată, carne de vită, slănină sărată, ulei comestibil lapte proaspăt, brânzeturi, cartofi, varză murată, murături diferite, ceapă, rădăcinoase, legume proaspete de sezon, pastă de tomate, marmeladă, surogat de cafea, unt proaspăt, boia de ardei, oțet de vin, sare și tărațe pentru borș.

Norma 31 reglementa hrănirea deținuților distrofici și prevedea un regim caloric de 3452 calorii/zilnic, vara și 3449 calorii/zilnic, iarna , regim care trebuia să se compună din pâine de grâu integrală, mălai, arpacaș, orez, paste făinoase, fasole uscată, carne de vită, ulei comestibil, slănină sărată, brânzeturi, lapte proaspăt, varză murată, ceapă, legume proaspete de sezon, rădăcinoase, fructe uscate diferite, pastă de tomate, zahăr, marmeladă, surogat de cafea, oțet de vin, sare, tărațe pentru borș, drojdie de bere.

Norma 33 reglementa hrănirea deținuților aflați în refuz declarat de hrană, al cărei conținut nu va fi expus, dat fiind faptul că la Periprava, nu au existat astfel de cazuri.

Norma 35 reglementa substituirile de alimente în cazuri excepționale, atunci când în depozitul unității centrale lipseau unele alimente dintre cele care trebuiau asigurate în mod obișnuit.

Substituirile se puteau realiza numai cu aprobarea scrisă a comandantului iar atunci când substituirile se refereau la alimente procurate local, comandantul avea obligația de a cerceta cauzele pentru care acele produse lipseau . Erau prevăzute reguli amănunțite de substituire, carnea de vită putând fi substituită numai parțial și doar cu carne de oaie sau porc, fără depășirea unui procent de 20% lunar.

Potrivit art. 5 din Instrucțiunile 320/1961, comandantul avea obligația de a se îngriji permanent de hrănirea efectivilor din unitate, urmărind ca acestea să primească în întregime și la timp rațiile ce li se cuveneau din toate normele de hrană, precum și obligația de a controla calitatea hranei preparate și repartizarea acesteia celor în drept să o primească.

Potrivit art. 6 din aceleași instrucțiuni, comandantul unității era răspunzător pentru organizarea hrănirii, având obligația de a asigura bunul trai și menținerea sănătății întregului efectiv, de a aproba tabelul privind repartiția alimentelor și de a controla calitatea hranei.

Potrivit art. 42 tabelul de repartiție a alimentelor pe zile, mese și feluri de mâncare era aprobat de comandantul unității. Conform art. 45 distribuția hranei preparate trebuia să se realizeze de 3 ori pe zi, la intervale care să nu depășească 7 ore.

Normele 22, 25, 26, 29, 31 și 33 reglementau, în linii mari, regimul alimentar caloric și produsele ce trebuiau asigurate ca și normele prezentate deja mai sus, date în aplicarea instrucțiunilor 673.100/1958 iar norma nr. 33 prevedea în mod special, posibilitatea substituirii alimentelor numai în cazuri excepționale, atunci când în depozitul unității lipseau unele dintre alimentele menționate. Substituirile trebuiau aprobate în prealabil de către o structură anume

desemnată din cadrul MAI, excepție făcând carnea, laptele, ouăle și legumele proaspete care puteau fi substituite cu aprobarea scrisă a comandantului, însă, numai după ce organul de aprovizionare îi prezenta negații scrise din partea furnizorilor. Comandantul avea obligația de a cerceta cauzele pentru care produsele respective lipseau. Erau prevăzute limite și modalități ale substituirilor.

Regimul alimentar descris de deținuți arată o abatere clară, o nesocotire indubitabilă a normelor referitoare la hrană, o înfometare până la limita extremă a deținuților și mai ales a celor care trebuiau hrăniți cu mai multă atenție-bolnavii.

Deși toate normele prevedeau includerea în alimentația deținuților și a produselor care conțineau proteine, din probatoriul administrat a rezultat faptul că astfel de alimente- carne, brânză, lapte,ulei, unt, nu au existat. Foamea este descrisă de foștii deținuți ca fiind chinuitoare, de foame unii dintre deținuți mâncând șerpi, arici, rădăcina de stuf, diferite ierburi, arpagic din cel pe care îl cultivau, boabe din porumbul recoltat. De foame, au relatat unii martori, „se auzeau deținuții mestecând, noaptea, în somn”.

Din acest punct de vedere sunt relevante următoarele declarații:

Martorul A.G.: „la prânz primeam, de obicei, arpacaș(...)din când în când în mâncare se puneau jumări(...)dacă adunai toată rația de mâncare dintr-o zi, nu te săturai nici la o masă(...)pentru completarea hranei, deținuții mâncau rădăcini de papură și porumb verde(...)deținuții mergeau la bucărie și cereau bucătarilor sau furau pâine pentru cei bolnavi(...)”(declarația dată la u.p.)

Martorul S.T. : „inapții nu aveau hrană, era un regim de înfometare de cea mai joasă limită, astfel că au murit foarte multe persoane acolo(în baraca inapților).”(u.p.)

Partea civilă MCEV: „ perioada cea mai cruntă a fost decembrie 1959-primăvara anului 1960, când aproape jumătate dintre deținuții de la Grind au murit din cauza inaniției (...) undeținut a numărat boabele de arpacaș din supă și a numărat 14 boabe(...) în momentul în care s-a făcut autopsia tenorului Gherman, i-a auzit pe medici spunând că acesta a murit de inaniție(...)doctorii i-au adus la cunoștință comandantului F.I., cauza deceselor, respectiv inaniția și i-au cerut acestuia să modifice regimul alimentar și să introducă în alimentație carne de cal, pentru cei care sufereau de cașexie, dar nu a luat nicio măsură”(u.p.);

Martorul D.G.: „hrana era puțină, eram tot timpul flămânzi(...)din cauza foamei și a bățăilor, un deținut de la Cluj, Balint a decedat(...)din cauza foamei, deținuții mâncau rădăcini de stuf, mai prindeau șerpi și broaște și le mâncau(...)cei inapți erau ținuti în barăci, cu scopul de a muri de foame(...)era lagărul morții, erau multe cazuri de distrofici.” (u.p.);

Martorul C.I. : „mîncarea era o zeamă chioară, dar era bunișoară atunci când lucram, în meniu fiind fasole, arpacaș, varză cu slănină(...)pâinea era de 200 grame pe zi iar dimineața deținuții primeau un terci(mălai cu apă caldă)(...)hrana era insuficientă, nu eram niciodată sătui..dacă nu făceam norma primeam mâncare mai proastă și bătaie(...) am fost la izolare 3 zile și am primit doar apă caldă cu sare și niciun fel de hrană”(u.p.);

Martorul T.S.: „ deținuții bolnavi primeau amestec de varză cu arpacaș, turtoi de mălai, pâine câte 100 de grame la câteva zile, foarte rar(...)mîncarea era dezastruoasă, la prânz primeam varză amestecată cu coceni, arpacaș, în care găseau urme de balegă de animale iar carne primeam doar de sărbători.”(u.p.);

Martorul C.Ș.: „ comandantul F.I. ne-a spus la sfârșitul unei zile de muncă că știe că mâncăm purumb de pe câmp și deținuții i-au spus că mânâncă de foame(...)comandantul le-a cerut să recunoască câți porumbi au mâncat fiecare pentru că nu vor păți nimic(...)toți cei care au recunoscut că au mâncat au primit bătaie la tălpi cu ranga, pentru fiecare purumb câte o lovitură(...)un deținut Coșar care a recunoscut 14 porumbi, după 11 lovituri, a leșinat”(vol. I , u.p.);

Martorul T.I.: „ rația zilnică de pâine era de 200 de grame pentru cei care munceau și 100 grame pentru cei care nu munceau, mai primeam varză cu arpacaș iar când li se dădea carne erau capete ori picioare de cai și după zilele în care se dădea astfel de mâncare era epidemie de

diaree(...) în toată perioada a suferit de foame(...)cauzele deeselor erau condițiile de detenție, duritatea muncii, insuficiența mâncării(...) în cele două zile când am fost la stuf, am văzut cum deținuții politici mâncau arici (...) și eu am mâncat de foame astfel de vietăți” (vol. I, u.p.);

Martorul T.G.: „, toată lumea suferea de foame iar seara când făceam de planton, se auzeau deținuții cum mestecau în gol, în vis, de foame(...)mâncarea era puțină și slabă(...)deținuții ștergeau marginile butoiului în care era adusă mâncarea, așa de mare era foamea(...)”(vol. I, u.p.);

Martorul B.C.: „, hrana era insuficientă, nu am fost sătul niciodată, obișnuiam să mâncăm boabe de porumb pe care trebuia să le cultivăm, pe câmp și coji de cartofi de la gunoi(...)am fost bătut pentru că am păstrat un pumn de boabe de porumb pentru a le duce în cameră cu scopul de le mânca..” (u.p., vol. I)

Martorul P.V.: „, La Periprava se mâncau șerpi, iar un student pe nume Deca de la Iași mânca șobolani, datorită lipsei de hrană” (vol. I, u.p.);

Martorul T.M.D. „, Hrana era cât se poate de puțină, dimineața un arpacaș(...)la prânz o ciorbă în care găseam doar câteva boabe de fasole și câteva frunze(...)foamea era atât de mare, încât un deținut D. , fost student, prindea șobolani și șoareci , îi prăjea la focul făcut de soldați și îi mânca.” (vol. I, u.p.);

Martorul M.T.: „, Mâncarea era insuficientă , primeam o felie de pâine și o bucată de turtoi iar mâncarea era foarte rea ” (vol. I, u.p.);

Martorul C.I. : „, nu primeam apă, dimineața primeam terciul, apa venea odată cu mâncarea la 11-12, în condițiile în care lucram în arșiță(...)la prânz primeam o zeamă chioară și cartofi deshidratați, la felul doi arapacaș, în niciu caz carne(...)porțiile nu erau niciodată suficiente(...)mămăliga era în jur de 200-250 de grame, pâinea era de 100-150 grame și acestea ne țineau în viață(...) mâncam 10 boabe de porumb măcinate în gură și acesta era un supliment de mâncare(...)un țăran, de foame, a mâncat porumb crud, s-a umflat în intestine și a murit în condiții foarte grele, urlând de durere.”(vol. I , u.p.);

Martorul F.V.: „,la micul dejun primeam o feliuță de pâine, o așa zisă cafea, ceva maroniu din secară, la masa de prânz primeam 375 de grame de pâine și arpacaș, fasole sau mazăre, o dată am primit și carne de cal(...)porțiile nu erau suficiente în raport cu munca depusă(...)după ce am venit de la stuf, aveam 38 de kg, când am fost arestat aveam 63 de kg.”

Martorul N.T.: „, rația zilnică era alcătuită pentru deținuții care munceau din 250 grame pâine, o supă-zeamă goală, la felul doi, un arpacaș sau coji de cartofi și un bulgăre de mămăligă..atunci când primeam ciorbă de fasole, aceasta era apă chioară, în care erau doar câteva boabe(...) de foame mâncam rădăcini de stuf, șerpi, broaște, porumb.”

Martorul B.P.: „, rația noastră era de 100 de grame de pâine și o bucată de mămăligă, fiind diminuată datorită faptului că eram inapți de a munci (...) hrana era insuficientă și nu se putea trăi, având puține calorii”(vol. I, u.p.);

Martorul B.O.: „, Foamea era o problemă cumplită și cei mai mulți au murit d in cauza foamei (...) eram bucuroși când eram scoși afară, pentru că puteam să mâncăm ceva, un fir de iarbă, un arpagic(...) puteau trece săptămâni întregi în care nu mâncam carne(...) nu am mâncat niciodată la micul dejun brânză sau unt(...) au fost perioade când am mâncat 24 de deținuți dintr-o pâine de 2 kg...”(volum IV instanță);

Martorul I.Ș.: „,Din punct de vedere al regimului alimentar, acesta a fost unul de exterminare și numai Dumnezeu ne-a scăpat cu zile(...)hrana era puțină și de proastă calitate(...)la prânz primeam o ciorbă, care era o zeamă cu legume prost conservate sau arpacaș, mai erau niște bucăți subțiri de burtă, câteodată mai primeam slănină rancedă care ne provoca stări de vomă și tulburări digestive(...)din această cauză toți deținuții s-au îmbolnăvit de dizenterie(...)ne aduceam unii pe alții în colonie pe cozi de lopeți iar în colonie dacă nu aveam temperatură eram bătuți(...)de foame am mâncat în repetate rânduri rădăcini de stuf, iarba care mi se părea mai grasă, păpădie și vârfurile de la porumb iar când eram prinși, eram

bătuți pe loc.”(vol. IV, dosar instanță);

Martorul V.D.: „Cât am stat 6 luni la Periprava, nu am văzut niciodată carne în mâncare(...)de foame mâncam rădăcini de stuf iar odată am mâncat o iarbă care semăna cu pătrunjelul(...) odată, de foame, am mâncat ouă de șopârlă și de șarpe”(vol IV, dosar instanță) ; Martorul M.E.: „La Periprava mâncarea era mizerabilă și de cele mai multe ori era o zeamă în care pluteau jumări grase, iar acele jumări, combinate cu apa din Dunăre în care colcăiau tot felul de mizerii, duceau la boli grave, cea mai frecventă dintre ele fiind dizenteria(...) unii deținuți, de foame mâncau rădăcini de stuf și frunze de păpădie, unii mâncau chiar și șerpi(...) unul dintre comandanții de brigadă mânca pe ascuns întrucât îi era rușine să mănânce în prezența noastră”(vol IV, dosar instanță);

Martorul L.P.: „ Mâncarea era puțină și slabă la Periprava, nu avea nimic în ea, dacă erau 20-30 boabe de fasole într-o porție de mâncare..eram subnutriți deținuții de acolo, eram *numai osul și pielea(...)*la prânz era o mâncare, varză sau altceva, era foarte slabă, în sensul că nu avea ulei și din când în când se puneau oase..”(vol. IV, dosar instanță);

Martorul S.T.: „la izolare, mâncarea era o dată la trei zile, regimul era unul criminal, m încarea nu era suficientă, pentru că nu erau nici măcar 1500 calorii pe zi(...) la secția de inapți, s-a aplicat un regim de înfometare mai puternic decât cel de la închisori(...)colegi de-ai mei care au fost în această secție de inapți, au văzut oameni murind de foame(vol IV, dosar instanță);

Martorul G.A. : „, Alimentația era foarte săracă la Periprava, era o problemă pentru deținuți, întrucât cu toții eram slabi, distrofici și ne-ar fi trebuit mâncare consistentă”(Vol V dosar instanță);

Martorul C.I.: „, Mâncarea era foarte proastă în sensul că primeam 200 de grame de mămăligă pe zi și 200-250 grame de pâine și două ciorbe chioare iar seara, după ce veneam de la câmp, mâncarea consta într-o cafea neagră(...)erau foarte mulți deținuți distrofici, bolnavi și slăbiți(...)decesele survineau ca urmare a faptului că deținuții erau slăbiți și munciți..”(vol V, dosar instanță);

Martorul N.B.: „Era sărbătoare când primeam fasole iar carne nu era aproape deloc, mai erau urme de carne(...)erau deținuți care se îmbolnăveau, mai ales dintre cei vârstnici(..)eu am fost mai rezistent, deși ajunsesem la 47 de kg.”(vol V, dosar instanță);

Martorul A.I.: „, Primeam ca hrană o bucată de mămăligă, o bucată de pâine și niște zeamă(...)carne nu era în alimentație(...)eu am mâncat porumb de pe câmp și am fost bătut pentru asta..”(vol V, dosar instanță);

Martorul M.N: „,Hrana era destul de proastă, nu avea calorii(...)foamea era în general, o problemă”(vol V, dosar instanță);

Partea civilă M.I.; „La Periprava alimentația se compunea din cartofi, arpacăș, varză și carne de cal atunci când se aducea de la Letea(...)carnea de porc și vită era pentru securitate și pază(...)deținuții își mai puneau stuf uscat în mâncare ca să fie mai consistentă(...)am mâncat și eu porumb crud din cel pe care l-am recoltat(...)deținuții care erau prinși la poartă cu porumb erau foarte rău bătuți”(vol II, dosar instanță);

Persoana vătămată D.C.: „La lagărul de la Grind a existat un regim de exterminare(...)regimul alimentar pentru cei care erau scoși la muncă era de 1200-1300 calorii iar pentru cei care erau bolnavi și inapți era de 800-900 calorii(...)deținuții, de foame, mâncau iarbă de pe câmp iar cei care erau prinși mâncând boabe de porumb erau bătuți”(vol III, dosar instanță);

Partea civilă R.I.: „Dimineața mâncam 250 de grame pâine, primeam și carne dintr-un cal pe care îl vedeam tot timpul jupuit și agățat de bac(...)și ciorile mâncau din calul respectiv(...)seara mâncam din pâinea pe care o mai aveam de la masa de dimineață(vol III , dosar instanță);

Partea civilă S.M.M.: „Mâncarea era foarte proastă și din cauza faptului că ne era foame,

mai mâncam porumb crud dar și muguri de stuf iar unii dintre noi am mâncat chiar șerpi de apă(...) hrana era în general proastă, o zeamă de arpacaș, iar atunci când erau câteva boabe de fasole în mâncare, era lucr rar(...)dimineața se dădea o apă colorată care era asimilată cafelei(Vol VI dosar instanță);

Înfometarea deținuților la Periprava este redată și în articolul „Periprava , o succesiune de morți paralele”(autor Dan Mircea Țălnaru), realizat în urma unor interviuri și altor activități de documentare. Se reține în acest articol, declarația oferită de actorul Mitică Popescu, încarcerat și el la Periprava: „Foamea era îngrozitoare. Mâncai cel mai bine când visai”. Un alt supraviețuitor , V.I. ,a relatat pentru presă:„ Ne dădeau numai ciorbă de murături. Turtoiu era foarte prost, amărât, aproape nu avea miez, numai două coji(...)Pâinea câteodată ți-o dădea, câteodată nu(...)Câteodată, când te duceai la muncă, spuneau că pâinea e-n restanță și o să ne-o dea mai târziu, dar nu ne-o mai dădeau niciodată”. Un localnic din sat, moș Graciov, a relatat pentru presă: „ Când treceam noi cu bărcile de la pescuit, vedeam, ne era milă, tata, răposatu spunea: hai, mă, să le dăm câte o bucată de pâine, să mănânce și ei, le aruncam, așa repede și plecam, ca să nu ne vadă nimenea, că era jale, domnule, nu te puteai apropia de ei.” Martorul B.O., președintele A.F.D.P., în cadrul aceluiași interviu, a relatat : „Iarna, când găseam în stare de amorțire șerpi de apă, îi mâncam cruzi de foame ce ne era. Am și acuma pielea unuia dintre ei.” În fine, articolul reține ca o dovadă de cinism și nepăsare, o adresă venită de la MAI către conducerea lagărului, prin care se arată că Academia Română atrăgea atenția MAI, că, deținuții care muncesc la recoltarea stufului, „ culeg ouăle, puii și distrug cuiburile de păsări și mamifere de pe terenul de lucru(...) Deținuților li se va atrage atenția că pentru distrugerea cuiburilor și culesul ouălor vor fi foarte sever pedepsiți”.

T oate aceste mărturii, coroborate cu cauzele deceselor unora dintre deținuții decedați-distrofie, cașexie, tuberculoză, conduc la concluzia că în lagărul de la Periprava, a fost practicat un regim aspru de înfometare a deținuților politici.

T ratamente inumane și degradante. Pedepsirea deținuților

D în probele administrate, au rezultat numeroase cazuri de pedepse disciplinare aplicate de inculpat deținuților politici încarcerați în colonia de muncă, atât prin aprobarea de raport scris, dar mai ales fără raport , sub pretextul încălcării de către deținuți a regulamentelor și normelor de disciplină, însă aceste abateri erau de cele mai multe ori reținute în sarcina deținuților,ca efect al interpretării abuzive a normelor existente, al încălcării acestor norme, pedepsele aplicate fiind ele însele, ilegale.

Pedepsele aplicate deținuților erau în opinia Curții, disproporționate față de abaterile puse în sarcina deținuților și au fost de natură să cauzeze suferințe fizice și psihice acestora, să contribuie la alterarea stării de sănătate a deținuților, pe fondul stării de slăbire generală a organismelor acestora, stare provocată de înfometare, expunere la frig, la umezeală, la lipsă de odihnă. Dintre pedepsele cele mai des uzitate în colonia de muncă se remarcă *bătaia și izolarea, cu lipsirea de hrană.*

Bătaia, ca sancțiune zilnică aplicată în colonie, așa cum a rezultat din probe atât la ordinul direct sau sub directa supraveghere și observare din partea inculpatului, iar uneori, chiar și de către inculpat însuși, nu avea bază legală, nefiind prevăzută în regulamentele în vigoare la momentul respectiv.

Deși nu avea bază legală, bătaile erau dictate în penitenciare și colonii de muncă de la cel mai înalt nivel al statului. Audiți cu ocazia anchetei efectuate de Comisia Partidului Comunist Român, în anul 1968, potrivit documentelor identificate de IICCMER în arhive, persoane cu funcții importante în statul comunist în perioada 1950-1964, au confirmat bătaile ilegale din centrele de detenție.

Pavel Ștefan, ministru de interne în perioada 1950-1954 , a arătat că a primit mai multe rapoarte a ilegalităților din centrele de detenție. Acesta a arătat că, „ era un sistem de a bate fără milă, în mod barbar(...), deținuții erau bătuți în asemenea hal, încât pierdeau carnea de pe

ei (...)"

„ În legătură cu bătaia, când am început să analizez lucrurile, a rezultat că în trecut, pe timpul lui Marin Jianu (ce a ocupat funcția de ministru adjunct în MAI până în anul 1952, acesta a coordonat acțiunea violentă din închisori de la începutul anilor 1950 consacrată sub denumirea de Fenomenul Pitești), apăruse o indicație să fie bătute deținuții. Dar aceste bătăi erau barbare, banditisme”.

Alți funcționari ai statului care au dat declarații în cadrul anchetei din anul 1968 au fost locotententul-colonel de securitate I.B., fost prim locțiitor al șefului Direcției Penitenciare și M.F., șef al Serviciului Inspecții, acesta din urmă arătând că, în anul 1958, „din ordinul lui D.A., s-a introdus bătaia în mod oficial a deținuților de către condamnați (...), devotamentul cadrelor era apreciat de conducerea ministerului, după modul în care știau să bată.”(Ancheta PCR din anul 1968, privind abuzurile Securității, vol. IV, dosar u.p.).

Abaterile comise de inculpat și colegii săi, cadre militare la Periprava au fost descoperite de Serviciul de cadre al DGPCM și Grupa D din Direcția Regională MAI Bacău, care, au efectuat o serie de investigații iar din nota raport întocmită la 31 martie 1958, rezultă concluziile investigațiilor și propuneri de pedepsire a celor vinovați. Acuzațiile aduse inculpatului au fost recunoscute de acesta în declarațiile date la Serviciul de cadre al DGPCM. S- a reținut în acest raport că „deținuții care încălcau interdicțiile fixate de comandant, mâncând de pe câmp porumbul crud erau pedepsiți de un **tribunal**, în cadrul unui spectacol în toate detaliile și urmat de bătaie. Obișnuia să sară cu calul peste trupurile deținuților”(Nota raport din 31 martie 1958, AANP, Fond, cadre, dosar personal F-1195 și Doina Jelea-Lexiconul negru, unelte ale represiunii comuniste).

F ostul deținut, I.C., condamnat în anul 1956 la 4 ani și 6 luni închisoare pentru trecere frauduloasă a frontierei, își amintește bătăile încasate de deținuți, pentru că, din cauza foamei, mâncau porumb crud de pe câmp.

„A intervenit căpitanul F.I.. Pe cei prinși, i-a luat chiar el în primire, cu câțiva gardieni speciali, anonimi, aplicând un stil de bătaie după o metodă de-a lui. Iată cum: în colonie, în fața unei barăci, a înșirat pe cei care urmau să fie pedepsiți. Deținuților li se acopereau ochii cu niște ochelari orbi, având drept lentile două cercuri de tablă neagră, cum se proceda la securitate, ca să nu se vadă aceia care judecă și bat. Așa orb, deținutul era introdus în baracă, în fața unui tribunal improvizat. În interiorul barăcii, era o instanță în toată regula, a cărei șefie principală o deținea căpitanul F.I., pentru că el era mereu în fruntea unor astfel de acțiuni. Toți ceilalți membri nu erau decât niște subalterni, cu rangul de subofițeri(...). Au fost bătute vreo 30-40 de deținuți. După ce s-a terminat această bravură îndeplinită de căpitanul F.I., l-am văzut și eu pe căpitan cum a ieșit de obosit, transpirat, din baraca unde a înființat instanța”. (Iosif Corpaș, Secvențe din fostele închisori politice, București, Humanitas, 2003).

D in mărturiile depuse în număr copleșitor, în această cauză, de foștii deținuți politici, supraviețuitori ai regimului, a rezultat faptul că, bătaia era utilizată în mod frecvent, zilnic, în colonia de muncă, atât la ordinul inculpatului iar uneori cu participarea directă a acestuia , pentru a-i pedepsi și reeduca pe deținuți, pentru cele mai mici abateri iar uneori pentru abateri inexistente, în mod abuziv, ilegal și discreționar.

Curtea, va reda pasaje din declarațiile martorilor audiați în cauză, relevante din acest punct de vedere:

Martorul A.G. „, cei care mâncau porumb de pe câmp, erau raportați la comandant și sancționați cu bătaia la tălpi. Pedepsele erau dispuse de F.I., executate de gardieni. F.I. asista la aplicarea lor, în calitate de comandant.”(vol. I, u.p.)

Martorul A.I.: „ Am fost sancționat cu bătaia și izolarea deoarece am fost prins că am mâncat porumb crud. Întreg grupul meu de 21 de deținuți po lici, toți am fost bătute cu ranga de metal la picioare, de caralii sau ofițeri, eram legați la ochi să nu vedem cine ne bate(...). Din câte cunosc toate sancțiunile erau dispuse de comandant. Nu știu cine era comandant dar în

prima zi l-am cunoscut pe căpitan despre care am aflat ulterior că se numește F.I.”.(vol I, u.p.)

Martorul S.T.: „Dacă nu ne îndeplineam norma seara la întoarcere eram bătuți sau eram băgați la carceră. Cei care replicau la jigniri erau bătuți, închiși la carceră, fiind astfel obligați să suportăm orice”.(vol I, u.p.)

Martorul D.G.: „Dacă nu executam norma eram pedepsiți cu bătaia și nu ni se dădea mîncare. Din cauza bățăilor primite, a foamei îndurate, un inginer de la Cluj, Balint, a decedat(...). Pedepsele cu bătaia erau aplicate de milițieni, director și ne erau aplicate indiferent dacă eram vinovați ori nu. Și eu personal am fost bătut de două ori, pe motiv că nu am finalizat lucrările la timp(...) L-am cunoscut personal pe comandantul F.I., atunci când venea la barăci în control. Pot spune despre acesta că este cel mai mare criminal de pe fața pământului, fără pic de omenie, bun simț sau milă față de oameni. Personal, am fost lovit de două sau trei ori de F.I., cu pumnii, cu picioarele, m-a călcat.Ne înjura , spunându-ne bandiți” (vol I, u.p.).

Martorul N.P.: „ În cazul în care nu executam norma eram bătuți. Gardienii ne băteau, tot ei dând și dispoziții în acest sens” (vol. I, u.p.).

Martorul L.P. „ Deținuților li se aplicau sancțiuni frecvent-lipsa de hrană și bătaia , pe motiv că nu și-au îndeplinit norma.”(vol.I., u.p.).

Martorul T.S.: „O singură dată am fost lovit de un plutonier, care m-a lovit cu piciorul în stomac și în piept, iar în urma acestor lovituri, am stat 3 zile la infirmerie. Am fost lovit pentru că nu am răspuns la apel și nu am stat în poziție de drepti. (...)Sancțiunile primite de cei care nu-și îndeplineau norma de muncă și aveau abateri erau bătaia , punerea în lanțuri, izolarea, lipsa hranei”.(vol I, u.p.).

Martorul C.Ș.: „Cea mai cruntă bătaie a fost în luna august 1959, când de față a fost și comandantul coloniei de muncă, deținuții spunând că este F.I. , care, la sfârșitul zilei de muncă ne-a spus că ar ști că mîncăm porumbul crud . Deținuții i-au spus că mîncă de foame iar comandantul ne-a spus că nu vom păți nimic, însă fiecare să recunoască câți porumbi a mîncat. Fiecare a declarat ce a mîncat și toți cei care au recunoscut că au mîncat porumb au mîncat bătaie cu ranga la tălpi, pentru fiecare porumb, o lovitură. Îmi amintesc că cea mai cruntă bătaie a primit-o un deținut politic pe nume Cosor, care a recunoscut că a mîncat 14 porumbi, însă, după 11 lovituri a leșinat. Comandantul a fost de față în timp ce gardienii aplicau sancțiunile cu bătaia , cuantumul sancțiunilor fiind cel stabilit de comandant. A doua zi aceștia nu au putut fi scoși la muncă deoarece aveau picioarele umflate datorită loviturilor aplicate.”(vol. I, u.p.).

Martorul T.I.: „Cu ochii mei am văzut când unul dintre deținuții politici, la întrebarea lui F.I. ce meserie a avut, i-a răspuns acestuia că este rabin, iar acesta din urmă l-a înjurat și l-a lovit. Pe un alt deținut politic l-a întrebat de asemenea, ce funcție a avut anterior arestării și de asemenea, l-a lovit și l-a înjurat(...)În cele două zile când am muncit la construirea digului, am văzut cum gardienii îi loveau pe deținuții politici cu băta.”(vol. I, dosar u.p.).

Martorul T.G. : „Încă de la început eram loviți, pentru a băga spaima în noi(...) A fost un deținut care nu a vrut să smulgă iarba cu dinții, iar după ce a fost reținut la poartă, când s-a întors în baracă, s-a dezbrăcat și ne-a arătat cum a fost bătut cu sârma de oțel de cadrele militare” (vol I, u.p.)

Martorul B.C.: „mi-au fost aplicate sancțiuni pe timpul detenției, în general pentru că încercam să aducem în dormitoare porumb ce urma să fie semănat ori cartofi de la bucătărie. Sancțiunile erau bătaii primite de la gardieni, care ne loveau cu băte. Din câte cunosc, sancțiunile erau dispuse de comandant și erau puse în aplicare de către gardieni. De asemenea, primeam sancțiuni pentru neexecutarea normei de muncă, sancțiunile fiind aplicate la întoarcerea în colonie de către gardieni”(vol I, u.p.)

Martorul P.V.:„De la alți deținuți politici am aflat că comandantul F.I. obișnuia să îi supună la rele tratamente inumane, inclusiv situații în care comandantul sărea cu calul peste deținuți.”(vol. I, u.p.).

Martorul B.E. „Sancțiunile constau în bătaie pe care o aplicau gardienii, fiind dispuse de comandantul coloniei. Eu am primit o asemenea pedeapsă o singură dată, pentru că am tăiat câțiva porumbi cu ocazia prășitului, iar pedeapsa a constat în aplicarea a două lovituri la palmă de către un gardian , la ordinul direct al comandantului F.I.. Cunosc că și alți deținuți din Periprava au primit sancțiuni cu bătaia pentru neîndeplinirea normei de muncă și din câte știu, pedepsele erau dispuse de comandantul unității, F.I.”(vol. I, u.p.).

Martorul U.Z. „ În cadrul muncilor zilnice eram bătuți iar cei care nu-și făceau norma de muncă erau bătuți cu curele sau cu funia.” (vol. I, u.p.)

Partea civilă M.I. „Am primit mai multe bătăi de la personalul penitenciarului.(...)În locul unde ne aflam a venit și locotententul major F.I., responsabil cu reeducarea la Luciu Giurgeni. Ceilalți deținuți au început să strige: ” fugiți că vine F.I. cu parul...eu nu am apucat să fug și acesta m-a lovit cu o bătă, peste mână și umăr, rupându-mi clavicula.Locotententul major F.I. era cel care aplica sancțiunile cu bătaia deținuților politici, aplica personal loviturile deținuților, uneori crea o zonă cu sergenți din penitenciar, înarmați cu băte , el stătea în mijloc și bătea câte un deținut, acesta neavând unde să fugă, iar în cazul în care încerca să scape era lovit de cordonul de sergenți format în jurul lui. Tot F.I. era cel care aplica sancțiunile pentru nerespectarea normei de muncă(...)Norma de stof era de 16 legături, în caz contrar eram bătuți de subalternii comandantului F.I., care cunoștea despre tratamentul la care erau supuși , acesta fiind cel care dădea ordinele”(vol I, u.p.).

Martorul M.T. „Am auzit de la deținuți că F.I., comandantul coloniei, îi bătea, cunosc cazul unui deținut N.A. care a fost bătut personal de F.I.(...)Dacă nu îndeplineam norma de muncă la dig, se primeau sancțiuni cu bătaia și ni se diminuă rația de mâncare”(vol. I, u.p.).

Martorul C.I.: „Primeam bătăi zilnice dacă nu făceam norma de muncă.Cine rămânea în urmă la prășit primea bătaie” (vol. I, u.p.).

Martorul G.A.: „Pentru că nu am vrut să ies la muncă pentru că m-am deranjat la burtă, am fost oprit și culcat în incinta coloniei , bătut și au asmuțit câinele pe mine”

Martorul F.V.: „ Regimul de pe bac era impus de F.I.. Auzisem de F.I. ca fiind o persoană foarte dură, în sensul că, pentru cel mai mic motiv recurgea la bătaie, pedeapsa cea mai grea era izolarea”.

Martorul N.B. „ Am fost bătut de mai multe ori pentru neîndeplinirea normei de muncă, la fel fiind pedepsiți și ceilalți deținuți. Pedepsele era aplicate de gardieni”(vol I, u.p.).

Martorul N.T.M. „Îmi aduc aminte un episod la începutul anului 1960, când, refuzând să ies la muncă, am fost scos în curtea coloniei, împreună cu alți deținuți, ocazie cu care a venit comandantul secției, pe care noi îl cunoșteam drept F.I.u și ne-a întrebat pe fiecare care este motivul pentru care nu am ieșit la muncă și indiferent de răspunsul pe care îl dădeam, acesta ne-a aplicat câte o lovitură cu dosul palmei în zona carotidei...cei mai mulți dintre noi cădeam(...).Comandantul asista la perchezițiile efectuate de gardieni iar dacă se găsea la vreunul dintre noi boabe de porumb sau orice altceva ce se putea mânca, eram bătuți de către caralii și uneori și de către comandant”(vol I, u.p.).

Martorul B.O. relatând despre întâmplarea când au fost surprinși cu arpagic în buzunare, asupra lor, pentru a-l duce deținuților bătrâni , a arătat că, la locul unde erau pedepsiți, a apărut F.I. și l-a lovit pe cel care nu a reușit să mănânce tot arpagicul cu pumnul în tâmplă, astfel încât, omul s-a prăbușit iar apoi l-a lovit cu cizma numai în cap”(vol. I, u.p.)

Martorul O.D. „ Cei apți erau bătuți pentru orice fleac de către gardieni. Sancțiunile erau dispuse de către Ioanițiu , în calitate de comandant cu spatele, respectiv cu paza. Câteodată se băga și F.I. care, venind , mai lovea cu crăvașa câte un deținut. F.I. era comandantul lagărului la acea dată. F.I. era un om crud, încercam să îl evit. L-am văzut de mai multe ori cum lovea deținuții cu palmele, pumnii, picioarele, crăvașa, bătele, era foarte crud(...) dacă depuneam plângere la comandant cu privire la purtarea abuzivă a gardienilor, eram lovit de către comandant (vol I, u.p.).”

S.N. „ Dacă nu făceam norma la stuf, eram eram chemați sus de șefi și bătuți, câte 4-5 deținuți în fiecare dimineață(...).Cei care erau bătuți erau aruncați pe scară.” (vol. V, dosar instanță).

Martorul *A.I.*: „ Cei care nu-și îndeplineau norma de muncă erau opriți la poartă și bătuți sau trimiși la izolare” (vol. V dosar instanță).

Martorul *N.B.*: „ dacă un singur fir de porumb tăiai din greșeală, erai omorât în bătaie pentru că distrugi economia națională. Eram loviți de paznici cu bătele și cu cizmele pentru neîndeplinirea normei. Eram bătuți pentru aproape orice, cu o brutalitate nemaivăzută.” (vol. V, dosar instanță).

Martorul *C.I.*: „ Plutonierii, frunțașii, cei care ne însoțeau, dacă se întîmpla să ne găsească cu porumb crud , de pe câmp, în buzunare, aceștia ne băteau, în sensul că ne trăgeau cu piciorul în fund . Mai eram bătuți și pentru că eram surprinși băgând în sobă bețe d floarea soarelui(...). Ofițerii aplicau aceste corecții fizice și în prezența inculpatului, iar acesta accepta ca ei să dea în deținuți.”

Martorul *G.A.*: „ dacă nu reușeam să facem norma de muncă eram bătuți de ostașii în termen, care erau liberați. Îmi amintesc un episod în care eu și colegul meu am fost bătuți și întrucât gardianul care a fost de față a fost nemulțumit de modul în care am fost bătuți de ostași, a luat el personal o crăvașă și l-a bătut pe colegul meu”(vol. V, dosar instanță).

Martorul *B.O.*: „ Am asistat personal când colegi de-ai mei au fost bătuți chiar de către inculpat(...)Inculpatul avea satisfacție deosebită de a lovi, citindu-i-se în ochi bucuria atunci când făcea acest lucru(...).Atunci când nu făceam norma de muncă, brigadierul care se ocupa de noi, lăsa la poartă o listă cu cei care nu și-au făcut norma pentru a fi bătuți.Eram bătuți cu bătele, cu pumnii și cu palmele, astfel încât, nu ne mai puteam deplasa până la barăci(...). Bătăile și pedepsele erau frecvente, poate chiar și zilnice, pentru a menține un regim de frică și de teroare.”(vol. IV, dosar instanță).

I.Ș.: „ gardienii, de câte ori ne prindeau prin curte, fără niciun motiv, ne înjurau și ne loveau. Și eu am fost lovit de gardieni și de soldați în termen(...).Majoritatea deținuților erau loviți pentru că nu-și făceau norma de muncă(...)Cunosc cazuri de deținuți care au fost loviți pentru că au încercat să consume din porumbul pe care-l recolatu de pe câmp”(vol. IV, dosar instanță).

Martorul *M.E.*: „ Am avut ocazia să văd cum inculpatul îi lovea pe toți cei care nimereau în apropierea pumnilor lui și îi lovea pe deținuți pentru motive minore. Era un om fără niciun pic de umanitate(...).Deținuții care nu-și făceau norma de muncă erau bătuți chiar la fața locului cu pumnii, cu picioarele, cu bătele iar unele din aceste bătăi aveau loc la poarta lagărului unde se amenajase un fel de tribunal și unde deținuții erau judecați și apoi, loviți. Inculpatul era prezent în camera de gardă unde se întâmplau acestea și știa ce fac subalternii săi.

Partea civilă *R.I.* Într-o zi, inculpatul ne-a ținut un discurs , ne-a spus că nu am scăpat de muncă nici aici, atunci eu am ridicat mâna și i-am spus că nu pot munci din cauza problemelor mele. Atunci, un subaltern care se afla lângă el s-a repezit asupra mea și mi-a aplicat câțiva pumni iar inculpatul a părut satisfăcut(...).Am fost lovit de gardieni pentru că nu puteam merge mai repede din cauza picioarelor umflate(...)Pedeapsa care se aplica atunci când nu-ți făceai norma era bătaia(...)Bătăile se aplicau în felul următor: deținutul era așezat jos, i se puneau un cearșaf umed pe fund, era ținut de doi gardieni iar altul îl lovea cu un cauciuc.Dădea cu forță și fără milă. La început se aplicau câte 5 lovituri, apoi, dacă deținutul se obișnuia cu ele, numărul lor era mărit. S-a ajuns și până la 7 lovituri, în cazul meu.Ne deplasam foarte greu după aceste lovituri.Eram foarte mulți deținuți în situația de a nu-și face norma. Eram încolonați pentru bătaie și eu, ca să scap mai repede,eram primul la bătaie.”(vol III dosar instanță).

Partea civilă *M.I.*: „ Cine nu-și putea realiza norma era așteptat seara în poartă de către inculpat și bătut cu parul, pe orice parte a corpului.În afară de inculpat și subalternii acestuia

ne loveau . Și eu am fost bătut de către inculpat.(...)Deținuții care luau porumb crud erau așteptați la poartă și erau rău bătuți. Eu personal am văzut când inculpații îi lovea pe deținuții care aveau porumb la ei(...). Din cauza inculpatului am avut umărul rupt toată viața. Am fost lovit de către inculpat, peste umăr, cu un par.(...)La celelalte brigăzi erau oameni mai în vârstă și aceștia erau bătuți în fiecare seară. Bătăile erau destul de intense, în sensul că eram loviți, fie cu bastonul, fie cu ciomagul și nu aș dori nici la dușmanii mei să treacă prin ce am trecut eu acolo” (Vol II, dosar instanță).

Partea civilă D.M.: „ Inculpatul ne-a făcut spioni și bandiți anglo-americani(...)ne-a ascos din coloană pe mine și pe cei 4-5 inși pe care i-a observat că râd, ne-a dus într-o clădire administrativă, ne-a pus ochelari la ochi iar acolo s-a constituit un tribunal ad-hoc care a decis ce pedepse să primim fiecare. Acel tribunal decidea pe bază de vot iar inculpatul era în final cel care stabilea sancțiunea. Mie personal, mi-a dat 25 de lovituri. Pentru aplicarea loviturilor era pusă o ușă jos și eram așezați cu partea dorsală în sus, iar cadrele MAI, cu bâte sau bastoane de cauciuc, executau câte 25 de lovituri. Dacă ne pierdeam cunoștința eram udați cu apă și loviturile continuau până la capăt. Apoi am fost băgați la carceră unde nu am avut nici mâncare nici tratament. Inculpatul, nu m-a lovit niciodată, dar alte persoane mă loveau din dispoziția sa, în sensul că, după ce număra voturile și constata că sunt pentru a fi lovit, decidea să fiu lovit ”(vol.II, dosar instanță).

Toate probele mai sus enumerate demonstrează, în mod neechivoc, faptul că, bătăile din colonie erau aplicate fie la ordinul, fie cu acordul inculpatului, acesta de multe ori, fiind prezent la locul unde se administrau aceste bătăi. Chiar dacă inculpatul nu era comandant al coloniei, în anii 1958-1959, el era cel care se implica în pedepsirea deținuților, el era cel care era cunoscut de deținuți ca fiind șef în colonie, comportându-se ca atare și având puteri de facto în acest sens. Acest aspect va fi reluat de Curte și ulterior.

Pedepsele cu izolarea.

Aceste pedepse aveau bază legală, fiind prevăzute de art. 69-76 din Regulamentul referitor la primirea , deținerea, regimul și supravegherea în lagăre și colonii . Pentru încălcarea regimului și ordinii interioare din colonie sau pentru neîndeplinirea ordinelor și dispozițiilor, comandantul avea dreptul de a aplica deținuților pedepse ca mustrarea, retragerea dreptului de a primi sau trimite scrisori, de a primi pachete și a dreptului la vorbitor până la 2 luni, izolarea până la 10 zile fără scoaterea la lucru, izolarea până la 10 zile, cu scoaterea la lucru, pedeapsa cu carceră până la 7 zile, izolarea într-un izolator comun pe termen până la 3 luni cu scoaterea la lucru, izolarea într-un izolator sever pe termen de până la o lună fără scoaterea la lucru sau pedeapsa cu carceră până la 10 zile. Toate aceste termene de pedeapsă puteau fi mărite, în funcție de abatere cu un număr cuprins între 20 de zile și 6 luni.

Ancheta efectuată de Comisia PCR, a scos la iveală faptul că la Formațiunea Periprava exista tendința abuzivă de pedepsire a deținuților cu maximul de pedeapsă fără a se ține cont de gravitatea faptelor.

Din fișele matricole ale deținuților politici dar și din mărturiile acestora rezultă faptul că, au existat numeroase astfel de pedepse aplicate, sub comanda sa, la Colonia de muncă Periprava, sub pretextul unor abateri de la regulament, însă ceea ce este important de reținut este faptul că, acele pretinse abateri erau reținute a fi fost comise prin efectul aplicării sau interpretării abuzive a normelor în vigoare.

Observarea motivelor care au determinat aplicarea acestor sancțiuni este de natură să conducă la concluzia că, sancțiunile erau de o severitate extremă, erau disproporționate în mod evident față de pretinsele abateri, reale sau mai puțin reale și au fost de natură ca împreună cu celelalte acte inumane și degradante-bătaia, înfometarea, lipsa îngrijirilor medicale, să conducă la lichidarea fizică și psihică a deținuților.

Cea mai frecventă sancțiune aplicată, așa cum a fost descrisă de martori, supraviețuitori ai regimului de detenție a fost izolarea celulară, cu mâncare numai o dată la trei zile, în celelalte

două zile dându-se deținuților numai apă caldă și sare, cu posibilitatea de odihnă, de ședere numai pe podeaua de ciment a celulei.

Cu titlu de exemplu, din dosarele de penitenciar ale unora dintre foștii deținuți politici, rezultă pedepsele disciplinare aplicate acestora și motivele aplicării, însă motivele sunt vag formulate, precum: Merceanu Grigore, pedepsit cu 3 zile izolare, pentru nerespectarea programului de cameră-a fost găsit dormind; Bjoza Octav, pedepsit la Periprava cu 10 zile izolare pentru „comportare rea”; Nicolin Proka, pedepsit la Periprava cu 15 zile izolare, pentru atitudine necuviincioasă față de cadre și exemplele pot continua.

Mărturiile foștilor deținuți politici sunt edificatoare în acest sens.

Martorul S.T.: „Cei care replicau la jigniri erau închiși în carceră,(...) dacă încercam să corespondăm între noi, deținuții, eram sancționați cu izolarea. În perioada de izolare, nu ne dădeau mâncare, decât apă iar a treia zi, ne dădeau masa obișnuită, iar această situație se repeta în funcție de câte zile de izolare primeam. Au existat cazuri în care izolarea a durat și o lună de zile.”(vol I, u.p.)

Martorul D.G.: „Menționez că am fost ținut de mai multe ori la carceră, legat la mâini și la picioare cu lanțuri, fără hrană, 24 de ore. Aceste sancțiuni cu carcera mi-au fost aplicate de către comandant. Comandantul, numitul F.I. Ioan aproba aceste măsuri.” (vol I, u.p.).

Martorul C.I.: „Eu personal am fost la izolare pe o durată de 3 zile, întrucât am întârziat puțin când trebuia să ieșim la muncă. În astea 3 zile am primit doar puțină apă caldă cu sare, neprimind niciun fel de hrană.”(vol I, u.p.).

Martorul T.S.: „Eu personal nu am fost dus la carceră și nici pus în lanțuri, însă, dintre deținuții politici în vârstă, unii au primit astfel de pedepse(...). sancțiunile primite de cei care nu își îndeplineau norma de muncă și aveau abateri, erau bătaia, punerea în lanțuri, izolarea, unde primeau mâncare o dată pe zi și apă cu sare” (vol I u.p.).

Martorul T.I.: „În afară de bătaie, printre pedepse mai erau izolarea și diminuarea rației de mâncare, mâncam doar la 3 zile, existau zile în care primeam doar apă cu sare. Chiar comandantul dispunea acest tratament”(vol I u.p.).

Martorul B.E.: „Și eu am fost trimis o dată la izolare 3 zile pentru motivul că am tăiat trei porumbi(...). Toți deținuții eram supuși unor măsuri represive, inumane și de o cruzime și o ferocitate extremă, constând în special, în izolare, unde primeam drept hrană doar un turtoi de mămăligă” (vol. I, u.p.).

Martorul T.M.: „Persoanele sancționate erau trimise la izolare, cu regim de alimentație la 3 zile. Sancțiunile se datorau neîndeplinirii normei. M.N. a primit sancțiunea izolării dar și adventiștii care nu ieșeau sâmbăta la muncă, pentru că nu le permitea religia (...) Mai am cunoștință despre unii deținuți, care, la o percheziție, au fost prinși cu fițuici, de pe care învățau limbi străine Au fost pedepsiți cu izolarea din dispoziția lui F.I.” (vol. I, u.p.).

Martorul U.Z.: „Sancțiunile constau în introducerea deținuților la carceră pe o perioadă cuprinsă între 3-15 nopți. Noaptea se stătea la carceră iar ziua se mergea la muncă, sancțiunile erau dispuse de comandantul coloniei care se numea F.I.” (vol. I, u.p.).

Partea civilă M.I. : „Deoarece nu mi-am îndeplinit norma de muncă în agricultură, am primit drept sancțiune să port timp de 21 de zile lanțuri grele de 3 kg la picioare și în această perioadă trebuia să car apă pentru a umple butoaiele folosite pentru a se spăla deținuții seara ” (vol I, u.p.).

Martorul C.I. : „Într-una dintre zile a trecut pe lângă grupul meu F.I. împreună cu alte persoane și întrucât nu m-am ridicat imediat să îl salut, acesta m-a sancționat cu 7 zile de izolare, cu lanțuri la picioare, cu mâncare la 3 zile, două zile primeam numai apă și sare iar a treia zi mâncare dar redusă la jumătate ” (vol. I, u.p.).

Martorul P.P.: „Ne era interzisă comunicarea cu deținuții din alte camere, dacă încălcăm interdicția eram sancționați cu izolarea. Am făcut 5 zile de izolare, pentru că am jucat un joc cu pietricele, în perioada cât am fost în penitenciar” (vol. I, u.p.).

Martorul B.O.: „ Deșteptarea era la ora 5 dimineața, trebuia să faci imediat patul și să nu te mai atingi de el până la ora 22, indiferent de programul zilei, trebuia să stai în picioare, pe pământ, pe beton. Niciodată nu aveai voie să stai în unghiul mort al vizorului, întrucât atrăgea o pedeapsă de minim 7 zile de izolare fără hrană” (vol. I, u.p.).

Același martor, în declarația dată la instanță (vol.IV), a arătat că a fost trimis la izolare, 7 zile, pentru că a fost găsit cu niște coli A4 în cameră, pe care le obținuse de la un medic, întrucât martorul lucra la un dicționar. La izolare a primit hrană numai o dată la 3 zile. A fost pedepsit cu izolarea de trei ori, cât a stat la Periprava.

Martorul M.E.: „ Izolarea era o pedeapsă ce se aplica în lagăr și timp de trei zile deținuții nu primeau hrană. Am fost și eu la izolare și am avut colegi care au suportat această pedeapsă(...). Trimiterea la izolare se făcea fie pentru că nu-și făcea normele de muncă fie dacă i se părea gardianului că un deținut este mai obraznic.”(vol IV, dosar instanță)

Martorul C.I.: „ Am fost pedepsit o singură dată cu izolarea pentru că l-am înfășurat pe un coleg al meu Bodonea, cu o pătură, deoarece acestuia îi era frig . Am întârziat din această cauză la ierșire , adică am venit ultimul, gardianul m-a lovit în picior și apoi m-a băgat într-o cameră cu lanțuri , unde era ancora, acolo era ger și am stat două zile, fără să primesc mâncare, doar apă sărată.”(volIV, dosar instanță).

Martorul Stanca Teodor: „ Existau mulți deținuți care nu-și făceau norma, aceștia erau bătuti și aceștia dar și cei care protestau erau duși la izolare timp de 7 zile, cu mâncare numai la 3 zile” (vol IV, dosar instanță).

Partea vătămată D.C. a arătat că, în colonie se aplica pedeapsa cu izolarea, cu hrană numai o dată la trei zile . Atât bătăile cât și izolarea, dar și tăierea hranei erau lăsate la liberul arbitru al paznicilor.

Martorul G.A.: „ Aveam pe bac și cameră pentru izolare. Această izolare consta în șederea pe timp de 3 zile în acea cameră , fără mâncare și fără odihnă pentru că nu aveai pat și nici pătură, numai apă cu sare. Eu nu am fost niciodată la izolare, dar am auzit de la alți deținuți.” (vol.V, instanță).

Martorul C.I.: „ Inculpatul s-a supărat că într-una din zile nu m-am ridicat în picioare de îndată ce l-am văzut , așa cum au făcut și ceilalți deținuți , m-am ridicat mai lent și atunci am primit pedeapsa cu izolarea timp de 7 zile, legat cu lanțuri la picioare. În timpul izolării primeam mâncare numai odată la trei zile” (vol.V, dosar instanță).

Martorul A.I.: „ Pentru că am mâncat porumb, am fost dus atât eu cât și alți 22 de deținuți la izolare și fiind mulți, am făcut izolare în baracă, în sensul că au fost lăsate paturile goale, am fost lăsați doar pe suportul de fier al patului, fără saltele sau altceva. Cât am făcut această izolare, am mâncat o zeamă și o bucată de mămăligă. Am mai făcut și o altă izolare înainte, pe o perioadă de 7 zile, când am mâncat timp de 2 zile numai o bucată de 100 de grame de pâine și o bucată de mămăligă iar a treia zi primeam numai o porție de mâncare”.

Partea civilă S.M.: „ Pedepsele care se aplicau erau bătaia și izolarea la carceră și acestea erau aplicate pentru orice încălcare de regulament sau pentru neîndeplinirea normelor”. (Vol VI dosar instanță).

Pr in urmare, toate mărturiile mai sus redate, precum și fișele matricole ale deținuților demonstrează faptul că, pedeapsa cu izolarea, una destul de aspră, din punct de vedere al condițiilor de ședere (fără pat), al alimentației (numai o dată la trei zile) iar în anumite situații și cu lanțuri la picioare, era folosită în mod frecvent pentru fapte care nu constituiau în toate cazurile abateri sau pentru chestiuni mărunte, ceea ce îi imprimă acestei sancțiuni un caracter nelegal și abuziv, având ca unic scop distrugerea fizică și psihică a deținuților.

Munca extenuantă.

O altă măsură care a condus la distrugerea fizică și a stării de sănătate a deținuților a fost munca extenuantă.

Aproape toți cei audiați în cauză au arătat că normele erau imposibil de efectuat,

lucrau de dimineată și până seara, cu picioarele în apă (cei care lucrau la stuf), mergeau kilometri întregi pe jos atât până la locul de muncă dar și de la locul de muncă înspre barăci, primeau bătaie și alte pedepse dacă nu își făceau normele iar cei mai mulți nu reușeau să le facă

Astfel, martorul A.I. a relatat despre faptul că deținuții munceau „zi lumină” și străbăteau zilnic câte 10 km.

Martorul S.T. a relatat despre faptul că, pe zi deținuții munceau 10-12 ore și mergeau pe jos 5-6 km. Erau obligați să sape 3,5 m cubi de pământ pe zi, care trebuia încărcat în roabă și urcat pe dig, 8-10 m înălțime. Când nu puteau săpa din cauza gerului erau scoși la desecări. Cei mai mulți nu reușeau să-și facă norma iar în perioada de 2 ani cât a stat acolo nu și-a făcut norma decât de 4 ori. Pentru neîndeplinirea normei nu aveau dreptul să ia legătura cu familia, erau bătuți și pedepsiți cu izolarea. Administrația lagărului nu și-a manifestat interesul pentru întărirea organismului deținuților, pentru ca aceștia să reziste la muncile grele.

Martorul C.I. a arătat că a lucrat la tăiat de stuf și trebuia să taie 10 maldări pe zi de stuf, ziua de muncă fiind de 10 ore. Dacă nu-și făceau norma de muncă rămâneau la intrare unde erau bătuți și le era scăzută porția de mâncare.

Martorul N.P. a relatat că, a lucrat la tăiat de stuf, fiind cazat pe bac. Deținuții erau obligați să taie 8 maldăre de stuf pe zi iar cei care nu-și făceau norma erau bătuți.

T.G. a arătat că lucrau de dimineată de la ora 5 până seară la ora 18,00.

P.V. a arătat că, cea mai grea perioadă de detenție a fost aceea când a fost la cules de stuf, atunci au decedat foarte mulți deținuți. A mai arătat că deplasarea la și de la locul de muncă se făcea pe jos, pe o distanță de 7-8 kilometri. Munca era foarte grea, la îndiguire trebuiau săpați 3 m cubi de pământ/zi, apoi pământul trebuia încărcat în roabă și cărat. Deținuții care nu își făceau norma erau bătuți de gardieni.

Martorul T.M.D. a arătat că munceau la strâns cocenii iarna de pe câmp la temperaturi de - 15 grade, pe vânturi puternice iar deținuții erau îmbrăcați sumar. Parcurgeau un drum de 2-3 km. În agricultură rândurile erau lungi, de ordinul kilometrilor iar cei care rămâneau în urmă erau pedepsiți seara. Și duminica, când trebuiau să aibă zi liberă erau folosiți la diferite corvoade, precum căratul chirpicilor de la distanțe de 7-8 km sau a lemnului din pădurea Letea, pe aceeași distanță. Drumul era anevoios și întrucât trebuiau să traverseze și anumite bălți, de multe ori se întorceau cu hainele ude.

Martorul U.Z. a arătat că, programul de muncă începea înainte de răsăritul soarelui și se încheia la asfințit. Se deplasau la locul de muncă pe distanțe de 5-10 km. Cei care nu-și făceau norma erau bătuți cu curele sau cu funia.

Partea civilă M.I. a arătat că, a muncit la dig, unde fiecare deținut trebuia să care 1 m cub de pământ pentru înălțarea digului. Cei care îi păzeau le spuneau : „ trageți tare, pleava societății , că vă trimit în plic acasă” , acest lucru însemnând că familia deținutului avea să fie înștiințată de penitenciar că deținutul a decedat. Pentru că nu și-a îndeplinit norma de muncă a fost trimis 21 de zile la izolare. Normele de muncă fuseseră mărite intenționat pentru a nu mai putea trimite și primi pachete și scrisori. A mai arătat că cel mai greu a fost la Secția bac unde lucrau la tăiat de stuf și cei care cădeau în apă erau ținuti toată ziua la muncă, înghețați și aduși seara în colonie. Norma de stuf era de 16 maldăre pe zi și în caz de neîndeplinire erau bătuți de subalternii comandantului F.I..

M.T. a arătat că au fost condiții de muncă foarte grele, de exterminare, deținuții erau scoși la muncă pe timp de iarnă, trebuiau să care chirpici de la o distanță de 4-5 km. La îndiguire, trebuiau să care 6 m cubi de pământ pe zi, iar dacă nu își îndeplineau normele erau bătuți și pedepsiți cu izolarea.

C.I. a arătat că munceau câte 16 ore în zilele de vară, a lucrat la desecări , la prășit. Cine rămânea în urmă la prășit era lovit. La desecări trebuiau să scoată câte 3 m cubi de

pământ/zi. Cărau lemne cu spatele de la distanțe de 7-11 km.

Martorul F.V. a arătat că a tăiat la stuf, erau treziți la 5 dimineața și apoi erau duși pe jos la locul de recoltare. Făceau snopuri și le cărau cu brațele câte 100 metri, norma de stuf fiind de 10 snopi legați și transportați la locul de stivuire. Cei care nu-și făceau norma erau bătuți seara la palme iar a doua zi, cu palmele umflate trebuiau să facă normele din nou.

Martorul N.B. a arătat că erau treziți la ora 5 și se culcau după ora 22. Numai cei tineri și cei obișnuiți cu munca fizică puteau rezista. Condițiile de muncă erau deosebit de grele, trebuiau să lucreze câte 12 ore în fiecare zi, la prășit la porumb sau la sfeclă, aveau câte o suprafață de 3000 m.p. Munca era deosebit de grea, dacă un singur fir de porumb tăiai din greșeală, erai omorât în bătaie că distrugi economia națională.

Martorul N.M.T. a arătat că, munceau zi lumină, inclusiv când ploua, ninge sau era crivăț. De cele mai multe ori, înghețau hainele pe ei pe timp de iarnă, în timp ce se întorceau în colonie.

Martorul B.O. a arătat că o singură dată a reușit să își facă norma de muncă, la tăiatul stufului. A lucrat și la înduguit Balta Brăilei iar norma la pământ era de 3,2 m cubi, pământul trebuia săpat la 50 m de baza digului, apoi trebuia încărcat în roabă cu vârf, roaba trebuia dusă la dig, răsturnată și în pas alergător deținutul trebuia să se întoarcă la bază. Dacă roaba nu era cu vârf, erai bătut cu bătele și primeai o ploaie de înjurături. La stuf, norma era de 15 snopi, stuful trebuia tăiat și transportat la malul Dunării. Acesta se putea tăia și la 500-600 m de bază, astfel încât era transportat pe distanțe lungi. Norma nu putea fi realizată. Erau bătuți cu lemne peste degetele înghețate.

Martorul O.D. a relatat despre faptul că, în timpul recoltatului la stuf, la Periprava au murit 84 de deținuți într-o lună. Știe acest lucru din statisticile întocmite de dr. Georgescu, un deținut politic care răspundea de infirmerie. Cei apți de muncă munceau zi lumină, normele erau absurde, cei care nu-și făceau norma de muncă primeau rația de pâine înjumătățită. Deținuții erau bătuți și băgați la carceră pentru că nu-și făceau norma.

Martorul S.N. a arătat că stăteau în gheață, uzi iar dacă nu-și făceau norma erau chemați la șefi și bătuți câte 3,4, 5 deținuți în fiecare dimineață.

Partea civilă R.I. a arătat că începeau munca în jur de 5,30-6 dimineața, stăteau tot timpul cu apa în opinci, iar atunci când au văzut că deținuții nu dau randament, au început să îi bată pe deținuți. S-a întâmplat de multe ori să nu-și facă norma. Se obișnuise cu bătaia și suporta durerile.

Martorul I.Ș. a arătat că munca era peste puterile deținuților, mai ales pentru cei care veniseră slăbiți, de la Jilava. Majoritatea deținuților erau bătuți pentru că nu-și făceau norma de muncă.

Martorul M.E. a arătat că, normele de muncă nu se puteau îndeplini iar cei care nu își făceau normele erau bătuți la fața locului cu pumnii, cu picioarele, cu bătele.

L olea Petre a arătat că el își făcea norma de muncă dar alți deținuți nu reușeau, motiv pentru care erau așteptați la poarta coloniei și bătuți.

Față de mărturiile foștilor deținuți, Curtea reține că în ansamblul tratamentelor inumane s-a înscris și munca istovitoare, extenuantă, pe care erau nevoiți să o presteze deținuții politici, peste posibilitățile și puterile lor fizice, mai ales raportat la starea generală a organismului lor, slăbit de ani de detenție prelungită și de înfometare.

Faptul că munca era peste puterile deținuților era un fapt evidențiat de sancționarea lor repetată pentru acest motiv, ceea ce ar fi trebuit să determine conducătorii lagărului să adapteze, să reducă aceste norme la posibilitățile fizice ale deținuților și nu să îi înfometeze și să îi maltrateze pentru imposibilitatea fizică de face față acestor munci.

Condițiile de detenție și igiena.

Un alt factor care a contribuit la degradarea stării fizice și psihice a deținuților, la îmbolnăvirea unora și la decesul altora, au fost și condițiile de detenție, lipsa oricărei igiene

atât a spațiilor de locuit dar și a igienei corporale, lipsa apei potabile. Așa cum a rezultat din probele administrate în cauză deținuții beau apă direct din Dunăre, nefiltrată, ceea ce a condus la îmbolnăvirea acestora de boli digestive. Barăcile erau reci, neîncălzite, unele aveau sobe , altele nu și nu puteau arde în ele decât câteva bețe de floarea soarelui sau coceni. Pe bac, deținuții trăiau într-o mizerie de neimaginat, în aceeași cameră în care stăteau câte 100 de deținuți fiind nevoiți să își satisfacă și necesitățile fiziologice. Așa cum va rezulta din declarația martorului Bjoza Octav, din partea stângă a bacului beau apă iar pe partea dreaptă aruncau materiile fecale. Deținuții nu se spălau cu lunile, dormeau în aceleași haine în care munceau, de cele mai multe ori acestea fiind ude, pentru că nu aveau unde să le usuce.

Martorul A.G. , în declarația dată la urmărirea penală, a arătat că se spălau afară, în niște roabe, pe care le umpleau cu apă.

Martorul M.I., fost subofițer în colonie a declarat că, într-o baracă stăteau câte 50 de deținuți, barăcile nu aveau baie, dar, deținuții, o dată pe săptămână își făceau baie, într-o altă baracă amenajată drept spălător și baie.

Declarația acestuia nu este confirmată de celelalte probe administrate, probe din care nu rezultă existența unei băi în colonie.

Martorul A.I., în declarația dată la urmărirea penală a arătat că, condițiile de igienă lipseau cu desăvârșire, nu exista băi și nici puțuri de unde să bea apă. Apa era adusă din Dunăre.

Martorul S.T. a relatat despre faptul că, îmbrăcămintea era foarte veche, era de tip zeghe și era uzată, primeau iarna o pufoaică, dar vânturile erau înfiorătoare și deținuților le era foarte greu să reziste. Dacă îi prindea ploaia pe drum , nu aveau condiții să își usuce hainele, astfel încât, a doua zi luau hainele ude pe ei, acesta fiind motivul pentru care mulți deținuți s-au îmbolnăvit de pneumonie. Când nu aveau ce să muncească, nu erau lăsați să stea în celule, erau scoși prin frig, până la canal(vol I, u.p.)

Martorul D.G. a arătat că nu exista încălzire, nici apă pentru consum, nici pentru igienă corporală, deținuții se spălau atunci când ploua. Nu existau WC-uri, acestea fiind improvizate. Îmbrăcămintea era de tip zeghe și nu aveau posibilitatea să o usuce atunci când era udă de ploaie(vol. I, u.p.)

Martorul N.P. a declarat că a locuit pe bac iar apa pentru consum era luată direct din Dunăre(vol. I, u.p.)

Martorul T.S. a relatat despre faptul că, stăteau în barăci făcute din PFL, acoperite cu rogojini, nu aveau sobe în barăci și se acopereau cu pături, pe motiv că erau tineri. Nu știe dacă deținuții vîrstnici aveau sobe în barăci. Erau încarcerați în barăci de câte 100 m.p., circa 600 de deținuți.

Martorul T.I. a arătat faptul că stăteau în barăci cu pământ pe jos, acoperite cu stof, câte 80 de deținuți într-o baracă(vol. I, u.p.)

Martorul T.G. a relatat despre faptul că, era o mare problemă cu apa potabilă, deoarece se aducea doar o singură dată apă din izvor, care nu ajungea la toți deținuții și erau nevoiți, în mod curent, să bea apă din Dunăre. Acesta este motivul pentru care foarte mulți deținuți sufereau de dizenterie. În barăcile unde a stat nu a văzut sobe, nici nu aveau voie să facă focul, spunându-li-se că dau foc la barăci(vol. I, u.p.).

Martorul B.C. a relatat despre faptul că, stăteau câte 200 deținuți politici într-o baracă de aproximativ 100 m.p., cu paturi suprapuse, câte doi deținuți într-un pat. Nu aveau condiții de igienă, nu aveau băi sau dușuri. Aveau în baracă o sobă din chirpici și li se permitea, seara, când se întorceau de la muncă să aducă câte un băț de floarea soarelui. Consideră că detenția la care a fost supus a fost inumană, de o mare cruzime.

Martorul P.V. a declarat că a locuit în barăci din lemn, unde erau cazați aproximativ 60 de deținuți , fără să existe baie în acel spațiu, fiind niște spălătoare organizate separat. Ținuta era de tip zeghe, era aceeași vara și iarna și de frig, deținuții au rupt niște fâșii de pături

pe care le-au băgat pe sub zeghe. Au fost prinși de gardieni, au fost obligați să arunce fâșiile respective și au fost bătuți.(vol I, u.p.)

Martorul M.N. a declarat faptul că, îmbrăcămintea deținuților era de tip zeghe și resturi din uniforme militare și nu aveau voie să poarte alt articol vestimentar în afara locului de detenție. Iarna primeau o zeghe mai groasă pe care o căptușeau cu resturi.

Martorul T.M.D. a arătat faptul că, erau scoși la muncă la -15 grade C, iar deținuții erau îmbrăcați sumar. Frigul era atât de puternic că nici militarii care îi păzeau nu rezistau. Baraca era încălzită pe timp de iarnă cu o sobă de tablă, în care băgau să ardă tije de floarea soarelui. Barăcile erau din scândură, căptușite cu stuf iar într-o baracă stăteau 40-60 de deținuți. În interiorul barăcii erau un vas cu apă și un vas pentru necesități fiziologice.(vol. I, u.p.)

Partea civilă M.I. a declarat că, deținuții au fost cazați în barăci din chirpici, în camere de 4/4 m, câte 50 de deținuți, în paturi etajate. Aveau o sobă făcută în baracă dar niciodată nu primeau mai mult de un braț de lemne, căldura provenea de la numărul mare de deținuți din baracă(vol. I, u.p.).

Martorul M.T. a declarat faptul că, atunci când se afla la muncă, apa care li se aducea era direct din Dunăre, acesta fiind motivul pentru care martorul s-a îmbolnăvit de diaree, nefiind în stare să-și mai care gamela și unealta cu care lucra.(vol. I, u.p.)

Martorul C.I. a declarat că, aveau o sobă făcută de ei, în baracă, în care băgau bețe de floarea soarelui și coceni luați de pe câmp. Lemne nu au primit niciodată iar îmbrăcămintea aveau un singur schimb. Abia în iarna anului 1961 au primit pufoaice de iarnă.(vol. I, u.p.)

Martorul G.A. a relatat despre faptul că, a locuit pe bac, condițiile erau inumane, era frig, făceau focul cu stuf iar paturile erau supraetajate pe trei rânduri.(vol. I, u.p.)

Martorul F.V. a arătat că, atunci când a stat pe bac, a muncit patru luni în aceleași haine, în apă, fără a se dezbrăca nici ziua nici noaptea și ajunsese numai piele și os. Era o sobă în centru. Dormeau în aceleași haine în care munceau și dormeau câte doi în pat, pentru a se încălzi.(vol. I, u.p.).

Martorul N.B. a arătat că erau condiții de detenție inumane, stăteau pe pământ câteva sute de oameni, fără încălzire, fără îmbrăcămintea groasă și consumau apă din Dunăre.(vol. I, u.p.)

Martorul N.T.M. a declarat că a stat la Grind, unde condițiile erau de exterminare, îmbrăcămintea era sumară iar în condițiile meteorologice de acolo, îmbrăcămintea îngheța iarna pe deținuți. În barăci aveau nisip pe jos și paturi suprapuse. Decesele survineau ca urmare a condițiilor mizere de trai și nu există cuvinte pentru a descrie condițiile inumane în care trăiau. Li se permitea să facă o baie la 6-8 luni. Martorul a arătat că datorită condițiilor inumane a vrut să se sinucidă. Barăcile în care dormeau erau pline de șoareci și șobolani.

Martorul B.O. a arătat că datorită condițiilor mizere, doi din trei deținuți erau bolnavi de tuberculoză. Condițiile de igienă erau inexistente pe bac, acolo unde a stat. Pe partea dreaptă a bacului, aruncau materiile fecale iar de pe partea stângă a bacului luau apă de băut.(vol. I, u.p.)

Martorul S.N. a descris de asemenea, condițiile de pe bac, arătând că, îmbrăcămintea era formată doar din zeghe iar iarna nu aveau încălzire. Îmbrăcămintea era tot timpul udă, pentru că nu aveau unde să o usuce. Se spălau cu apă din canal.(vol. I, u.p.).

Martorul A.P. a relatat despre condițiile de pe bac și anume faptul că, niciun deținut politic nu a putut să își spele hainele sau să își facă baie cât au stat pe bac. Știe că au decedat 20 de deținuți datorită condițiilor. Martorul a locuit apoi și la Periprava centru și a arătat că erau aceleași condiții mizere. Locuiau în barăci neîncălzite, fără posibilitatea de a se spăla, nefiind amenajate băi, neavând unde să își spele hainele.(vol. I, u.p.)

Martorul O.D. a declarat că pe bac stăteau câte 100 de deținuți într-o cameră, în care își satisfăceau și necesitățile fiziologice. Din cauza mizeriei decedau foarte mulți. La Periprava

deținuții decedau în număr mai mare decât în penitenciare deoarece condițiile erau mai grele decât în închisoare.(vol. I, u.p.)

Martorul S.T., în declarația dată în fața instanței de judecată a arătat faptul că, apa pe care o beau deținuții era direct din Dunăre , acesta fiind motivul pentru care deținuții făceau dizenterie. În baraca în care a stat nu a avut sobă, nu știe situația din alte barăci, dar crede că și dacă ar fi fost nu ar fi avut cu ce să le încălzească, pentru că nu primeau lemne.

Martorul M.I. a arătat că, atunci când mergeau la stuf, erau îmbrăcați în zeghe și le era frig, pentru că stăteau cu picioarele în apă. Aveau niște sobe în barăci în care făceau focul cu stuf(vol IV, dosar instanță).

Martorul L.P. a declarat că deținuții beau apă direct din Dunăre și nu se aducea apă curată. A locuit într-o baracă din stuf și nu-și amintește dacă era încălzită. Deținuții se spălau cu apă din Dunăre iar cămășile și le spălau rar, tot cu apă din Dunăre.(vol IV, dosar instanță).

Martorul B.O., a declarat în fața instanței că, au dormit atât în saivane de oi dar și pe beton, nu aveau căldură în barăci, nu aveau haine groase, purtau zeghea care era ca o pânză de sac și se încălzeau de la propriile lor corpuri. Pentru curățarea hainelor primeau o bucată de săpun de dimensiunea unui chibrit, o dată la o săptămână. Cât a stat pe bac însă, trei luni nu au avut voie să se spele nici personal, nici hainele. După trei luni au fost lăsați să intre în Dunăre să se spele, timp în care au fost păziți cu pistoalele.(vol IV, dosar instanță).

Martorul I.Ș. a arătat că , atât cât a stat pe bac , nu a făcut niciodată baie iar pe corpul deținuților erau numai bube sângerânde și aveau usturimi peste tot. Și somnul deținuților era un chin continuu pentru că intrau fânțarii peste ei și nu aveau voie să pună plase în geam.

Martorul M.E. a relatat despre faptul că, deținuții beau apă din Dunăre în care colcăiau tot felul de mizerii iar din această cauză făceau tot felul de boli, cea mai frecventă fiind dizenteria. Nu exista un spălător unde să-și facă baie și era un chin să-și spele cămașa cu apa feruginoasă. (vol. IV, dosar instanță).

Partea civilă R.I. a arătat că, au muri mulți oameni din cauza apei , pentru că făceau diaree. Nu a făcut niciodată baie cât a stat la Periprava.(vol III, dosar instanță)

Partea civilă S.M. a declarat că, apa pe care o beau deținuții era direct din Dunăre, acesta fiind motivul pentru care făceau dizenterie. Nu a făcut niciodată baie cât a stat acolo. Se aducea o cisternă mare cu apă, din Dunăre. WC-ul era o groapă mare, deschisă și atât iarna cât și vara trebuiau să-și facă necesitățile acolo. Un coleg deținut a căzut în acea groapă. Hainele erau subțiri, iarna mai primeau o manta, dar tot frig le era.

Partea civilă D.M. a arătat că, la început se spălau cu o cană de apă, din care își turnau unul altuia, apoi s-au pus niște bazine și niște jgheaburi din care curgea apă, un fel de dușuri dar pentru că erau afară iarna nu puteau fi folosite. Mai târziu au fost făcute băi, unde se puteau spăla, cu programare, o dată pe săptămână.

Asistența medicală

P robele administrate atât în cursul urmăririi penale cât și în cursul cercetării judecătorești evidențiază, fără niciun dubiu, faptul că în Colonia de muncă Periprava, nu a existat niciun fel de îngrijire medicală iar deținuții care se îmbolnăveau erau lăsați să moară. Și cum bolile care se instalau în rândul deținuților erau frecvente, prin urmare și decesele erau frecvente, iar inculpatul cunoștea despre aceste situații, nefăcând nimic pentru a curma aceste evenimente. Decesele, așa cum s-a arătat nu s-au instalat în rândul vârstnicilor ci foarte multe au fost în categoria deținuților tineri, neacordându-li-se nici cea mai mică șansă la viață. Aceștia au murit de boli tratabile în alte condiții, firești, numai că în colonia de muncă, viața deținuților politici nu era prețuită.

Din probele administrate rezultă și faptul că, deținuții inapți(bolnavi și incapabili de muncă), în loc să fie tratați erau lăsați să moară de foame.

A așa cum a relatat partea civilă D.M., un om a cărui credibilitate și verticalitate nu poate fi pusă la îndoială, fiind o persoană cu un echilibru desăvârșit, inculpatul le spunea

deținuților politici că „ nu au venit acolo să trăiască, ci au venit să moară, pentru că în locul lor, a doua zi vin alți dușmani ai poporului ”.

Toți deținuții audiați în cauză au declarat unul și același lucru: nu a existat niciun fel de asistență medicală.

Curtea va reda pasaje din declarațiile martorilor și părților civile din acest punct de vedere.

Martorul A.G. (u.p.): „ nu existau medicamente în colonie(..)îmi amintesc un episod din vara anului 1959, când, mai mulți deținuți s-au îmbolnăvit de dizenterie, nu au primit medicamente și fiecare se descurca cum putea(...), în general mergeau la bucătărie și cereau bucătarilor sau furau pâine friptă.”

Martorul A.I.: „ nu exista asistență medicală”(u.p.)

Martorul S.T.: „ La Grind exista un așa zis spital, o baracă unde erau internați bolnavii, dar medicamente nu existau. Hrana era puțină și nu erau șanse de vindecare. Tot la Grind într-o baracă erau internați inapții, unde de fapt, s-au petrecut lucrurile cele mai grave, întrucât acești inapți nu dispuneau de hrană, era un regim de înfometare de cea mai joasă limită”(u.p.)

Martorul D.G.: „ Exista un medic dar existau și medici din partea deținuților însă nu existau medicamente. Cei inapți erau ținuti în barăci, în scopul de a muri de foame.”(u.p.)

Martorul L.P.: „ Nu am avut asistență medicală pe perioada cât am stat la Periprava. Îmi amintesc că atunci când am ajuns acolo toți deținuții s-au umflat la față, datorită trecerii bruște de la celule la soare, iar ofițerii le-au spus în derâdere, că le merge bine și s-au îngrășat(...)M-am îmbolnăvit de dizenterie din cauza apei murdare. Nu am primit niciun fel de tratament pentru dizenterie.(u.p.).

Martorul T.I.: „ Decesele în colonie erau zilnice, mai ales în rândul celor în vârstă. Am avut dureri de dinți, 3-4 zile, când am cerut cu insistență medicamente, dar, nu le-am primit, fiind trimis sub pază la un dentist din sat care mi-a scos ambii dinți, pentru că trei zile am țipat continuu.Nu se dădeau medicamente în colonie, eu nu am văzut medici iar cei care aveau probleme erau lăsați să moară.”(u.p.)

Martorul T.G.: „ O singură dată ni s-a făcut la toți o radiografie la plămâni, pentru a vedea dacă suferim de afecțiuni la plămâni, în rest nu-mi amintesc să fi beneficiat de asistență medicală”(u.p.).

Martorul P.V.: „ Asistența medicală era inexistentă, exista un medic al coloniei, dar era tot dintre deținuți.Pe perioada detenției nu am fost supuși niciunei vizite medicale, deși am aflat de la un coleg, V.N., că în acte figura că, noi, deținuții politici beneficiam de controale medicale periodice, aspecte nereale.”(u.p.)

Martorul T.M.D. : „ Asistența medicală era acordată de medici deținuți, care însă, nu dispuneau de instrumentar, de medicamente sau de cele necesare tratamentelor. Cea mai frecventă boală era dizenteria, care era tratată cu ceai de mentă de baltă, adusă de cei care ieșeau la muncă”(U.p.)

Partea civilă M.i.: „ M-am dus cu D.A. să vedem barăcile unde erau inapții și distroficii(...) ne-am speriat deoarece în interior erau oameni foarte slabi, parcă erau schelete care abia mai puteau vorbi și ne cereau apă. Doar aceste două categorii de deținuți primeau medicamente și doar o dată la 3-4 zile, restul deținuților politici nu primeau medicamente.”(u.p.)

Martorul M.T.: „ m-am îmbolnăvit și la reîntoarcerea în colonie din loc în loc trebuia să stau, să fie oprită toată coloana pentru a-mi face nevoile fiziologice; pentru continuarea drumului am fost luat de sub braț de alți doi colegi de suferință; într-o perioadă scurtă de timp am slăbit și am ajuns la 45 de kg, datorită bolii.Deși eram bolnav și fusesem transportat mai mult pe brațe nu am primit medicamente iar medicul nu a dorit să-mi dea scutire pentru muncă, astfel că a doua zi a trebuit să-mi îndeplinesc norma de muncă”(u.p.).

Martorul C.I. „ Un țăran, de foame, a mâncat porumb crud și s-a umflat în intestine,

blocându-i-se scaunul și murind în condiții foarte grele, urlând de durere; cu toate că medicii i-au comunicat comandantului că dacă nu va fi operat va muri, ceea ce s-a și întâmplat. În perioada aceea comandant era F.I.(...)asistență medicală era dar nu aveam niciun medicament, nici antinevralgic, nici aspirină, era doar un cabinet medical unde te odihneai”(u.p.)

Martorul G.A.: „ Pe bac nu aveam asistență medicală, iar în cazul unei boli nu ne trata nimeni, muream. Am cunoștință de căpitanul Duca din Pitești, a murit de TBC galopant. Majoritatea deținuților au suferit de hepatită, TBC și boli digestive (...)nu am primit niciun fel de medicamente, mergându-se pe principiul că cine scapă bine, cine nu, nu.” (u.p.).

Martorul F.V.: „ Nu am beneficiat de niciun fel de asistență medicală iar în cazul în care se îmbolnăvea vreun deținut, de cele mai multe ori, murea, erau rare cazurile în care erai internat în spital (...)Am făcut dizenterie și am băut numai ceai de izmă.”(u.p.).

Martorul N.B.: „ La Periprava cei mai mulți deținuți decedau din cauza dizenteriei și a lipsei de medicamente” (u.p.).

Martorul B.O.: „ Doi dintre trei deținuți politici erau bolnavi de tuberculoză(...)Solicitam câteodată asistență medicală pentru câte un muribund, însă nu eram băgați în seamă, spunându-ni-se: „ Dă-l în mumă-sa , că mâine avem bucată de pâine în plus pentru republică!” (u.p.)

Martorul A.P.: „ Nu exista niciun fel de asistență medicală(...)era desemnat din rândul nostru un student, anul V la medicină, dar acesta nu avea nici autoritate nici medicamente, nici posibilități să-i ajute pe cei care aveau nevoie de îngrijiri medicale” (u.p.)

Martorul O.D. „Medicii erau tot deținuți, dintre noi iar medicamente nu se dădeau decât f oarte rar, în cantități foarte mici și nu aveau niciun efect(...)Decesele erau zilnice(...)Fcior era comandant la acea dată”(u.p.)

În fața instanței de judecată, au fost date și alte declarații relevante sub acest aspect: Martorul B.O.: „ La Grind, unde eram peste 1000 de deținuți erau trei medici deținuți și un medic securist care nu venea acolo decât o dată pe săptămână. Cadavrele celor care mureau erau puse sub un șopron și nu puteau fi îngropate decât după o săptămână când venea medicul securist, fiind chiar și mâncate de șobolani(..)Medicii deținuți voiau să de ocupe de îngrijirea medicală, dar nu aveau medicamente”

M .E. a confirmat și acesta inexistența asistenței medicale iar povestea cu elicopterul care ar fi venit în colonie să transporte deținuții bolnavi la spitalele din zonă este „ fantezistă și caraghioasă”.

Martorul L.P. a arătat că, s-a îmbolnăvit foarte rău cu stomacul cât a stat la Periprava, a crezut că o să moară, nu a fost tratat , dar s-a întâmplat înainte să plece la Aiud, acolo având asistență medicală.

S .T. a confirmat și în fața instanței faptul că, nu era asistență medicală, deținuții se îmbolnăveau de boli intestinale și dizenterie, aceștia erau duși la infirmerie dar medicamentele nu aveau efect. Erau doctori dintre deținuți. La Grind era o secție de inapți, dar acestora li se aplica un regim de înfometare, colegi de-ai săi au văzut oameni murind acolo din cauza foamei.

Deși au existat martori care au spus că știu de existența medicilor și a îngrijirilor medicale, aceștia au relatat totuși că nu au avut nevoie de astfel de îngrijiri, astfel încât, instanța apreciază că relevante sunt declarațiile celor care au cunoscut personal aceste lucruri, fie pentru că ei au avut nevoie și nu au primit îngrijiri fie pentru că au avut colegi care au decedat din cauza lipsei unor astfel de îngrijiri.

Izolarea de familii a fost un alt aspect care a contribuit la deteriorarea psihică a deținuților dar și fizică, aceștia neavând posibilitatea să primească pachete de la familiile lor. Toți foștii deținuți au declarat în această cauză, faptul că ani la rând familiile lor nu au știut nimic de ei, pe unii dintre ei i-au crezut morți. Nu au avut dreptul la vorbitor, nici dreptul de a scrie sau primi scrisori și nici pachete. Acest drept le-a fost acordat târziu, după anul 1961-

1962.

Umilința a făcut parte și ea din tratamentul inuman aplicat sistematic deținuților, așa cum rezultă din probele administrate. Deținuților li se aplicau tot felul de tratamente degradante și erau adesea puși în situații umilitoare. Erau puși, așa cum a rezultat din declarațiile martorilor și părților civile, să smulgă stuful care nu era defrișat complet, cu dinții din pământ, erau loviți cu piciorul în partea dorsală de gardieni, fără niciun motiv.

Cadavrele decedaților erau lăsate pe bac, până când se adunau un număr suficient, pentru a fi luate de acolo cu un șlep, sau, erau mâncate de șobolani, până când venea medicul oficial să le facă formele de deces. Erau apoi învelite în rogojini și duse în gropi comune, pe timp de noapte, cărate cu căruțele care de obicei transportau materiile fecale.

B.O. a descris episodul umilitor, cauzator de suferințe fizice, când, deținuții prinși cu arpagic sub haine(îl luaseră pentru deținuții inapți, rămași la barăci)au fost obligați să mânânce arpagic , 1 kg și jumătate, pe stomacul gol, în fața gardienilor iar cel care nu a reușit a fost bătut de inculpat cu bestialitate. Arpagicul acela le-a provocat arsuri cumplite de care s-au vindecat în decurs de peste o lună.

V.D. a relatat despre faptul că inculpatul F.I. le spunea gardienilor, să „ fie atenți cu noi, pentru că suntem criminalii neamului”.

M .E. a văzut oameni rămași surzi de la bătăile lui F.I., a văzut un om culcat la pământ dintr-un singur pumn al lui. Acest martor îl califică pe inculpat ca fiind „o bestie de om”. Cu ocazia prelegerilor pe care le ținea deținuților se adresa acestora: „bă bandiților, aici ați venit să fiți exterminați, ori munciți, ori crăpați!”

S .T. a arătat și acesta faptul că, li se spunea de către comandanți că au fost aduși acolo pentru a dispărea, pentru că ei sunt dușmanii poporului, că numai așa societatea se va putea dezvolta conform principiilor comuniste.

D.M. a relatat despre umilința și spaima prin care a trecut atunci când inculpatul F.I. a vrut să sară cu calul peste el. Acest coșmar l-a urmărit ani la rând și îl urmărește și astăzi. De asemenea, a relatat despre cum a fost bătut ca urmare a judecării sale de *tribunalul* înființat de inculpat în poarta coloniei.

D.G. a afirmat despre inculpat că „ este cel mai mare criminal de pe fața pământului”, acesta la rândul său suportând bătăi și umilințe la ordinul inculpatului.

T. I. a relatat umilința la care au fost expuși deținuții în careu, când au fost investigați de inculpatul F.I. despre ocupațiile pe care le-au avut înainte și când aceștia după ce răspundeau erau înjurați și loviți de inculpat.

T.G. a relatat despre un episod, când, un deținut, judecător din Timișoara, pentru că i-a rămas în urmă un fir de iarbă în urmă, neprășit, a fost obligat de soldați să-l smulgă cu gura și i-a rămas proteza dentară acolo.

Acestea sunt doar câteva exemple relatate de supraviețuitori, foarte multe dintre acestea avându-l în centru pe inculpat.

Deși acesta s-a apărat în sensul că nu a comis niciuna dintre faptele puse în sarcina lui, arătând și că nu îi mai ține minte pe niciunul dintre foștii deținuți, probele administrate nu lasă loc de dubiu. Inculpatul era cel care coordona întreaga manoperă de lichidare a deținuților, uneori participând în mod direct la evenimente.

Deși nu a fost toată perioada comandant ci și locțiitor, după cum s-a putut constata din toate declarațiile martorilor audiați, inculpatul a fost tot timpul comandantul *de facto*, toți cei audiați indicându-l pe inculpat ca fiind șef al coloniei, indiferent de perioada în care au fost încarcerați acolo.

În fine, Curtea reține că actele repetate de violențe fizice, psihice exercitate asupra deținuților politici, lipsa asistenței medicale minimale, frigul și umezeala în care au fost ținuți deținuții, privarea acestora de drepturi fundamentale, toate acestea au fost componente ale unui regim de **exterminare**, soldat pe perioada când la conducerea coloniei s-a aflat în poziție

principală sau secundă , inculpatul , cu decesul a 103 persoane.

4. Încadrarea juridică a faptelor inculpatului.

Având în vedere situația de fapt expusă, probele administrate relevă fără echivoc faptul că, în perioada 1958-1963, în calitate de locțiitor și comandant al Coloniei de muncă Periprava, prin acte materiale repetate, constând în acțiuni și inacțiuni, care s-au succedat în timp, săvârșite cu încălcarea sau nesocotirea legii ori a obligațiilor impuse de funcțiile pe care le avea, ca urmare a exercitării discreționare, abuzive, a atribuțiilor sale, având ca temei, un raport de adversitate declarat nu doar de inculpat ci și de toți cei care acționau sub îndrumarea lui, din motive politice, a supus colectivul de deținuți încarcerați în acest lagăr, „dușa manii poporului”, aflați în mod categoric sub puterea și la discreția sa și a regimului vremurilor, la tratamente neomenoase, inumane, degradante, la tortură atât fizică cât și psihică, la exterminare.

Starea de adversitate în care inculpatul s-a plasat față de deținuții politici este una care nu comportă niciun fel de discuții. Acești deținuți au fost trimiși în colonia de muncă Periprava și secțiile aferente exact în această calitate a lor, de *dușmani ai poporului*, de *bandiți*, scopul încarcerării lor fiind declarat expres prin acte normative ale vremii, și anume, izolarea, reeducarea, înlăturarea lor din calea dezvoltării democrației populare, scop clarificat de inculpat în repetate rânduri, cu ocazia interacțiunii cu deținuții. Explicațiile oferite de inculpat, unele cu iz de ironie, erau neechivoce și în acord cu acțiunile sale și ale subordonaților săi, și anume, că deținuții nu au venit acolo pentru a trăi, ci pentru a muri, pentru a permite regimului comunist să se dezvolte, și că oricum să fie mulțumiți că sunt acolo și nu liberi, întrucât ar fi uciși de furia poporului muncitor.

Inculpatul, așa cum rezultă din biografia acestuia aflată la dosar, a fost selectat de partidul comunist în aceste funcții tocmai pentru că era devotat și determinat să poarte lupta de clasă împotriva dușmanilor poporului.

Cooptat în rândurile partidului și ale organelor de securitate, în nota autobiografică aflată la dosarul său de cadre, acesta își reproșează faptul că, *nu sunt încă destul de înarmat cu ideologia partidului nostru, în măsura în care eu pot să acționez asupra acestei rămășițe burgheze dăunătoare proletariatului și întregului popor și în măsura în care să fiu convins de ce nu cred sau care erau țelurile bandiților din apus, Anglo-americieni, de a ține poporul muncitor în întuneric*”.

Supunerea la tratamente neomenoase este acea faptă prin care se aduce atingere prin astfel de tratamente, vieții, integrității corporale, sănătății, libertății, supunerea la tratamente neomenoase săvârșindu-se prin numeroase acțiuni pe care legea penală le prevede ca infracțiuni distincte. Caracterul periculos al faptelor rezultă nu doar din acțiunile prin care se manifestă ci și din poziția specială a victimelor și a făptuitorului.

Săvârșirea unor astfel de acțiuni cu consecința unor tratamente inumane, degradante, lovește în cele mai fundamentale valori social umane , aducând atingeri grave principiilor umaniste care proclamă și apără atributele esențiale ale ființei umane și care de asemenea trebuie să fie apărate cu o rigurozitate sporită atunci omul se află în situația deosebit de gravă de a fi căzut sub puterea adversarului.

Faptele inculpatului s-au concretizat în tratamente inumane și degradante aplicate cu regularitate, sistematic, timp de câțiva ani, atât direct cât și prin subordonați, deținuților politici încarcerați și aflați sub puterea sa, cărora le-au fost cauzate suferințe fizice și psihice puternice, prin înfometare, prin bătaii, prin privare de asistență medicală, prin umilințe, prin ținerea acestora în frig, în condiții mizerabile, fără haine adecvate, fără igienă minimă.

Faptele inculpatului au constat și în acte de tortură, atât fizică cât și psihică, materializate în bătaii, izolări în condiții inumane, împiedicarea contactului fizic și a oricărui tip de contact cu familia, cu persoanele apropiate, supunerea la munci istovitoare, peste posibilitățile fizice ale organismului slăbit al unora dintre deținuți.

În fine, faptele inculpatului au constat în acte de exterminare, prin uciderea în mod indirect a celor bolnavi, în lipsa acordării tratamentului medical vital pentru bolile de care aceștia sufereau.

V inovăția în raport de aceste acte materiale a fost atât intenția directă, dar și indirectă, directă în ceea ce privește tratamentele inumane, degradante, directă sau indirectă în raport de exterminarea celor decedați, urmărind sau acceptând producerea rezultatului faptelor sale.

Suștinerea inculpatului, prin apărători, potrivit căreia, fapta pentru care s-a dispus trimiterea în judecată, nu era incriminată ca infracțiune până la modificarea Codului penal de la 1936 prin Decretul Lege 212/1960 și prin urmare, nu poate fi angajată răspunderea penală a inculpatului, potrivit principiului neretroactivității legii, pentru aceste fapte, este neîntemeiată.

Acțiunile și inacțiunile inculpatului ca elemente componente ale infracțiunii unice continuate au fost comise între 1958 și 1963 (01.11.1963), aceasta fiind *data epuizării* faptelor. În cazul infracțiunilor continue, întemeiate pe o rezoluție infracțională unică-cum este cazul în speță, momentul consumării este momentul comiterii primului act de executare iar momentul epuizării este momentul ultimului act de executare, care, în cauză a fost la 1 noiembrie 1963, când inculpatul și-a încetat activitatea la această colonie.

De momentul epuizării infracțiunii continuate se leagă cele mai importante momente, cu implicații în planul răspunderii penale, acestea fiind legea aplicabilă (infracțiunea fiind tehnic comisă la data epuizării sale, nu la data de debut a actelor materiale), o eventuală lege de amnistie, de grațiere iar calculul termenului prescrierii răspunderii penale se raportează de asemenea la acest moment al epuizării.

Infracțiunea comisă de inculpat este fără îndoială o infracțiune continuată, toate actele materiale de loviri, vătămări corporale, comise prin abuz de funcție, tratamentele inumane, degradante, fiind săvârșite în realizarea unei rezoluții infracționale unice, adoptate la momentul preluării funcției și împotriva aceluiași subiect pasiv-colectivitatea deținuților politici contrarevoluționari, fiind repetate în timp, cu caracter de continuitate, astfel încât, fiecare act material în parte cu o incriminare distinctă în Codul penal de la 1936, a fost înglobat odată cu adoptarea Decretului lege 212/1960 în infracțiunea unică de supunere la tratamente neomenoase.

Apărarea inculpatului în sensul că anterior datei de 17.06.1960, această infracțiune nu era incriminată, este deci, nefondată, întrucât infracțiunea unică continuată s-a epuizat la 1 noiembrie 1963, când infracțiunea era incriminată, această dată fiind data comiterii faptei, potrivit art. 107 din Codul penal de la 1936. Potrivit acestui text de lege, *„Când aceeași dispozițiune a legii a fost de mai multe ori violată, prin mai multe acte săvârșite chiar la intervale de timp diferite, dar în executarea aceleiași hotărâri criminale sau delictuoase, se consideră că există o singură infracțiune, în care caz se aplică pedeapsa prevăzută pentru acea infracțiune, la care instanța poate adăuga un plus până la cinci ani în caz de crimă și până la un an în caz de delict, fără a depăși maximum general”*

Prin urmare, actele materiale comise înainte de 17 iunie 1960 și cele de același fel, cu același conținut comise după această dată, împotriva aceluiași subiect pasiv și în baza aceleiași rezoluții infracționale, constituie infracțiunea unică continuată, prevăzută la momentul epuizării sale, de art. 231⁴ alin. 1 și 3 din Codul penal de la 1936.

Apărarea inculpatului, potrivit căreia faptele sale nu pot fi circumscrise infracțiunii de tratamente neomenoase, deoarece subiectul pasiv al acestei infracțiuni îl constituie doar categoriile de persoane enumerate-răniții, bolnavii, personalul civil și sanitar al Crucii Roșii, naufragiații, prizonierii de război și orice altă persoană căzută sub puterea adversarului și că deținuții politici încarcerați nu pot fi considerate persoane căzute sub puterea adversarului, nu este întemeiată.

Textul de lege incriminator nu condiționează existența faptei după cum este comisă împotriva unor civili sau participanți la forțe implicate în conflict, în război, dimpotrivă, din

enumerarea textului de lege rezultând că infracțiunea poate fi comisă *împotriva oricărei alte persoane căzute sub puterea adversarului*. În plus, așa cum se va arăta ulterior, Codul penal de la 1968, reluând același element constitutiv al infracțiunii, a prevăzut ca variantă agravată comiterea faptei arătate în text pe timp de război, ceea ce evidențiază o dată, în plus, posibilitatea comiterii infracțiunii și pe timp de pace.

Din punct de vedere al subiectului pasiv, infracțiunea se poate comite împotriva a două categorii de persoane: persoanele civile, care datorită oricăror împrejurări au căzut sub puterea adversarului și persoanele aparținând forțelor armate care au căzut în puterea inamicului (prizonierii de război). Fapta de tratamente neomnoase nu poate fi concepută fără existența, în prealabil a unei situații de conflict. Totodată, noțiunea de *adversar* din dreptul intern trebuie interpretată în concordanță cu textul Convențiilor de la Geneva din 1949, însemnând persoane căzute în mâinile inamicului, persoane căzute sub puterea părții adverse, persoane care se găsesc în puterea uneia din părțile aflate în conflict.

Având în vedere acest aspect, trebuie subliniat faptul că, elementele de masacru, o morul, persecuția, actele inumane săvârșite asupra populației civile, au fost considerate întotdeauna elemente constitutive ale noțiunii de crimă împotriva păcii și omenirii, împotriva umanității: art. 6 litera c din Statutul Tribunalului Militar Internațional de la Nurnberg din 8 august 1945, art. 5 litera c din Statutul Tribunalului Militar Internațional pentru Extremul Orient, art. 2 alin. 1 litera c din Legea 10 a Consiliului de control, art. 3 din Statutul Tribunalului Penal Internațional pentru Rwanda, art. 3 și 95 din Rezoluțiile Adunării Generale a ONU, etc, acestea fiind uciderea, plasarea în scavie, exterminarea, orice acte inumane comise împotriva populației civile, atât în timpul răzbiului dar și persecuții pe motive politice, chiar dacă, potrivit dreptului intern aceste fapte nu erau infracțiuni.

În opinia concordantă formulată în cuprinsul Hotărârii pronunțate în cauza Mocanu și alții împotriva României, din 17 septembrie 2014 se arată că, *atacarea civililor este considerată un element fundamental al noțiunii de crimă împotriva umanității*, cel puțin după declarația comună formulată la 24 mai 1915 de Franța, Regatul Unit și Rusia cu privire la atacurile săvârșite de Guvernul turc împotriva populației sale de origine armeană.

S-a mai arătat în hotărârea menționată, care se referă la evenimentele cunoscute opiniei publice din România sub denumirea de „Mineriada”, că elementul crucial pentru includerea faptelor în categoria crimelor împotriva umanității îl constituie *„faptul că represiunea, care a necesitat mijloace umane și materiale considerabile, a fost pregătită și planificată în cadrul unor reuniuni la care au participat cele mai înalte autorități ale statului. Atacul barbar asupra unor civili nu numai că a fost prevăzut, dar a fost conceput ca un mijloc de a-i permite elitei aflate la putere la acea vreme să își atingă obiectivele politice și să își asigure supraviețuirea. În speță, nu poate fi pusă la îndoială existența elementului subiectiv al crimei împotriva umanității”*.

Prin urmare, nu era necesară preexistența unui conflict armat și a unei situații beligerante pentru comiterea acestei infracțiuni, infracțiunea putând avea ca subiect pasiv și populația civilă.

În contextul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fost sesizată a se pronunța asupra pretenției încălcării a art. 7 din CEDO, în ceea ce privește legalitatea incriminării, în cauza Krenz c Germania, în care agenți ai statului au fost condamnați după căderea regimului comunist, pentru fapte comise în perioada comunismului, a arătat că necercetarea faptelor în acea perioadă și cercetarea acelor fapte abia după căderea comunismului nu înseamnă că acele fapte nu constituiau infracțiuni, potrivit dreptului intern al statului, la momentul comiterii lor.

Ulterior, în Codul penal de la 1968, infracțiunea de tratamente neomnoase a fost prevăzută tot în cadrul infracțiunilor contra păcii și omenirii-Titulul XI al Părții Speciale, Codul intrând în vigoare la 1 ianuarie 1969.

Potrivit art. 358 alin. 1 din Codul penal de la 1968, constituie această infracțiune, supunerea la tratamente neomnoase a oricărei persoane căzute sub puterea adversarului și se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 15 ani. Potrivit alin. 3 este prevăzută varianta agravată a acestei infracțiuni, constând în torturarea, mutilarea sau exterminarea celor prevăzuți la alin. 1 și se pedepsește cu moartea ori cu închisoarea de la 15 ani la 20 de ani. Tot astfel, ca variantă agravantă, la alin. 4, este prevăzută comiterea oricăreia dintre faptele de mai sus pe timp de război.

Și sub imperiul Codului penal de la 1968, este menținută unitatea legală de infracțiune, în formă continuată, prevăzută de dispozițiile art. 41 alin. 2 Cod penal.

Prin Decretul- Lege nr. 6/1990, intrat în vigoare începând cu data 8 ianuarie 1990, pedeapsa cu moartea a fost abolită, fiind înlocuită cu pedeapsa detențiunii pe viață și potrivit alin. 2 toate dispozițiile privind pedeapsa cu moartea sunt considerate că se referă la pedeapsa detențiunii pe viață. Prin urmare, de la intrarea în vigoare a actului normativ mai sus menționat, pedeapsa pentru această infracțiune a fost închisoarea de la 15 la 20 de ani sau detențiunea pe viață.

Prin Legea nr. 140/1996 intrată în vigoare începând cu data de 14 noiembrie 1996, Codul penal de la 1968 a fost modificat, în sensul că, pentru infracțiunea prevăzută de art. 358 alin. 3, pedeapsa a devenit detențiunea pe viață sau închisoarea de la 15 la 25 de ani.

Codul penal în vigoare, adoptat prin Legea 286/2009, intrat în vigoare începând cu data de 1 februarie 2014, a prevăzut în cap. I, titlul XII al Părții speciale, infracțiunea contra umanității, pedepsită cu detențiunea pe viață alternativ cu pedeapsa închisorii de la 15 la 25 de ani. Infracțiunea constă în săvârșirea în cadrul unui atac generalizat lansat împotriva unei populații civile, între altele, a uneia sau mai multora dintre următoarele fapte:

a) uciderea unor persoane;

b) supunerea unei populații sau părți a acesteia, în scopul de a o distruge în tot sau în parte, la condiții de viață menite să determine distrugerea fizică, totală sau parțială, a acesteia;

c) sclavia sau traficul de ființe umane, în special de femei sau copii;

d) deportarea sau transferarea forțată, cu încălcarea regulilor generale de drept internațional, a unor persoane aflate în mod legal pe un anumit teritoriu, prin expulzarea acestora spre un alt stat sau spre un alt teritoriu ori prin folosirea altor măsuri de constrângere;

e) torturarea unei persoane aflate sub paza făptuitorului sau asupra căreia acesta exercită controlul în orice alt mod, cauzându-i vătămări fizice sau psihice, ori suferințe fizice sau psihice grave, ce depășesc consecințele sancțiunilor admise de către dreptul internațional;

f) violul sau agresiunea sexuală, constrângerea la prostituție, sterilizarea forțată sau detenția ilegală a unei femei rămase gravidă în mod forțat, în scopul modificării compoziției etnice a unei populații;

g) vătămarea integrității fizice sau psihice a unor persoane;

h) provocarea dispariției forțate a unei persoane, în scopul de a o sustrage de sub protecția legii pentru o perioadă îndelungată, prin răpire, arestare sau deținere, la ordinul unui stat sau al unei organizații politice ori cu autorizarea, sprijinul sau asentimentul acestora, urmat de refuzul de a admite că această persoană este privată de libertate sau de a furniza informații reale privind soarta care îi este rezervată ori locul unde se află, de îndată ce aceste informații au fost solicitate;

i) întemnițarea sau altă formă de privare gravă de libertate, cu încălcarea regulilor generale de drept internațional;

j) persecutarea unui grup sau a unei colectivități determinate, prin privare de drepturile fundamentale ale omului sau prin restrângerea gravă a exercitării acestor drepturi, pe motive de ordin politic, rasial, național, etnic, cultural, religios, sexual ori în funcție de alte criterii recunoscute ca inadmisibile în dreptul internațional;

k) alte asemenea fapte inumane ce cauzează suferințe mari sau vătămări ale integrității fizice sau psihice, se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele prevăzute în alin. (1), săvârșite în cadrul unui regim instituționalizat de oprimare sistematică și de dominare a unui grup rasial asupra altuia, cu intenția de a menține acest regim.

Faptele comise în concret de inculpat sunt incriminate în dispozițiile art. 439 alin. 1 literele a, b, g și j Cod penal nou (deși în rechizitoriu s-a reținut doar litera j, în realitate este vorba despre toate variantele normative alternative de comitere menționate mai sus), întrucât, în cadrul atacului lansat împotriva deținuților politici, ca și colectivitate (aceea a dușmanilor poporului, a contrarevoluționarilor), acțiunile și inacțiunile inculpatului, au avut drept rezultat

suprimarea vieții unora dintre deținuți, exterminarea, torturarea, vătămarea integrității fizice și psihice a acestora, tratamente inumane, degradante, cauzatoare de suferințe, privarea acestora de drepturi fundamentale ale ființei umane, pe motive de abordări politice diferite, reale sau imaginate de regimul vremurilor.

Prin urmare și sub imperiul Codului penal nou, se constată continuitatea incriminării faptelor, sub aceeași formă a unei infracțiuni continuate, potrivit art. 35 alin. 1 din Codul penal, fiind îndeplinită condiția unicității rezoluției infracționale dar și aceea a unității subiectului pasiv, calitatea acestuia de grup, de colectivitate.

Curtea constată astfel că faptele inculpatului au constituit infracțiuni sub toate legislațiile penale care s-au succedat și care au fost menționate mai sus.

În ceea ce privește prescriptibilitatea răspunderii penale:

Pentru a examina problematica prescripției răspunderii penale a faptelor inculpatului, este esențial să se precizeze, cum de altfel s-a precizat, că termenul de prescripție a răspunderii penale este calculat în funcție de momentul epuizării activității infracționale, epuizare care a avut loc la 1 noiembrie 1963. Potrivit art. 164 alin. 1 pct. 1 din Codul penal de la 1936, în raport de incriminarea faptei stabilită în dispozițiile art. 231⁴ alin. 1 și 3 din Codul penal de la 1936, termenul de prescripție era de 15 ani. Calculat începând cu data de 1 noiembrie 1963, acest termen s-ar fi împlinit la 1 noiembrie 1978.

Numai că, înainte ca termenul de prescripție să se îplinească, a intrat în vigoare

Codul penal de la 1968, care la art. 121 alin. 2 a prevăzut imprescriptibilitatea infracțiunilor contra păcii și omenirii, *indiferent de data la care au fost comise.*

Tot înainte de împlinirea termenului de prescripție, România a ratificat Convenția ONU asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor contra umanității. Potrivit dispozițiilor art. 1 litera b din Convenție, crimele împotriva umanității sunt imprescriptibile, indiferent dacă au fost comise pe timp de pace sau război și indiferent de data la care au fost comise.

În contextual examinării eventualei prescripții a răspunderii penale, Curtea

menționează că atât Codul penal de la 1936 cât și Codul penal de la 1968 prevedeau suspendarea cursului prescripției, pe timpul cât o dispoziție legală sau o împrejurare invincibilă împiedică începerea urmăririi penale, prescripția reluându-și cursul din ziua în care a încetat cauza de suspendare.

În jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție, a apreciat că tragerea la

răspundere penală a cadrelor active din MAI –DGSS, nu a fost posibilă în condițiile statului totalitar comunist și intervenția politicului în cursul firesc al justiției a constituit o cauză de neînlăturat care a împiedicat punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva celor vinovați de stabilirea unui regim politic de exterminare. Prin urmare, a operat o suspendare a termenului de prescripție a răspunderii penale, în temeiul art. 128 Cod penal (Decizia 2579/2009 pronunțată în dosarul nr. 61/81/2008).

Pentru a statua în acest sens, au fost avute în vedere concluziile anchetei efectuate de Comisia constituită la nivelul PCR, în anul 1968, privind abuzurile securității în perioada regimului totalitar, în cadrul căreia, așa cum deja Curtea a precizat în cuprinsul acestor considerente, s-a decis, la nivelul cel mai înalt al PCR, că, *soluția cea mai potrivită este aceea de a lăsa ca lucrurile să se îndrepte spre prescripție din punct de vedere juridic, să nu fie luată o hotărâre, să nu se dispună trimiteri în judecată ci doar să fie luate măsuri politice, deoarece, mai sunt câteva luni până la prescripție.*

În același sens și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Asociația 21 Decembrie 1989 împotriva României, prin Hotărârea de Cameră din 24 mai 2011, a constatat o violare a art. 2 din Convenție-dreptul la viață, constatând lipsa unei anchete eficiente.

Curtea a subliniat importanța dreptului victimelor și a familiilor lor de a cunoaște adevărul asupra circumstanțelor evenimentelor care au condus la o violare masivă a unor drepturi fundamentale, cum este dreptul la viață, fapt ce implică o ancheta judiciară eficientă și eventual dreptul la despăgubiri. Din acest motiv, în cazul folosirii masive a forței împotriva populației civile, pe parcursul manifestărilor antiguvernamentale ce au precedat tranziția de la un regim totalitar către un regim mai democratic, Curtea nu a putut accepta ca o ancheta este eficientă, dacă se finalizează în urma prescripției răspunderii penale, în condițiile în care autoritățile, ele însele, au ramas inactive. Deopotriva, Curtea a subliniat ca amnistia este pe

deplin incompatibila cu datoria pe care o au Statele de a ancheta actele de tortura si de a lupta impotriva crimelor internationale.

Ca urmare, intervenția politicului în justiție, în perioada regimului comunist a fost o împrejurare de neînălțurat, care a împiedicat, în mod evident, până în decembrie 1989, urmărirea penală a faptelor care constituiau crime împotriva umanității, pe motive de ordin politic, împotriva opozanților regimului comunist, care s-a menținut la putere vreme de decenii.

Așadar, față de suspendarea termenului de prescripție pe toată perioada cât încă a ființat regimul totalitar comunist, la data când România a ratificat Convenția Europeană privind imprescriptibilitatea crimelor împotriva umanității și a crimelor de război, prin OG 91/1999, nici termenul de 15 ani prevăzut de art. 164 din Codul penal de la 1936 nu era împlinit.

Prin Legea 27/2012, de modificare a Codului penal de la 1968, art. 121 a fost modificat în sensul că, prescripția nu înlătură răspunderea penală în cazul infracțiunilor contra păcii și omenirii, indiferent de data la care au fost comise iar prin Decizia 511/2013, Curtea Constituțională a constatat constituționalitatea acestor dispoziții privind aplicarea imediată a dispozițiilor mai severe referitoare la imprescriptibilitate, inclusiv pentru infracțiunile comise anterior acestei reglementări, exceptând situația în care termenul de prescripție era deja împlinit.

Or, termenul de prescripție, așa cum s-a arătat motivat, mai sus, nu era împlinit, deoarece a fost suspendat pe toată perioada cât a fost în ființă regimul comunist, regim care a înțeles să își aroge inclusiv atribuții din domeniul puterii judecătorești, stabilind reguli speciale de impunitate pentru exponenții regimului, pentru cei care au făcut posibilă existența, perpetuarea acestui regim și menținerea lui la putere, prin abuz, vreme de decenii.

Curtea Constituțională a arătat că exceptarea anumitor infracțiuni grave de la regula aplicării legii mai favorabile, care ar fi permis constatarea prescripției, în condițiile evoluției firești a unei societăți, este determinată de gravitatea atingerii aduse valorilor sociale ocrotite prin incriminarea lor și reclamă nevoia unei reacții ferme din partea statului, o nevoie de dreptate care nu se stinge prin simpla scurgere a vremii de la data comiterii lor iar reacția din partea comunității constituie o datorie de conștiință dar și o dovadă de respect față de victime și familiile lor.

5. Legea mai favorabilă

Reținând deja că faptele inculpatului au fost incriminate sub toate legiurile penale succesive, că aceste fapte au devenit imprescripibile indiferent care ar fi legea aplicabilă, pentru determinarea legii penale mai favorabile nu se mai impune examinarea condițiilor de incriminare ci doar a tratamentului penal aplicabil sub fiecare legiuire în parte.

Din acest punct de vedere legea care prevede un tratament sancționator mai favorabil pentru inculpat este Codul penal de la 1968, în reglementarea existentă în intervalul de timp cuprins între modificările aduse Codului prin Decretul –lege nr. 6/1990 și Legea 140/1996, deoarece în acea perioadă minimul special a fost identic, dar maximul special era de 20 de ani, cel mai mic dintre toate maximele pedepselor prevăzute de lege în legile penale succesive.

Față de aceste considerente, cererea inculpatului de schimbare a încadrării juridice a faptei în dispozițiile art. 231⁴ alin. 1 și 3 Cod penal de la 1936, ca fiind legea mai favorabilă inculpatului, datorită împlinirii termenului de prescripție, este nefondată și va fi respinsă ca atare.

Prin urmare, Curtea, față de dispozițiile art. 386 alin. 1 C.p.p., va schimba încadrarea faptei inculpatului, din infracțiunea prevăzută de art.439 alin. 1 litera j Cod penal actual în infracțiunea prevăzută de art. 358 alin. 1 și 3 Cod penal de la 1968, astfel cum acest cod a fost în vigoare în perioada cuprinsă între modificările aduse prin Decretul Lege 6/1990 și Legea 140/1996, cu aplicarea art. 5 Cod penal.

6. Individualizarea pedepsei inculpatului.

Având în vedere că instanța, în urma cercetării faptelor pentru care inculpatul a fost trimis în judecată, a stabilit că acestea există, constituie infracțiune, că au fost comise de inculpat, mai presus de orice îndoială și aceste fapte constituie și din perspectiva aplicării legii penale mai favorabile, așa cum obligă art. 5 Cod penal, infracțiunea prevăzută de art. 358 alin. 1 și 3 cu aplicarea art. 41 alin. 2 Cod penal de la 1968, în varianta normativă cuprinsă între modificarea Codului penal de la 1968 prin Decretul lege 6/1990 și Legea 140/ 1996, urmează

ca în privința inculpatului să fie pronunțată o hotărâre de condamnare, potrivit art. 396 alin. 2 C.p.p.

Textul de lege incriminator prevede alternativ pedeapsa detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii între 15 și 20 de ani.

Față de aplicarea Codului penal de la 1968, devin operabile în cauză criteriile de a legera și individualizare a pedepsei prevăzute de art. 72 din Codul penal.

Astfel, potrivit art. 72 din acest cod, la stabilirea și aplicarea pedepselor se ține seama de dispozițiile părții generale a acestui cod, de limitele de pedeapsă fixate în partea specială, de gradul de pericol social al faptei săvârșite, de persoana infractorului și de împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală. Potrivit art. 72 alin. 2, când pentru infracțiunea săvârșită legea prevede pedepse alternative, se ține seama de dispozițiile alineatului precedent atât pentru alegerea uneia dintre pedepsele alternative, cât și pentru proporționalizarea acesteia.

Gradul de pericol social concret al faptei este unul care în mod obiectiv, nu poate necesita aprecieri ample, având în vedere consecințele produse-decesul a 103 persoane, maltratarea fizică și psihică a multor alora, schilodirea sufletească și morală a sute, mii de deținuți, urmările în plan social, familial, fizic, moral, pe care le-au suportat toți foștii deținuți. Fără îndoială că infracțiunea prezintă un pericol social maxim.

Totodată, nu trebuie pierdut din vedere nici aspectul că, într-un anume sens, Curtea împărtășește și opinia apărării inculpatului, potrivit căreia, în cauză s-a dezbătut nu doar vinovăția inculpatului ci a unui întreg sistem, a unui regim politic, a comunismului, însă vinovățiile inculpatului și ale sistemului care l-a promovat și în numele căruia a comis faptele, pot fi disociate și *trebuie* să fie *disociate*, pentru că în acest fel, oricine ar putea fi încurajat să comită fapte de o gravitate sporită și abuzuri, ca exponent al unui sistem, la un anumit moment dat. Pluralismul democratic, condiția umană, demnitatea, libertatea, libertatea de opinie și de orientare politică, libertatea de exprimare, integritatea corporală, sunt și trebuie să rămână valori fundamentale, care trebuie să fie protejate, tocmai de aceea, fapte de genul comise de exponenții regimului comunist, nu trebuie să rămână nepedepsite. Societatea în ansamblu, tânăra generație trebuie să aibă reprezentarea limitelor în care oamenii pot dispune de viața altor oameni, trebuie să aibă reprezentarea sentimentului de dreptate împlinită, în fine trebuie să știe să opresiunea, lichidarea vieții unor oameni, pentru *delictul* de a nu fi de acord cu un regim politic este o crimă împotriva umanității și ea trebuie să fie pedepsită.

În fine, Curtea, la alegerea pedepsei, are în vedere și trecerea unui interval nerezonabil de timp în care instituțiile statului au ales să tragă la răspundere vinovații și facă dreptate pușinelor victime ale sistemului care încă supraviețuiesc.

D in acest ultim punct de vedere, în cauzele Scordino, Riccardi Pizzati, Musci și alții împotriva Italiei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că, art. 6 din Convenție impune statelor semnatare ale Convenției să își organizeze în așa fel sistemul judiciar, încât să respecte garanțiile impuse de norma anterior menționată, inclusiv, obligația de a soluționa cauza într-un termen rezonabil. În cazul în care sistemul este deficitar din acest punct de vedere, un remediu este acela al accelerării procedurii iar alte remedii, adecvate unor situații particulare, sunt acelea compensatorii, între acestea Curtea Europeană amintindu-le pe cele privind reducerea pedepselor .

D in acest punct de vedere, deși pedeapsa care s-ar fi convenit inculpatului față de gravitatea deosebită și urmările infracțiunii sale, ar fi fost detențiunea pe viață, totuși, având în vedere tardivitatea cu care autoritățile statului au ales să demareze procedurile judiciare dar și vârsta deosebit de înaintată a inculpatului, Curtea apreciază că aplicarea pedepsei închisorii, la maximul special al acesteia, este de natură să satisfacă toate scopurile pedepsei, dar mai cu seamă pe cel preventiv, cu referire expresă la prevenția generală, la exemplaritatea pe care pedeapsa trebuie să o ofere oricui ar fi tentat, ca în numele unui regim politic, să mai comită astfel de atrocități.

C ircumstanțele personale nu îi sunt favorabile inculpatului, așa cum rezultă din documentele aflate la dosarul său de cadre, documente furnizate de Arhiva CNSAS.

I nculpatul a fost un devotat convins al regimului comunist, după absolvirea Scolii de

C ontrainformații, acesta luându-și angajamente ferme față de partid: „, asigur partidul care m-a crescut și m-a educat că voi duce cu și mai multă perseverență lupta contra dușmanilor poporului nostru muncitor și voi lovi fără cruțare în ei”(AANP, Fond cadre, dosar personal).

Î ncă de pe vremea cât a fost comandantul Penitenciarului Suceava, o notă de cunoaștere întocmită la 20 mai 1955 întocmită de Direcția de cadre a MAI, îl înfățișează pe inculpat-locotenentul major F.I., ca un ofițer dur atât cu deținuții cât și cu militarii din subordine.

Pe perioada cât a avut funcții de comandant al Formațiunii Borzești, a fost acuzat de imoralitate și mutat la Formațiunea Periprava, unde a condus în perioada 1 septembrie 1958-1 oct. 1960, ca locțiitor, apoi, 1 oct. 1960-1 septembrie 1963, comandant.

Așa cum s-a arătat deja, la Periprava, cu ocazia investigațiilor efectuate de superiorii săi, la 31 martie 1958, a fost întocmită o notă raport din care a rezultat severitatea regimului aplicat deținuților și pedepsele pe care obișnuia să le aplice.

În luna iulie 1963 superiorii săi, cu ocazia altor investigații efectuate la Periprava, s-a constatat o serie de abateri în activitatea inculpatului, fiind mutat la Colonia de muncă Ostrov-locțiitor comandant, apoi la Formațiunea Giurgeni și ulterior la Penitenciarul 1 Văcărești. La Penitenciarul Văcărești a fost sancționat cu mustrare pentru alte abateri disciplinare, în anul 1970. În anul 1980, în timp ce lucra la Spitalul Penitenciar București, investigațiile efectuate de serviciile de contrainformații militare au scos la iveală și o infracțiune de luare de mită.

În ceea ce privește comportamentul procesual, așa cum s-a arătat, inculpatul, de la bun început a negat comiterea oricăreia dintre faptele care i s-au imputat, arătând că nu cunoaște pe niciunul dintre participanții la proces, foști deținuți politici, în ciuda faptului că aproape toți aceștia l-au cunoscut pe inculpat.

Curtea nu înțelege să dea eficiență acestui comportament din punct de vedere s anționator, acceptând că există motive subiective pentru care inculpatul a adoptat acest comportament procesual, deși în circumstanțele date, o împăcare cu sine și cu trecutul, o acceptare a faptelor și eventualul lor regret, ar fi constituit un anume remediu, o formă de reparație morală, pentru foștii deținuți și urmașii acestora, prezenți la proces la numeroase termene de judecată, în ciuda vârstei și distanței față de sediul instanței.

Pr in urmare, față de cele mai sus expuse, va condamna pe inculpat la pedeapsa de 20 de ani închisoare.

În ceea ce privește pedepsele accesorii și complementare, Curtea reține că față de d ipozițiile art. 12 alin. 1 din Legea 187/2022 de punere în aplicare a Noului Cod penal, în cazul succesiunii de legi penale intervenite până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, pedepsele complementare li accesorii se aplică potrivit legii identificate ca fiind legea penală mai favorabilă în raport cu infracțiunea comisă.

Î ntrucât legea penală mai favorabilă identificată în cauză este Codul penal de la 1968, pedepsele complementare și accesorii vor fi stabilite potrivit acestei legi.

Pr in urmare, Curtea, va interzice inculpatului drepturile prevăzute de art. 64 alin. 1 literele a, b, c și e din același cod, pe o perioadă de 7 ani, ca pedeapsă complementară, după executarea pedepsei principale a închisorii sau considerarea acesteia ca fiind executată, Curtea având în vedere gravitatea faptelor, comiterea lor prin abuz de funcție, ca agent al statului, caracterul violent al faptelor, lipsa mustrărilor de conștiință.

Având în vedere executarea pedepsei în regim de detenție, va interzice aceleași drepturi, ca pedeapsă accesorie, pe durata executării pedepsei.

În baza art. 67 alin. 1 și 2 Cod penal de la 1968 va dispune degradarea militară a inculpatului(colonel în rezervă), având în vedere condamnarea la pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani.

Având în vedere condamnarea inculpatului la pedeapsa închisorii pentru o infracțiune menționată în anexa la Legea 76/2008, Curtea va dispune în baza art. 7 alin. 1 rap. la art. 4 alin. 1 litera b din lege, prelevarea de probe biologice, în vederea introducerii profilului genetic în Sistemul Național de Date Genetice Judiciare.

7. Latura civilă a cauzei.

În cauză, s-au constituit părți civile, în temenul prevăzut de art. 20 alin. 1 și 2 Cod procedură penală: **M.C.E.V.**, în calitate de persoană vătămată, fost deținut politic, cu suma de 100 000 de euro, daune morale; **D.M.**, în calitate de persoană vătămată, fost deținut politic, cu

suma de 100 000 de euro, daune morale; **S.M.M.**, în calitate de persoană vătămată, fost deținut politic, cu suma de 100 000 de euro, daune morale; **R.I.**, în calitate de persoană vătămată, fost deținut politic, cu suma de 50 000 de euro; **M.I.**, în calitate de persoană vătămată, fost deținut politic, cu suma de 200 000 de euro; **B.I.D.**, în calitate de moștenitoare a tatălui său decedat O.T., fost deținut politic, cu suma de 100 000 euro; **H.M.**, în calitate de fiică a tatălui său decedat, **B.N.**, fost deținut politic, cu suma de 50 000 daune morale și **G.N.**, în calitate de fiu al tatălui său decedat, Ghiță Gavrilă, fost deținut politic, cu suma de 1300 000 euro.

Curtea constată că toate părțile civile din prezenta cauză sunt îndreptățite să primească despăgubiri morale, pe temeiul răspunderii civile delictuale, unele părți civile în considerarea unui prejudiciu direct, alte părți civile în considerarea unui prejudiciu indirect, fiind victime colaterale ale faptelor din prezenta cauză.

Persoana vătămată este persoana care a suferit o vătămare fizică, materială sau morală prin fapta penală. Succesorii persoanei vătămate intervin în procesul penal, numai în condițiile art. 24 alin. 1 C.p.p., adică, în condițiile existenței unei acțiuni civile promovate, în termen, de partea civilă și continuată de succesori în termen de cel mult două luni de la data decesului.

În cauză, părțile civile H.M., G.N. și B.I. nu sunt continuatori ai unor acțiuni civile formulate de autorii lor, ci aceștia reclamă drepturi proprii născute din propria lor prejudiciere. Celelalte părți civile reclamă drepturi de despăgubire în calitatea lor de victime ale infracțiunilor, de foști deținuți.

În ceea ce-i privește pe M.I., D.M., R.I., S.M.M., M.C.E.V., toți aceștia sunt victime a le regimului de detenție pe care l-au suportat în timpul încarcerării la Periprava. Toți aceștia au rămas cu traume, cu sechele, cu sănătatea afectată, suferind de diferite afecțiuni în legătură directă cu regimul de detenție. Destinile lor au fost schimbate pentru totdeauna datorită evenimentelor care le-au marcat viața iar consecințele regimului de detenție la care au fost supuși, ilegal și brutal, sunt ireversibile.

Pr ejudiciul moral nu este supus unor criterii legale de determinare. În acest caz, quantumul daunelor morale se stabilește, prin apreciere, ca urmare a aplicării de către instanța de judecată a criteriilor referitoare la consecințele negative suferite de cei în cauză, în plan fizic și psihic, importanța valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care le-a fost afectată situația familială, profesională și socială.

În privința daunelor morale, definite ca obiect al obligației de dezdăunare pentru prejudiciul moral cauzat prin încălcarea, nesocotirea sau atingerea unor drepturi nepatrimoniale instanța de judecată trebuie să recurgă, în vederea identificării și evaluării acestei categorii de daune, la criterii obiective, singurele în măsură să ofere caracterul justificat al daunelor și natura controlată a acestora.

Astfel de criterii obiective trebuie să răspundă principiului reparării integrale a prejudiciului cauzat, fie acesta de natură nepatrimonială, morală.

Părților civile le-a fost cauzat un prejudiciu moral sever reprezentat de lipsirea acestora pentru totdeauna de o viață normală, de o sănătate și o integritate fizică deplină, de o sănătate morală deplină. De asemenea, Curte reține cele expuse în mărturia sa de directoarea Fundației Icar, D.C., potrivit căreia, stigmatul care li s-a pus, acela de *dușmai ai poporului*, au fost nevoiți să-l poarte toată viața și niciodată nu au putut evolua în viața socială și profesională datorită acestui stigmat. Deși acest ultim aspect nu este consecința directă a faptei inculpatului, Curtea are în vedere că în prezenta cauză, va fi atrasă și răspunderea delictuală a instituțiilor statului, care sunt continuatoarele ale fostelor organe de stat, cu atribuții în implementarea regimului de detenție și chiar cu atribuții în ceea ce privește asumarea trimiterii acestor oameni în detenție(MAI).

Astfel, în ceea ce îl privește pe M.C.E.V. din actele depuse la dosar a rezultat faptul că, acesta a fost condamnat la 8 ani închisoare pentru agitație publică, de Tribunalul Militar Teritorial Timișoara și a fost încarcerat în Periprava o perioadă lungă de timp, 1959-1962. Din actele medicale depuse dar și din dosarul de penitenciar rezultă că acesta, pe perioada

detenției și-a alterat în mod grav starea de sănătate, devenind inapt de muncă. Pe perioada detenției a suferit o pedeapsă de 28 de zile de izolare pentru legături cu alți deținuți și scrieri în limbi străine pe diferite obiecte.

Partea civilă D.M. a fost internat administrativ în baza Ordinului MAI nr. 10069/1960, pentru o perioadă de 24 luni, între martie 1960-martie 1962, după o altă detenție de 8 ani, constând în pedeapsa cu închisoarea aplicată prin sentința penală 376/1952 a Tribunalului Militar București, pentru infracțiunea prevăzută de art 209 Cod penal.

D în relatările proprii, la Periprava a fost supus torturii, fiind bătut de inculpat, personal, deoarece nu era în grațiile acestuia, aplicându-i-se metode de schingiuire, cunoscute sub denumirea de *covorul și ringul*. A suferit un șoc, care l-a urmărit toată viața, pentru că inculpatul a vrut să sară cu calul peste el, în fața instanței dând declarații ample sub acest aspect. Din documentele medicale depuse la dosar a rezultat faptul că a contactat boli grave din timpul detenției.

M .I. a fost condamnat la 4 ani și 6 luni închisoare, pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei, de Tribunalul Militar Timișoara și a trecut prin mai multe penitenciare, ultimul fiind Periprava, între anii 1962-1963, când a fost grațiat. A stat și la Luciu Giurgeni, în perioada 1961 -1962, când tot inculpatul răspundea și de această secție

Conform relatărilor proprii, a fost lovit de către inculpat cu parul peste umăr, suferind toată viața de pe urma acelei lovituri. Și subalternii inculpatului l-au lovit, fie pentru că nu și-a îndeplinit norma de muncă, fie pentru a luat porumb crud de pe câmp.

Radu Ioan a fost condamnat la 10 ani închisoare, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale; a fost încarcerat la Periprava între anii 1959-1960. Conform relatărilor proprii a fost supus la bătăi din ordinul inculpatului, pentru că era bolnav și inapt de muncă.

S .M.M. a fost condamnat la pedeapsa de 3 ani închisoare corecțională pentru delictul de comitere de acte preparatorii în vederea trecerii frauduloase a frontierei, prin sentința penală nr. 501/1957 a Tribunalului Militar Constanța și a fost încarcerat în Colonia de muncă Periprava între anii 1959-1960.

C onform relatărilor proprii, dar și ale martorului A.G., S.M. a fost lovit de gardieni și a fost supus la umilințe pe perioada detenției.

În ceea ce le privește pe celelalte părți civile, Curtea menționează că deși dreptul la viață aparține exclusiv titularului său, totuși, de acest drept se bucură, datorită raporturilor strânse de rudenie, afecțiune și sprijin reciproc, și persoanele aflate în legătură directă cu victimele, așa cum sunt copiii față de părinții lor.

Pr în urmare stingerea dreptului la viață a oricărui dintre acești subiecți afectează negativ, iremediabil și incomensurabil dreptul la familie și la un mod de viață armonios. În aceste împrejurări suprimarea dreptului la viață al deținuților decedați generează stingerea unor drepturi inseparabil legate de aceștia, cum sunt dreptul de a avea și a păstra o familie; dreptul de a acorda și a primi sprijin material și/sau moral la/de la membrii familiei; dreptul de a desfășura împreună cu membrii familiei, părinți și copii, activități domestice, organizatorice, de socializare sau de agrement familial.

D imensiunea prejudiciului moral și a *pretium dolores* se raportează, totodată, la anterioritatea raporturilor dintre subiecții raportului de familie și în lipsa u nor probe contrarii, instanța reține că între părțile civile și autorii lor au existat, fără echivoc, raporturi strânse de afecțiune, de respect, precum și de participare activă, reciprocă la modul lor de viață, în familie. Prin urmare, fără îndoială și părțile civile B.I.D., G.N. și H.M., au suferit prejudicii morale incontestabile, însă imposibil de compensat pecuniar, date fiind valorile distruse, viețile părinților lor.

Aceste daune au rolul de a ameliora, într-o anumită măsură suferințele părților civile, pentru ca acestea să poată trece mai ușor peste trauma îndurată. Tocmai de aceea, chiar și aceste dezdăunări trebuie să fie limitate , întrucât în caz contrar ar conduce la o îmbogățire fără

just temei a părților solicitante.

Astfel, partea civilă H.M. este fiica deținutului B.E., care a decedat la Periprava în condiții suspecte, în decembrie 1959. Potrivit relatărilor părții civile H.M., B.N. a fost pe front în perioada 1942-1945, în Caucaz. În luna iulie a anului 1959 a fost arestat, fără ca familia să cunoască motivul sau locul unde a fost dus și nu a mai știut nimic de el până în februarie 1960, când, familia a fost anunțată că a decedat în Formațiunea de muncă Periprava. A decedat la vârsta de 48 de ani, diagnosticul pus la deces fiind acela de șoc miocardic.

Așa cum rezultă din actele de la dosar, acesta a fost deținut în baza ordinului administrativ nr. 10052/20 iulie 1959 al MAI, fiind sancționat cu 36 luni de domiciliu obligatoriu pentru activitate contrarevoluționară.

Potrivit relatărilor părții civile, profesional atât ea cât și fratele său au avut de suferit, datorită dosarului pe care l-a avut tatăl lor, în calitate de condamnat politic, partea civilă nefiind nici admisă la liceu pentru acest aspect.

B .I.D. este fiica fostului deținut politic O.T. , încarcerat la Periprava între anii 1959-1962, pe bază de ordin administrativ de internare, pentru omisiune de denunț, după ce anterior a executat o altă pedeapsă cu închisoarea de 5 ani, aplicată de Tribunalul Militar Teritorial București.

Partea civilă G.N. este fiul lui Ghiță Gavrilă, fost deținut politic, condamnat la 15 ani muncă silnică potrivit art. 207 alin. 2 Cod penal iar în perioada 1959-1962 a fost încarcerat în Formațiunea de muncă Periprava. A decedat la vârsta de 49 de ani, în această colonie de muncă, cu diagnosticul cașecsie, hepatocolicistită, neoplasm de cap de pancreas.

Așa cum rezultă din hotărârile judecătorești depuse la dosar, G.N. a obținut drept daune morale de la Statul Român, pentru prejudiciul rezultat din condamnarea politică și detenția tatălui său, suma de 13 000 de euro, pe care a încasat-o conform susținerilor părții civile (sentința civilă 718/14.05.2010 a Tribunalului București).

Cu excepția părții civile Ghiță Gavrilă, nicio altă parte civilă nu a mai fost despăgubită de Statul Român pentru prejudiciile cauzate. În cazul acestei părți civile, Curtea va avea în vedere faptul primirii unei sume anterioare de bani și va acorda numai o diferență din suma pe care ar fi considerat-o echitabilă.

Pr in urmare, Curtea, având în vedere perioadele în care fiecare fost deținut politic a fost încarcerat, având în vedere consecințele suportate de fiecare dintre aceștia sau urmașii lor, având în vedere și modul în care fiecare a perceput și suportat detenția, s-a raportat la detenție dar și natura directă sau indirectă a prejudiciului, va acorda cu titlu de daune morale, părților civile sume de bani, așa cum vor fi menționate în sentință, pe care Curtea le apreciază ca fiind rezonabile. Trebuie făcută precizarea că aceste daune nu sunt reparatorii, deoarece nu pot avea aptitudinea să redea niciuneia dintre părți situația anterioară condamnării dar au menirea să compenseze, să aducă a anume ameliorare în viața cotidiană a acestor părți. Curtea are în vedere și trecerea timpului, care prin el însuși, este în măsură să șteargă anumite consecințe, în plan psihic ale acestor detenții profund nedrepte și inumane. În fine, Curtea are în vedere și faptul că aceste daune trebuie să fie rezonabile în quantumul lor, să nu depășească o anume limită a decenței și rezonabilității, pentru că altfel, s-ar îndepărta de la scopul pentru care au fost edictate de legiuitor.

În ceea ce privește suportarea acestor prejudicii de către părțile responsabile civilmente, alături de inculpat:

M inisterul Afacerilor Interne a depus la dosarul cauzei note scrise prin care a solicitat să se constate că nu poate avea calitatea de parte responsabilă civilmente în această cauză, deoarece, potrivit art. 1 din Legea 21/1990, Direcția Generală a Penitenciarelor a trecut în

subordinea Ministerului Justiției. Potrivit art. 1 alin. 1 din HG 1849/2004, Administrația Națională a Penitenciarelor, instituție în subordinea Ministerului Justiției, se organizează prin preluarea atribuțiilor, patrimoniului, personalului și a bugetului aprobat Direcției Generale a Penitenciarelor.

Potrivit art. 24 alin. 2 C.p.p., în caz de deces, reorganizare, desființare sau dizolvare a părții responsabile civilmente, acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale dacă partea civilă indică moștenitorii sau, după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii părții responsabile civilmente, în termen de cel mult două luni de la data la care a luat la cunoștință de împlinirea respectivă.

M AI este o instituție distinctă față de ANP și nu se poate vorbi de un raport de prepușenie între inculpat și această instituție. Raportul de prepușenie presupune o subordonare a prepusului față de comitent, o putere de direcție și control a comitentului asupra prepusului. În cauza de față nu sunt întrunite condițiile art. 1373 alin. 2 Cod civil, deoarece nu a existat un ordin, o dispoziție emisă de MAI, prin care inculpatului să i se traseze sarcini în sensul comiterii infracțiunilor pentru care este judecat. Mai mult, potrivit alin. 3 al textului de lege menționat, comitentul nu răspunde dacă dovedește că victima cunoștea sau, după împrejurări, putea să cunoască, la data săvârșirii faptei prejudiciabile, că prepusul a acționat fără nicio legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

De asemenea, Administrația Națională a Penitenciarelor a formulat note scrise, prin care a solicitat să se constate că această instituție nu are calitatea de parte responsabilă civilmente. În perioada în care inculpatul și-a desfășurat activitatea la Colonia de Muncă Periprava, 1959-1963, Direcțiunea Generală a Penitenciarelor se afla în subordinea Ministerului Afacerilor Interne iar activitatea DGP se desfășura în baza unor acte normative emise de ministrul de interne ori de adjunctul său- ordine, regulamente, decizii, decrete ale Marii Adunări Naționale ori hotărâri ale Consiliului de miniștri. Abia în anul 1990, în temeiul art. 1 din Legea 21/1990, Direcția Generală a Penitenciarelor a trecut cu activ și pasiv în subordinea Ministerului Justiției.

În perioada 1958-1963, punerea în practică a politicii de represiune dictată de regimul comunist a fost realizată printr-o serie de acte normative, decidenții fiind astfel în afara DGP. Administrația Națională a Penitenciarelor nu este succesor al părții responsabile civilmente, în sensul art. 24 alin. 2 din Codul de procedură penală, părți responsabile civilmente putând fi Statul Român și MAI.

Comitent față de inculpatul prepus a fost MAI, în legătură cu atribuțiile și funcțiile încredințate, această instituție exercitând direcția, supravegherea și controlul asupra celui care a îndeplinit funcții în interesul acestuia. Inculpatul a fost salariat al MAI, motiv pentru care acestuia îi poate fi atribuită calitatea de comitent. În perioada 1958-1963, când DGP se afla în subordinea MAI, personalul primeia era numit în funcții prin acte administrative ale ministrului de interne sau ale adjunctului acestuia. Totodată, MAI dădea instrucțiuni pentru aplicarea prevederilor diferitelor acte normative, fiind autorizat să organizeze diferitele entități penitenciare-HCM nr. 1554/1952.

Administrația Națională a Penitenciarelor nu este succesoarea în drepturi a fostei Direcțiuni Generale a Penitenciarelor ci doar a preluat patrimoniul și personalul existent la data înființării instituției-2004. În anexa nr. 1 la HG 1849/2004, sunt menționate unitățile penitenciare preluate, aflate în subordinea ANP iar Colonia Periprava, dezafectată încă din anul 1963, nu figura printre aceste unități. Inculpatul F.I. nu a avut niciodată raporturi de serviciu cu ANP sau Ministerul Justiției.

Statul Român, prin Ministerul Finanțelor Publice a formulat, de asemenea, note scrise, prin care a solicitat să se constate că, citarea acestei părți responsabile civilmente a avut loc, la 28.04.2015, după începerea cercetării judecătorești la 14.10.2014.

Pe fond, a arătat că nu sunt întrunite condițiile răspunderii civile delictuale în temeiul art. 1373 din Noul Cod civil, deoarece Statul Român nu a avut calitatea de prepus față de inculpat. Prin Decretul- lege nr. 118/1990 au fost prevăzute o serie de drepturi pentru persoanele persecutate din motive politice și pentru prizonieri, acestea fiind echivalarea perioadei de detenție cu vechimea în muncă, acordarea pensiei de urmaș pentru succesori, acordarea unei indemnizații lunare pentru fiecare an de detenție, scutire de plata impozitelor și taxelor locale, transport urban gratuit, etc.

În baza OUG 214/1999, s-a recunoscut calitatea de luptător în rezistența anicomunistă persoanelor condamnate pentru infracțiuni politice sau supuse unor măsuri administrative abuzive din motive politice și potrivit acestui act normativ acestor persoane le-au fost acordate o serie de beneficii, precum, restituirea în natură a bunurilor confiscate sau în echivalent, acordarea de ordine și medalii, atribuirea numelui lor, unor străzi, piețe, locuri publice, etc.

Prin Legea 221/2009 a fost reglementat dreptul oricărei persoane care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989 precum și urmașilor acestora, de a solicita instanței de judecată acordarea de despăgubiri pentru daunele morale suferite prin condamnare dar și pentru bunurile confiscate.

Fără a interfera în sfera relațiilor sociale aflate sub protecția legii penale, Statul Român a reglementat condițiile în care se pot naște pretențiile de despăgubiri materiale și morale și a procedurilor prin care titularii unor astfel de pretenții își pot valorifica drepturile.

Curtea, cu ocazia introducerii în cauză a acestor entități juridice a argumentat măsura dispusă, arătând considerentele pentru care acestea au calitatea de părți responsabile civilmente. În plus, Statul român a invocat și o chestiune de ordin procedural, referitoare la momentul introducerii sale în cauză. Curtea menționează că momentul la care Statul Român s-a referit, 14.10.2014, este cel al începerii judecării în procedura de cameră preliminară, dată la care nici măcar această dispoziție nu era definitivă. Cercetarea judecătorească a debutat, după fixarea cadrului procesual, însă aceste aspecte au fost deja redate, anterior în cuprinsul acestor considerente.

În temeiul răspunderii civile delictuale pentru fapta altuia este Codul civil de la 1864, potrivit art. 6 din Codul civil care reglementează aplicabilitatea în timp a celor două coduri, fiind vorba despre fapte comise sub imperiul Codului vechi și anume dispozițiile art. 1000 alin. 3 Cod civil de la 1864 care reglementează răspunderea comitentului pentru fapta prepusului.

Potrivit textului de lege menționat, comitenții sunt responsabili de prejudiciul cauzat de prepușii lor în funcțiile ce li s-au încredințat, răspunderea lor fiind solidară cu a prepușilor lor. Curtea apreciază că un raport de muncă este întotdeauna baza unui raport de prepușenie, din acest punct de vedere neexistând opinii diferite.

Inculpatul a comis fapta în calitatea sa de locuitor și apoi comandant al Coloniei de Muncă Periprava, entitate aflată în structura organizatorică a Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă, exercitând atribuțiile în cadrul cărora a comis fapta ca ofițer activ al MAI. Direcția Generală a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă era organ al Ministerului Afacerilor Interne, în baza HCM nr. 729/1951. Potrivit Regulamentului privind aplicarea regimului în locurile de deținere, aprobat prin Ordinul nr. 4045/1962 al ministrului Afacerilor Interne, locurile de deținere erau organizate și conduse de DGPCM iar comandantul a fost numit prin ordin al directorului general al acestei entități. Totodată, potrivit HCM nr. 729/1951 comandanții de penitenciare erau subordonați conducerii DGPCM.

Inculpatul a fost numit în funcția de locuitor al Coloniei de Muncă prin Ordinul nr. 1515/1958 al DGPCM. Direcția și supravegherea exercitate de DGPCM asupra inculpatului în exercitarea sarcinilor încredințate, au rezultat din numeroase probe aflate la dosar. Activitatea inculpatului a fost examinată în repetate rânduri în ședințele de analiză a muncii desfășurate la

DGPCM, din notele de control întocmite de cadrele cu funcții de conducere din rândul DGPCM, în baza cărora a fost sancționat în repetate rânduri și uneori, retrogradat.

Direcția Generală a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă era entitate juridică distinctă de Ministerul Afacerilor Interne, chiar dacă funcționa în subordinea acestuia, având propria organizare și propriul patrimoniu, astfel cum s-a prevăzut în actul normativ de înființare, HCM nr. 729/1951. Potrivit art. 35 din Decretul nr. 31/1954, faptele săvârșite de organele persoanei juridice, cu prilejul exercitării funcției lor, sunt faptele persoanei juridice înseși.

Prin Legea 21/1990 (art. 1), Direcția Generală a Penitenciarelor a trecut în subordinea Ministerului Justiției, cu activ și pasiv iar dispozițiile art. 1 din HG 1849/2004 au prevăzut în mod expres faptul că, Administrația Națională a Penitenciarelor a fost organizată prin preluarea patrimoniului, personalului și bugetului Direcției Generale a Penitenciarelor, fiind succesoarea în drepturi și obligații a fostei DGP, în baza legii. Cum în pasivul autoarei s-a născut o obligație de dezdăunare, potrivit legii în vigoare la acel moment, această obligație s-a transmis și succesoarei ANP, potrivit art. 1 din HG 1849/2004.

În ceea ce privește Ministerul Afacerilor Interne, așa cum s-a mai arătat, DGPCM făcea parte din structura și se afla în subordinea MAI, potrivit Decretului nr. 38/1951 și potrivit art. 1 din HCM 729/1951.

Inculpatul a fost numit în funcția de comandant al Coloniei de Muncă prin Ordinul nr. 2893/1960 al Ministerului Afacerilor Interne. Alegerea inculpatului pentru a fi numit în această funcție, s-a făcut de la nivelul de vârf al Ministerului Afacerilor Interne, având în vedere devotamentul față de partid și ideologia acestuia dar și determinarea viitorilor comandanți de a lupta împotriva dușmanilor poporului, așa cum a rezultat din notele aflate la dosar.

Inculpatul s-a aflat în permanență, pe timpul exercitării funcțiilor sale, sub supravegherea și controlul MAI. Încă de când se afla la Penitenciarul Suceava, a fost verificat de Direcția cadre din cadrul MAI - nota de cunoaștere din 20 mai 1955, dosar cadre F-1195, notă din care rezultă că era dur cu deținuții și cu militarii din subordine, dar, că, era apreciat pentru calitățile sale organizatorice.

Prin nota raport din 31 martie 1958, dosar cadre F-1195, întocmită în comun de reprezentanți ai DGPCM și Direcția Regională a MAI Bacău, s-au evidențiat o serie de abateri comise în calitate de comandant al Formațiunii Borzești. Pentru abaterile din cadrul Formațiunii Periprava, a fost întocmită nota raport din 13 iulie 1963, notă întocmită de locotent colonelul Baciș Ion, din cadrul Direcției Politice a MAI și maiorul de securitate Cristian Gheorghe, locțiitor al șefului Serviciului II din cadrul Direcției cadre a MAI.

Prin urmare, activitatea inculpatului s-a aflat tot timpul sub controlul Ministerului Afacerilor Interne, care de altfel, l-a selectat și ulterior l-a promovat în diferite funcții de conducere la mai multe penitenciare.

Acestei entități îi pot fi astfel puse în sarcină, culpa în alegere, în direcție și supraveghere, mai presus de orice îndoială.

Cât privește Statul Român, reprezentat de Ministerul Finanțelor Publice, este mai presus de orice dubiu că Statul trebuie să răspundă, pentru că politica statală a fost cea care a permis nu doar detenția ilegală, abuzivă a deținuților politici, ci și abuzurile comise împotriva acestora, această politică fiind girată legislativ dar și prin ordine și instrucțiuni emise de la nivelul cel mai înalt al ierarhiei statale. Politica statală de a-i reprima pe dușmanii poporului a fost o politică trasată prin legea fundamentală, în acest sens fiind prevederile art. 16 și 17 din Constituția Republicii Populare Române din anul 1952.

T ratamentele neomenoase aplicate de inculpat deținuților politici, direct sau prin intermediul subalternilor, au fost consecința acestei politici statale, care, la nivel legislativ, constituțional, a calificat pe toți cei care nu sunt de acord cu sistemul comunist, ca fiind dușmani ai poporului, dușmani care trebuiau izolați și reprimăți. Statul este vinovat și pentru detenția ilegală a celor mai mulți dintre deținuții din prezenta cauză, permițând aplicarea de pedepse, în afara cadrului legal și constituțional, stabilite prin Ordine ale Ministrului Afacerilor Interne, în prelungirea altor pedepse executate și aplicate de instanțe, astfel încât libertatea cetățenilor români a fost nesocotită cu bună știință de statul român, prin angajații săi.

Inculpatul a comis faptele din prezenta cauză în calitate de agent al statului și din acest punct de vedere Curtea reține aspectul că, politica statală nu putea fi dusă la îndeplinire fără voința agenților săi, aceștia fiind cei care au făcut să fie posibilă exterminarea unui număr impresionant de cetățeni români, opozanți ai regimului comunist. Aceasta nu înseamnă că răspunderea trebuie să fie disipată, ci, ea trebuie să fie clar delimitată, deoarece statul a creat cadrul necesar pentru exterminare iar inculpatul, ca și alți agenți ai statului, a luat măsuri concrete pentru ducerea la îndeplinire. Statul se apără în sensul că a adoptat oarece măsuri reparatorii pentru victimele regimului comunist iar inculpatul se apără, în sensul că nu a făcut decât să execute politica statală, altfel spus nu există vinovați. Curtea nu poate accepta această apărare. De măsurile luate de stat, nu au beneficiat părțile civile din prezenta cauză, cu excepția părții civile G.N. iar anumite reparații de care au mai beneficiat unii dintre ei (cum ar fi o indemnizație simbolică de luptător anticomunist, în cazul tatălui părții civile B.I.), nu reprezintă satisfacții echitabile, pentru prejudiciile cauzate.

Ca urmare, toate părțile responsabile civilmente introduse în cauză trebuie să răspundă alături de inculpat, fiind întrunite condițiile prevăzute de lege pentru a răspunde pentru fapta altuia.

Ca atare, față de dispozițiile art. 998-999 și art. 1000 alin. 3 Cod civil de la 1864, acestea vor fi obligate în solidar cu inculpatul la plata despăgubirilor civile stabilite.

Având în vedere dispozițiile art. 274 alin. 1 și 3 Cod procedură penală, va obliga inculpatul în solidar cu părțile responsabile civilmente la plata cheltuielilor judiciare către stat, cheltuieli pe care Curtea le apreciază în cuantum de 22 000 lei, având în vedere și cheltuielile efectuate de organele de urmărire penală dar și cele care s-au efectuat la instanță, la numeroase termene de judecată, în special, cele efectuate cu executarea mandatelor de aducere a martorilor de la distanțe apreciabile față de sediul instanței.

DISPOZITIV:

Respinge cererea inculpatului F.I. privind schimbarea încadrării juridice a faptei, în infracțiunea prevăzută de art. 231⁴ alin. 1 și 3 Cod penal de la 1936, cu aplicarea art. 5 Cod penal.

Încuviințează cererea formulată de Ministerul Public privind schimbarea încadrării juridice a faptei pentru care a fost trimis în judecată inculpatul F.I..

În baza art. 386 alin.1 C.p.p., schimbă încadrarea juridică a faptei inculpatului F.I. din infracțiunea prevăzută de art. 439 alin. 1 litera j , cu aplicarea art. 5 Cod penal, în infracțiunea prevăzută de art. 358 alin. 1 și 3 , cu aplicarea art. 41 alin. 2 Cod penal de la 1968, astfel cum acest cod a fost în vigoare, în perioada cuprinsă între modificările aduse prin Decretul -Lege nr 6/1990 și Legea nr. 140/1996, cu aplicarea art. 5 Cod penal.

În baza art. 358 alin. 1 și 3, cu aplicarea art. 41 alin. 2 Cod penal de la 1968 (astfel cum dispozițiile au fost în vigoare în perioada cuprinsă între modificările aduse prin Decretul-Lege nr. 6/1990 și Legea nr. 140/1996), cu aplicarea art. 5 Cod penal, condamnă pe inculpatul **F.I., la pedeapsa de 20 de ani închisoare, pentru infracțiunea de tratamente neomenoase.**

Interzice inculpatului, în baza art. 65 Cod penal de la 1968, drepturile prevăzute de art. 64 alin. 1 literele a, b, c și e din același cod, pe o perioadă de 7 ani, ca pedeapsă complementară, după executarea pedepsei principale a închisorii sau considerarea acesteia ca fiind executată.

În baza art. 67 alin. 1 și 2 Cod penal de la 1968, dispune degradarea militară a inculpatului, ca pedeapsă complementară.

Interzice inculpatului, în baza art. 71 Cod penal de la 1968, drepturile prevăzute de art. 64 alin. 1 literele a, b, c și e din același cod, pe perioada executării pedepsei principale a închisorii, ca pedeapsă accesorie.

În conformitate cu art. 7 alin. 1 și art. 4 alin. 1 din Legea nr. 76/2008, modificată, dispune prelevarea de probe biologice de la inculpat, în vederea introducerii profilului genetic al acestuia în Sistemul Național de Date Genetice Judiciare.

Admite în parte acțiunile civile formulate de părțile civile M.I., D.M., G.N., B.I.D., M.C.E.V., R.I., S.M.M. și H.M..

Obligă inculpatul în solidar cu părțile responsabile civilmente Statul Român (reprezentat prin Ministerul Finanțelor Publice), Ministerul Afacerilor Interne și Administrația Națională a Penitenciarelor să plătească părții civile B.I.D., suma de 20 000 Euro, părții civile M.I., suma de 40 000 Euro, părții civile D.M., suma de 70 000 Euro, părții civile G.N., suma de 30.000 Euro, părții civile M.C.E.V., suma de 40.000 Euro, părții civile R.I., suma de 40 000 Euro, părții civile S.M.M., suma de 40 000 Euro și părții civile H.M., suma de 30 000 Euro, în echivalent în lei, la cursul oficial de schimb al BNR din ziua plății, cu titlu de daune morale.

În act că prin încheierea din 10 decembrie 2015, s-a respins cererea formulată de numitul Andreescu Paul, privind constituirea sa ca parte civilă în cauză.

În act că prin încheierea din 28 aprilie 2015, s-a luat act de renunțarea la cererea de constituire ca parte civilă în cauză a numitului Mihăescu Emanoil.

În baza art. 404 alin. 4 litera c menține măsura asiguratorie a popririi asupra pensiei inculpatului, astfel cum a fost dispusă prin încheierea din 16 octombrie 2015, pentru garantarea plății despăgubirilor și a cheltuielilor judiciare, până la concurența sumei de 310 000 Euro (în echivalent în lei la cursul oficial al BNR, la data plății despăgubirilor) și a sumei stabilite cu titlu de cheltuieli judiciare.

În baza art. 274 alin. 1 și 3 C.p.p., obligă inculpatul în solidar cu părțile responsabile civilmente la plata sumei de 22.000 lei, cheltuieli judiciare avansate de stat, pentru soluționarea prezentei cauze.

Onorariul parțial convenit avocatului desemnat din oficiu, în sumă de 200 lei va fi suportat din fondurile Ministerului Justiției.

Cu drept de apel în 10 zile de la comunicarea copiei minuitei.

Pronunțată în ședință publică, azi, 30 martie 2016.

P reședinte,

Grefier,